

Stat.
0.997

300253

34

STATISZTIKAI KÖZLEMÉNYEK

SZERKESZTI: DR. ILLYEFALVI L. LAJOS

BUDAPEST HITELINTÉZETEI

ÍRTA

DR. SZIGETI GYULA

63. KÖTET

2. SZÁM

KIADJA: BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS STATISZTIKAI HIVATALA

Ára 5 pengő

STATISZTIKAI KÖZLEMÉNYEK

SZERKESZTI: DR. ILLYEFALVI I. LAJOS

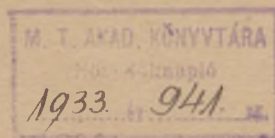
BUDAPEST HITELINTÉZETEI

ÍRTA

DR. SZIGETI GYULA

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS HÁZINYOMDÁJA

300353

Budapest hitelintézeteinek, valamint ezek statisztikájának országos jelentősége.

A gazdasági életnek kevés olyan ágazata van, amelyekben a magyar főváros annyira országos jelentőségű szerepet játszik, mint a pénzügyi élet.

Úgyiszlván attól az időtől kezdve, amióta a hitelintézeti tevékenység a közgazdaság komoly tényezőjévé vált, Magyarországon a hitelüzleti feladatkört szolgáló gazdasági erőforrások túlnyomó része mindenkor a budapesti pénzügyintézetek kezében összpontosult. A fővárosi pénzügyintézeteknek ezt az országos viszonylatban vezető helyzetét érthetővé teszi már magában az a körülmény, hogy az ország tőkeszegénysége folytán a magyar gazdasági életnek tőkékkel való táplálásánál mindig nagymértékben vették igénybe a külföldi tőkeforrások, amelyek természetesen főként a nagyobb budapesti pénzügyintézetek útján juttatták Magyarországra itt elhelyezni kívánt tőkekészleteiket. A fővárosi pénzügyintézetek súlyát a magyar hiteléletben ezenkívül jelentékenyen emelte az ország ipari és kereskedelmi életének és forgalmi berendezkedésének állandóan a főváros felé való koncentrálódása is.

Azok a nagy eltolódások, amelyek a gazdasági életben egyrészt a világháború folytán, másrészt a háború utáni első évek alatti értékromlás következtében előállottak, befolyást gyakoroltak a budapesti és vidéki pénzügyintézetek közötti erőviszonyra és pedig olyképen, hogy a budapesti intézetek viszonylagos súlyát emelték. Az ilyen irányban való változásnak egyik nagy tényezője a hadikölcsönjegyzés, illetőleg a hadikölcsönkötvények elértéktelenedése, amely tőkeerőben a budapesti intézeteket sokkal kevésbé gyengítette, mint a vidékieket, miután a fővárosi intézetek a háború végén viszonylag jóval kevesebb hadikölcsönkötvényt tartottak meg tárcájukban, mint a vidékiek. Egy másik tényezője az erőviszonyok e változásának az inflációs évek alatti tőzsdei konjunktúra, mely a részvényeiket tőzsdén jegyzető nagyobb budapesti intézetekre nézve lehetővé tette, hogy gyakori tőkeemelésekkel új tőkét szerezzenek, egyúttal ezeknek az intézeteknek módot nyújtott arra, hogy egyik üzletágukban, a tőzsdei értékpapírüzletben számottevő jövedelmet érjenek el és ezáltal is felfrissítsék a háborús viszonyok által legyengült tőkeerejüket, míg a vidéki intézetekre nézve a tőzsdei konjunktúrák ilyen kiaknázására nem voltak meg a hasonlóan kedvező feltételek.

A budapesti és a vidéki pénzüintézetek újabb idők szerinti erőarányát és e tekintetben a háború kezdete óta történt eltolódást jellegzetesen megvilágítják azok az újabb, valamint a háború kitörése körüli időre vonatkozó statisztikai adatok, melyek az intézetek számát és saját tőkéinek összegét a Budapesten és a vidéken székelő intézetekre tagoltan mutatják ki. A szóbanlevő adatok szerint az 1929. év végén a Budapesten székelő részvénytársasági és szövetkezeti hitelintézetek, földhitelintézetek és különleges tevékenységi kört ellátó pénzüintézetek száma 158, ezek saját tőkéinek összege 509·5 millió pengő volt, ugyanakkor a vidéki székhelyű és előbb említett működési formájú hitelintézetek száma 1541-et, ezek saját tőkéinek összege 157·7 millió pengőt tett ki. E szerint az összes magyarországi ilyen hitelintézeteknek 9%-a volt budapesti, de ezek saját tőkéi az országban levő összes hasonló intézetek saját tőkéinek 76%-át képviselték. A háború első évének, az 1915. évnek végén a Magyarország mai területén akkor fennállott 1852 hasonló hitelintézet közül 174, tehát 9% székel Budapesten; ez intézetek saját tőkéinek 1981·2 millió pengő összegéből a budapesti intézetekre eső rész ekkor 1407·1 millió pengőt, vagyis 71%-ot tett ki; a tőkeerőnek Budapest és vidék szerinti megoszlását mutató 1915. évi százalékos arányszám tehát 5-tel kisebb az 1929. évinél.

A budapesti hitelintézetek a vidéket érintő üzletek lebonyolításánál csak részlegesen követték azt a gyakorlatot, hogy közvetlenül saját szerveik útján végezték ezt a tevékenységet. Az 1929. év végén a budapesti intézetek 99 fiókot tartottak fenn a vidéken, ugyanekkor Magyarországon 95 olyan vidéki hitelintézet működött, amely budapesti intézet affiliációja volt. Az utóbbi 95 intézetnek ismét 41 affiliációja és 53 fiókja volt Magyarországnak a fővároson kívüli területén. Az üzleti élet egészséges menete szempontjából gyakran szerencsésebb megoldás volt az affiliáció, mint a fióközlet létesítése. Az affiliált intézet jobban megőrzi a helyi jelleget, szorosabb összeköttetést tud fenntartani a gazdasági élet számottevő helybeli tényezőivel, ezért jobban is alkalmazkodik az üzleti ténykedésekben a különleges helyi követelményekhez.

Az előbb említett néhány adat nyomós alapot szolgáltat arra a megállapításra, hogy azt a képet, amely a budapesti hitelintézetek statisztikájából visszatükröződik, a vidék szempontjából való különleges megvilágítástól eltekintve, Magyarország összes intézeteinek viszonyaira nézve jellegzetesnek lehet tekinteni. A rendelkezésre álló statisztikai anyag az egyéni bankárcegeken kívül, melyeknek adatai az általános eredményt lényegesen alig befolyásolják, az összes intézetekre kiterjeszkedik.

Ennek az anyagnak minél alaposabb kiaknázásával igyekszünk a budapesti pénzüintézetek helyzetét és tevékenységét e helyütt ismertetni.

A fővárosi hitelintézetekre vonatkozó statisztika általános eredményei.

**1. A budapesti hitelintézetek a cégnyilvántartási adatok, továbbá a kötelek-
kekre és kapcsolatokra, valamint a személyzeti létszámmra vonatkozó adatok
alapján.**

*Az intézetek száma, keletkezése és megszűnése, fennállásuk időtartama; a fel-
számoló és csőd alatt álló intézetek.*

A hivatalos cégjegyzéken alapuló statisztikai összeállítás szerint az 1929. év végén Budapesten fennállott hitelintézetek száma 236 volt. Ezek közül 175 volt a részvénytársasági formájú, vagy fontosabb különleges tevékenységet folytató más működési formájú intézet és 61 a hitelszövetkezet. A 175 részvénytársasági, vagy más alakulatú, de különleges tevékenység lebonyolítására alakult intézet közül 65, tehát 37,2%, a 61 hitelszövetkezet közül 13, vagyis 21,3% volt olyan, amely az 1929. évi statisztikai eredmények bezárásáig az évi mérleget nem készítette el.

Az adatgyűjtés alkalmával szerzett közelebbi tapasztalatok alapján megállapítható, hogy a cégjegyzékekben a fennállóknak között nyilvántartott intézeteknek az a fenti adatok szerint elég nagy hányada, amely évi mérlegét a szabályszerű határidőig nem állapította meg, az üzletév folyamán, sőt nagy részük azt megelőzőleg is már évek óta üzleti tevékenységet a szó közgazdasági értelmében nem fejtett ki és így a törvény követelményeinek megfelelő végelszámolás és cégtörlés hiányától eltekintve megszűnt pénzügyintézetnek tekintendő. Nem lévén megfelelő büntető szankciója a kereskedelmi törvény azon rendelkezéseinek, amelyek a részvénytársaságok és szövetkezetek végelszámolásainak elkészítésére és cégtörléseire vonatkoznak, sajnos, az a helyzet, hogy a hivatalos cégnyilvántartásokon alapuló adatok nem adnak kielégítő útmutatást a pénzügyintézetek fennállása és működése tekintetében. Az intézetek létszámának alakulásáról ezért megbízhatóbb tájékoztatást szolgáltat a mérlegelt intézetek számára vonatkozó adat, mint az, amely a cégjegyzékben fennállókként nyilvántartott intézetek számát tünteti fel. E mellett azonban kétségtelenül megállapítható, hogy az utóbbi években hatályosabban kezdenek érvényesülni azok a követelmények, amelyek a működésüket megszüntető cégeknek a cégnyilvántartásokból való

törlése szempontjából támaszthatók. Ez kitűnik az 1. sz. táblázatból, amely a budapesti hitelintézetek számának alakulását 1894-től 1929-ig és pedig a háború előtti időszakra az ötvenkint, az 1921. utáni idősakra az évenként megállapított évvégi helyzet szerint mutatja ki.

1. A hitelintézetek számának alakulása Budapesten 1894-től 1929-ig.

É v	Nyilván- tartott	Mérlegelt	Nyilván- tartott	Mérlegelt	Nyilván- tartott	Mérlegelt
	bankok, takarékpénztárak és földhitelintézetek		szövetkezetek		összes hitelintézetek	
1894	nincs adat	26	nincs adat	28	nincs adat	54
1899	35	34	60	58	95	92
1904	48	42	121	118	169	160
1909	96	84	141	127	237	211
1913	nincs adat	101	nincs adat	91	nincs adat	192
1921	195	133	185	61	380	194
1922	199	134	190	52	389	186
1923	271	152	197	52	468	204
1924	279	159	185	42	464	201
1925	275	145	162	58	437	203
1926	266	126	155	38	421	164
1927	249	126	140	43	389	169
1928	200	113	82	44	282	157
1929	175	110	61	48	236	158

E táblázat adatait áttekintve megállapítható, hogy a háború előtti években nem volt túlnagy a különbség a cégjegyzékileg nyilvántartott és a mérlegelt intézetek száma között, mert hiszen 1909-ben például a cégjegyzékek által nyilvántartott 237 intézet közül 211 elkészítette mérlegét. Jóval nagyobb eltérést mutatnak azonban a szóbanlevő viszonylatot jelző számok mindjárt a statisztikailag e tekintetben megfigyelt első háború utáni évnek az adatai szerint, mert ezekből kitűnőleg a nyilvántartott intézeteknek csak körülbelül a fele mérlegelt.

Az ezután következő öt évre nézve még kedvezőtlenebbül alakul a nyilvántartott és mérlegelt intézetek száma közti arány, amely a legrosszabb az 1926. évben, amidőn a nyilvántartott intézeteknek csak 39%-a készítette el az évi mérleget. Innen kezdve a cégbíróságok fokozottabb ellenőrző tevékenysége egyre jobban odahatott, hogy a nem működő és nem mérlegelő intézetek számottevő része töröltetett a cégjegyzékekből. Az ilyen cégtörlések jelentékeny mértékben eszközöltettek általában, de különösen a szövetkezeti formájú intézeteknél, mely utóbbiakból az 1927. év végén még 140-et, az 1929. év végén pedig már csak 61-et tartottak fennállókként nyilván a cégjegyzékek.

A kevésbé jellemző nyilvántartási állapotot figyeimen kívül hagyva, tehát a mérlegelt intézetek száma szerint vizsgálva az intézetek számának alakulását, azt a megállapítást lehet tenni, hogy a háború utáni években 1925-ig kissé szaporodtak, innen kezdve pedig 1929-ig végeredményben

mintegy 23%-kal fogytak Budapesten a hitelintézetek. Az 1929. év a megelőző évvel szemben nem mutat érdemlegesebb változást.

A rendelkezésre álló adatok módot nyújtanak annak a kérdésnek a megvilágítására, hogy a budapesti hitelintézetek fennállásuk időtartama szerint miképpen tagozódnak. Ide vonatkozólag a 2. sz. táblázat adatai szolgálhatnak tájékoztatásul:

2. A budapesti hitelintézetek számának megoszlása 1929-ben az alakulási év szerint.

Az alakulás éve	Bankok és takarékpénztárak	Földhitel- intézetek	Különleges tevékeny- ségi kört ellátó pénz- intézetek	Kötelekbe nem tartozó szövetke- zetek	Az Országos Központi Hitelszöv. köt. tartozó szövetk.	Hitel- intézetek összesen
A háború előtt alakult pénz- intézetek:						
1850 előtt.....	3	—	—	—	—	3
1861—1866.....	—	1	—	—	—	1
1867—1880.....	4	1	—	5	—	10
1881—1890.....	3	—	—	1	—	4
1891—1900.....	16	—	1	2	1	20
1901—1910.....	29	—	—	6	—	35
1910—1914.....	6	1	—	2	—	9
Összesen	61	3	1	16	1	82
Háború alatt alakult pénz- intézetek:						
1915—1918.....	2	—	1	2	—	5
Háború után alakult pénz- intézetek:						
1919	2	—	—	—	—	2
1920	5	—	1	—	—	6
1921	2	—	—	—	1	3
1922	6	—	1	—	2	9
1923	13	—	—	1	5	19
1924	9	—	—	1	1	11
1925	2	—	—	—	—	2
1926	1	—	1	—	2	4
1927	2	—	1	—	3	6
1928	1	—	1	—	2	4
1929	1	—	1	1	2	5
Összesen	44	—	6	3	18	71
Együtt	107	3	8	21	19	158

Az említett 2. sz. tábla szerint az 1929. évről mérleget készített 158 budapesti intézetnek valamivel több, mint a fele, 82 intézet áll fenn a háború-előtti időszak óta és három olyan intézet és pedig részvénytársasági alakulatú intézet működött az 1929. év végén Budapesten, amely még a magyar szabadságharc előtt keletkezett. Azok között az 1929. év végén működött intézetek között, amelyek a háború előtti időben is fennállottak, több, mint

kétötödörös az 1901. és 1910. évek közötti évtized folyamán létesült, csaknem egynegyedrészt pedig az 1891—1900. évek közötti évtized folyamán. A háború előtti idő óta fennálló fővárosi hitelintézetek legjavarészét tehát a háborút közvetlenül megelőző 15—20 év gazdasági fejlődése keltette életre.

Az 1929. évvégi állapotot feltüntető statisztika mindössze öt olyan intézetről és pedig két részvénytársasági és három szervezetkezesi formájú intézetről ad számot, amelyek a háborús évek alatt keletkeztek. A háborús évek folyamán alakult szervezetkezesek sorában foglal helyet pénzügyi életünknek egyik nagyfontosságú intézménye, a Pénzintézeti Központ, melynek életrehívása egyéb fontos célok mellett azt a célt is szolgálta, hogy az életképtelen vagy a gazdasági életben hasznos feladat betöltésére alkalmatlannak látszó pénzintézetek létesülése és működése lehetőleg megátoltassék.

A 2. számú táblázatból megállapíthatóan az 1929. évről mérlegelt fővárosi bankok és takarékpénztárak sorában a háború után keletkezettek épen a fele az 1923. és az 1924. évek folyamán alakult. Aránylag kevés, mindössze hét az olyan részvénytársulati formájú fővárosi bank és takarékpénztár, amely 1924 után kezdte meg működését, ami egyik jele annak, hogy az utóbbi évek a pénzintézeti tevékenység kiterjesztése szempontjából nem voltak kedvezőek. Az 1929. év végéig működött nyolc olyan szervezetkezesi formájú hitelintézetből, amelyek különleges tevékenységi kört látnak el, csak kettő olyan van, amely a háború vége előtt keletkezett és pedig az Országos Központi Hitelszövetkezet és a Pénzintézeti Központ, míg hat ilyen intézet a háború utáni évek folyamán kelt életre. Abból a 21 fővárosi hitelszövetkezetből, amely az 1929. évről mérlegelt és a háború utáni évek alatt keletkezett, csak három áll az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékén kívül; az e köteléken kívüli szervezetkezesek alakulása ugyanis a fennálló törvényes rendelkezések szerint csak kivételesen, az Országos Központi Hitelszövetkezet hozzájárulásával cégjegyezhető.

A magyar állam pénzügyeinek a Nemzetek Szövetségének közreműködésével 1924-ben történt rendezését követő évek folyamán Budapesten új pénzintézeti alakulás részben gazdasági okokból, részben a fennállott jogszabályok miatt elég szűk keretek között történt, ellenben az intézetek megszűnése, ezalatt a cégtörlés útján való megszűnést értve, az előbb említett okokból elég gyakori volt. Elég gyakoriak voltak ezekben az években a felszámolások és a csődök száma sem volt jelentéktelen. Az 1929. év az új alakulások tekintetében nagyjából stagnáló állapotot jelent, ellenben bizonyos csökkenést a felszámolásokat és csődöket, valamint a cégtörlés útján való megszűnést illetőleg. Ide vonatkozólag a 3. sz. tábla adatai nyújtanak áttekintést:

3. Az újonnan alakult, megszűnt, felszámolás, csőd vagy kényszerfelszámolás alatt álló hitelintézetek 1926-tól 1929-ig.

A hitelintézetek részletezése	É v	Az év folyamán				Az év végén	
		kelet- kezett	fel- számolás	csőd vagy kényszer- felszá- molás	megszűnt	a fel- számolás	a csőd vagy kényszer- felszámolás
		alá került intézetek száma				alatt álló intézetek száma	
Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	1926	1	5	3	10	30	14
	1927	2	12	3	19	38	20
	1928	3	10	2	52	27	19
	1929	2	6	—	27	23	17
Földhitelintézetek	1926	—	—	—	—	—	—
	1927	—	—	—	—	—	—
	1928	—	—	—	—	—	—
	1929	—	—	—	—	—	—
Különleges tevékenységi kört ellátó pénzüzetek	1926	1	—	—	—	—	—
	1927	1	—	—	—	—	—
	1928	—	—	—	—	—	—
	1929	2	—	—	—	—	—
Az Orsz. Központi Hitel- szövetkezet kötelékébe tart. hitelszövetkezetek	1926	4	4	—	2	4	—
	1927	3	—	—	2	2	—
	1928	2	2	—	2	2	—
	1929	—	—	—	—	2	—
Az Iparosok Országos Köz- ponti Szövetkezetének kötelékébe tart. hitel- szövetkezetek	1926	—	—	1	—	—	1
	1927	—	—	1	—	—	1
	1928	—	—	—	—	—	1
	1929	—	—	—	2	—	—
Köteléken kívül álló hitel- szövetkezetek	1926	—	2	—	10	67	1
	1927	1	3	—	18	58	1
	1928	—	—	1	58	16	2
	1929	3	1	1	24	8	1
Valamennyi hitelintézet	1926	6	11	4	22	101	16
	1927	7	15	4	39	98	22
	1928	5	12	3	112	45	22
	1929	7	7	1	53	33	18

Úgy a felszámolások, mint a cégtörléssel való megszűnések eseteinek számára vonatkozó adatok magyarázatául megemlítendő, hogy az évenként kimutatott esetek gyakran nem az ugyanazon vagy közvetlenül előző évi, hanem évekkal előbbi helyzetből folyólag állottak elő. Azok az intézetek ugyanis, amelyek beszüntetik működésüket, a cégjegyzékek vezetésére vonatkozó szabályok fentebb már említett hiányosságai miatt a működés megszűnése után jórészt csak évek múlva jutnak el a felszámoláshoz vagy a cégtörléshez.

A névérték szerinti részvény-, illetve üzletrész- és törzsbetétlők alakulása és az újonnan kibocsátott részvények és üzletrészek után befolyt összegek hovatartozása.

A részvények számát és azok névérték szerinti összegét feltüntető adatok önmagukban nem nyújtanak elegendő támpontot a pénzintézetek gazdasági jelentőségének megítélésére, ezeknek az adatoknak a változásából azonban következtetni lehet a hitelüzleti tevékenységre nézve fontos egyes körülményekben bekövetkezett eltolódásokra. A háborút közvetlenül követő években a részvények és üzletrészek számának nagy szaporodása és ezek darabonkénti névértékének erős, összes névértékének szintén jelentékeny, de azért mégis jóval mérsékeltebb csökkenése sajátságos jellemzője az akkori hitelüzleti konjunktúráknak. Sajátságosan jellemzik az 1929. év ilyen konjunktúráit azok az adatok, amelyek a részvények és üzletrészek számának és névértékének az 1929. és az előző néhány év vége szerinti alakulását mutatják. Ebben a tekintetben a 4. számú táblázat adatai szolgálhatnak figyelmet érdemlő tájékoztatásul:

4. A budapesti hitelintézetek részvényeinek, üzletrészeinek és törzsbetéteinek száma és névérték szerinti összege 1924-től 1929-ig az évvégi állapot szerint.

A hitelintézetek működési formák szerint	1924	1925	1926	1927	1928	1929
Részvénytársasági alakulatú pénzintézetek részvényeinek száma ...	91,518.905	8,648.798	5,763.752	10,580.580	7,304.974	6,613.891
Névérték összege ezer pengőben ...	7.215	165.177	167.709	201.721	243.250	248.778
Egy részvényre esik pengő névérték ...	0-08	19-10	29-10	19-06	33-30	37-61
Különleges tevékenységi kört ellátó pénzintézetek üzletrészeinek száma	13,030.240	78,419.984	64,659.616	942.779	933.414	1,619.762
Névérték összege ezer pengőben ...	7.728	9.735	37.729	43.087	47.840	64.202
Egy üzletrészre esik pengő névérték	0-59	0-12	0-58	45-70	51-25	39-64
Az Országos Központi Hitelszövetkezet köteleikébe tartozó hitelszövetkezetek üzletrészeinek száma	5,803.171	12,604.907	1,377.630	228.038	229.968	244.737
Névérték összege ezer pengőben ...	92	132	228	949	1.140	2.224
Egy üzletrészre esik pengő névérték	0-02	0-01	0-17	4-16	4-96	9-09
Az Iparosok Országos Szövetkezetébe tartozó hitelszövetkezetek üzletrészeinek száma	—	1,480.512	1.906	1.866	1.819	—
Névérték összege ezer pengőben ...	—	6	14	14	14	—
Egy üzletrészre esik pengő névérték	—	0-0	7-35	7-50	7-70	—
Köteléken kívül álló hitelszövetkezetek üzletrészeinek és törzsbetéteinek száma	943.276	4,407.968	4,188.329	198.431	270.204	274.667
Névérték összege ezer pengőben ...	28	96	135	1.814	1.996	2.057
Egy üzletrészre esik pengő névérték	0-03	0-02	0-03	9-14	7-39	7-49
Az összes hitelintézetek részvényeinek, üzletrész- és törzsbetéteinek száma	111,295.592	105,562.169	75,991.233	11,951.694	8,740.379	8,753.057
Névérték összege ezer pengőben ...	15.063	175.146	205.815	247.585	294.240	317.261
Egy részvényre, illetve üzletrészre esik pengő névérték	0-14	1-67	2-71	20-71	33-67	36-25

A táblázaton feltüntetett adatok szerint a részvénytársasági formájú intézetek részvényeinek száma mintegy 700.000-rel kevesebb volt az 1929., mint az előző év végén. Ezeknek a részvényeknek összes névértéke azonban némi emelkedést mutat a két időpont közti összehasonlítás mellett, amiből

máris következtetni lehet arra a részletesebb adatok alapján kétségtelenül megállapítható körülményre, hogy nem intézet vagy intézetek megszűnése avagy tőkeleszállítás, hanem részvényösszevonás idézte elő főképpen a csökkenést.

A részvényeknek az 1929. évvégi állapot szerinti 248·8 millió pengő összegű összes névértéke az előző év végére nézve megállapított összes névértékkel szemben csak némi emelkedést jelent. A felértékeléssel egybeeső 1925. év végén azonban ennél jóval és pedig kereken 83·6 millió pengővel kevesebbet tett ki a fővárosi pénzügyi részvényeknek névértéke szerinti összege. A különbség csak kisebb részben felértékelés, legnagyobb részben tőkeemelések folyamánként jelentkezik. E figyelemreméltó emelkedés dacára, a részvénynévértéknek ez az 1929. évvégi végösszege még mindig körülbelül csak negyedét teszi az 1913. évinek, amely 831·0 millió korona, vagyis 964·0 millió pengő volt. Az 1929. évvégi állapot szerint egy-egy fővárosi hitelintézeti részvény átlagos névértéke kereken 38 pengőben állapítható meg. Ebben a vonatkozásban igen nagy az eltolódás a háború előtti állapothoz képest. Az ily irányban tájékoztató háború előtti adatok csak az olyan budapesti pénzügyi részvényekre terjeszkednek ki, amelyek annak idején a tőzsdén jegyeztettek, de ezek a tőzsdén nem jegyzett részvényekkel kiegészített állománynak körülbelül $\frac{1}{9}$ részét teszik. E részvények átlagos darabonkinti névértéke 373·7 pengő, vagyis csaknem tízszerese az 1929. év végén kibocsátva volt szóbanlevő részvények darabonkinti átlagértékének. A háború előtti viszonyokkal való összehasonlításban tehát a részvények névérték szerinti súlyának igen nagy csökkenésével állunk szemben. Az 1928., még inkább az 1927. évvégi állapottal szemben azonban ilyen szempontból számottevő emelkedés észlelhető. Kétségtelen, hogy a szóbanlevő átlagos névérték még nem áll azon a szinten, amelynek elérése akár a külföldi hasonló átlagértékekkel való összehasonlítás alapján, akár a papír gazdasági fajsúlyának demonstratív volta szempontjából kívánatos volna. A megfelelő magas színvonal elérése egyrészt további részvényösszevonással, másrészt oly módon volna biztosítható, hogy a pénzügyi intézetek a nyereségből nagyobb összegeket fordítanak az alaptőke felemelésére. A gazdasági viszonyok ezidő szerint, sajnos, nem nyújtanak kilátást arra, hogy a részvények átlagos névértéke akár az egyik, akár a másik módon már a közeljövőben számottevően emeltessék. Mindenesetre kívánatosnak látszik, hogy a jövőben az intézetek — különösen az alaptőkének a nyereségből való dotálásával — igyekezzenek részvényeik névértékét lényegesen a jelenlegi színvonal fölé emelni.

A 4. számú tábla külön mutatja ki a pénzügyi üzletrészek vagy részvények közül annak a csoportnak a darabszámát és a névértékét, amely különleges tevékenységi kört ellátó intézeteké. Ebbe a csoportba a magyar hivatalos statisztika nyolc intézetet sorol és pedig: 1. a Földbirtokrendezés Pénzügyi Lebonyolítására Alakult Szövetkezetet, 2. az Iparosok Országos

Központi Szövetkezetét, 3. a Magyar Jelzálogintézetek Szövetkezetét, 4. a Magyar Pénzintézetek Záloglevélkibocsátó Szövetkezetét, 5. a Magyar Pénzügyi Szindikátust, 6. az Országos Központi Hitelszövetkezetet, 7. az Országos Magyar Ipari Jelzálogintézetet és végül 8. a Pénzintézeti Központot. Ez intézetek üzletrészeinek, illetve részvényeinek darabszáma az 1929. évi statisztikai adatok szerint 1,619.762, az 1928. évi adatok szerint pedig csak 933.414. Ezekből az adatokból tehát arra lehet következtetni, hogy az 1929. év folyamán viszonylag igen nagytömegű üzletrész bocsátatott ki. Az ilyen következtetés azonban nem fedi a tényállást, a két évvégi darabszám közötti különbség ugyanis nagyrészt onnan ered, hogy az Iparosok Országos Központi Szövetkezete, bár 1928-ban fennállott és működött, az ezévi statisztikából kimaradt, ami az üzletrészek 1929. évi darabszámában az 1928. évihez képest majdnem 600.000-rel többet jelent. Ami a szóbanlevő kategóriába tartozó pénzintézeti üzletrészek, illetve részvények darabonkinti átlagos névértékét illeti, ez táblázatunk szerint 39·64 pengő, tehát valamivel magasabb, mint a részvénytársasági alakulatú intézetek részvényeinek darabonkinti átlagos névértéke, amely 1929-ben 37·61 pengő. E különbségnek könnyen megadható a magyarázata: a részvénytársasági intézetek sorában foglalnak ugyan helyet a többi között a nagyintézetek sorából a legerősebbek, de ugyanebben a kategóriában sok kis pénzintézet is található. A különleges tevékenységet folytató intézetek csoportjából hiányzik ugyan a leghatalmasabb néhány intézet, de egészen kisjelentőségű intézetek viszont ide nem tartoznak.

Érdekes, hogy az 1929. évi statisztikai eredmények szerint mindössze csak kerekén 4·5 millió pengőt tesz ki a fővárosi hitelszövetkezetek üzletrészeinek összes névértéke, amennyiben nem számítjuk ide a különleges tevékenységi kört ellátó, vagy központi jellegű szövetkezeteket. Ez annyit jelent, hogy a hitelszövetkezeti formájú magánvállalkozás Budapesten nem mondható nagyobb jelentőségűnek. Jellemző az is, hogy az 1929. év végén mérlegelt fővárosi hitelszövetkezetek között egy sincs olyan, mely az Iparosok Országos Központi Szövetkezetének kötelékébe tartoznék. A különleges szervezeteknek nem tekinthető hitelszövetkezetek üzletrészeinek darabonkinti átlagos névértéke a felértékelés után is meglehetősen alacsony; az OKH kötelékébe tartozó szövetkezetek üzletrészeié mindössze 9·09 pengő, a köteleken kívüli szövetkezetek üzletrészeié csak 7·49 pengő volt az 1929. évi statisztika szerint. Az előbbi összeg körülbelül $\frac{1}{4}$, az utóbbi mintegy $\frac{1}{5}$ része a fővárosi hitelintézeti részvények átlagos darabonkinti névértékének.

A 4. számú tábla adatai tájékoztatnak még abban a kérdésben, hogy a felértékelés folytán a pénzintézeti részvények és üzletrészek darabszáma mennyivel csökkent. A részvények 1929. évi darabszáma a felértékelés előtti 1924. évinek 7·2%-a, az üzletrészek 1929. évi száma az 1925. évi számnak 2·2%-a. A felértékelés folytán a részvények és üzletrészek, illetve törzsbetétek száma kerekén 175 millióval kevesbedett. Nézetünk szerint megvan

a kellő alapja annak az állításnak, hogy az 1929. év végén még mindig nagyobb volt a fővárosi pénzüzetek részvényeinek, üzletrészeinek és törzsbetéteinek darabszáma, mint amennyi a közgazdasági érdekeknek megfelelne. A következő évek idevonatkozó statisztikája feltehetően még a szóbanlevő viszonylatban az 1929. évre kimutatott 8·8 milliós darabszámnak a csökkenéséről fog számot adni.

A hivatalos statisztika kiterjeszkedik annak a körülménynek a kipuholására, hogy a pénzüzeti részvényekből mennyi helyeztetett el az ország határain belül és mennyi a határokon túl, utóbbiak pedig mely államok területén nyertek elhelyezést. Ebben a kérdésben a statisztika természet-szerűleg csak becslésszerű hozzávetőleges adatokat tud szolgáltatni. A részvények kibocsátása alkalmával a kibocsátó intézeteknek módjukban van elég megbízhatóan tájékozódást szerezni arról, hogy az új részvényeket mily mértékben vették át a belföldi vagy államok szerint a külföldi érdekeltségek, csak részlegesen szerezhetnek azonban tudomást az intézetek a részvényeknek a kibocsátása utáni forgalmáról. A magyar hivatalos statisztika oly módon rögzítette meg a szóbanlevő jelenséget, hogy az 1924. évi rendszeres adatgyűjtés keretében becslésszerű bevallást szerzett be a hitelintézeti statisztikai adatokat szolgáltató részvénytársulati formájú pénzüzetektől addig kibocsátott részvényeiknek államterületek és bizonyos államterületi részek szerinti elhelyezéséről, azontúl pedig évenként gyűjtött be adatokat az illető években kibocsátásra került részvényeknek hasonló elhelyezkedésére nézve. Az e tekintetben feldolgozott adatoknak itt figyelmet érdemlő eredményei az 5. számú táblázaton vannak feltüntetve.

5. A fővárosi részvénytársulati formájú pénzüzetek saját részvényeinek elhelyezése államterületek és bizonyos államterületi részek szerint.

A kibocsátott részvények időszakok szerint	A kibocsátott részvényekből elhelyeztetett								
	Magyarország háború utáni területén		a békeszerződés által Magyarországtól elszakított területen		egyéb külföldi államok területén		összesen		
	darab	pengő névértékben	darab	pengő névértékben	darab	pengő névértékben	darab	pengő névértékben	
Az 1924. évvégi részvényállomány	75,887.622	5,444.394	7,369.249	586.796	8,262.034	1,191.124	91,518.905	7,222.314	
1925-ben	21,999.536	2,026.451	221.716	12.084	907.988	47.775	23,129.240	2,086.310	
1926-ban	7,315.540	1,898.464	153.008	2.448	—	—	7,468.548	1,900.912	
1927-ben	395.359	12,808.163	15.294	700.675	404.549 ^{a)}	19,981.330	815.202	33,490.168	
1928-ban	312.053	9,796.808	50.368	1,009.992	449.773 ^{a)}	22,180.190	812.194	32,986.990	
1929-ben	288.471	15,140.125	38.146	832.900	153.500 ^{a)}	6,565.980	480.117	22,539.005	
1925-től 1929-ig történt új kibocsátások összesen..	30,310.959	41,670.011	478.532	2,558.099	1,915.810	48,775.275	32,705.301	93,003.885	
a) Ebből:				a) Ebből:					
Anglia	326.791	db	16,339.550	P	Anglia	26.015	db	1,300.750	P
Amerikai E.-Államok ..	22.000	•	1,350.000	•	Amerikai E.-Államok ..	201.217	•	10,060.850	•
Egyéb	55.758	•	2,291.780	•	Olaszország	163.250	•	8,162.500	•
Összesen	404.549	•	19,981.330	•	Svájc	33.216	•	1,360.680	•
b) Ebből:				b) Ebből:					
Anglia	129.808	db	5,447.120	P	Egyéb	26.075	•	1,295.410	•
Egyéb	23.692	•	1,118.860	•	Összesen	449.773	db	22,180.190	P
Összesen	153.500	db	6,565.980	P					

A táblázat adatai az adatgyűjtésnél követett eljárásnak megfelelően a részvények darabszámának és névértékösszegének szóbanlevő megoszlását nem az 1929. évvégi részvényállományra nézve globálisan, hanem egyrészt az 1924. év végén kibocsátva volt, másrészt az 1924. év után 1929. végéig évenként kibocsátott részvényekre nézve külön adják meg, így csak ebben a kettős keresztmetszetben lehet a részvények államok szerinti elhelyezésére nézve tájékozást szerezni. Az adatok ilyképen is elegendő alapot szolgáltatnak arra a megállapításra, hogy a fővárosi pénzintézetek saját részvényeiben rejlő névleges vagyonerőt nagyobb részben belföldi tőke tartja a kezében. Az 1927 óta történt részvénykibocsátásokból azonban nagyobb hányadot vett át a külföldi, mint a belföldi tőke. Az e tekintetben számbajövő külföldi érdekeltségek között domináló helyet foglal el Anglia és az Amerikai Egyesült-Államok, jóval kisebb, de még figyelmet érdemlőnek mondható ezeken kívül az olasz és a svájci érdekeltség.

A fővárosi részvénytársulati formájú pénzintézetek 1927—1929. évi részvénykibocsátásainál elért anyagi eredményekre és a szóbanlevő intézetek részvénykibocsátási politikájára világítanak rá a 6. számú táblázat adatai, melyek az 1927—1929 között kibocsátott részvények darabszáma és névértékösszege mellett feltüntetik az új részvények átvételi ára címén befolyt összeget, valamint azt, hogy az új kibocsátású részvényekből darabszám és névérték szerint mennyi engedtetett át elővételi jogon a régi részvényeseknek és mennyi másoknak, egyúttal, hogy a régi részvényesek az elővételi jogon átvett új részvényekért, továbbá mások az általuk átvett új részvényekért külön-külön mennyi átvételi árat fizettek.

6. A budapesti pénzintézetek részvénykibocsátásai az 1927—1929. években az elővételi jogon és más címen átvett részvények szerint.

É v	A kibocsátott összes részvények			A kibocsátás alkalmával					
				a régi részvényesek által			mások által		
	átvett részvények								
	száma	névértéke	átvételi ára	száma	névértéke	átvételi ára	száma	névértéke	átvételi ára
	darab	pengőben		darab	pengőben		darab	pengőben	
1927	815.202	33,490.168	53,957.797	544.625	20,741.238	33,026.404	270.577	12,748.930	20,931.393
1928	812.194	32,986.990	46,959.547	477.059	19,654.538	26,161.113	335.135	13,332.452	20,798.434
1929	480.117	22,539.005	34,589.379	320.501	16,644.765	24,725.907	159.616	5,894.240	9,863.472
1927—1929	2,107.513	89,016.163	135.506.723	1,842.185	67,040.541	83,913.424	765.328	31,975.622	51,593.299

E tábla adatai mindenekelőtt rámutatnak arra a figyelemreméltó körülményre, hogy a fővárosi pénzintézetek tőkeereje az 1927—1929. évek folyamán új részvények kibocsátásából folyólag igen jelentékeny összeggel gyarapodott. A névérték szerinti gyarapodás a három év alatt kereken 89-0 millió pengő, ami az 1926. évvégi saját tőkék kereken 280-1 millió

pengő névértékösszegéhez képest 31·8%-os növekedést jelent. A tőkeemelésekből származó bevétel azonban a szóbanlevő három évben, sajnos, évről-évre csökkenő irányzatú volt. Az új kibocsátásokból a régi részvényesek elővételi jogon névérték szerint 1927-ben 61·9, 1928-ban 59·6, 1929-ben pedig 73·8%-ot kaptak, illetőleg vettek át. Az 1929. évben tehát jóval erősebb mértékben eszközöltettek a tőkeemelések a régi részvényesek elővételi jogainak a figyelembevételével, mint az előző két év folyamán. Igen jelentékeny az a többlet, amely az új részvények átvételi áránál a névértékkel szemben mutatkozik. Az átvételből befolyt összeg az új részvények névértékét az 1929. évben 53·4%-kal, az 1927—1929. évek átlagában 52·2%-kal haladta meg. Természetesen az új részvényeket elővételi jogon átvevő régi részvényesek átlag nem fizettek a névértéknél oly mértékben magasabb összeget az átvételért, mint mások. A régi részvényesek által 1929-ben átvett új kibocsátású fővárosi pénzügyi részvények összes névértékét az ezek által fizetett átvételi ár 48·6%-kal haladta meg, míg mások az ugyanezen év folyamán átvett új kibocsátású részvényekért átvételi ár címén átlagosan 67·4%-kal fizettek nagyobb összeget a névérték összegénél. Az 1928. évben az elővételi jogot gyakorló régi részvényesektől befolyt ár 33·1, a másoktól bevételezett ár pedig 56%-kal volt magasabb, mint az átadott részvények névérték szerinti összege.

A budapesti bankok és takarékpénztárak által az 1929. évben kibocsátott új részvények átvételi ára címén összesen befolyt 34,589.379 pengőből

a részvénytőke emelésére	22,539.005 P
a rendes tartalékalap növelésére	10,547.828 „
kibocsátási illetékre	391.565 „
kibocsátási költségekre	1,110.981 „

fordítottatott. Az új kibocsátások révén befolyt összegből tehát a fenti adatok szerint 30·5% jutott a tartalékalapok növelésére. Az 1928. évi hasonló bevételek megoszlásánál a tartalékokra eső arányszám kisebb és pedig 23·4% volt, ami azzal magyarázható, hogy az utóbb említett évben a tőkeemelések bevételeiben kisebb arányban voltak a nagy pénzügyi intézetek képviselve, amelyek az új kibocsátásoknál nagyobb mérvű felpénzbevételt tudnak elérni. A kibocsátási költségek, az illetéket nem számítva, az átvételi ár címén befolyt összegnek 1929-ben 3·2, 1928-ban 4·2%-át tették, ami azt mutatja, hogy a kisebb intézetek tőkeemeléseinél a bevételnek aránylag nagyobb hányadát emésztik fel a költségek.

A pénzügyi intézetek tőkeváltozásait — figyelmen kívül hagyva az intézetek összeségére nézve megszűnés, illetve csőd vagy felszámolás folytán bekövetkezett változásokat — nemcsak a tőkeemelések, hanem a tőkeleszállítások is érintik, amely utóbbiak kétféleképpen történhetnek és pedig vagy a részvények lebélyegzésével, vagy pedig azoknak visszavásárlásával. A budapesti intézetek tőkeálladékában tőkeleszállításokból folyólag csak elvétve mutatkozik változás. Az 1924—1927. évek folyamán egyáltalában nem

fordult elő tőkeleszállítás, az 1928. évben egy esetben, amidőn a részvények lebélyegzése útján az egyik intézet részvénytőkéje 1,250.045 pengővel csökkentetett. Az 1929. évi statisztika 2 fővárosi intézet tőkeleszállításáról ad számot. Mindkettőt felszámolás alatt álló intézetnél hajtották végre s az ezáltal bekövetkezett részvénytőkecsökkenés csak elenyésző összeget, együttesen csak 1180 pengőt tesz ki. Tekintettel arra, hogy a csődök, kényszerfelszámolások és felszámolások olyan esetei, midőn az alaptőke jelentékeny része elvész, több esetben tapasztalhatók, meg lehet állapítani, hogy a kedvezőtlenebb helyzetbe jutott pénzüntézetek vezetősége rendszerint húzódozik a tőkeleszállítástól olyankor, amikor a bekövetkezett veszteségeknek ilyen módon való fedezése már indokolt volna.

A fiókinvézeti és affiliációs viszony.

A budapesti főintézetek és fiókok topográfiai megoszlása.

A trianoni békeszerződés a budapesti pénzüntézetek fiókjaik és affiliációik révén fennálló külföldi érdekeltségét jelentékenyen megnövelte, sok olyan várost és városrészt szakítván el Magyarországtól, amelyekben a budapesti hitelintézetek affiliációs és fiókhálózatába tartozó pénzüntézet állott fenn. Dacára annak a sok adattal bizonyítható körülménynek, hogy a szóbanlevő kapcsolatok fenntartását a magyar fővárosban székelő pénzüntézetekre nézve a külföldi államhatalom részéről politikai szempontokból tett intézkedések gyakran megnehezítik, az 1929. évvégi állapotot feltüntető statisztika a trianoni béke által Magyarországtól elvett területen a budapesti bankoknak és takarékpénztáraknak négy fiókját és 38 affiliációját mutatja ki. Ezek valamennyien a saját tőkéik szerint legnagyobb két budapesti intézet fiókjai és affiliációi; a magyar főváros több más intézete, amelyik a háború előtt a trianoni béke által elszakított területeken szintén számos fiókot és affiliációt tartott fenn, ezeket a kapcsolatait megszüntette.

A Magyarországtól elszakított területen levő négy fiók között 3 a Romániához, 1 az Olaszországhoz csatolt területen van, a fentemlített 38 affiliált intézet közül pedig 16 Cseh-Szlovákiához, 14 Jugoszláviához, 8 pedig Romániához átszatolt területrészen működik.

Egyéb külföldi államterületen 3 fiókjuk és 46 affiliált intézetük van a budapesti pénzüntézeteknek. Ezek — 3 fiókot kivéve — szintén ugyanazon két nagy fővárosi pénzüntézet érdekeltségéhez tartoznak, amelyek a budapesti intézeteknek a trianoni béke által elszakított területen levő affiliációit és 4 fiókját tartják fenn. A 45 affiliációból 26 Lengyelország, 14 Bulgária, 5 Jugoszlávia és 1 Ausztria területén székel, a 3 fiók közül 2 Ausztria, 1 pedig Románia területén van. Ezekből az adatokból kitűnőleg tehát a budapesti hitelintézetek az affiliációk szélesebb hálózatával két külföldi állam és pedig Lengyelország és Bulgária területén rendelkeznek; ezek az affiliációk két budapesti nagy bank érdekeltségéhez tartoznak.

Budapesten összesen 6 olyan pénzüintézet van, amely külföldi intézet fiókja vagy ennek affiliációja. Ezek között 4 ausztriai, 1 csehszlovákiai, 1 pedig olaszországi intézettel áll ilyen kapcsolatban.

A budapesti pénzüintézetek között 17 olyan van, amely Budapesten és 13 olyan, amely vidéken tart fenn fiókot. A Budapesten fiókot fenntartó intézetek között :

1 intézetnek	16,
1 «	12,
1 «	11,
3 «	10—10,
2 «	8—8,
4 «	3—3,
1 «	2,
4 «	pedig 1—1 fiókja van.

Azok közül a budapesti intézetek közül, amelyeknek vidéken is van fiókin intézetük :

1 intézet	23
1 «	21
1 «	13
2 «	11—11
2 «	5— 5
1 «	3
2 «	2— 2
3 «	1— 1 fiókot tart fenn.

Ha mármost a fiókkal bíró fővárosi intézeteket, tekintet nélkül arra, hogy a fiók Budapesten vagy vidéken van-e, a fiókok száma szerint tagozzuk, azt látjuk, hogy a fiókkal bíró 20 intézet közül :

1 intézetnek	33
1 «	24
3 « egyenkint	21
1 «	19
2 « egyenkint	14
1 «	10
1 «	8
1 «	4
1 «	3
2 « egyenkint	2
6 « »	1 fiókja van.

Nem lesz talán érdektelen, ha kiterjeszkedünk annak a megállapítására is, hogy a Budapesten lévő részvénytársasági bankok és takarékpénz-

tárak főintézetei és fiókjai mely közigazgatási kerületekben vannak elhelyezkedve. A főintézeteknek ilyen megoszlását az alábbi táblázat mutatja:

az	V. közigazgatási kerületben van	75
a	IV. „ „ „	38
a	VI. „ „ „	20
a	VII. „ „ „	15
a	IX. „ „ „	7
a	VIII. „ „ „	5
a	II. „ „ „	5
az	I. „ „ „	3
a	III. „ „ „	2
a	X. „ „ „	2

intézet. A főintézeteknek tehát majdnem a fele az V. kerületben, negyede a IV. kerületben van. A legkisebb a főintézetek száma Budán és Kőbányán.

A fiókok közigazgatási kerületek szerint a következőképen oszlanak meg:

I. kerület	12 fiók	VI. kerület	19 fiók
II. „	7 „	VII. „	18 „
III. „	2 „	VIII. „	14 „
IV. „	13 „	IX. „	6 „
V. „	12 „	X. „	— „

A fiókok száma tekintetében tehát két budai kerület és pedig az I. és II. kerület nem áll annyira háttérben. Kőbánya úgylátszik az összes fővárosi kerületek között a legjelentéktelenebb terület a pénzügyi tevékenység szempontjából.

A pénzügyi tisztviselők, egyéb alkalmazottak és nyugdíjasok.

A hitelintézeti statisztika azon adatainak ismertetése során, amelyek nem szorosan az egyes üzletágakra kiterjedő vonatkozásúak, az eddig vázoltakon kívül a pénzügyi tisztviselőkre, egyéb alkalmazottakra és nyugdíjasokra vonatkozó adatokról kell megemlékeznünk. Ide vonatkozólag a hitelintézeti statisztika elég szűkkörű, mondhatni csak olyan adatokat gyűjt, amelyekből kiviláglik, hogy az adatgyűjtő nem kívánt a kérdés szociális vonatkozásaiba közelebbi betekintést szerezni. Nyilvánvaló, hogy nem a szociális érzés hiánya tartotta távol a hivatalos statisztikát a messzebbmenő kérdezősködéstől, hanem inkább az a szempont, hogy az adatgyűjtést gazdasági vonatkozású főcéljától ne térítse lényegesebben el. A szociális vizsgálódást kielégítő adatgyűjtés évenkénti eszközlése nem is látszik indokoltnak s talán helyesebb, ha az nem a gazdasági vonatkozású adatgyűjtésbe kapcsolódik, melynek eredményeit itt tárgyaljuk. A tisztviselőknek és egyéb alkalmazotknak, valamint a nyugdíjasoknak nyers létszámadata azonban a tisztán gazdaságstatisztikai vonatkozású tárgyalásnak is hasznos támpontja.

A 7. számú táblázat az évenkénti eszközölt hitelintézeti statisztikai felvétel adatai alapján érdekes tájékoztatást nyújt a budapesti pénzügyi tevékenység tisztviselőinek, egyéb alkalmazottainak és nyugdíjasainak 1929. évi létszámviszonyaira vonatkozólag.

7. Pénzügyintézetek működési formái és saját tőkéik nagyságkategóriái szerint 1928-ban és 1929-ben.

Az intézetek működési formái és a saját tőkéik nagyságkategóriái szerint	Alkalmazottak száma						Nyugdíjasok száma	Egyéb alkalmazottak		Nyugdíjasok	Egy alkalmazottra eső saját és idegen tőke aladéka ezer P-ben	
	a központban		a fiókokban		összesen			Tisztviselők	száma százalékban			
	tisztviselők	egyéb alkalmazottak	tisztviselők	egyéb alkalmazottak	tisztviselők	egyéb alkalmazottak						
<i>Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak</i>												
10,000.000 pengős és azon felüli saját tőkével												
1928-ban	2.786	860	1.231	254	4.017	1.114	1.193	55.2	59.9	68.8	456	
1929-ben	2.938	892	1.397	296	4.335	1.188	1.306	59.6	66.5	73.2	464	
5,000.000—10,000.000 P saját tőkével												
1928-ban	106	32	—	—	106	32	75	1.4	1.7	4.3	824	
1929-ben	253	66	84	14	337	80	92	4.6	4.5	5.1	501	
5,000.000 pengőn aluli saját tőkével												
1928-ban	1.331	322	333	81	1.664	403	227	22.9	21.7	13.1	268	
1929-ben	813	186	150	31	963	217	145	13.3	12.1	8.1	266	
Összesen												
1928-ban	4.223	1.214	1.564	335	5.787	1.549	1.495	79.5	83.3	86.2	410	
1929-ben	4.004	1.144	1.631	341	5.635	1.485	1.543	77.5	83.1	86.4	433	
<i>Földhitelintézetek.</i>												
10,000.000 pengős és azon felüli saját tőkével												
1928-ban	298	65	—	—	298	65	135	4.1	3.5	7.8	567	
1929-ben	286	66	—	—	286	66	136	4.0	3.7	7.6	1.416	
5,000.000—10,000.000 pengő saját tőkével												
1928-ban	111	20	—	—	111	20	—	1.5	1.1	—	1.414	
1929-ben	110	19	—	—	110	19	—	1.5	1.1	—	1.647	
5,000.000 pengőn aluli saját tőkével												
1928-ban	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1929-ben	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Összesen :												
1928-ban	409	85	—	—	409	85	135	5.6	4.6	7.8	526	
1929-ben	396	85	—	—	396	85	136	5.5	4.8	7.6	1.478	

7. Pénzügyintézetek működési formái és saját tőkéik nagyságkategóriái szerint 1928-ban és 1929-ben. (Vége.)

Az intézetek működési formái és a saját tőkéik nagyságkategóriái szerint	Alkalmazottak száma							Nyugdíjasok száma	Egyéb alkalmazottak száma százalékban	Egyéb alkalmazottak	Nyugdíjasok	Egyéb alkalmazottak és idegen tőke álladéka ezer P-ben
	a központban		a fiókokban		összesen							
	tisztviselők	egyéb alkalmazottak	tisztviselők	egyéb alkalmazottak	tisztviselők	egyéb alkalmazottak	tisztviselők					
Köteléken kívül álló hitelszövetkezetek :												
5,000,000 pengő aluli saját tőkével												
1928-ban	190	38	41	32	231	70	43	3-2	3-7	2-5	63	
1929-ben	190	35	44	27	234	62	42	3-2	3-4	2-4	69	
Valamennyi hitelintézet :												
10,000,000 pengő és azon felüli saját tőkével												
1928-ban	3,825	1,044	1,231	254	5,056	1,298	1,388	69-5	69-8	80-1	448	
1929-ben	3,991	1,078	1,397	296	5,388	1,374	1,505	74-2	76-9	84-3	514	
5,000,000—10,000,000 pengő saját tőkével												
1928-ban	217	52	—	—	217	52	75	2-9	2-8	4-3	625	
1929-ben	431	96	91	17	522	113	93	7-1	6-4	5-2	687	
5,000,000 pengőn aluli saját tőkével												
1928-ban	1,629	396	374	113	2,003	509	270	27-6	27-4	15-6	278	
1929-ben	1,165	243	194	58	1,359	301	187	18-7	16-7	10-5	503	
Összesen :												
1928-ban	5,671	1,492	1,605	367	7,276	1,859	1,733	100-0	100-0	100-0	406	
1929-ben	5,587	1,417	1,682	371	7,269	1,788	1,785	100-0	100-0	100-0	524	

A táblázat szerint a budapesti hitelintézetek, beleértve az összes, tehát a budapesti és a vidéki fiókok személyzeti létszámát, az 1929. év végén 7269 tisztviselőt és 1788 egyéb alkalmazottat, valamint 1785 nyugdíjast tartottak el. A tisztviselőknek több, mint háromnegyed része, pontosabban 77·5%-a a részvénytársasági formájú intézeteknél állott alkalmazásban. Ebből a túlnyomó rész a 10 millió pengőt meghaladó saját tőkével rendelkező részvénytársasági alakulatú intézetekre esik ; e nagy részvénytársasági bankok tisztviselői létszáma az összes budapesti pénzintézeti tisztviselők létszámának 59·6%-át teszi. Ami az egyéb alkalmazottakat illeti, amely alkalmazottaknak a zöme altisztekből áll, ezekből a budapesti összes létszámnak még nagyobb hányada esik a részvénytársasági alakulatú és ezen belül a 10 millió pengőn felüli saját tőkével rendelkező intézetekre, mint a tisztviselők közül, nevezetesen 83·1, illetve 66·5%. Az összes budapesti létszámnak a részvénytársasági alakulatú s azon belül a 10 millió pengőt meghaladó saját tőkéjű intézetekre eső hányadát jelző arányszám még inkább kimagaslik a nyugdíjasok tekintetében ; a vonatkozó arányszámok ugyanis 86·4, illetve 73·2%. A nagy pénzintézeteknél tehát átlagban a tisztviselőlétszámhoz képest nagyobb mérvű az egyéb alkalmazottak, elsősorban az altisztek létszáma és ezek az intézetek aránylag több nyugdíjásról is gondoskodnak.

A tisztviselői létszámadatok is azt bizonyítják, hogy a budapesti pénzintézetek sorában a középintézetek tevékenysége aránylag szűkkörű. Ezek együttvéve jóval kevesebb tisztviselőt foglalkoztatnak, mint akár a nagy, akár a kis intézetek. A nagy intézetek viszont a személyzeti létszám tekintetében is sokszorta jelentősebbek a kis intézeteknél.

A fentvázolt képét érdekesen egészíti ki a 7. számú táblázatnak az a rovata, amely kimutatja, hogy az intézetek működési formája és ezen belül a saját tőkék összegének nagyságkategóriája szerint egy alkalmazottra átlagosan a saját és idegen tőkék 1929. évvégi összegéből mekkora összeg jut. Valamennyi hitelintézetet figyelembe véve, ez az átlagösszeg 524 ezer pengő, vagyis azt lehet mondani, hogy átlagban ekkora tőkeálladék üzleti kezelése igényel egy-egy pénzintézeti alkalmazottat. Bizonyos jellegű és nagyságú intézeteknél ettől meglehetősen eltérő átlag jelentkezik. Feltűnően kevés a forгатott, illetőleg álladékból levő tőkéhez képest az alkalmazottak létszáma az öt millió pengőnél kisebb saját tőkéjű, különleges tevékenységi kört betöltő intézetekre nézve felállított kategóriában. Ebbe a kategóriába azonban csak egy intézet tartozik, amely több pénzintézet együttműködésének egy bizonyos ügyletnél való biztosítása céljából keletkezett. Ennek az intézetnek üzletvitelét az egyik alapító intézet látja el, az említett átlagszámot tehát nem lehet a többi intézetre vonatkozó hasonló átlagszámmal összehasonlíthatónak tekinteni. A szóban levő adatok egyébként azt bizonyítják, hogy a saját és az idegen tőkék álladékaikhoz képest a földhitelintézeteknek van aránylag a legkevesebb tisztviselőjük, ami érthető, mert ezeknél

az intézeteknél a tőkék forgása jóval kisebb mérvű, mint az olyan intézeteknél, amelyek rövidebb lejáratú üzleti műveleteket látnak el. Kitűnik a táblázat említett rovatából az is, hogy a kis intézetek az álladéukban levő tőkékhez képest több tisztviselőt foglalkoztatnak, mint a nagy bankok és takarékpénztárak.

A 8. számú tábla tájékoztatást nyújt arról, hogy miként oszlik meg a budapesti pénzüintézetek száma a tisztviselők, egyéb alkalmazottak és nyugdíjasok létszámának nagyságkategóriái szerint.

8. A budapesti pénzüintézetek száma 1929-ben az alkalmazottak számának nagyságkategóriái szerint.

Megnevezés	Intézetek száma	A központban		A fiókban		Összesen		Együtt	Nyugdíjasok száma
		tisztviselő	egyéb alkalmazott	tisztviselő	egyéb alkalmazott	tisztviselő	egyéb alkalmazott		
20 tisztviselővel és annál kisebb létszámmal működő pénzüintézetek	119	458	100	9	4	467	104	571	59
21—50 tisztviselővel működő pénzüintézetek	15	453	93	27	6	480	99	579	56
51—100 tisztviselővel működő pénzüintézetek	5	359	84	7	3	366	87	453	169
101—300 tisztviselővel működő pénzüintézetek	12	1617	410	513	130	2.130	540	2.670	488
301—500 tisztviselővel működő pénzüintézetek	4	1.031	298	605	116	1.636	414	2.050	492
500 tisztviselőnél nagyobb létszámmal működő pénzüintézetek	3	1.669	432	521	112	2.190	544	2.734	521
Összesen	158	5.587	1.417	1.682	371	7.269	1.788	9.057	1.785

E táblázat szerint Budapesten 39 olyan pénzüintézet van, amely 20-nál több tisztviselőt tart alkalmazásban, vagyis az intézeteknek körülbelül egy-negyede, ez intézetek tisztviselőinek száma azonban az összes budapesti pénzüintézeti tisztviselők számának 93·6%-át teszi. A 20-nál kevesebb tisztviselőt foglalkoztató pénzüintézetek átlagos tisztviselői létszáma négy, az összes pénzüintézeteket figyelembevéve az átlagos tisztviselői létszám 46. Egy-egy budapesti pénzüintézet átlagban 11 nyugdíjast tart el; egy-egy 20-nál kisebb tisztviselői létszámmal bíró pénzüintézetre azonban átlagosan csak egynél kevesebb, csak 0·5 nyugdíjas esik. Az intézeteknek ez a kategóriája, amint a 8. számú tábla mutatja, mindössze 59 nyugdíjast tart el. A fővárosi pénzüintézetek összes, szám szerint 1785 nyugdíjasa közül 1501-nek, vagyis 84·1%-nak olyan pénzüintézet folyósítja a nyugdíját, amelynek 100-nál több tisztviselője van; a szóbanlevő pénzüintézetek száma 19.

A főintézet és a fiókinézetek tisztviselőinek és egyéb alkalmazottainak száma között az arány a 7. és 8. számú táblák adatai szerint 77·3 és 22·7%. A nagy részvénytársasági bankokon kívül csak néhány köteléken

kívül álló szövetkezetnek és egyetlen középbanknak vannak fiókokban működő tisztviselői, ez utóbbiak a fiókokban összesen 285 tisztviselőt foglalkoztatnak, míg a többi, vagyis 1397 fiókintézetben alkalmazott tisztviselő 10 milliónál nagyobb saját tőkével dolgozó pénzintézet alkalmazottja.

2. A pénzintézetek helyzete és üzletköre szempontjából figyelmet érdemlő közgazdasági tényezők alakulása az 1929. évben.

A budapesti pénzintézetek 1929. évi helyzetének és tevékenységének kellő megvilágítása érdekében szükségesnek mutatkozik az említett időszak alatti közgazdasági viszonyok áttekintése. Ezért, mielőtt a szóbanlevő intézetek 1929. évi üzleti adatainak vizsgálatába bocsátkoznánk, a közgazdaság ezévi menetét fogjuk a főbb vonatkozásokban vázolni. A tőkeszegény, agrárjellegű Magyarország pénzintézeteinek helyzete és tevékenysége szempontjából a közgazdasági élet alakulásában szerepet játszó tényezők között különösen a külföldi tőkék igénybevételének feltételei és a mezőgazdasági termékek nemzetközi áralakulása bír nagy fontossággal. Itt tehát mindenképp e két jelenségnek, azonkívül a termelés és a forgalom fontosabb tényezőinek az alakulása felett kell szemlét tartanunk.

A nemzetközi pénz- és tőkepiac 1929. évi alakulása a magyar gazdasági élet és a magyar pénzintézetek viszonyai szempontjából nem volt kedvező. Ennek egyik legfőbb oka volt az a körülmény, hogy az Amerikai Egyesült Államok, amely Magyarország tőkeigényeinek kielégítése szempontjából a külföldi államok közül a háború befejezése óta elsősorban bír jelentőséggel, a külföldre való hitelezés kereteit ebben az évben lényegesen korlátozta, miután befektetést igénylő tőkéinek túlnyomó részét az ottani tőzsdehossz kötötte le. Ez a tőzsdehossz az amerikai tőkéken kívül Európából is jelentékeny tőkekészleteket vont el. Az ebből folyólag bekövetkezett tőkehiány a kamattételeket úgyszólván minden országban megrágította, de különösen felszöktette a belső tőkékben szegény Magyarországon. A Magyar Nemzeti Bank a vele szemben jelentkező devizaigénylések folytán április hó második felében kénytelen volt a leszámítolási kamatlábat egy százalékkal 8%-ra felemelni. Ezt a kamatlábemelést egy idő múlva követte a nyíltpiaci és a kihelyezési kamattételek emelkedése, amely az őszi hónapokra a tavaszi idősakkal szemben mintegy másfél százalékot tett ki. Az év vége felé, amidőn az Amerikai Egyesült Államokban az értéktőzsdei áremelkedés nagymérvű összeomlásra vezetett, úgy a hivatalos bankkamatláb, mint a nyíltpiaci kamatláb némileg csökkent, azonban nem szállott le egészen arra a szintre, amelyen a tavaszi időszakban állott.

Az itt vázolt körülményeknek megfelelően a magyar pénzügyi szervezetek 1929-ben nem tudtak oly összegű külföldi tőkét az ország gazdasági életébe átvezetni, mint amilyet az előző év folyamán hoztak be. Hosszú-

lejáratú kölcsönökből 1928-ban mintegy 300, 1929-ben körülbelül 234 millió pengő jött a külföldről Magyarországra. Az ország rövidlejáratú külföldi tartozásainak összege pedig ennek az évnek a folyamán az idevonatkozólag megejtett számítások szerint körülbelül 68 millió pengővel csökkent. Ezzel szemben a külföldi kölcsönök utáni kamatfizetések összege emelkedést mutat és a fizetési mérleg egyes tételeinek, pl. a külkereskedelmi forgalomnak és az idegenforgalomnak passzívuma együttesen oly összegre rúgott, hogy a Magyar Nemzeti Bank arany- és devizakészletét e passzívumok fedezése céljából 57 millió pengőt valamivel meghaladó összeggel kénytelen volt csökkenteni.

A számottevő budapesti pénzintézeteket, amelyek az általuk lebonyolított hitelügyleteknél rendszerint jelentékeny összegű külföldi tőkéket forgatnak, e pénz- és hitelviszonyok természetesen kényszerítőleg befolyásolták abban az irányban, hogy a hitelügyletek kereteit lényegesen megszűkítsék.

Az általános gazdasági helyzetnek egy másik fontos tényezőjét, az árképződést, 1929-ben Magyarország általános gazdasági viszonyai és az itteni pénzintézeti üzletmenet szempontjából — épen úgy, mint a pénz- és tőkepiac alakulását — kedvezőtlennek kell mondanunk. Az áralakulás vázlatos áttekintésénél elsősorban a nagykereskedelmi árak alakulására kell figyelemmel lenni. Ezt a 9. számú táblázat szemlélteti.

9. A nagykereskedelmi árindex alakulása Magyarországon az 1929. évben.
(1913. év átlaga = 100)

H ó n a p	Az összes áruk	Mezőgazdaság és állattenyésztés körébe tartozó áruk	Gyarmatárúk	Malomipar és cukoripar	Egyéb ipar
				körübe tartozó áruk	
Január	132	130	147	110	139
Február	136	137	147	111	138
Március	136	136	150	111	139
Április	135	134	150	109	135
Május	123	120	147	104	134
Június	122	119	144	102	133
Július	119	114	144	111	133
Augusztus	114	106	144	106	133
Szeptember	109	100	144	103	133
Október	111	103	138	101	132
November	107	97	138	104	132
December	107	97	138	103	132

A 9. sz. táblázat szerint a nagykereskedelmi árak átlagos színvonala az év kezdetén emelkedett, de már tavasszal csökkeni kezdett és ez a csökkenés az év végéig megszakítás nélkül tartott. A tartós és jelentékeny árhanyatlást a mezőgazdasági termékek árának visszaesése okozta, amely ennek az irányzatnak februári kezdetétől decemberig 29,2%-os volt. Átlagban más árucsoportok indexe is hanyatlást mutat. Ez a hanyatlás azonban korántsem

olyan nagymérvű, mint a mezőgazdasági termékek indexéé ; a mezőgazdasági termékek csoportján kívüli csoportoknál 5—8% között mozog a visszaesés arányszáma.

A mezőgazdasági termékek nagykereskedelmi indexe az év végén 97, tehát 3%-kal alacsonyabb volt, mint a kiinduló békeévet jelző index. Ami a mezőgazdasági termékek áralakulásának részletesebb adatait illeti, idevonatkozólag megállapítható, hogy a visszaesés úgyszólván az összes idetartozó cikkekre kiterjedt.

Az állati termékek áralakulása sem volt az 1929. év folyamán kedvező, azonban nem mutat olyan erősen zuhanó irányt, mint a növényi termékeké.

A 9. számú táblából kitűnő és fent vázolt adatok alapján nyilvánvaló, hogy az áralakulás 1929. évi folyamata Magyarországon a legtöbb gazdasági tevékenységből, de különösen a mezőgazdasági termelésből származó tőkeképződés alakulását kedvezőtlen irányban tolta el és ez által a pénz- és hitel-forgalom terén is jelentékeny korlátozásokra és károokra vezetett.

Ami mármost a termelés 1929. évi alakulását illeti, ez az árképződéssel és a pénzpiac helyzetképével összhangban az aggályok felé hajló általános összbemomásra szolgáltat alapot.

Magyarország egyik legfontosabb termelési ágának, a mezőgazdasági növénytermelésnek általános mennyiségi eredménye 1929-ben kedvezőtlenebb volt, mint 1928-ban, bár nem marad alatta a háború utáni évek átlagos eredményének. A legfontosabb terményből, a búzából termett mennyiség mintegy 6-6 millió q-val kevesebb volt az előző évben termett mennyiségnél, ami főként az időjárási viszonyoknak, de részben annak a körülménynek is következménye, hogy a búzával bevetett terület valamivel csökkent. A főtermények sorában a szemes tengeri, a burgonya, a cukorrépa és a takarmányrépa termésének eredménye ugyan az előző évi eredményhez képest lényegesen javult, az itt elért többlet azonban együttesen sem egyenértékű a búzánál jelentkező csökkenéssel.

A gyümölcsstermelés legfontosabb ágazatában, a szőlőtermelésben az 1929. évi mennyiségi eredmények a megelőző évekhez viszonyítva igen nagy visszaesést jelentenek, amennyiben a termelt must mennyisége 1929-ben 2,489.602 hektolitert tett ki, míg 1928-ban 3,082.839 hektoliter volt. A termés e csökkenésének egyik legfőbb oka, hogy az erős és tartós 1928/1929. évi nagy tél pusztítást okozott a szőlőkben, úgyhogy mintegy 20.000 kat. hold terület kifagyott. E mellett a szőlő- és borárak alakulásából származó és évek sora óta tartó súlyos válság az 1929. év folyamán annyira elmélyült, hogy már a termelés e miatti visszaesésének tünete gyanánt lehet tekinteni a művelés alatt álló területnél 1929-ben az 1928. évi állapothoz képest mutatózó csökkenést. Ily körülmények között a szőlőművelés terén az általános viszonyok alakulása a szóbanlevő művelési ággal kapcsolatos pénz- és hitel-üzleti tevékenységnek kedvezőtlen irányban való eltolódását vonta maga után.

Az állattenyésztés eredménye 1929-ben a korábbi évekhez képest nem mutat olyan kedvezőtlen képet, mint a mezőgazdasági növénytermesztése és a szőlőművelése. Az elsősorban annak köszönhető, hogy az állati takarmányárak erős visszaesése mellett az állatárak nagyobb hanyatlást nem szenvedtek. Az előző évi állapottal egybevetve 1929-ben emelkedett a szarvasmarha-, a juh- és különösen a sertésállomány országos létszáma, míg a loállomány létszáma némileg csökkent. Az állattenyésztésnél mutatkozó javulás azonban általánosságban nem volt olyan mértékű, hogy az ebből származó nyereség pótolhatta volna a növénytermesztésnél a gazdaságok nagy részére nézve tapasztalható gazdasági erővesztést és ezáltal oda hatott volna, hogy a pénz- és hitelüzlet a gazdaközönség körében tevékenységének feltételeit legalább a már betöltött keretek között biztosan megtalálja. A hiteleket a gazdák az esetek igen jelentékeny részében nem a gazdaság tervszerű fejlesztése érdekében, hanem a gazdálkodásnál előállott veszteségek folytán mutatkozó hiány fedezése céljából kívánták igénybe venni.

Magyarország termelésében sem az erdőművelés, sem a bányászat nem játszik olyan szerepet, hogy az általános gazdasági viszonyok alakulását döntően befolyásolhatná. A gyáripár azonban ebben a vonatkozásban már fontos termelési ágak tekintendő. A gyáripari termelésben az évek óta tapasztalható jelentékeny fejlődést 1929-ben stagnálás váltotta fel, a termelt cikkek értéke ugyanis már 1929-ben az előző évinek — bár lényegtelen összeggel — alatta maradt. Ez a helyzet leginkább a mezőgazdasági válságnak a folyománya, amennyiben ez a válság az ipari cikkek fogyasztására korlátozólag hatott és az ipari termelés egyes tényezőit — az áralakulást, illetve a jövedelmezőséget, a beruházásokat — zavarólag befolyásolta. Mindezek a jelenségek nemcsak a gyáripár, hanem a közép- és kisipari termelés körében is tapasztalhatók. Mindennek dacára az ország és főképen Budapest pénz- és hitelszerveinek az ipari termeléssel kapcsolatos tevékenysége az 1929. évben a korábbi állapothoz képest elég intenzívnek mondható; ebből a szempontból figyelemre méltó szerepet játszik az ipari hitelnek egy új formában, az ipari jelzáloghitel alakjában az 1929. évtől, illetve az 1928. év végétől kezdve történt folyósítása. A kormány az 1928: XXV. t.-c. alapján az ipari záloglevelek kibocsátásának jogával ruházta fel az 1928. év második felében alakult Országos Magyar Ipari Jelzálogintézet Részvénytársaságot, amely első üzletének végéig, 1929. december 31-ig 3,514.000 dollár összegű hosszú lejáratú ipari jelzálogkölcönt folyósított.

Az ipari termelés általános konjunktúráinak az 1929. év alatti némi romlására mutatnak a fizetéseképtelenségi statisztika alábbi adatai:

Év	száma	Az ipari fizetéseképtelenségek	
		aktívái	passzívái
		ezer	pengőben
1928	143	11.048	17.591
1929	151	14.231	20.042

Az 1929. év a fizetéseképtelenségi válság erős elmélyülését mutatja a kereskedelem terén is. A hivatalos adatok szerint a kereskedelmi vállalatok körében a fizetéseképtelenségi esetek száma 1928-ban 1402, 1929-ben 2016 volt. Az összes kereskedelmi fizetéseképtelenségek összes passzívái 1928-ban 77,031 ezer P-t, összes aktívái 100,746 ezer P-t tettek. Ezek az adatok már magukban is következtetést engednek arra, hogy a kereskedelemre nézve az 1929. év nagy válságokkal és küzdelmekkel teljes volt, ami a pénz- és hitelüzleti vállalkozásban természetesen erősen éreztette hatását.

Kereskedelmünk helyzetéről szólva, meg kell emlékeznünk a külkereskedelem alakulásáról. Erről nagy vonásokban az alábbi adatok tájékoztatnak:

10. Magyarország külkereskedelmi forgalma 1928-ban és 1929-ben.

Megnevezés	1928			1929		
	Behozatal	Kivitel	Behozatali (-) vagy kiviteli (+) többlet	Behozatal	Kivitel	Behozatali (-), vagy kiviteli (+) többlet
ezer pengőben						
<i>Élelmezési és élvezeti cikk.</i>						
Nyersanyagok	91.916	262.750	+ 170.834	87.143	323.066	+ 235.923
Félgyártmányok	474	5.018	+ 4.544	319	7.405	+ 7.086
Gyártmányok	10.592	144.056	+ 133.464	9.706	189.708	+ 180.002
Együtt	102.982	411.824	+ 308.842	97.168	520.179	+ 423.011
<i>Élő állatok</i>	2.168	96.508	+ 94.340	879	160.313	+ 159.434
<i>A mezőgazdaság és ipar segédanyagai</i>	142.968	45.842	— 97.126	144.517	65.727	— 78.790
<i>Ipar.</i>						
Nyersanyagok	159.392	71.197	— 88.195	165.792	73.748	— 92.044
Félgyártmányok	285.735	59.378	— 226.357	238.353	64.813	— 173.540
Gyártmányok	518.166	141.225	— 376.941	416.062	155.399	— 260.663
Együtt	963.293	271.800	— 691.493	820.207	293.960	— 526.247
Összesen	1,211.411	825.974	— 385.437	1,062.771	1,040.179	— 22.592

A fenti adatok szerint 1929-ben a külkereskedelmi forgalom képe lényegesen megváltozott. Az 1928. évi 385.4 millió P összegű passzívvummal szemben az 1929. év passzívvuma csak 22.6 millió pengőt tesz ki. A passzívvumnak ez a nagy csökkenése azonban, amint a vázolt termelési adatok alapján megállapítható, nem a termelés erős fejlődésének a következménye, hanem annak a körülménynek, hogy egyrészt a termelés válsága és a nemzetközi hitelviszonyok romlása miatt az országnak nem volt módjában a külföldi piacokról behozatali cikket olyan mértékben felvenni, mint azelőtt, másrészt a fizetési mérleg egyensúlyban tartása érdekében a rendelkezésre

álló terménykészleteket a kedvezőtlen áralakulás dacára és a belső fogyasztásnak erős korlátozása árán is értékesíteni kellett. A hivatalos statisztika megállapítása szerint a belfogyasztásra megmaradt búzamennyiség az 1929/30. gazdasági évben csak 9-6 millió q, míg az 1928/29. gazdasági évben 17-5, az 1927/28. gazdasági évben 12-2 millió q volt. Ezek az adatok bizonyítják, hogy a fokozottabb kivitel együtt járt a készleteknek aránylag nagyobb mérvű kimerítésével.

Az általános gazdasági viszonyoknak az 1929. év alatti romlására lehet következtetni a forgalmi statisztika egyes adataiból is. A vasúton szállított teherjavak üzleti hosszkilométerenkinti súlya — bár egész kis mértékben — az előző évvel szemben csökkent és lényegesen visszaesett a hajókon szállított személyek száma, valamint az ott szállított áruk tonnakilométerek szerinti mennyisége. A levélpostai forgalom az előző két év alatti méretekhez képest ugyan emelkedést mutat, hanyatlott azonban a postacsomag- és a távirda-forgalom. A posta egyéb tevékenységének adatai már kedvezőbb képet mutatnak. Az automobilstatisztika adatai még a fejlődő irányzat további előrehaladásáról adnak számot. Általában a forgalmi statisztika adatai alapján arra lehet következtetni, hogy a gazdasági válság, melynek a mezőgazdasági termények árainak zuhanása az alapja a forgalomban, éppenúgy, mint az ipari termelésben 1929-ben, csak az addigi fejlődés megzavarását, de nem annak teljes megtorpanását idézte elő.

A magyar gazdasági élet 1929. évi menetének az előbbieken röviden megrajzolt képéből az az összbenyomás sugárzik ki, hogy a magyar, illetve a fővárosi pénzintézetek tevékenysége 1929-ben elég súlyos bajokkal küszködő közgazdaság keretében folyt le. Megállapítható az is, hogy a legsúlyosabb tünetek az egész európai közgazdaság kórtünetei, azok tehát nem voltak olyan természetűek, hogy kiküszöbölésüket akár a pénz- és hitelszervezet, akár a gazdasági élet más organizmusa célul tűzhették volna ki. A pénzintézeti üzlet irányítóira kétségtelenül az átlagosnál nagyobb felelősség nehezedett abban a tekintetben, hogy ténykedéseik ne mérgesítsék, hanem lehetőleg gyógyítsák a nemzetközi gazdasági konjunktúrák nagy eltolódásaiból származó sebeket, egyúttal magukat az ilyen sebek által előidézett károktól minél inkább megóvják.

3. A mérlegeredmények.

A pénzintézetek helyzetének megismerése szempontjából elsősorban a mérlegek, illetve az egyes mérlegtételek adatai bírnak fontossággal. A mérlegek megfelelő statisztikai feldolgozása csak úgy lehetséges, ha azoknak tételeit az egyes intézetek a statisztikai adatgyűjtő szerv által megállapított egységes rendszer szerint állítják össze. A magyar hivatalos statisztika egészen lényegtelen változtatásoktól eltekintve, az 1921. év óta azonos rendszerű mérleget tesz közzé, amely sokkal messzebbmenően részletezett téte-

leket foglal magában, mint amennyire részletezetteket az egyes intézetek által nyilvánosságra hozott mérlegekben találunk. E mérleg rendszere a kielégítő tájékoztatás szempontjából felmerülő követelményeknek igen nagy mértékben eleget tesz. Szem előtt tartja azt a helyes elvet, hogy minél inkább a bruttó-rendszer szerint vétesseken fel a különböző vagyon- és tehertételek. Ebből folyólag a vagyonoldalon a váltók összegében a viszontleszámlított váltók, a jelzálogos kölcsönök összegében az átruházott jelzálogos kölcsönök összege is bennfoglaltatik, ezzel szemben a teheroldalon külön ki van mutatva úgy a viszontleszámlított váltók, mint az átruházott jelzálogos kölcsönök összege. Az alkalmazott rendszernek megfelelően a teheroldalon a részvénytőke címén kimutatott összeg az egész névérték szerinti tőkét magában foglalja és a részvénytőkéből be nem fizetett rész a vagyonoldalon kerül kimutatásra.

A mérleg teheroldalán az egyes tehertételek olyan sorrendben következnek, hogy először a saját tőkék, azután az idegen tőkék tételei vannak felsorolva. A saját tőkék között természetesen első helyen a részvény-, illetve üzletrész- vagy törzsbetétőke áll. Ezután a tartaléktőkék tételei következnek és pedig abban a sorrendben, hogy az illető tartalékok mennyiben általános vagy különleges rendeltetésűek. A saját tőkék tételei között legvégül van felvéve a nyugdíjtartalék tétele, miután ez kevésbé bír más saját vagyonalkatrészekhez képest a saját tőke természetével. A mérleg vagyonoldalán foglalt tételek sorrendjének megállapításánál — amint az e tételek áttekintésénél rögtön szembetűnik — az az elv volt az irányadó, hogy ezek a likviditás szerint következzenek egymásután. Ebből következőleg már annak alapján, hogy magasabb számok általában a mérleg elején vagy annak további részében jelentkeznek-e, gyorsan lehet bizonyos hozzávetőleges áttekintést szerezni arról, hogy mennyire likvidek a pénzügyi követelések, illetve vagyonalkatrészek.

Véleményünk szerint kívánatos volna, hogy az egyes pénzügyintézetek az általuk nyilvánosságra hozott mérlegeiket ne a mostani, megfelelő tájékoztatás nyújtására rendszerint alig alkalmas néhány tételt tartalmazó és egymástól a legkülönbözőbb változatokban eltérő, hanem egységes rendszer szerint tegyék közzé. Leghelyesebb volna, ha az egyéni közlésnél is a hivatalos statisztika által követett rendszert alkalmaznák, amely megfelelően simul a modern mérlegelmélet által idevonatkozólag megállapított elvekhez.

A mérleg teheroldala.

A magyar főváros pénzügyintézeteinek 1929. évi összesített mérlegeit most már részletesebben vizsgálva, elsősorban a mérleg teheroldalát és annak egyes tételeit fogjuk szemügyre venni. Ezeknek adatait a 11. számú tábla foglalja magában, amely az intézetek működési formája szerinti részletezéssel van összeállítva.

A 11. számú táblázat szerint az 1929. év végén a budapesti hitelintézetek által kezelt saját és idegen tőkék végösszege kerekén 4750 millió pengő volt. Fellner Frigyes számításai szerint Magyarország nemzeti vagyonának értéke az 1926—1928. évek átlagában 32·7 milliárd pengőt tesz ki; a budapesti pénzügyintézetek által az 1929. év végén kezelt tőkék álladékanak értéke e vagyonértéknek körülbelül egyhatedét teszi és több, mint 1000 millió pengővel magasabb a szóbanlevő tőkék 1928. évvégi álladékanál, tehát az 1929. évben a fővárosi pénzügyintézetek tőkeérdekeltsége a kedvezőtlen gazdasági viszonyok dacára jelentékenyen kiszélesedett. Az egyes évvégi mérlegek figyelembevételével a pénzügyintézeti mérlegek általános felértékelésekor, vagyis az 1925. január 1-én készített mérlegig visszatekintve a saját és idegen tőkék végösszegének alakulására, azoknak állandó nagymértvű emelkedését állapíthatjuk meg. Az 1925. évi január hó 1-i végösszeget 100-nak véve, az emelkedés évenkénti mértékét a következő arányszámok mutatják:

1925 végén	124·5
1926 «	163·8
1927 «	240·1
1928 «	327·0
1929 «	418·5

Ezekből az adatokból az tűnik ki, hogy az emelkedés üteme az 1929. év folyamán a megelőző négy év alattihoz képest nem mutat lassúbbodást. Az a kérdés mármost, hogy mennyiben lehet ezt a saját és mennyiben az idegen tőkék emelkedésének betudni. Úgy a saját, mint az idegen tőkék végösszegét az 1925. január 1-i állapot szerint 100-nak véve, a következő arányszámok jelzik ezeknek évenkénti változását:

Év	Saját tőke	Idegen tőke
1925 végén	89·0	136·7
1926 «	101·8	185·9
1927 «	119·9	282·2
1928 «	137·4	397·1
1929 «	152·0	520·4

E szerint a saját tőkék emelkedése korántsem tartott lépést az idegen tőkék gyarapodásával, amiből természetesen az is következik, hogy néhány év alatt a saját és az idegen tőkék egymásközötti arányában a saját tőkék rovására igen nagy eltolódás állott be. A két tőkecsoport egymásközötti arányának százalékos alakulásáról ugyancsak az 1925—1929. évekre nézve az alábbi adatok tájékoztatnak:

Év	Saját tőke az összes tőkék százalékában	Idegen tőke százalékában	Nyereség
1925	20·7	77·9	1·4
1926	18·1	80·5	1·4
1927	14·5	83·4	2·1
1928	12·2	86·2	1·6
1929	10·7	88·1	1·2

11. A budapesti hitelintézetek 1929. évi összesített mérlegeinek tehertételei az intézetek működési formái szerint.

A mérleg tételei	Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	Földhitelintézetek	Különleges tevékenységi kört ellátó pénzügyintézetek	Az Országos Központi Hitel-szövetkezet kötelékébe tart. hitel-szöv.	Köteléken kívül álló hitel-szövetkezetek	Összesen
ezer pengőben						
Saját tőke :						
Alapszabályokban megállapított részvény-, részjegy-, törzsbetét-, alap- és üzleti tőke	250.772	17.571	64.202	2.224	2.057	336.826
Tőketartalék	98.477	537	494	23	787	100.318
Rendes, értéksökkenési és egyéb tartalékalap	43.590	11.952	11.739	317	35	67.633
Nyugdíjtartalék	4.747	—	—	—	—	4.747
Idegen tőke :						
Nyugdíjalap, különböző idegen alapok és alapítványok ...	34.049	236	6.394	—	803	41.482
Takarék-, törzs-, heti és pénztárjegybetétek	617.156	6.832	4.048	1.549	242	629.827
Viszontleszámított váltók ...	168.145	8.171	48.141	395 ¹⁾	767	225.619
Záloglevelek és egyéb értékpapírok	226.583	139.020	214.383	—	—	579.986
Községi kötvények	21.415	1	—	—	—	21.416
Fedezett folyószámlás tartozások	30.180	28.285	7.367	2.092	—	67.924
Fedezetlen folyószámlás tartozások	1,131.691	135.522	245.405	492	10.471	1,523.581
Átruházott jelzálogos kölcsönök	139.384	1.315	648	7.048	—	148.395
Átruházott törvényhatósági, községi és közhasznú művekre adott kölcsönök .	—	7.057	—	—	—	7.057
Adótartozások	1.382	—	335	6	—	1.723
Különféle tételek	238.318	347.110	302.713	3.744	5.012	896.897
Előre befolyt kamatok	16.496	5.688	3.592	65	31	25.872
Hátralékos kamatok	7.826	742	4.441	9	—	13.018
Saját tőke összesen	397.586	30.060	76.435	2.564	2.879	509.524
Idegen tőke összesen	2,632.625	679.979	837.467	15.400	17.326	4,182.797
Nyereség	53.944	849	2.779	58	146	57.776
Mindössze ...	3,084.155	710.888	916.681	18.022	20.351	4,750.097

¹⁾ Ebből 760 ezer pengő fedezeti váltó.

11. A budapesti hitelintézetek 1929. évi összesített mérlegeinek tehertételei az intézetek működési formái szerint. (Vége.)

A mérleg tételei	Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	Föld-hitelintézetek	Különleges tevékenységi kört ellátó pénzintézetek	Az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelekébe tart. hitel-szöv.	Köteleken kívül álló hitel-szövetkezetek	Összesen
a mérleg végösszegének százalékában						
Saját tőke :						
Alapszabályokban megállapított részvény-, részjegy-, törzsbetét-, alap- és üzleti tőke	8.1	2.5	7.0	12.3	10.1	7.1
Tőketartalék	3.2	0.1	0.1	0.1	3.9	2.1
Rendes, értéksökkenési és egyéb tartalékalap	1.4	1.6	1.2	1.8	0.1	1.4
Nyugdíjtartalék	0.2	—	—	—	—	0.1
Idegen tőke :						
Nyugdíjalap, különböző idegen alapok és alapítványok ...	1.1	0.0	0.7	—	3.9	0.9
Takarék-, törzs-, heti és pénztárjegybetétek	20.0	1.0	0.4	8.6	1.2	13.3
Viszontleszámtított váltók ...	5.5	1.2	5.3	2.2	3.8	4.8
Záloglevelek és egyéb értékpapírok	7.3	19.6	23.4	—	—	12.2
Községi kötvények	0.7	0.0	—	—	—	0.5
Fedezett folyószámlás tartozások	1.0	4.0	0.8	11.6	—	1.4
Fedezetlen folyószámlás tartozások	36.7	19.0	26.8	2.7	51.5	32.1
Átruházott jelzálogos kölcsönök	4.5	0.2	0.1	39.1	—	3.1
Átruházott törvényhatósági, községi és közhasznú művekre adott kölcsönök .	—	1.0	—	—	—	0.1
Adótartozások	0.1	—	0.0	0.0	—	0.0
Különféle tételek	7.7	48.8	33.0	20.8	24.6	18.9
Előre befolyt kamatok	0.5	0.8	0.4	0.4	0.2	0.5
Hátraételes kamatok	0.2	0.1	0.5	0.1	—	0.3
Saját tőke összesen	12.9	4.2	8.3	14.2	14.1	10.7
Idegen tőke összesen	85.3	95.7	91.4	85.5	85.2	88.1
Nyeresség	1.8	0.1	0.3	0.3	0.7	1.2
Mindössze ...	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Amíg tehát az 1925. év végén a saját tőkék körülbelül egyötödét tették az összes tőkéknek, arányuk az 1929. év végéig fokozatosan annyira leolvadt, hogy ekkor már azoknak csak körülbelül egytizedét érték el. Ez az eltolódás gondolkozásra késztet abban a tekintetben, hogy megvan a saját és idegen tőkék között az 1929. év végén az az arány, amelyet az üzleti élet egészséges menete megkíván. Idevonatkozólag mindenekelőtt meg kell állapítanunk, hogy a saját tőkék részesedése az összes tőkékben elég lényegesen kisebb, mint amekkora a háború előtt volt; az 1913. év végén ugyanis az összes tőkéknek 15·5%-át tették a saját tőkék. A saját és idegen tőkék közötti arálynak ezek az adatai nem olyan kedvezőtlenek azonban akkor, ha ugyanebben a viszonylatban az osztrák és a német pénzüzetekkel teszünk összehasonlítást, mert a rendelkezésre álló adatok alapján az osztrák pénzüzeteknél csak 9·8, a német bankoknál pedig 8·9%-ot tettek a mérlegek teherátvitelének végösszegéből a saját tőkék. Ezeket az adatokat is tekintetbe véve megállapítható, hogy a saját tőkék arányának néhány év alatti erős csökkenése még nem jelent a kérdéses megoszlás tekintetében súlyosan kifogásolható állapotot; le kell szögezni ennek kapcsán azt is, hogy az 1925. évi viszonyok kevésbé tekinthetők normálisaknak, mint az 1929. éviéek, s a saját tőkéknek 1925. évi igen magas aránya nem annyira az egészségesebb tőke-megoszlásnak, mint inkább annak a jele, hogy ebben az időben az idegen tőkék elhelyezkedésének egy fontos formája, a hosszúlejáratú hitel még nem volt a gazdasági élet igényeinek megfelelően kifejlődve.

A budapesti pénzüzeti tőkéknek az a nagy szaporodása, melyet az 1925—1929. évekre nézve bemutatott adatok feltüntetnek, még nem jelenti azt, hogy a tőkék álladékösszege elérte volna az egészen kedvező gazdasági helyzetnek megfelelő mértékét. A mérlegek szerinti tőkeálladék 1929. évi végösszege 52·2%-kal kisebb az 1913. évi végösszeegnél. Ez a saját tőkéknél 64·4%-os, az idegen tőkéknél 49·9%-os csökkenést jelent, amit igen nagyoknak mondhatunk még abban az esetben is, ha a gazdasági erőforrásoknak a trianoni békeszerződéssel történt megváltozását figyelembe vesszük.

A saját és idegen tőkék megoszlását az intézetek működési formája szerint vizsgálva a 11. számú tábla adataiból azt látjuk, hogy a saját tőkeerejükhöz képest a legnagyobb mértékben kezelnek idegen tőkéket a földhitelintézetek és a különleges tevékenységet folytató intézetek, vagyis többnyire az olyan hitelüzleti vállalkozások, amelyek valamilyen formában közületi támogatást élveznek. A legerősebb a saját tőke szerepe az összes tőkeérdekeltségben a köteleken kívül álló hitel-szövetkezeteknél; ez a helyzet összhangban áll a szövetkezeti elgondolással. Az Országos Központi Hitel-szövetkezet kötelekébe tartozó szövetkezeteknél a saját tőkéknek az idegen tőkékhez viszonyított aránya már kedvezőtlenebb; az idegen tőkeforrásokat ezeknél az intézeteknél elég tetemesen megduzzasztja a központi hitel.

A hitelintézetek összeségét tekintve a 11. számú tábla adataiból azt látjuk, hogy a saját tőkéknél jóval több mint felét, pontosan 66·1%-át teszi a részvény-, illetőleg részjegy, vagy törzsbetét-tőke. A saját tőkéknél körülbelül egyötödével (19·7%) egyenlő a tőketartalék, míg az egyéb tartalékok valamivel meghaladják a saját tőkének egytizedét (13·3%), e mellett körülbelül egy századrész (0·9%) jut a nyugdíjtartalékokra. Ebben a megoszlásban az előző évi állapothoz képest annyiban történt lényeges eltolódás, hogy 3·4-del csökkent a tőketartalék részesedését jelző százalékszám (23·1-ről 19·7-re), ezzel szemben az egyéb tartalékok részesedése körülbelül ugyanannyival emelkedett. A tőketartalékok összege nemcsak viszonylag, hanem abszolúte is némi hanyatlást mutat.

Ezeket az eltolódásokat az intézetek működési formája szerint vizsgálva a részvénytársulati formájú intézeteknél körülbelül ugyanolyan változásokat találunk, mint az intézetek összeségénél.

Az idegen tőkének fogalma alá tartozó teher tételek között a fővárosi pénzügyintézetek összeségét tekintve a mérlegálladékokban a legmagasabb összeggel a fedezetlen folyószámlás tartozások vannak képviselve. Ezeknek végösszege valamivel meghaladja az 1·5 milliárd P-t, tehát körülbelül háromszorosa a saját tőkének végösszegének és majdnem harmada (32·1%) a teher tételek összegének. A különböző működési formák szerint a fedezetlen folyószámla hitelek jelentősége is különböző. A részvénytársulati formájú intézeteknél ezek az összes tőkéknél 36·7%-át teszik, a köteleken kívül álló szövetkezeteknél ellenben valamivel több, mint a felét és pedig 51·5%-át, míg a földhitelintézetek és az úgynevezett altruista intézetek az átlagosnál tetemesen kisebb mértékben mutatnak ki mérlegeikben fedezetlen folyószámlatartozásokat. Az intézetek összeségére nézve e tartozások az előző évi állapothoz képest abszolút számban ugyan némi emelkedést, de viszonylag t. i. más teher tételekkel egybevetve csökkenést mutatnak (38·5%-ról 32·1%-ra). A szóbanlevő teher tétel mellett egészen eltörpül az intézetek olyan folyószámlatartozásainak álladéka, amelyeket fedezet ellenében vettek igénybe, ez az álladék a teher tételek összálladékaának csak 1·4%-a.

A fedezetlen folyószámlahitelek után az összesített mérlegek teheroldalának végösszegében a legnagyobb részesedést a »különbféle tételek« gyűjtőneve alatt összefoglalt tétel összege mutatja, amelynél csaknem 900 millió összeg szerepel; ez a teher tételek végösszegének 18·9%-a. Ennek az összegnek csaknem a felét az óvadékok és letétek képviselik, majdnem egynegyedét pedig, több mint 200 millió pengőt a Földbirtokrendezés Pénzügyi Lebonyolítására Alakult Szövetkezet mérlegének teheroldalán kimutatott az a nagy álladék teszi, amellyel ez az intézet az 1928. évi XLI. t. c. alapján a földbirtokrendezés körül reá háruló tevékenységéből folyólag a megváltást szenvedő földtulajdonosokkal és más hitelezőkkel szemben van megterhelve.

Jelentőség szerinti sorrendben ezekután a takaré-, illetve törzs-, heti- és pénztárjegyetételek tételéről kell megemlékeznünk, amelynek összege a tehetételek végösszegének 13·3%-a. A takaréketételek jelentősége az általánosnál jóval nagyobb a részvénytársasági bankoknál, amennyiben ezeknek összege a tőkék végösszegének 20·0%-át teszi, ami azt jelenti, hogy az összes budapesti pénzintézeteknél az 1929. év végén fennállott mintegy 630 millió P takaréketételek álladékból kerekén 617 millió P a részvénytársasági intézetek tárcájában volt. A földhitelintézeteknél csak 1·0, az úgynevezett altruista intézeteknél csak 0·4, az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó szövetkezeteknél mindössze 8·6, végül a köteléken kívüli szövetkezeteknél csupán 1·2%-a az összes tehetételek álladékának a takaréketét. Ezek az adatok eléggé mutatják, hogy a betétgyűjtés szempontjából csupán a részvénytársasági forrású intézetek játszanak komolyabb szerepet.

A forgalomban levő záloglevelek összege a 11. számú tábla szerint a tehetételek végösszegének 12·2%-a. Ezek az átlagosnál jóval nagyobb súlyt jelentenek a földhitelintézetek és különleges tevékenységet folytató intézetek mérlegeiben, ahol a tehetételek összegének átlagban 19·6, illetve 23·4%-át adják, míg a részvénytársasági bankoknál csak 7·3%-ot. Ez a tétel azon mérlegtételek sorába tartozik, amelyek az előző évi állapothoz képest a legszámottevőbben emelkedtek. Ezzel szemben a viszontleszámtított váltók tételénél elég jelentékeny, mintegy 45 millió pengős csökkenés mutatkozik. A kedvezőtlen reeszkomptviszonyokat tükrözteti vissza az a körülmény is, hogy az átruházott jelzálogos kölcsönök álladéka az 1928. évi álladékhoz képest igen kis mértékben emelkedett annak dacára, hogy a záloglevelek forgalmában az általános viszonyokhoz képest tetemesnek mondható növekedést állapíthatunk meg.

A mérlegeredményeknek működési forma szempontjából csoportosított intézetek szerinti alakulását feltűnítő adatok mellett érdekes és tanulságos a saját tőkék nagyságkategóriái szerint csoportosított intézetek szerinti mutatókat mérlegeredményeket is vizsgálat tárgyává tenni. A nagyságkategóriák megállapításánál azokat az ismérveket fogadtuk el alapul, amelyek a Pénzügyi Központ kurialis beosztásánál irányadóul szolgálnak: e szerint az első kategóriába a 10 millió pengőnél nagyobb saját tőkével rendelkező, a második kategóriába az 5—10 millió pengő közötti, a harmadik kategóriába az 5 millió pengőnél kisebb saját tőkével bíró intézetek soroztattak. Az intézetek ilyen megosztás szerinti összesített mérlegeredményeit a 13. számú táblázat adatai tüntetik fel.

Ebből a táblázatból világosan kitűnik a nagy intézetek domináló jelentősége; az intézetek által kezelt összes tőkéknek 73·2%-a a 10 millió pengőnél nagyobb tőkével bíró 15 intézet kezelése alatt áll. A középintézetek e tőkéknek 9·2%-át, a kis intézetek viszont 17·6%-át kezelik. A nagy intézetek a maguk részesedését az összes kezelt tőkékben

sokkal inkább biztosítják saját tőkéik erős súlya révén, mint a kisebbek; a saját tőkéik végösszegéből ugyanis a nagy intézetekre 81·8%, a kis intézetekre ellenben 9·1% jut. A középintézetek saját tőkéjük megoszlásában körülbelül ugyanazt az arányt foglalják el, mint az összes tőkéik megoszlásában. Azt hisszük, érdekes lesz ez alkalommal részletesebb betekintést szerezni arra nézve, hogy a saját tőkéik bizonyos nagyságkategóriái szerint miként tagozódnak a budapesti hitelintézetek s nem lesz talán érdektelen az idevonatkozó adatokat a háború előtti hasonló adatokkal egybevetni. Ebben a tekintetben a 12. számú tábla adatai szolgálnak tájékoztatásul.

12. A budapesti hitelintézetek megoszlása a saját tőkéik nagysága szerint az 1909. és az 1929. években.

Az intézetek megnevezése ; év	Összes	Saját tőke nélkül	50.000 P és annál kevesebb	50.001 — 100.000 P	100.001 — 250.000 P	250.001 — 500.000 P	500.001 — 1.000.000 P	1.000.001 — 2.500.000 P	2.500.001 — 5.000.000 P	5.000.001 — 10.000.000 P	10.000.001 — 20.000.000 P	20.000.000 P-n feletti
			saját tőkével									
			működő intézetek száma									
<i>Bankok, takarékpénz- tárak és földhitel- intézetek</i>												
1909	84	3	2	2	9	9	10	17	9	6	4	13
1929	110	—	17	27	17	10	8	9	3	6	6	7
<i>Szövetkezetek.</i>												
1909	127	—	44	12	33	20	8	4	3	1	2	—
1929	48	—	28	4	5	2	1	4	—	2	—	2
<i>Hitelintézetek összesen.</i>												
1909	211	3	46	14	42	29	18	21	12	7	6	13
1929	158	—	45	31	22	12	9	13	3	8	6	9

A 12. számú táblából kitűnőleg az intézeteknek csaknem a fele olyan, amelynek alig van komolyan számbajöhető saját tőkéje, amennyiben 158 intézet közül 76-nak a saját tőkéi egyenkint a 100 ezer pengőt nem haladják meg. Azt hisszük, hogy legalább 500 ezer pengőnek kell tekintenünk a saját tőkéiknek azt az alsó határösszegét, amellyel egy-egy általánosabb tevékenységet folytató pénzintézetnek rendelkeznie kellene. A Budapesten működő 158 pénzintézet közül 110, tehát az intézeteknek több, mint kétharmadrésze nem tud ennyi saját tőkét 1929. évi mérlegében kimutatni. Ha ezt a helyzetet a háború előtti állapottal hasonlítjuk egybe, azt látjuk, hogy már a háború előtt is elég nagy volt a jelentéktelen saját tőkével működő intézetek száma, mégis ebben a tekintetben azóta erősen toldódott el kedvezőtlen irányban a helyzet.

13. A budapesti pénzintézetek 1929. évi összesített mérlegeinek teheroldala az intézetek nagyságkategóriái szerint.

A mérleg tételei	Az összes hitelintézetek	10,000.000 pengőt meg- haladó	5,000.000— 10,000.000 pengő	5,000.000 pengőn aluli
		saját tőkével működő pénzintézetek		
		e z e r p e n g ő b e n		
Saját tőke :				
Alapszabályokban megállapított részvény-, részjegy-, törzsbetét-, alap- és üzleti tőke	336.826	273.894	27.881	35.051
Tőketartalék	100.318	82.620	10.797	6.901
Rendes, értéksökkenési és egyéb tartalék- alap	67.633	55.913	7.765	3.955
Nyugdíjtartalék	4.747	4.329	—	418
Idegen tőke :				
Nyugdíjalap, különböző idegenalapok és alapítványok	41.482	35.766	1.948	3.768
Takarék-, törzs-, heti és pénztárjegybetétek	629.827	556.744	20.600	52.483
Viszontleszámított váltók	225.619	165.413	21.454	38.752
Záloglevelek és egyéb értékpapírok	579.986	374.913	27.677	177.396
Községi kötvények	21.416	21.388	28	—
Fedezett folyószámlás tartozások	67.924	35.416	10.143	22.365
Fedezetlen folyószámlás tartozások	1,523.581	1,282.958	113.370	127.253
Átruházott jelzálogos kölcsönök	148.395	114.736	26.611	7.048
Átruházott törvényhatósági, községi és közhasznú művekre adott kölcsönök..	7.057	7.057	—	—
Adótartozások	1.723	1.207	43	473
Óvadékok és letétek	488.236	335.884	142.553	9.799
Különféle tételek	408.661	49.449	20.917	338.295
Előre befolyt kamatok	25.872	22.083	1.055	2.734
Hátralékos kamatok	13.018	8.388	174	4.456
Saját tőke összesen	509.524	416.756	46.443	46.325
Idegen tőke összesen	4,182.797	3,011.402	386.573	784.822
Nyereség	57.776	49.832	3.450	4.494
Mindössze	4,750.097	3,477.990	436.466	835.641

13. A budapesti pénzüintézetek 1929. évi összesített mérlegeinek teheroldala az intézetek nagyságkategóriái szerint. (Vége.)

A mérleg tételei	Az összes hitel- intézetek	10,000,000 pengő meg- haladó	5,000,000— 10,000,000 pengő	5,000,000 pengő aluli	10,000,000 pengő meg- haladó	5,000,000— 10,000,000 pengő	5,000,000 pengő aluli
		saját tőkével működő pénzüintézetek			saját tőkével működő hitel- intézetek százalékos aránya az összes hitelintézetekhez viszonyítva		
		az összes álladék százalékában					
Saját tőke:							
Alapszabályokban megállapított rész- vény-, részjegy-, törzsbetét, alap- és üzleti tőke.....	7.1	7.9	6.4	4.2	81.3	8.3	10.4
Tőketartalék	2.1	2.4	2.4	0.8	82.4	10.8	6.8
Rendes, értéksökkenési és egyéb tartalékalap	1.4	1.6	1.8	0.5	82.7	11.5	5.8
Nyugdíjtartalék	0.1	0.1	—	0.1	91.2	—	8.8
Idegen tőke:							
Nyugdíjalap, különböző idegen alapok és alapítványok	0.9	1.0	0.4	0.5	86.2	4.7	9.1
Takarék-, törzs-, heti és pénztárjegy- betétek	13.3	16.0	4.8	6.3	88.4	3.3	8.3
Viszontleszámított váltók	4.8	4.8	4.9	4.6	73.3	9.5	17.2
Záloglevelek és egyéb értékpapírok ..	12.2	10.8	6.4	21.2	64.6	4.8	30.6
Községi kötvények	0.5	0.6	0.0	—	99.9	0.1	—
Fedezett folyószámlás tartozások ..	1.4	1.0	2.3	2.7	52.2	14.9	32.9
Fedezetlen folyószámlás tartozások .	32.1	36.9	26.0	15.2	84.2	7.4	8.4
Átruházott jelzálogos kölcsönök	3.1	3.3	6.1	0.8	77.3	17.9	4.8
Átruházott törvényhatósági, községi és közhasznú művekre adott kölcsönök	0.1	0.2	—	—	100.0	—	—
Adótartozások	0.0	0.0	0.0	0.1	70.1	2.5	27.4
Óvadékok és letétek	10.3	9.7	32.7	1.2	68.8	29.2	2.0
Különféle tételek	8.6	1.4	4.8	40.5	12.1	5.1	82.8
Előre befolyt kamatok	0.5	0.6	0.2	0.3	85.4	4.0	10.6
Hátralékos kamatok	0.3	0.3	0.0	0.5	64.4	1.3	34.3
Saját tőke összesen	10.7	12.0	10.6	5.6	81.8	9.1	9.1
Idegen tőke összesen	88.1	86.6	88.6	93.9	72.0	9.2	18.8
Nyereség	1.2	1.4	0.8	0.5	86.3	6.0	7.7
Mindössze	100.0	100.0	100.0	100.0	73.2	9.2	17.6

Az előbb mondottakból következőleg 48 olyan pénzügyintézet van Budapesten, amely ki tud mutatni legalább 500.000 pengő saját tőkeerőt. Az 1909. évben az ilyen tőkeerővel rendelkező pénzügyintézetek száma jóval nagyobb és pedig 77 volt. Az intézeteknek abban a csoportjában, amelyek öt millió pengőnél nagyobb saját tőkével rendelkeznek, nincs aránylag nagy visszaesés, ugyanis csupán a 20 millió pengőnél nagyobb tőkével rendelkező, tehát az egészen nagy intézetek száma esett vissza 13-ról 9-re. Jelentékenyen megcsappant azonban az olyan intézetek száma, amelyeknek saját tőkéi 500 ezer és öt millió pengő közötti összeget tesznek ki.

A mérleg tehertételei között egy olyan van, amely teljes egészében a nagy intézetek tárcájában fordul elő, ez az átruházott törvényhatósági és községi kölcsönök tétele. Csaknem teljes egészében és pedig 99·9%-ban a nagy intézetek tárcája szolgáltatja a községi kötvényeket. Az összes tőkék átlagában való részesedés arányát számottevően meghaladja a nagy intézetek részesedése a nyugdíjtartalékban (91·2%), továbbá a takarékbetétekben (88·4%), nemkülönben a nyugdíjalapban (86·2%), a fedezetlen folyószámlatartozásokban (84·2%), valamint a tartaléktőkékben (82·4, illetve 82·7%). Figyelmet érdemlő tünet, hogy a nagy intézetekre nézve a nyereség is az átlagosnál jóval kedvezőbbben alakul. A nyereség összege ugyanis a nagy intézeteknél az év végén tárcában volt összes tőkéknek 1·4, a középintézeteknél ellenben csak 0·8, a kis intézeteknél pedig mindössze 0·5%-át teszi.

A kis intézetek a tárcájukban levő tőkék arányához képest kimagaslóan nagy állományt mutatnak ki a fedezett folyószámlás tartozásokban, amennyiben a pénzügyintézetek összes ilyen természetű tartozásainak 32·9%-a esik rájuk. Viszonylag igen nagy ezeknek az intézeteknek az állománya a forgalomban levő záloglevelekben. E tünet megállapítása alkalmával azonban figyelembe veendő, hogy a saját tőke összege alapján a kis intézetek közé volt sorozandó néhány altruista záloglevélkibocsátóintézet, amelyeknél a saját tőkéknek a záloglevélkibocsátáshoz való aránya szempontjából mutatkozó hiányt más garanciák pótolják. Sajátságos tünet még, hogy a hátralékos kamatokban és az adótartozásokban a kis saját tőkéjű intézetek viszonylag túl nagy összeggel vannak képviselve. A kis intézeteknek igen magas részesedését látjuk a különféle tételek gyűjtőnévvel megjelölt tételnél. Ezt a Földbirtokreform Pénzügyi Lebonyolítására Alakult Szövetkezetnek az a tétele okozza, amelyről fentebb már említést tettünk.

Szórványosan említést tettünk már arról, hogy milyenek az egyes 1929. évi tehertételeknél az eltolódások az 1928. évi tételekkel szemben. Az idevonatkozó teljes áttekintés érdekében közöljük a 14. számú tábla adatait. A tőketartalék és az egyéb tartalékok, valamint a viszontleszámlított váltók álladékanak változására nézve mondottakon kívül említésre méltó az a körülmény, hogy 5·6%-kal csökkent a községi kötvények állománya és

3-4%-kal visszaesett a nyereség. Figyelemreméltó ezenkívül az az emelkedés, amely az átruházott jelzálogos kölcsönök álladékaiban mutatkozik.

14. A budapesti hitelintézetek 1929. évi összesített mérlegének teherképei az 1928. évi összesített mérleg teherképeivel egybevetve.

A mérleg teherképei	1928 ezer pengőben	1929 ezer pengőben	1929. évi index (1928=100)
Saját tőke :			
Alapszabályokban megállapított részvény-, rész- jegy-, törzsbetét-, alap- és üzleti tőke	303.791	336.826	110-8
Tőketartalék	104.372	100.318	96-1
Rendes, értéksők. és egyéb tartalékalap	40.244	67.633	168-1
Nyugdíjtartalék	4.115	4.747	115-4
Idegen tőke :			
Nyugdíjalap, különböző idegen alapok és alapítványok	39.767	41.482	104-3
Takarék-, törzs-, heti és pénztárjegyetételek ...	538.252	629.827	117-0
Viszontleszámtott váltók	270.639	225.619	83-4
Záloglevelek és egyéb értékpapírok	394.853	579.986	146-9
Községi kötvények	22.702	21.416	94-4
Fedezett folyószámlás tartozások	100.670	67.924	67-5
Fedezetlen folyószámlás tartozások	1.428.528	1.523.581	106-6
Átruházott jelzálogos kölcsönök	143.506	148.395	103-4
Átruházott törvényhatósági, községi és köz- hasznú művekre adott kölcsönök	4.151	7.057	170-0
Adótartozások	1.451	1.723	118-8
Különféle tételek	224.647	896.897	399-3
Előre befolyt kamatok	22.488	25.872	115-0
Hátralékos kamatok	7.608	13.018	171-2
Saját tőkék összesen	452.522	509.524	112-6
Idegen tőkék összesen	3,199.262	4,182.797	130-8
Nyereség	59.802	57.776	96-6
Mindössze	3,711.586	4,750.097	128-0

A gazdasági élet a háború okozta romokból sok tekintetben egészen új alapokon épült fel és így számos esetben nincs meg a megfelelő alapja az olyan összehasonlításnak, mely a megfigyelt jelenségeket a legújabb és a háború előtti időszakról veti egybe. A pénzügyi tevékenység is az újabb időkben egészen más feltételek által van körülhatárolva, mint amilyenek a háború előtti években mérvadók voltak. Talán még sem érdektelen, ha a budapesti pénzügyi intézetek mérlegeinek összesített 1929. évi teherképeiről az eddigiekben adott ismertetésünket e tételeknek a megfelelő háború előtti tételekkel való összehasonlításával fejezzük be. A vonatkozó adatok szembeállításánál tekintettel kell lenni arra, hogy a budapesti pénzügyi intézeteknek a hivatalos statisztika által feldolgozott összesített mérlege más rendszerrel van szerkesztve 1913-ról, mint 1929-ről. Az 1913. évi mérleg a nettó rendszert követi, így tehát a vagyonoldalon a váltók a viszontleszámtott állo-

mány nélkül, a jelzálogos kölcsönök pedig az átruházott álladék nélkül vannak kimutatva, viszont a teheroldalon nincs felvéve a viszontleszámított váltók és az átruházott jelzálogos kölcsönök tétele. E mellett az 1913. évi tételek nem oly részletezők, mint amilyenek az 1929. évi mérleg tételei. Az összehasonlíthatóság érdekében ezért a tételek adatai megfelelően összevonandók, illetőleg egyenlegezendők. Ennek a követelménynek megfelelően a két említett év mérlegeinek teheroldala a 15. számú táblában foglalt adatok szerint alakul.

15. A budapesti hitelintézetek összesített 1913. és 1929. évi mérlegeinek teheroldala.

A mérleg tételei	1913		1929		1929. évi index 1913=100
	ezer pengőben	%-ban	ezer pengőben	%-ban	
Saját tőke:					
a befizetett részvény-, rész-, és törzsbetét-tőke	885.287	9.7	332.256	7.6	37.5
tőketartalék, rendes értéksökkenési és egyéb tartalékalapok....	533.901	5.8	172.698	4.0	32.4
Idegen tőke:					
nyugdíjalap	39.065	0.4	40.451	0.9	103.5
takarék-, törzs-, heti és pénztárjegybetétek	1,011.867	11.1	629.827	14.4	62.2
záloglevelek és egyéb értékpapírok	2,634.647	28.8	579.986	13.3	22.0
községi kötvények	1,426.980	15.6	21.416	0.5	1.5
folyószámlás tartozások	2,028.718	22.2	1,591.505	36.5	78.5
különféle tételek	458.136	5.0	938.541	21.5	204.9
Saját tőke összesen	1,419.188	15.5	504.954	11.6	35.6
Idegen tőke összesen	7,599.413	83.1	3,801.726	87.1	50.1
Nyereség	123.448	1.4	57.776	1.3	46.8
Mindössze	9,142.049	100.0	4,364.456	100.0	47.8

A fenti táblázatból megállapíthatóan a budapesti hitelintézetek tárcájában levő összes tőkék álladéka az 1913. év végén 9.1, az 1929. év végén pedig 4.4 milliárd pengő volt, vagyis 1929-ben ez a tőkeálladék a háborúelőttinek csak 47.8%-át tette. Az 1929. évvégi álladék az 1913. évvégének körülbelül akkora része, mint amekkora a háború előtti Magyarország egész gazdasági erejéből a megejtett hozzávetőleges számítások szerint a trianoni békeszerződés által a mai Magyarországnak meghagyott gazdasági erő. Ezt az arányt korántsem tarthatjuk kielégítőnek, mert hiszen indokoltnak kell találni azt a várakozást, hogy 11 évvel a háború befejezése után a pénzintézeti erőviszonyok nem a háború előtti standardon, hanem annál viszonylag magasabban álljanak. Ha csupán a saját tőkéket vesszük tekintetbe, akkor az 1913. évi állapottal való összehasonlítás mellett még kedvezőtlenebb képet mutat az 1929. évi helyzet; a részvénytőkében ugyanis csak 37.5, a tartalékokban pedig 32.4%-a az 1929. évi álladék az 1913. évinek.

Az idegen tőkék egyes tételei sorában a háború előtti állapottal egybevetve feltűnő emelkedést mutat a különféle tételek gyűjtőneve alatt kimu-

tatott összeg. Ennek az az oka, hogy 1929-ben igen nagy összegekre rúgnak a pénzügyintézeteknek bizonyos különleges természetű tartozásai, amelyek a háború előtt nem voltak ismeretesek; ilyen az egyik altruista intézetnél a földbirtokreformmal kapcsolatos tevékenység folytán keletkezett teher-tétel, ilyenek továbbá azok a tehertételek, amelyek különleges olyan szava-tossági érdekeltségből folyólag állanak fenn, amely szavatosság vállalása a háború előtt nem volt szokásos. A háború előttinél valamivel magasabb összeget tesz ki a nyugdíjalapoknak a mérlegekben kimutatott álladéka, jeléül annak a hatásnak, amit a nyugdíjügyre annak messzebbmenő gondo-zásával a háború utáni törvényhozás gyakorolt. Elég magas színvonalat mutat a háború előtti állapottal való összehasonlításban a folyószámla-tartozások összesített 1929. évi mérlegtétele, miután az itt feltüntetett összeg a háború előtti hasonló tételnél felvett összegnek 78%-a. Viszonylag elég kedvező alakulás állapítható meg az 1929. évre nézve ebben az összehason-lításban a takarékbetéteket illetőleg is. Mélyen alatta áll az 1929. évi helyzet a háború előttinek a záloglevelek és még inkább a községi kötvények álladéka tekintetében. Ezt az eltolódást nem a szükséglet csökkenése, hanem részben a termelési válság, részben pedig a külföldi hitelviszonyoknak reánk nézve kedvezőtlen volta magyarázza, tehát e két tényezőnek megfelelőbb irányú alakulása esetén a szóbanlevő tételeknél kimutatott álladéknak jelentékeny összegekkel emelkedve közelednie kell a háború előtti szinthez.

A mérleg vagyonoldala.

A budapesti hitelintézetek 1929. évi összesített mérlegeinek vagyon-tételeit az intézetek működési formája szerinti részletezéssel a 16. számú táblázat tünteti fel.

Az intézetek összeségét tekintve, az említett táblázatok szerint a vagyonoldal tételei között az álladékösszeg nagysága szempontjából a váltó-állomány tétele áll az első helyen. A viszontleszámított váltókat is beleértve a budapesti pénzügyintézetek tárcájában az 1929. év végén levő váltók össz-értéke meghaladja az 1·1 milliárd pengőt; ez az összeg a magyar hitelinté-zetek egész váltótárca álladékanak 53·2%-a és a budapesti intézetek összes mérleg szerinti vagyonálladékanak — mint a 16. számú tábla mutatja — 23·4%-át teszi. A viszontleszámított váltók állománya a mérleg tehertételeiről közölt adatok szerint az előző évi állományhoz képest csökkenést mutat, az egész tárcaállomány ellenben — a viszontleszámított váltókat is bele-értve — mintegy 5%-kal emelkedett. A vagyontételek végösszegéhez való viszonyításban azonban a váltótárcaálladék kisebb jelentőséggel bír az 1929, mint az 1928. év végén; az 1928. év végén 28·3, az 1929. év végén már csak 23·4%-a volt a váltótárcaálladék összege a vagyontételek vég-összegének. Feltűnő jelenség, hogy mennyire kis jelentőségű a váltóállomány

**16. A budapesti hitelintézetek 1929. évi összesített mérlegeinek vagyontételei
az intézetek működési formája szerint.**

A mérleg tételei	Résztvénytársasági bankok és takarékpénztárak	Földhitelintézetek	Különleges tevékenységi kört ellátó pénzüstézetek	Az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelekbe tartozó hitelszövetkezetek	Köteleken kívül álló hitelszövetkezetek	Összesen
	e z e r p e n g ő b e n					
Készpénz	50.453	6.844	908	106	197	58.508
Valuták és devizák	97.655	22.785	520	—	—	120.960
Más pénzintézeteknél elhelyezett tőkék	171.300	31.935	128.103	573	219	332.130
Értékpapírállomány	220.288	7.079	13.688	124	291	241.470
Különféle alapok és alapítványok értékpapírai	26.763	9.165	8.124	—	61	44.113
Váltóállomány (a viszontleszámlított váltókkal együtt)	872.553	60.555	177.863	844	45	1.111.860
Előlegek értékpapírokra, egyéb zálogokra és tőzsdéi report üzle.	22.727	5.726	1	—	416	28.870
Fedezett folyószámlás hitelek...	565.301	50.254	103.233	2.031	995	721.814
Fedezetlen folyószámlás hitelek..	279.974	2.799	53.493	56	11.944	348.266
Jelzálogos kölcsönök (az átruházásokkal együtt).....	409.884	154.595	397.836	7.048	4	969.367
Törvényhatósági, községi és közhasznú művekre adott kölcsönök (az átruházásokkal együtt)	51.900	7.059	4.716	—	—	63.675
Kölcsönök kötelezvényekre kezesseg mellett	109	—	3.118	2.904	801	6.932
Áruk	14.251	—	549	818	3.597	19.215
Ingatlanok	82.516	1.215	1.543	103	427	85.804
Be nem fizetett részvény- és üzletrésztőke	394	139	4.012	—	25	4.570
Különféle követelések	208.365	348.817	17.413	3.377	1.327	579.299
Előre fizetett kamatok	3.479	270	263	4	—	4.016
Be nem folyt kamatok	4.742	1.651	765	—	—	7.158
Veszteség	1.501	—	533	34	2	2.070
Mindössze ...	3,084.155	710.888	916.681	18.022	20.351	4,750.097

16. A budapesti hitelintézetek 1929. évi összesített mérlegeinek vagyontételei az intézetek működési formája szerint. (Vége.)

A mérleg tételei	Résztvénytársasági bankok és takarékpénztárak	Földhitelintézetek	Különleges tevékenységi kört ellátó pénzüzetek	Az Országos Központi Hitelszöv. kötelekbe tartozó hitelszövetkezetek	Köteleken kívül álló hitelszövetkezetek	Összesen
	az összes állandék %-ában					
Készpénz	1·6	1·0	0·1	0·6	1·0	1·2
Valuták és devizák	3·2	3·2	0·1	—	—	2·5
Más pénzüzeteknél elhelyezett tőkék	5·6	4·6	14·0	3·2	1·1	7·0
Értékpapírállomány	7·2	1·0	1·5	0·7	1·4	5·1
Különféle alapok és alapítványok értékpapírai	0·8	1·3	0·9	—	0·3	0·9
Váltóállomány (a viszont leszámított váltókkal együtt)	28·3	8·5	19·4	4·7	0·2	23·4
Előlegek értékpapírokra, egyéb zálogokra és tőzsdei report üzlet	0·7	0·8	0·0	—	2·0	0·6
Fedezett folyószámlás hitelek ...	18·3	7·1	11·2	11·3	4·9	15·2
Fedezetlen folyószámlás hitelek .	9·1	0·4	5·8	0·3	58·7	7·3
Jelzálogos kölcsönök az átruházásokkal együtt	13·3	21·7	43·4	39·1	0·0	20·4
Törvényhatósági, községi és közhasznú művekre adott kölcsönök az átruházásokkal együtt .	1·7	1·0	0·5	—	—	1·4
Kölcsönök kötelezvényekre kezesség mellett	0·0	—	0·3	16·1	3·9	0·1
Áruk	0·5	—	0·1	4·5	17·7	0·4
Ingatlanok	2·6	0·2	0·2	0·6	2·1	1·8
Be nem fizetett részvény- és üzlet-résztőke	0·0	0·0	0·4	—	0·1	0·1
Különféle követelések	6·7	49·0	1·9	18·7	6·6	12·3
Előre fizetett kamatok	0·1	0·0	0·0	0·0	0·0	0·1
Be nem folyt kamatok	0·2	0·2	0·1	—	—	0·2
Veszteség	0·1	—	0·1	0·2	0·0	0·0
Mindössze	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0

a köteléken kívül álló hitelszövetkezetek összesített mérlegtételeinek sorában. Ezeknél az intézeteknél a váltóhitel összege a vagyontételek főösszegének átlag csak 0·2%-át teszi. A részvénytársulati intézetekhez viszonyítva, ahol a mérlegek egész vagyonálladékából 28·3% a váltótárca, kis jelentőségű a váltóhitel szerepe más követelési álladékok sorában az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó szövetkezeteknél is, mert itt is a váltó álladék összege csak 4·7%-át teszi az aktív mérlegálladék főösszegének.

A váltótárca után az intézetek összeségét tekintve, az aktív vagyonálladékok tételei között a jelzálogkölsönök tételének van a legnagyobb jelentősége. Az 1929. év végén ez a kölcsönálladék is megközelítette az összes budapesti intézeteknél az 1 milliárd P-t és az előző évvégi állapothoz képest kerekén 360 millió P-vel növekedett. E szaporodás következtében az 1929. év végén a vagyontételek összeségében jelentékenyen nagyobb súllyal bírt a jelzálogos kölcsön, mint 1928. december 31-én, az 1929. év végén ugyanis már elérte a vagyontételek végösszegének egyötödét, míg az előző év végén ennek csak 16·4%-át tette. Az egész mérleg szerinti vagyonálladéknak csaknem a fele jelzálogos kölcsönállomány volt (beleszámítva az átruházott kölcsönöket) a tiszta földhitelintézetek sorába nem tartozó úgynevezett altruista intézeteknél. Érdekes, hogy az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó szövetkezetek mérlegeinek vagyonoldalán mennyire domináló Budapesten is a jelzálogkölsönüzlet szerepe; ezeknek az intézeteknek összes követeléseiből csaknem 40% a jelzálogos természetű követelés. Még a földhitelintézeteknél sem bír ilyen súllyal a vagyontételek között a jelzálog kölcsönök tétele, amennyiben itt ez a tétel a vagyontételek végösszegének csak 21·7%-át teszi.

Kiemelésre érdemesnek látszik az az adat is, hogy az 1929. év végén a földhitelintézetek és az egyéb úgynevezett altruista intézetek részéről fennállott jelzálogkölsönkövetelések összege már jóval nagyobb volt, mint a részvénytársasági formájú hitelintézetek által folyósított hasonló kölcsönöké. E jelenség tekintélyes részben a Földbirtokreform Lebonyolítására Alakult Szövetkezet mérlegében mutatkozó új ilyen tételeknek tulajdonítható.

Amennyiben a fedezett és fedezetlen folyószámlás követelések tételeinek összegeit összefoglaljuk, ezek a vagyontételek sorában — az intézetek összeségét tekintve — a jelzálogos kölcsönök összegét meghaladó összeggel vannak képviselve, amennyiben együttesen kerekén 1070 millió P-t tesznek ki. Az előző évvégi állapothoz képest a folyószámlás követelések csak kis mértékben emelkedtek, a gazdasági viszonyoknak megfelelően a fedezetlen folyószámlás hitelek összege valamivel csökkent, a fedezet mellett nyújtott ilyen hitelek álladéka azonban emelkedett. A két követelés álladéka közötti arány tehát a fedezett követelések javára tolódott el és az 1929. év végén ebben a tekintetben az volt a helyzet, hogy mintegy $\frac{7}{10}$ rész jutott a fedezet

ellenében adott folyószámlás kölcsönökre. Ha mármost a folyószámlás követelések alakulását az intézetek működési formája szerint vizsgáljuk, az adatok azt mutatják, hogy a hitelkeretnek az a növekedése, amelyet a fedezet mellett folyósított kölcsönökre nézve általánosságban megállapítottunk, összefügg azzal, hogy a földhitelintézetek és az egyéb úgynevezett altruista intézetek a fedezet mellett adott hitelek összegét a korábbi keretekhez viszonyítva elég jelentékenyen növelték. A részvénytársasági formájú intézetek még a fedezet melletti folyószámla hitelezéseknél is szűkítették az 1929. év folyamán a kereteket. Ebből következik, hogy a folyószámlás követelések aránya a vagyontételek végösszegéhez viszonyítva jóval kisebb volt az 1929. évi, mint az 1928. évi mérlegek szerint; az 1928. év végén 28·3%-át, az 1929. év végén pedig már csak 22·5%-át tették a folyószámlán fennálló követelések a vagyontételek végösszegének.

Az intézetek készpénzállománya viszonylag kisebb, abszolút összegben pedig nem jelentékeny összeggel nagyobb volt az 1929. mint az 1928. év végén. A készpénzforgalom korlátozásához fűződő gazdasági érdekek szempontjából mindenesetre figyelmet érdemel az a körülmény, hogy az 1929. év végén még 58·5 millió P-t tett ki az intézetek pénztárában fekvő készpénz. A földhitelintézetek, de különösen az ezek közé nem sorozott ú. n. altruista intézetek készpénzszükséglete adataink szerint jóval kisebb, mint a részvénytársulati formájú intézeteké. A valuta- és devizaállománynak csaknem öthatoda van a részvénytársulati formájú pénzintézeteknek, valamivel kevesebb, mint egyhatoda pedig a földhitelintézeteknek a tárcájában. A különleges tevékenységet folytató intézeteknek és a hitelszövetkezeteknek nincs érdemleges valutakészletük. A földhitelintézetek elég tekintélyes valutaállománya nyilvánvalóan külföldi kötvényüzleteikkel kapcsolatban áll fenn. A valutaállomány az 1928. évhez képest elég jelentékenyen növekedett. Még sokkal erősebb szaporodást mutat azonban a 17. számú tábla adatai szerint az említett két időpont között a más pénzintézeteknél elhelyezett tőkéik álladéka. Ezt a szaporodást a különleges tevékenységi kört ellátó, nagyrészt altruista intézetek részéről elhelyezett ilyen tőkéik álladékanak az emelkedése okozza, amely oly módon állott elő, hogy az egyik ilyen intézet az ú. n. gyufakölcsönből rendelkezésére álló tőkekészleteket helyezte el más intézeteknél.

Némi emelkedés mutatkozik az értékpapírok állományában, dacára annak a nagy árlemorzosodásnak, amely az értékpapírok tőzsdei árfolyamában, illetve forgalmi értékében az év folyamán végbement. Ez azt mutatja, hogy a pénzintézetek az előző évben értékpapírjaikat messzemenő óvatosság szem előtt tartásával értékelték. Az értékpapírokra és egyéb kézizálogokra adott előlegek álladéka azonban az előző évvégi állapothoz képest jelentékenyen visszaesett. Ezt jórészt az értékpapírok árhanyatlásának kell betudni, de része van ebben a jelenségben annak a körülménynek is, hogy

az előlegüzlet általában nem a fejlődő, hanem a hanyatló üzletágak közé tartozik. A földhitelintézeteknél az előlegüzlet hanyatlása az átlagosnál nagyobb mértékű volt. Némi emelkedést mutat az egy évvel korábbi állapothoz képest az áruk tétele. Ez a tétel az átlagosnál jóval nagyobb jelentőségű a hitelszövetkezeteknél, különösen a köteleken kívül állóknál, de épen ezeknél az 1929. év folyamán csökkent annak álladékösszege. Az ingatlanok 1929. és 1928. évi összesített mérlegtételének egybevetése azt mutatja, hogy a tétel értékösszege jelentékenyen csökkent. Ez a csökkenés legalább nagyrészt nem az ingatlanok alacsonyabb értékelésének és nem is annak a körülménynek a következménye, hogy az intézetek ingatlanbirtokában nagyobb visszaesés állott volna be, hanem onnan ered, hogy az egyik olyan pénzintézet, amelynek ingatlanai jelentékeny vagyonértéket képviseltek, az 1929. év folyamán fizetési zavarok közé jutott és emiatt adatai nem szerepelnek az ezévi statisztikában. Jelentékeny eltolódás mutatkozik az 1928. évi állapothoz képest a különféle követelések tételénél, amelynek 1929. évvégi álladéka az előző évvégi álladéknak több, mint háromszorosára növekedett, úgyhogy ily módon a mérleg igen jelentős vagyontételei közé sorakozott fel. Ez annak a következménye, hogy a különleges viszonyok számottevő üzletágként termelték ki a közvetítői üzleteknek azokat a válfajait, amelyek kezesség vállalásával jártak. Az előre fizetett kamatok tételénél némi csökkenés, a be nem folyt kamatok tételénél ellenben csaknem 2 millió P összegű emelkedés mutatkozik. Ez a változás ugyan nem bír nagyobb jelentőséggel, de talán nem alap nélküli az a magyarázat, amely ebben is a rosszabbodó gazdasági viszonyok egyik tünetét látja. A gazdasági viszonyokban bekövetkezett eltolódások csak igen kis mértékben jutnak kifejezésre a veszteség tételének alakulásánál, miután e tétel alatt csak az a veszteség kerül kimutatásra, amelyet a mérlegeiket veszteséggel záró intézetek tüntetnek fel. A legtöbb olyan esetben, amidőn az intézeti mérlegekben veszteség mutatkoznék, az intézetek felszámolás, illetve kényszerfelszámolás vagy csőd alá kerülnek és statisztikai adatokat az ilyen üzletévről már nem szolgáltatnak.

A fentiekben az összesített mérleg 1929. évi vagyontételeinél az 1928. évekhez képest bekövetkezett változásokról többször megemlékeztünk, e változásoknak részletesebb áttekintésére szolgálnak a 17. számú tábla adatai.

A mérlegek tehértételeinek ismertetése során ezeknek a tételeknek az intézetek nagyságkategóriái szerint összesített adatait is bemutattuk és elemeztük. Az a véleményünk, hogy az intézeti nagyságkategóriák szerint tagozott adatok a vagyontételek vizsgálatánál is, nemkülönben sok más vonatkozásban figyelmet érdemelnek. Az 1929. évi mérlegek vagyontételeinek az itt említett szempontból való alakulására vonatkozó adatokat a 18. számú táblázat tartalmazza.

**17. A budapesti hitelintézetek 1929. évi összesített mérlegeinek vagyontételei
az 1928. évi összesített mérleg vagyontételeivel egybevetve.**

A mérleg tételei	1928. ezer pengőben	1929. ezer pengőben	1929. évi index 1928—100
Készpénz	52.147	58.508	112.2
Valuták és devizák	73.883	120.960	163.8
Más pénzügyintézeteknél elhelyezett tőkék	187.278	332.130	177.3
Értékpapírállomány	233.530	241.470	103.4
Különféle alapok és alapítványok értékpapírai	35.601	44.113	123.9
Váltóállomány (a viszontleszámitott váltókkal együtt)	1,050.536	1,111.860	105.8
Előlegek értékpapírokra, egyéb zálogokra és tőzsdei reportüzlet	41.959	28.870	68.8
Fedezett folyószámlás hitelek	681.992	721.814	105.8
Fedezetlen folyószámlás hitelek	369.502	348.266	94.3
Jelzálogos kölcsönök az átruházásokkal együtt	607.994	969.367	159.4
Törvényhatósági, községi és közhasznú művekre adott kölcsönök az átruházásokkal együtt	52.856	63.675	120.5
Kölcsönök kötelezvényekre, kezesség mellett	6.378	6.932	108.7
Áruk	17.042	19.215	112.8
Ingatlanok	104.625	85.804	82.0
Be nem fizetett részvény- és üzletrésztőke	476	4.570	960.1
Különféle követelések	184.220	579.299	314.5
Előre fizetett kamatok	4.850	4.016	82.8
Be nem folyt kamatok	5.326	7.158	134.4
Veszteség	1.391	2.070	148.8
Mindössze ...	3,711.586	4,750.097	128.0

A nagy intézetek (10 millió pengőnél nagyobb saját tőkével rendelkező intézetek) 73.2, a középintézetek (5—10 millió pengő közötti saját tőkével rendelkező intézetek) 9.2, a kis intézetek (5 millió pengőnél kisebb saját tőkével rendelkező intézetek) 17.6%-át képviselik a tételek végösszegének. Az összes tőkékben való átlagos részesedéshez képest is kimagasló a nagy intézetek részesedése a törvényhatósági és községi kölcsönökben (99.9%), a be nem folyt kamatokban (99.0%), a valutákban és devizákban (94.1%), a nyugdíjalap és egyéb alapok értékpapíraiban (91.6%), a be nem fizetett részvénytőkében (90.8%), az értékpapírállományban (84.6%), a fedezetlen folyószámlahitelekben (83.2%), a váltóállományban (81.2%), a fedezett folyószámlás hitelekben (80.6%), az előre fizetett kamatokban (78.6%) és a készpénzben (77.5%). E szerint a mérleg 20 tétele között 11 olyan, amelynek összegében a nagy intézetek magasabb arányban vannak képviselve, mint átlagosan a tőkeálladékok végösszegében. A felsorolt tételek között alig van olyan, a melyeknél a nagy intézetek részesedését mutató arányszámra nézve magyarázatot szolgáltatni szükséges volna. Alig igényel pl. magyarázatot, hogy a törvényhatósági és községi kölcsönálladék csaknem egészen a nagy bankok kezében van, hogy a valuta- és devizaállományban, a váltóállományban, a folyószámlás hitelek álladékaiban, az értékpapírállományban az átlagnál is dominálóbba a nagy bankok szerepe. Inkább azokról a tételekről kell magyarázó

**18. A budapesti pénzintézetek 1929. évi összesített mérlegeinek vagyontételei
az intézetek nagyságkategóriái szerint.**

A mérleg tételei	Az összes hitelintézetek	10,000.000 pengőt meghaladó	5,000.000— 10,000.000 pengőig	5,000.000 pengőn aluli
		saját tőkével működő hitelintézetek		
		e z e r p e n g ő b e n		
Készpénz	58.508	45.321	7.550	5.637
Valuták és devizák	120.960	113.835	4.705	2.420
Más pénzintézeteknél elhelyezett tőkék	332.130	189.501	11.642	130.987
Értékpapírállomány	241.470	204.360	22.381	14.729
Különféle alapok és alapítványok értékpapirjai	44.113	40.407	3.369	337
Váltóállomány (a viszontleszámlított váltókkal együtt)	1,111.860	902.433	77.147	132.280
Előlegek értékpapírokra, egyéb zálo- gokra és tőzsdei report üzlet ...	28.870	8.753	14.451	5.666
Fedezett folyószámlás hitelek	721.814	581.645	61.209	78.960
Fedezetlen folyószámlás hitelek ...	348.266	289.928	7.363	50.975
Jelzálogos kölcsönök (az átruhá- zásokkal együtt)	969.367	563.724	44.241	361.402
Törvényhatósági, községi és köz- hasznú művekre adott kölcsönök (az átruházásokkal együtt)	63.675	63.606	68	1
Kölcsönök kötelezvényekre kezes- ség mellett	6.932	3.119	—	3.813
Áruk	19.215	7.589	549	11.077
Ingatlanok	85.804	61.538	15.082	9.184
Be nem fizetett részvény- és üzlet- részvény	4.570	4.150	—	420
Óvadékok és letétek	488.568	335.975	142.553	10.040
Különféle követelések	90.731	51.863	23.203	15.665
Előre fizetett kamatok	4.016	3.157	413	446
Be nem folyt kamatok	7.158	7.086	7	65
Veszteség	2.070	—	533	1.537
Mindössze ...	4,750.097	3,477.990	436.466	835.641

18. A budapesti pénzintézetek 1929. évi összesített mérlegeinek vagyontételei az intézetek nagyságkategóriái szerint. (Vége.)

A mérleg tételei	Az összes hitelintézetek	10,000,000 pengő meg- haladó	5,000,000— 10,000,000 pengő	5,000,000 pengőn aluli	10,000,000 pengő meg- haladó	5,000,000— 10,000,000 pengő	5,000,000 pengőn aluli
		saját tőkével működő hitel- intézetek			saját tőkével működő hitelintézetek százalékos aránya az összes hitel- intézetekhez viszonyítva		
		a z ö s s z e s á l l a d é k s z á z a l é k á b a n					
Készpénz	1·2	1·3	1·7	0·7	77·5	12·9	9·6
Valuták és devizák	2·5	3·3	1·1	0·3	94·1	3·9	2·0
Más pénzintézeteknél elhelyezett tőkék	7·0	5·5	2·7	15·6	57·1	3·5	39·4
Értékpapírállomány	5·1	5·9	5·1	1·8	84·6	9·3	6·1
Különféle alapok és alapítványok értékpapirjai	0·9	1·2	0·8	0·0	91·6	7·6	0·8
Váltóállomány (a viszontleszámított váltókkal együtt)	23·4	25·9	17·7	15·8	81·2	6·9	11·9
Előlegek értékpapírokra, egyéb zálo- gokra és tőzsdei report üzlet ...	0·6	0·3	3·3	0·7	30·3	50·1	19·6
Fedezett folyószámlás hitelek	15·2	16·7	14·0	9·5	80·6	8·5	10·9
Fedezetlen folyószámlás hitelek ...	7·3	8·3	1·7	6·1	83·2	2·1	14·7
Jelzálogos kölcsönök (az átruhá- zásokkal együtt)	20·4	16·2	10·1	43·2	58·2	4·5	37·3
Törvényhatósági, községi és köz- hasznú művekre adott kölcsönök (az átruházásokkal együtt)	1·4	1·8	0·0	0·0	99·9	0·1	0·0
Kölcsönök kötelezvényekre, kezes- ség mellett	0·1	0·1	—	0·5	45·0	0·0	55·0
Áruk	0·4	0·2	0·1	1·3	39·5	2·9	57·6
Ingatlanok	1·8	1·8	3·5	1·1	71·7	17·6	10·7
Be nem fizetett részvény- és üzlet- résztőke	0·1	0·1	—	0·0	90·8	—	9·2
Óvadékok és letétek	10·3	9·6	32·7	1·2	68·8	29·2	2·0
Különféle követelések	2·0	1·5	5·3	1·9	57·2	25·6	17·2
Előre fizetett kamatok	0·1	0·1	0·1	0·1	78·6	10·3	11·1
Be nem folyt kamatok	0·2	0·2	0·0	0·0	99·0	0·1	0·9
Veszteség	0·0	—	0·1	0·2	—	25·7	74·3
Mindössze ...	100·0	100·0	100·0	100·0	73·2	9·2	17·6

megjegyzéseket tenni, amelyeknek álladékaiban a nagy bankok nem részesednek olyan aránnyal, mint az összes vagyontételek átlagában. Érdekes pl., hogy a más pénzintézeteknél elhelyezett tőkéknek a mérlegek szerinti összálladékaiból a nagy bankokra eső álladék csak 57·1%. Ezt az 1929. évben fennállott különleges körülmények magyarázzák. Ebben az évben ugyanis igen jelentős tétellel szerepel az ilyen tőkék között az úgynevezett gyufakölcsönnek az a része, amelyet a saját tőkék összegénél fogva a kis intézetek sorába tartozó egyik altruista intézet helyezett el más pénzintézeteknél. Figyelmet érdemel az a körülmény is, hogy az előlegüzletben a legnagyobb szerepet a középintézetek játszik s itt a kis intézetek is tekintélyesen vannak a nagy bankokhoz képest képviselve. A jelzálogos kölcsönüzletnél az átlagosnál alacsonyabbra nyomja a nagy intézetek részesedését az aránylag kisebb tőkével működő altruista intézetek tekintélyes érdekeltsége. Az adatok azt mutatják, hogy a kezesség melletti kötelezvénykölcsön elsősorban a kis intézetek üzletága, bár e mellett a nagy bankok szerepe sem törpül el. Figyelmet érdemel az a körülmény, hogy az áruk mérlegtételének álladékaiban a nagy intézetek csak 39·5%-kal részesülnek. Kétségtelen, hogy az áruüzletet az utóbbi évek folyamán a nagy bankok lényegesen korlátozták s amint az adatok mutatják, ebben a tekintetben a középintézetek még inkább példát szolgáltatnak, úgyhogy most már az áruüzlet főképen a kis hitelintézetek és pedig az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó egyes hitelszövetkezetek üzletágának tekinthető. Sajátságos, hogy az ingatlan-érdekeltség szempontjából a nagy bankok aránylag valamivel kisebb szerepet töltenek be, mint a vagyontételek átlagában való érdekeltség szempontjából. Ez a helyzet a kis intézetekre nézve is, tehát a középintézetek azok, amelyek ezen a téren viszonylag nagy érdekeltséget vállaltak.

Vizsgáljuk most még röviden át az 1929. évi összesített mérleg vagyontételeit úgy, amint a tehertételeknél tettük, az 1931. évi tételekhez alakuló viszony szempontjából. Az idevonatkozó adatokat a 19. számú tábla adatai tartalmazzák.

Az első szembeötlő tünet ennél az összehasonlításnál a devizáknak rendkívül megnövekedett jelentősége. Azt a korábbi megállapításunkat, hogy a készpénzforgalom az 1929. évi állapot szerint a hitelintézeteknél nincs eléggé kiküszöbölve, a szóbanlevő összehasonlító adatok igazolják, mert a készpénzálladék jóval kevésbbé csökkent, mint átlagosan az összes vagyónálladék. A más pénzintézeteknél elhelyezett tőkék álladéka több, mint kétszeresét teszi a háború előttinek, a korábban mondottakkal összhangban itt meg kell azonban jegyeznünk, hogy az újabb helyzetre nézve az 1929. év idevonatkozó eredménye nem tekinthető normálisnak. Az átlagosnál nagyobb mértékben hanyatlott az értékpapírok tételének értékösszege. Különösen áll ez a nyugdíjalap és az egyéb alapok értékpapírojaira nézve. Ennek nyilvánvalóan az az oka, hogy ezeknek az alapoknak az érték-

19. A budapesti hitelintézetek összesített 1913. és 1929. évi mérlegeinek vagyondialala.

A mérleg tételei	1913		1929		1929. évi index 1913 = 100
	ezer P-ben	%-ban	ezer P-ben	%-ban	
Készpénz	65.557	0.7	58.508	1.3	89.3
Devizák	9.454	0.1	117.149	2.7	1.238.5
Más pénzügyintézeteknél elhelyezett tőkék ..	149.091	1.6	332.130	7.6	222.7
Értékpapírállomány	752.749	8.2	241.470	5.5	32.1
Különléte alapok és alapítványok értékpap.	277.425	3.0	44.113	1.0	15.9
Váltóállomány (a viszontleszámitott váltók nélkül)	1,234.315	13.5	886.241	20.3	71.8
Előlegek értékpapírokra, egyéb zálogokra és tőzsdei reportüzlet	306.853	3.4	28.870	0.7	9.4
Folyószámláshitelek	1,797.226	19.7	1,070.080	24.5	59.6
Jelzálogos kölcsönök (az átruházott kölcsö- nök nélkül)	2,795.575	30.6	820.972	18.8	29.4
Törvényhatósági községi és közhasznú művekre adott kölcsönök (az átruházott kölcsönök nélkül)	1,193.100	13.1	56.618	1.3	4.7
Kölcsönök kötelezvényekre kezesség mellett	142.484	1.6	6.932	0.2	4.9
Leltár és ingatlanok	150.336	1.6	87.266	2.0	58.1
Különléte követelések	267.884	2.9	614.107	14.1	229.3
Mindössze ...	9,142.049	100.0	4,364.456	100.0	47.8

papírvagyona a háború előtt nagyrészt fixkamatozású belföldi papirokból állt, amelyeknek értéke a nagy értékdevalváció folyamán csaknem egészen megsemmisült. A két utóbbi tétel értékösszegének alakulását illetőleg minden esetre figyelembeveendő az a jelentékeny árhanyatlás is, amelyet az utóbbi évek folyamán is a legtöbb értékpapír árfolyama szenvedett. Az átlagosnál nagyobb arányban közelíti azonban meg a háború előtti álladékot a váltóállomány értéke. Ebben fontos tényező a hosszúlejáratú hitelek piacának kedvezőtlen alakulása, tehát az a körülmény, hogy újabban gyakran váltóhitel vétetik igénybe olyan célokra, amelyeknek kielégítésére a hosszúlejáratú hitel megfelelőbb volna. A kézizálogokra adott előlegek 1929. évi álladéka, amint a 19. számú tábla idevonatkozó adata tanúsítja, mélyen alatta áll a háború előtti álladéknak. Ez is azt mutatja, hogy a szóbanlevő üzletág erősen visszafejlődőben van. A folyószámlás pénzügyintézeti követelések tekintetében a háború előtti helyzettel való összehasonlítás nem ad ugyan kedvezőtlen képet, de nem ad alapot a nagy fejlődés megállapítására. A jelzálogos kölcsönök 1929. évi álladéka nem egészen egyharmada a háborúelőttinek. Ez az arányszám okvetlenül lényegesen magasabb lesz, ha a külföldön a hosszúlejáratú hitel igénybevételénél jobb feltételek lesznek elérhetők. Szembetűnő, hogy a törvényhatósági és községi kölcsönök álladéka is alig egyhuzadára zsugorodott a háború előttinek. Ez ugyancsak összefügg a külföldi kötvénypiacon elérhető feltételeknek kedvezőtlen alakulásával, de összefüggésben van azzal is, hogy a törvényhatóságok és községek hosszúlejáratú hitelszükségletének egy jelentékeny része a közelmúlt években a

budapesti pénzüzetek közvetlen üzleti tevékenységének igénybevétele nélkül nyert a magyar városok egyesített dollárkölcsonneivel és a magyarországi vármegyék fontkölcsonneivel kielégítést. Megemlítést érdemel még, hogy a háború előtti állapothoz képest a kezesség melletti kötelezvénykölcsonök üzletága rendkívül nagymértékben vesztett jelentőségéből, az ilyen kölcsonök 1929. évi állandéka a háború előtti állandéknak alig egy-husztadát teszi.

4. A jövedelmek és költségek.

Az 1929. évben a budapesti hitelintézetek összes bruttó jövedelmei 337.908 ezer P-t, összes bruttó költségei 282.425 ezer P-t tettek ki. E szerint a jövedelmeknek 83·6%-át emésztették fel a költségek s így 16·4% maradt meg tiszta nyereség gyanánt. Az előző két évben ezek a tételek a következőképen alakultak :

É v	Bruttó jövedelem	Bruttó költség	A költség a jövedelem %-ában
1928	274.864 ezer P	217.307 ezer P	79·1
1927	223.085 »	169.503 »	75·9

Ezek az adatok azt mutatják, hogy az utóbbi években a jövedelmeknek fokozatosan növekvő hányadát emésztik fel a költségek, vagyis azokból egyre kisebb rész marad meg tiszta nyereség gyanánt. Az is kitűnik a fenti adatokból, hogy úgy a jövedelmek, mint a költségek évről-évre elég számottevően emelkednek, a költségek emelkedése azonban nagyobb mérvű, mint a jövedelmeké. A pénzüzetek tehát az 1927—1929. éveket véve tekintetbe, a növekvő forgalom mellett növekvő bruttó bevétellel, de viszonylag csökkenő haszonnal dolgoznak. Nézzük mármost külön a jövedelmek és a költségek részletes alakulását.

A költségek.

A budapesti hitelintézetek összesített 1929. évi költség számláját az intézetek működési formája szerinti részletezéssel a 20. számú táblázat tartalmazza.

E táblázat főbb eredményeit a következőkben foglalhatjuk össze.

A költség számla legfontosabb tételét az intézetek által használt idegen tőkék kamatai teszik, amelyek az összes költségeknek 66·9%-át képviselik.

A kamat, mint költség tétel az átlagosnál nagyobb arányú a földhitelintézeteknél (77·4%) és a különleges tevékenységi kört ellátó pénzüzeteknél (77·1%), jóval alacsonyabb mérvű azonban az átlagosnál az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó hitelszövetkezeteknél, ahol az összes költségeknek csak 25·9%-ára rúg.

Az üzletvitel költségei az összes hitelintézeteknél átlagban az összes költségeknek 22·1%-át emésztették fel; ezekből 65·0% fordítottatott személyi és 35·0% dologi kiadásokra, illetve a nem személyzeti kiadások címén elkönyvelt üzleti költségekre.

A személyi kiadások végösszegét az alkalmazottak számához viszonyítva, azt az eredményt kapjuk, hogy egy-egy pénzügyi alkalmazottra (beleértve az altiszteket stb. is) átlag 4627 P évi illetmény jut. Az egy-egy alkalmazottra eső évi átlagos összajadalmazást a rendelkezésre álló adatok alapján az intézetek működési forma szerint csoportosított kategóriáira nézve is megállapíthatjuk. E szerint egy-egy alkalmazott átlagosan

a részvénytársulati intézeteknél	4.687 P
a földhitelintézeteknél	5.343 «
a különleges tevékenységet folytató intézeteknél	4.833 «
a kötelékbe nem tartozó hitelszövetkezeteknél	1.267 «

évi javadalmazásban részesült.

Az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó hitelszövetkezetek költség-számlájának statisztikája a személyi és dologi kiadásokat nem választja szét, ezen szövetkezetek alkalmazottainak átlagos illetményei itt nem voltak kimutathatók.

A földhitelintézeteknél az üzleti költségek az átlagosnál kisebb mérvűek voltak, különösen alatta maradtak az átlagnak a személyzeti kiadásokon kívüli üzleti kiadások, amelyek az összes kiadásokhoz viszonyítva csak 2·6%-ot tettek. A különleges tevékenységi kört ellátó pénzügyi intézeteknél a személyzeti kiadások körülbelül az átlagos színvonalon mozogtak, az ezeken kívüli üzleti kiadások azonban érdemlegesen az átlag alatt maradtak, amennyiben a költség-számla végösszegének csak 5·4%-át tették. A köteléken kívül álló hitelszövetkezeteknél úgy a személyi, mint az egyéb üzleti kiadásoknak az összes költségekhez viszonyított aránya valamivel az átlag felett van.

Az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó hitelszövetkezetek statisztikája nem választja szét a személyzeti kiadásokat az egyéb üzleti kiadásoktól. Ha e kiadások együttes alakulását vizsgáljuk, megállapíthatjuk, hogy a kiadások végösszegéből azokra 70·2% jut. Természetesen meglepőnek látszik, hogy az üzleti adminisztráció a bruttó bevételeknek ilyen nagy hányadát emészt fel. A bírálatnak azonban figyelembe kell vennie, hogy az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékében működő nagyobb fővárosi szövetkezetek legtöbbje nemcsak hitelüzleti, hanem sok adminisztrációval járó egyéb, főként áruüzleti tevékenységet is folytat.

A részvénytársulati pénzügyi intézetek, valamint a köteléken kívül álló hitelszövetkezetek a kiadásoknak sokkal nagyobb hányadát fizetik adókra

**20. A budapesti hitelintézetek összesített 1929. évi költségzámhája
az intézetek működési formája szerint.**

A költségzámhá tételei	Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	Földhitelintézetek	Különleges tevékenységi körű ellátó pénzüzetek	Az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelekbe tartozó hitelszövetkezetek	Köteleken kívül álló hitelszövetkezetek	Összesen
	ezer pengőben					
Fizetett és tőkésített kamatok : takaré-, törzs- és pénztárjegyetétek után	37.212	418	245	135	18	38.028
viszontleszámított váltók után	17.594	853	4.696	56	—	23.199
záloglevelek és egyéb értékpapírok után	13.716	9.298	5.631	—	—	28.645
községi kötvények után	1.942	—	—	—	—	1.942
folyószámhá-, csekktetétek és egyéb folyószámhá tartozások után	61.963	5.184	6.549	29	1.344	75.069
átruházott jelzálogos kölcsönök után	9.630	—	—	—	—	9.630
nyugdíjalap és jótékonysági v. közérdekű alapok után ...	613	2	113	—	51	779
egyéb tartozások után	700	409	10.122	219	1	11.451
Kamatilleték	1.085	29	61	18	13	1.206
Az igazgatóság illetményei	532	252	148	—	11	943
Felügyelőbizottsági tagok és napi biztosok díjai	153	10	8	—	2	173
A személyzet javadalmazása	33.369	2.570	5.041	—	375	41.355
Üzleti költségek	17.374	142	1.921	1.185	209	21.231
Állami és községi adók és kincstári illetékek	13.669	282	262	3	159	14.375
Leírások :						
az ingatlanok értékéből	49	10	54	8	—	121
a berendezések értékéből	49	14	22	21	—	106
váltókból	413	—	9	—	—	422
folyószámhákövetelésekből	863	38	—	—	39	940
egyebekből	390	2	138	9	—	539
Veszteség értékpapírokon	7.134	304	—	—	1	7.439
Különféle veszteségek és költségek	3.596	604	492	6	44	4.832
Költségek összesen	222.046	20.911	35.512	1.689	2.267	282.425

és illetményekre, mint az ú. n. altruista intézetek és az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó szövetkezetek. A fizetett adókat a statisztika nem részletezi az egyes adónemek szerint, az ily címen kimutatott összegben tehát a legkülönbébb hozadéki és jövedelmi adók épen úgy benne vannak, mint a különféle illetékek. Épen ezért nem lehet az itt kimutatott összeget a pénzintézetek által kimutatott jövedelemhez viszonyítani.

A budapesti pénzintézetek által fizetett kamatok között a legjelentősebb a folyószámlabetétek, csekkbetétek és egyéb folyószámlán elhelyezett összegek utáni kamatok. Az ily címen kifizetett összeg az 1929. évben kereken 75.1 millió pengőt tett ki. Ha feltételezzük, hogy a folyószámlák évi átlagos álladéka körülbelül egyenlő volt az évvégi álladékkal, akkor az 1929. évben kifizetett ilyen kamat átlag 4.7%-os kamatlábnak felel meg. Ezt az összes budapesti intézetekre nézve megállapítható átlagot jóval meghaladja a kötéleken kívül álló hitelszövetkezetekre nézve az előbb említett számítási mód szerint alakuló átlagos kamatláb, amely 12.8%. Rendkívül alacsony, csupán 1.1%-os az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékében álló hitelszövetkezeteknél folyószámlán elhelyezett összegek kamatlába, megjegyzendő azonban, hogy ezeknél az intézeteknél csak egészen jelentéktelen összeg és pedig kereken 29.000 P van folyószámlás tartozásként kezelve. Alacsony kamattérítést adnak folyószámlás tartozásaik után a földhitelintézetek és a különleges tevékenységi kört ellátó pénzintézetek is, amennyiben ez a térítés átlagban az előbbieknél 3.2, az utóbbiaknál 2.6%-os kamatlábnak felel meg. A részvénytársulati formájú bankok és takarékpénztárak által a folyószámlás tartozások után fizetett kamat az évvégi tőkeálladéknak 5.3%-a.

A folyószámlakamat a kötelékbe nem tartozó hitelszövetkezeteknél jóval nagyobb jelentőségű, mint bármely más tétel, amennyiben erre az összes bruttó költségeknek 59.3%-át fordítják ezek az intézetek. A részvénytársasági bankok és szövetkezetek költségşámláján szintén a folyószámlakamat a legnagyobb, az összes költségekben való 27.9%-os részesedéssel. A földhitelintézeteknél e tétel 24.8%-os, a különleges tevékenységi kört ellátó pénzintézeteknél 18.5%-os részesedéssel az összeg nagysága szerint a második helyen áll a költségtételek között. Az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó hitelszövetkezetek összesített költségşámláján a folyószámlatartozások után kifizetett kamat tételének közelről sincs hasonló jelentősége, amennyiben ez az összes költségeknek csak 1.8%-át teszi.

A takarékbetétek kamata címén az 1929. év folyamán kifizetett 38.0 millió P, az évvégi takarékbetét álladékot évi átlagos álladéknak véve, a betéti tőke 6%-os kamatozásának felel meg. Az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó szövetkezetek, valamint a kötéleken kívül

álló hitelszövetkezetek ennél magasabb átlagos takarékbetéti kamatot fizettek, az előbbieket 8-7, az utóbbiak 7-4%-osat. Az utóbb említett magasabb átlagos kamatozást azonban a betéteknek csak egészen kis hányada élvezi, amennyiben a kifizetett 38-0 millió P kamatból 37-2 millió P a részvénytársasági formájú bankok és takarékpénztárak által fizetett kamatra esik.

A viszontleszámitott váltók után az évvégi álladék és a költség-számla szerinti kamatösszeg alapján 10-3%-os átlagos kamatot fizettek a pénzintézetek. Ettől az átlagtól nem áll messze a részvénytársasági formájú bankokra és takarékpénztárakra, valamint a földhitelintézetekre nézve (10-5% és 10-4%), de annál 0-5%-kal alacsonyabb a különleges tevékenységi kört ellátó pénzintézetekre (9-8%) és jóval magasabb az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó hitelszövetkezetekre nézve (14-2) az előbb alkalmazott számítási mód szerint alakuló viszontleszámitási kamatláb. A köteleken kívül álló hitelszövetkezetek viszontleszámitott váltók kamatai címén nem mutattak ki költséget. Az összes hitelszövetkezetek által (beleértve az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozókat is) a viszontleszámitott váltók után az 1929. évben fizetett egész kamat csak 56.000 P-t tesz ki.

A záloglevelek és egyéb kötvények után folyósított kamat az évvégi tőkeálladéknak 6-3%-a volt. Úgy a földhitelintézetek, mint a többi altruista intézet átlagban valamivel magasabb kamatláb mellett látják el kötvényeik szolgáltatását, mint a részvénytársasági formájú bankok és takarékpénztárak, az előbbieknél ugyanis 6-7, illetve 6-4% ez a kamatláb, míg az utóbbiaknál 6-1%. A záloglevél- és egyéb kötvénykamat a földhitelintézeteknél a költség-számla tételeinek sorában lényegesen megelőzi a többi tételt, amennyiben az összes kiadásoknak 44-5%-át ez a kamat teszi.

Községi kötvények utáni kamatfizetést csak a részvénytársasági formájú bankok és takarékpénztárak költség-számláin látunk. Az 1929-ben kifizetésre került csaknem 2 millió P összegű ilyen kamat 9-1%-a az ilyen kötvények évvégi álladékanak. Szintén csak a részvénytársasági formájú bankok és takarékpénztárak költség-számláin lehet találni átruházott jelzálogos kölcsönök utáni kamatfizetést. Az 1929-ben kifizetett összeg az ugyanezen évvégi álladékoknak 6-9%-át teszi.

A nyugdíjalap és a jótékony-sági vagy közérdekű alapok tőkéit a pénzintézetek általában igen alacsony kamatláb ellenében hasznosították. Az évvégi tőkeösszeg után számítva a folyósított kamat átlagosan 1-9%-os gyümölcsötetésnek felel meg. A részvénytársasági formájú bankoknál és takarékpénztáraknál ennél az átlagosnál még valamivel rosszabb, a földhitelintézeteknél pedig lényegesen kedvezőtlenebb a szóbanlevő alapok tőkéire nézve megállapítható kamatláb, jóval kedvezőbb azonban a köteleken kívül álló hitelszövetkezeteknél, ahol a kérdéses kamatozás százaléka 6-3; itt azonban egészen kis, mindössze 51.000 P összegű kamatjövedelemről van szó.

Leírások az ingatlanok, a berendezések és a váltók értékéből nem történtek jelentékeny összegben; az említett három tételnél összesen 649 ezer P iratott le. Az ingatlanok értékéből eszközölt leírások az 1928. évi mérlegértéknek csak 0.1%-át teszik s a váltók értékéből eszközölt leírások összege ezeknek az 1928. évi álladékhhoz képest még ezt az arányt sem éri el. Sokkal nagyobb mérvű a leírás a berendezések értékében, ahol az 1928. évvégi álladék értékének 7.7%-a leírásra került. Az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó hitelszövetkezetek az ingatlanok, de különösen a berendezések értékét kivételesen nagymértékben írták le; az előbbieknél az 1928. évvégi álladék értékösszegéhez viszonyítva 13.8, az utóbbiaknál 47.7%-ig eszközöltetett a leírás. A folyószámlás követelésekben történt 940.000 pengős leírás az 1928. évvégi folyószámlás álladéknak 0.1%-át teszi. Az értékpapírok leírása és vesztesége az 1928. évi álladékhhoz képest 2.8%. Ilyen leírás, illetve veszteség címén az összes intézetek elég jelentékeny összeget, mintegy 7.4 millió pengőt számoltak el.

A mérlegeredmények vagyoni- és teherkételeinek ismertetésénél rámutattunk arra, hogy az egyes tételek nemcsak az intézetek összeségére, hanem ezeknek egyrészt a működési forma, másrészt bizonyos nagyságkategóriák szempontjából tagolt csoportjaira nézve miképpen alakulnak. A fentiekben tárgyaltuk a költségek alakulását úgy az intézetek összeségére, valamint azoknak a működési forma szempontjából tagolt csoportjaira vonatkozólag. Azt hisszük, nem lesz érdektelen, ha az intézeteknek a saját tőke nagysága szempontjából alakuló csoportjaira tagoltan is vizsgáljuk a költségtételek adatait. Ezeket az adatokat a 21. számú tábla foglalja magában.

A 21. számú táblázat végadatai azt mutatják, hogy a költségekben a nagy pénzügyintézetek részesedési aránya nagyobb, a közép- és kis intézeteké pedig kisebb annál az aránynál, amely reájuk a saját és idegen tőkék megoszlásához képest esik. Ami mármost az intézetek szóbanlevő nagyságkategóriáinak a költségekben való részesedését továbbmenőleg illeti, itt elsősorban a kamatkiadások alakulásáról kell beszélnünk. A nagy intézetek kiadásaiknak 68.1%-át fordítják kamatokra, tehát valamivel nagyobb hányadot, mint amennyi az intézetek átlagánál a kamatfizetésre esik (66.9%). A kis intézetek kamatfizetési teljesítménye kevéssel (65.8%), a középintézetek ilyen teljesítménye (56.2) pedig lényegesen az átlag alatt van, amely, amint már kimutattuk, a kiadások végösszegéhez való viszonyításban 66.9%-ot tesz. A takarékbetéti kamat az egyik oly kiadási tétel, amelynél az összes kiadásokhoz való viszonyt tekintve a nagy intézetek erősebben vannak képviselve, mint az összes kiadásokban, de ilyen a kötvény, a folyószámla és az átruházott jelzálogos kölcsön utáni kamat is. A középintézetek a kiadások végösszegéből reájuk eső hányadnál magasabb hányaddal részesednek elsősorban a viszontleszámtított váltók, ezenkívül az átruházott jelzálogos kölcsönök után teljesített kamatfizetésekben. Jóval

kisebb azonban az ilyen részesedésük a takarékbetétek, a záloglevelek, továbbá a községi kötvények utáni kamatfizetéseknél, mert amint a 21. számú tábla mutatja, az összes intézetek részéről történt kamatfizetésekből takarékbetéti kamatokban csak 2·5, záloglevélkamatokban 2·3, községi kötvénykamatokban 0·3% jut a középintézetekre, holott az összes kiadásokban 7·7% ezeknek az intézeteknek a részesedése. A kis pénzügyintézetek főképen a viszontleszámitott váltók utáni kamatfizetésből veszik ki erősen a részüket, mert az ilyen kamatfizetésnek 19·2%-át ezek teljesítik. Aránylag kis mérvű a kisebb intézeteknél az átruházott jelzálogos kölcsönök utáni kamatfizetés, mert az összes intézetek részéről ilyen címen kifizetésre került összegnek csak 3·9%-át fizetik ezek az intézetek.

Nézzük ezek után, hogyan alakult az átlagos kamatláb az intézetek különböző természetű tartozásainál a három nagyságkategória szerint tagolt intézeti csoportra nézve. A kamatláb megállapítása azzal a korábban alkalmazott móddal történik, hogy a költség számlán kimutatott kamatfizetési összegeket az illető üzletág évvégi tőkeálladáshoz viszonyítjuk.

A takarékbetétek után a kamatláb az átlagos 6%-nál jelentékenyen alacsonyabb volt az 5—10 millió pengő közötti saját tőkével bíró pénzügyintézeteknél, amennyiben itt csak 4·6%-ot tett ki. Valamivel meghaladta az átlagos 6%-ot ez a kamatláb a kis intézeteknél (6·4%). A viszontleszámitott váltók után aránylag a legmagasabb kamatot és pedig 13·2%-osat a középintézetek, a legkisebbet, nevezetesen 9·6%-osat a nagy intézetek fizettek, míg a kis intézetek által fizetett átlagos ilyen kamat 11·5% volt.

Záloglevelek és egyéb kötvényeik után a kis intézetek kisebb t. i. 5·3%-os átlagos kamatot fizettek, mint a nagy intézetek, amelyeknek záloglevelei után átlagban 6·8%-os kamatot folyósítottak. A folyószámlás tartozások átlagos kamatlába intézeti nagyságkategóriák szerint nem mutat nagy különbséget, a legkedvezőbb a középintézetekre nézve (4·4%), míg a kis intézetekre nézve 4·8%, a nagy intézetekre nézve pedig 4·7%. Az átruházott jelzálogos kölcsönökért a nagy intézetek átlagban jóval magasabb kamatot fizettek, mint a kistőkés intézetek. A kistőkés intézeteknél az átlagkamatláb 5·4, a nagytőkésükénél 7·3%. A nyugdíjalapok tőkéit az intézetek szóbanlevő három kategóriája között a legkedvezőbben a középintézetek gyümölcsöztetik és pedig 4·7%-kal; a kis intézetek 2·5, a nagy intézetek 1·7%-os kamatot fizetnek a nyugdíjalaptól igénybevett tőkék ellenében.

A személyzeti kiadások, amint fentebb láttuk, az összes pénzügyintézeteknél átlagosan a kiadások végösszegének 14·6%-át teszik. A középintézeteknél ennél jóval nagyobb a személyzeti kiadásoknak a szóbanlevő viszonyítás szerinti aránya, amennyiben 17·0%-ot tesz ki, míg a nagy és kis intézeteknél valamivel alacsonyabb.

**21. A budapesti hitelintézetek 1929. évi összesített költség számlája
az intézetek nagyságkategóriái szerint.**

A költség számla tételei	Az összes hitelintézetek	10,000.000 pengőt meghaladó	5,000.000— 10,000.000 pengő	5,000.000 pengőn aluli
		saját tőkével működő hitelintézetek		
		költségei ezer pengőben		
Fizetett és tőkésített kamatok:				
takarék-, törzs- és pénztárjegy- betétek után	38.028	33.744	950	3.334
viszontleszámitott váltók után..	23.199	15.918	2.821	4.460
záloglevelek és egyéb értékpapírok után	28.645	24.374	645	3.626
községi kötvények után	1.942	1.936	6	—
folyószámla-, csekkbetétek s egyéb folyószámlás tartozások után ..	75.069	62.524	5.421	7.124
átruházott jelzálogos kölcsönök után	9.630	8.338	916	376
nyugdíjalap és jótékonyági vagy közérdekű alapok után	779	594	92	93
egyéb tartozások után	11.451	1.686	726	9.039
Kamatilleték	1.206	930	87	189
Az igazgatóság illetménye	943	647	178	118
Felügyelőbizottsági tagok és napi- biztosok díjai	173	135	13	25
A személyzet javadalmazása	41.355	31.838	3.488	6.029
Üzleti költségek	21.231	14.049	1.887	5.295
Állami és községi adók és kincstári illetékek	14.375	11.415	1.538	1.422
Lefrások:				
az ingatlanok értékéből	121	93	13	15
a berendezések értékéből	106	33	11	62
váltókból	422	363	9	50
folyószámlás követelésekből	940	530	79	331
egyebekből	539	74	110	355
Veszteség értékpapírokon	7.439	6.963	340	136
Különféle veszteségek és költségek..	4.832	3.067	1.242	523
Költségek összesen	282.425	219.251	20.572	42.602

**21. A budapesti hitelintézetek 1929. évi összesített költség számlája
az intézetek nagyságkategóriái szerint. (Vége.)**

A költség számla tételei	Az összes hitelintézetek	10,000,000 pengő meg- haladó	5,000,000— 10,000,000 pengő	5,000,000 pengőn aluli	10,000,000 pengő meg- haladó	5,000,000— 10,000,000 pengő	5,000,000 pengőn aluli
		saját tőkével működő hitel- intézetek költségével			saját tőkével működő hitel- intézetek százalékos aránya az összes hitelintézetekhez viszonyítva		
		az összes költségek százalékában					
Fizetett és tőkésített kamatok:							
takarék-, törzs- és pénztárjegy- betétek után	13·5	15·4	4·6	7·8	88·7	2·5	8·8
viszontleszámitott váltók után..	8·2	7·3	13·7	10·5	68·6	12·2	19·2
záloglevelek és egyéb értékpapírok után	10·1	11·1	3·1	8·5	85·1	2·3	12·6
községi kötvények után	0·7	0·9	0·0	—	99·7	0·3	—
folyószámla-, csekkbetétek s egyéb folyószámlás tartozások után ..	26·6	28·5	26·3	16·7	83·3	7·2	9·5
átruházott jelzálogos kölcsönök után	3·4	3·8	4·5	0·9	86·6	9·5	3·9
nyugdíjalap és jótékonyági vagy közérdekű alapok után	0·3	0·3	0·5	0·2	76·3	11·8	11·9
egyéb tartozások után	4·1	0·8	3·5	21·2	14·7	6·3	79·0
Kamatilleték	0·4	0·4	0·4	0·5	77·1	7·2	15·7
Az igazgatóság illetménye	0·3	0·3	0·9	0·3	68·6	18·9	12·5
Felügyelőbizottsági tagok és napi- biztosok díjai	0·1	0·1	0·1	0·1	78·0	7·5	14·5
A személyzet javadalmazása	14·6	14·5	16·9	14·2	77·0	8·4	14·6
Üzleti költségek	7·5	6·4	9·2	12·4	66·2	8·9	24·9
Állami és községi adók és kincstári illetékek	5·1	5·2	7·5	3·3	79·4	10·7	9·9
Leírások:							
az ingatlanok értékéből	0·0	0·0	0·1	0·0	76·9	10·7	12·4
a berendezések értékéből	0·0	0·0	0·0	0·2	31·1	10·4	58·5
váltókból	0·2	0·2	0·0	0·1	86·0	2·1	11·9
folyószámlás követelésekből	0·3	0·2	0·4	0·8	56·4	8·4	35·2
egyebekből	0·2	0·0	0·5	0·8	13·7	20·4	65·9
Veszteség értékpapírokon	2·6	3·2	1·7	0·3	93·6	4·6	1·8
Különféle veszteségek és költségek..	1·8	1·4	6·0	1·2	63·5	25·7	10·8
Költségek összesen	100·0	100·0	100·0	100·0	77·6	7·3	15·1

Az üzleti és dologi kiadások a közép- és különösen a kis intézetek összkiadásainak jóval nagyobb részét teszik, mint a nagy intézetek kiadásai végösszegének; az előbbieknél ugyanis az arány 9·2, illetőleg 12·4%, míg az utóbbiaknál 6·4%. Az intézetek három nagy kategóriája között a közép-intézetek fordítják viszonylag a legnagyobb részt kiadásaikból adókra és illetékekre és ez a kategória vezet ilyen tekintetben a leírások, illetve elkönyvelt veszteségek terén is. Az 5 millió aluli saját tőkével rendelkező intézetek 1929. évi költség számlájának kiadási végösszegéből adókra csak 3·3% jut, míg az 5—10 millió pengő közötti saját tőkével működő intézeteknél az adókra eső ilyen hányad 7·5%, az adótételnek az előbb említett intézeti kategória összesített költség számláján való alakulásában kétségtelenül nagy szerepet játszik az a körülmény, hogy ebben a kategóriában nagy súllyal vannak képviselve az olyan intézetek, amelyek jelentékeny adókedvezményeket élveznek.

Nézzük mármost, hogy a költség számla 1929. évi tételei milyen képet mutatnak az 1928. évekhez képest. Ezt a változást a 22. számú tábla adatai szemléltetik.

E tábla adataiból szembetűnően bontakozik ki az a jelenség, hogy bár az intézetek tőkeálladéka mintegy 28 és az összes költségei kerekén 30%-kal növekedtek, a személyzeti javadalmazások összegében elenyésző az emelkedés, az egyéb üzleti költségek összegében pedig némi csökkenés következett be, az intézetek tehát az adminisztrációs kiadásokkal 1929-ben sokkal takarékosabban bántak, mint 1928-ban. A statisztikai eredmények alapján nem lehet eldönteni, hogy a személyzet javadalmazása tekintetében tapasztalható nagyobb takarékoság oly módon érvényesült-e, hogy a személyzetlétszám csökkentett és a munkaerők jobban kihasználtattak, vagy pedig azon a módon, hogy a munkaerők javadalmazása leszállított.

A pénzintézetek által igénybevett idegen tőkék kamatainak összege, amint a tábla adatai mutatják, elég jelentékenyen emelkedett. Ebben a tekintetben a kötvénykamatok vezetnek, ezek után sorrendben a takarékbetéti kamatok következnek. A legkisebb az emelkedés az igénybevett viszontleszámlítási hitel kamatainál. A mint a mérleg teheroldalának vizsgálatánál láttuk, az idegen tőkék álladéka változásánál a legkedvezőtlenebb eredményt a viszontleszámlítási hitel álladéka mutatják. A viszontleszámlított váltók álladéka csökkent, mivel pedig a viszontleszámlított váltók utáni kamatfizetés 16·6%-kal mégis emelkedett, ebből már is kiviláglik, hogy a viszontleszámlítási váltóhitel megdrágult.

Az is kitűnik a 22. számú táblázat adataiból, hogy az értékpapírok tőzsdei árfolyamában az 1929. év folyamán végbement jelentékeny csökkenés sok esetben szükségessé tette azt, hogy az értékpapírok mérlegértékben a szokásosnál nagyobb mérvű leírások történjenek. Csaknem 6 millió P az az összeg, amellyel ezek a leírások az előző évi mértéket meghaladják.

22. A budapesti hitelintézeti költség számlák 1929. évi összesített tételeinek alakulása az 1928. évi tételekkel egybevetve.

A költség számla tételei	1928	1929	1929. évi index (1928 = 100)
	ezer pengőben		
Fizetett és tőkésített kamatok :			
takarék, törzs- és pénztárjegyetételek után	26.874	38.028	141.6
viszontleszámitott váltók után	19.892	23.199	116.6
záloglevelek és egyéb értékpapírok után	16.305	28.645	175.7
községi kötvények után	1.182	1.942	164.3
folyószámla-, csekkbetételek s egyéb folyószámlás tartozások után	58.965	75.069	127.3
átruházott jelzálogos kölcsönök után	9.362	9.630	102.9
nyugdíjalap és jótékonyossági v. közérdekű alapok után	711	779	109.6
egyéb tartozások után	831	11.451	1.377.9
Kamatilleték	909	1.206	132.7
Az igazgatóság illetménye	937	943	100.6
Felügyelőbizottsági tagok és napibiztosok díjai	165	173	104.9
A személyzet javadalmazása	39.173	41.355	105.6
Üzleti költségek	21.641	21.231	98.1
Állami és községi adók és kincstári illetékek	12.453	14.375	115.5
Leírások :			
az ingatlanok értékéből			
a berendezések értékéből	95	121	127.4
váltókból	156	106	68.0
folyószámlás követelésekből	144	422	293.0
egyebekből	1.384	940	67.9
	939	539	57.4
Veszteség értékpapírokon	1.635	7.439	455.0
Különféle veszteségek és költségek	3.554	4.832	136.0
Költségek összesen	217.307	282.425	130.0

Több vonatkozásban érdekeseeknek mondhatók azok az adatok is, amelyek a budapesti hitelintézetek költség számlájának összesített tételeit az 1929. és az 1913. évi állapot szerint állítják egymással szembe. Ezek az adatok a 23. számú táblázatban foglaltatnak.

A személyzet javadalmazására e tábla adatai szerint a főváros hitelintézetei 1929-ben 39.6%-kal többet fordítottak, mint az utolsó háború előtti évben, az egyéb üzleti költségekre azonban valamivel és pedig 3.7%-kal kevesebbet. Ezenkívül nagyobb figyelmet érdemlőnek tartjuk még a táblázatnak az adófizetésre vonatkozó adatait, amelyek szerint az intézetek adófizetései 55.7%-kal haladták meg háború előtti ilyen fizetései összegeit.

23. A budapesti hitelintézeti költség számlák 1929. évi összesített tételeinek alakulása az 1913. évi tételekkel egybevetve.

A költség számla tételei	1913-ban		1929-ben		Index- számban (1913 = 100)
	ezer pengőben	%-ban	ezer pengőben	%-ban	
Fizetett és tőkésített kamatok :					
takarék-, törzs- és pénztárjegyetételek után.....	42.941	11-0	37.630	15-5	87-6
viszontleszámitott váltók után	27.720	7-1	18.447	7-6	66-6
záloglevelek és egyéb értékpapírok után	115.854	29-7	23.014	9-5	19-9
községi kötvények után	52.319	13-4	1.942	0-8	3-7
folyószámla-, csekkbetételek és egyéb folyószámlás tartozások után	74.613	19-1	67.147	27-6	90-0
egyéb kamatok után	4.410	1-1	11.354	4-7	257-4
Kamatilleték	7.499	1-9	1.114	0-5	14-9
A személyzet javadalmazása	26.421	6-8	36.886	15-2	139-6
Üzleti költségek	18.599	4-8	17.916	7-4	96-3
Állami és községi adók és kincstári illetékek	8.962	2-3	13.951	5-7	155-7
Leírások a leltárból és ingatlanokból	1.778	0-5	122	0-1	6-9
Veszteségek és kétes követelések leírása	6.844	1-8	9.144	3-7	133-6
Különbféle veszteségek és költségek	1.892	0-5	4.290	1-7	226-7
Költségek összesen	389.852	100-0	242.957	100-0	62-3

A jövedelmek.

A budapesti pénzintézetek összes bruttó jövedelme az 1929. évben 337-9 millió P-t tett ki; ez az összeg körülbelül egyharmada az államháztartás évi bevételének. Az intézetek működési formája szerint a jövedelmek megoszlását a 24. számú tábla mutatja ki.

A kimutatott összes jövedelmeknek 79-8%-át a kamatjövedelmek szolgáltatták. A kamatjövedelmek különösen nagyfontosságúak a jövedelmek összességében a különleges tevékenységi kört ellátó pénzintézeteknél, amelyeknek túlnyomórésze úgynevezett altruista intézet, mert ezek összes jövedelmüknek 93-1%-át szerzik a kamatokból. Csaknem ilyen jelentőségük van a kamatjövedelmeknek a földhitelintézetek kereseti tevékenységében, ahol az összes jövedelmeknek 92-1%-a esik ezekre. A részvénytársasági formájú bankok és takarékpénztárak a jövedelemszámlán kimutatott végösszegnek 77-4%-át szerzik a kamatokból, a kötelékbe nem tartozó hitel-szövetkezeteknél pedig az összes jövedelmeknek 63-6%-a a kamatjövedelem. Az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékbe tartozó hitelszövetkezetekhez a jövedelmeknek csak 30-3%-a folyik be kamat címen. Már utaltunk arra, hogy e szövetkezetek között a legjelentősebb budapesti intézetek számottevő mértékben folytatnak tulajdonképpen nem hitelügyleti természetű tevékenységet, ezért van az, hogy ezeknél a kamatjövedelem más intézetekhez viszonyítva aránylag kisebb szerepet játszik épen úgy, mint ahogy a költségek között is a kamatköltség az átlagosnál jóval alacsonyabb.

Azon üzletágak között, amelyeknek jövedelme kamatokban folyik be, a váltóüzlet a legfontosabb; a váltók kamatai a 24. számú táblából kitűnőleg az összes intézetekre átlagosan számítva a jövedelmek végösszegének 29·3%-át szolgáltatják.

Érdekes, hogy a váltókamat a földhitelintézeteknél és a különleges tevékenységi kört ellátó úgynevezett altruista intézeteknél nagyobb fontosságú jövedelmi tétel, mint a részvénytársasági bankoknál és takarékpénztáraknál. Sajátságos tünet az is, hogy e kamatnak a szövetkezeteknél más jövedelmekhez viszonyítva alig van nagyobb jelentősége. A váltókamatokból befolyt jövedelmet az intézetek által nyújtott váltóhitelek évvégi álladékösszegéhez viszonyítva azzal a feltételezéssel, hogy az évvégi álladék az évi átlagos álladéktól lényegesebben nem tér el, azt a megállapítást lehet tenni, hogy az intézetek átlagosan az 1929. év folyamán a váltóhitelt 8·9%-os kamatlábbal folyósították. Ennél a megállapításnál azonban vissza kell térni a viszontleszámított váltók átlagos kamatlábjára nézve hasonló számítással kapott arra az eredményre, hogy ez a kamatláb 10·3%-os volt. A szóbanlevő két számadatot a sajátosság eltérés folytán bizonyos tartózkodással kell fogadnunk, illetve tekintetbe kell vennünk azt, hogy azok megállapításánál az évvégi álladéknak évi átlagos álladék gyanánt való elfogadása elég jelentékeny hibaforrás lehet. E mellett azonban meglehetősen határozottsággal állíthatjuk az eddig megismert adatok alapján, hogy átlagosan a viszontleszámított váltók kamata alig volt érdemlegesen alacsonyabb, mint a váltókamat, ezt bizonyítja az a körülmény is, hogy a váltókövetelések álladékaiknak emelkedése mellett a viszontleszámított váltók álladéka csökkent. Különösen kedvezőtlenül alakult az eredeti és visszleszámítási váltóhitel kamatlába között a különbség a részvénytársasági formájú bankokra és takarékpénztárakra, valamint a különleges tevékenységi kört ellátó intézetekre nézve. Váltóik után az előbbiek átlag 9%-os, az utóbbiak 7·7%-os kamatot szedtek, míg a viszontleszámított váltók után átlagosan az előbbiek 10·5%-os, az utóbbiak 9·8%-os kamatot fizettek.

A folyószámlás követelések utáni kamatok a köteleken kívül álló hitel-szövetkezeteknél a jövedelmeknek több, mint a felét (58·8%-át), a részvénytársasági bankoknál és takarékpénztáraknál pedig a jövedelmeknek körülbelül egynegyedét szolgáltatják.

A többi intézeteknél a folyószámlakamatból származó jövedelem már nem bírt ilyen nagy jelentőséggel, amennyiben az összjövedelmeknek körülbelül 8—10%-a között mozgott. Az összes intézeteket átlagosan véve, amint a 24. számú tábla adataiból kitűnik, a jövedelmek végösszegének valamivel több mint egyötöde folyt be folyószámlakamatok címén. A folyószámlás követelések utáni kamatláb átlagaként 7·2%-ot állapíthatunk meg. Ez az átlagos kamatláb az intézeteknek működő

**24. A budapesti hitelintézetek 1929. évi összesített jövedelmei
az intézetek működési formája szerinti csoportosításban.**

Megnevezés	Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	Földhitelintézetek	Különleges tevékenységi körrel ellátó pénzügyi intézetek	Az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelekbe tartozó hitelszövetkezetek	Köteleken kívül álló hitelszövetkezetek	Összesen
ezer pengőben						
Befolyt kamatok:						
pénzügyintézeteknél elhelyezett tőkék után	5.892	858	5.311	6	3	12.070
értékpapírok után	20.638	1.203	279	2	15	22.137
váltók után	78.630	6.604	13.758	120	5	99.117
értékpapírokra, egyéb kezizálogokra adott előlegek és tőzsdei reportüzlet után	1.379	717	—	—	16	2.112
folyószámlás követelések után ...	69.154	1.907	3.952	134	1.417	76.564
jelzálogos kölcsönök után	31.916	8.745	7.535	—	—	48.196
törvényhatósági, községi és közhasznú művekre adott kölcsönök után	3.333	—	—	—	—	3.333
kezesség mellett adott kötvénykölcsönök után	—	—	559	202	77	838
késedelmi kamatok	11	14	—	—	—	25
egyéb kamatok	720	1	4.192	55	—	4.968
Ingatlanok hozadéka	5.594	2	105	9	75	5.785
Jutalékok és díjak	24.873	1.178	326	23	22	26.422
Nyereség:						
új részvények kibocsátásából	12.051	—	—	—	—	12.051
értékpapírok eladásából	6.551	5	7	—	—	6.563
ingatlanok eladásából	1.662	—	—	—	—	1.662
berendezések felértékeléséből és eladásából	33	—	—	—	—	33
áruüzletekből	2.855	—	218	935	779	4.787
kibocsátási és konzorciális üzletekből	1.610	—	—	—	—	1.610
külföldi pénzek eladásából és vételéből	3.333	82	20	—	—	3.435
Különféle nyereségek és jövedelmek	3.535	444	1.988	232	1	6.200
Jövedelmek összesen	273.770	21.760	38.250	1.718	2.410	337.908

24. A budapesti hitelintézetek 1929. évi összesített jövedelmei az intézetek működési formája szerinti csoportosításban. (Vége.)

Megnevezés	Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	Földhitelintézetek	Különleges tevékenységi kört ellátó pénzügyintézetek	Az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelekbe tartozó hitelszövetkezetek	Köteleken kívül álló hitelszövetkezetek	Összesen
az összes jövedelmek százalékában						
Befolyt kamatok :						
pénzügyintézeteknél elhelyezett tőkék után	2.2	3.9	13.9	0.4	0.1	3.6
értékpapírok után	7.5	5.5	0.7	0.1	0.6	6.6
váltók után	28.7	30.3	36.0	7.0	0.2	29.3
értékpapírokra, egyéb kezelt tárgyakra adott előlegek és tőzsderei reportüzlet után	0.5	3.3	—	—	0.7	0.6
folyószámlás követelések után ...	25.3	8.8	10.3	7.8	58.8	22.6
jelzálogos kölcsönök után	11.7	40.2	19.7	—	—	14.3
törvényhatósági, községi és közhatalmú művekre adott kölcsönök után	1.2	—	—	—	—	1.0
kezesseg mellett adott kötvénykölcsönök után	—	—	1.5	11.8	3.2	0.3
késedelmi kamatok	0.0	0.1	—	—	—	0.0
egyéb kamatok	0.3	0.0	11.0	3.2	—	1.5
Ingatlanok hozadéka	2.1	0.0	0.3	0.5	3.1	1.7
Jutalékok és díjak	9.0	5.5	0.8	1.3	0.9	7.8
Nyereség :						
új részvények kibocsátásából	4.4	—	—	—	—	3.6
értékpapírok eladásából	2.4	0.0	0.0	—	—	1.9
ingatlanok eladásából	0.6	—	—	—	—	0.5
berendezések felértékeléséből és eladásából	0.0	—	—	—	—	0.0
áruüzletekből	1.0	—	0.6	54.4	32.4	1.4
kibocsátási és konzorciális üzletekből	0.6	—	—	—	—	0.5
külföldi pénzek eladásából és vételéből	1.2	0.4	0.0	—	—	1.0
Különféle nyereségek és jövedelmek	1.3	2.0	5.2	13.5	0.0	1.8
Jövedelmek összesen	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

dési forma szerinti különböző csoportjaira nézve nagyon különbözőképen alakult, amennyiben

részvénytársasági bankokra és takarékpénztárakra nézve	8.2%
a földhitelintézetekre nézve	3.6%
a különleges tevékenységi kört ellátó pénzügyintézetekre nézve	2.5%
az OKH kötelekébe tartozó szövetkezetekre nézve	6.4%
a köteleken kívüli hitelszövetkezetekre nézve	11.0%

E kamatlábak között csak a részvénytársasági bankokra és takarékpénztárakra, valamint a köteleken kívüli hitelszövetkezetekre nézve megállapítottak tekinthetők olyanoknak, amelyek a kereslet és a kínálat szabad versenyén alapulnak.

A budapesti hitelintézetekhez a más pénzügyintézetekhez elhelyezett tőkék után kamat címén befolyt 12.1 millió pengőnek körülbelül a felét részvénytársasági formájú bankok és takarékpénztárak, a másik felét a különleges tevékenységi kört ellátó pénzügyintézetek szedték be; más pénzügyintézeteknek ilyen természetű bevételei aránylag jelentéktelenek voltak. Mindenesetre feltűnő, hogy a különleges tevékenységi kört ellátó intézetek az előbb említett nagy súllyal részesedtek a más pénzügyintézeteknél való tőkeelhelyezésben; e jelenségre vonatkozólag meg kell említenünk, hogy az átmeneti természetű, amennyiben főként azzal a körülménnyel van összefüggésben, hogy az egyik altruista intézet az úgynevezett gyufakölcsönből helyezett el nagy összegeket más intézeteknél. A budapesti hitelintézetek a más intézeteknél elhelyezett tőkéket átlagban 3.6%-kal kamatoztatták. Ha e kamatláb alakulását az intézeteknek működési formák szerinti csoportjaira nézve egyenkint vizsgáljuk, azt látjuk, hogy az legkedvezőbb épen a különleges tevékenységi kört ellátó pénzügyintézetekre nézve, tudniillik 4.2%, a legkedvezőtlenebb az O. K. H. kötelekébe tartozó hitelszövetkezetekre nézve, nevezetesen 1.1%. A részvénytársasági formájú bankok és takarékpénztárak átlagosan 3.4, a földhitelintézetek 2.7, a köteleken kívül álló hitelszövetkezetek 1.4%-os kamatot kaptak az ilyen tőkék után.

A jelzálogos kölcsönök utáni kamatjövedelem a pénzügyintézeti jövedelmeknek szintén jelentős tétele. A földhitelintézetek jövedelmei között ez a legnagyobb fontosságú, mert amint a 24. számú táblából látjuk, itt az összes jövedelmeknek 40.2%-át teszi. A hitelszövetkezeteknek — nem számítva ide a különleges tevékenységi kört ellátó szövetkezeteket — jelzálogkölcsönök utáni kamatok címén egyáltalában nem volt érdemleges jövedelmük. Az összes hitelintézeteknek 48.2 millió P összegű ilyen jövedelme nagyjából úgy oszlott meg, hogy annak csaknem kétharmadát a részvénytársasági formájú bankok és takarékpénztárak, valamivel több mint egyharmadát pedig a földhitelintézetek és az úgynevezett altruista intézetek

könyvelték el bevételeik között. Az összes kamatbevételt az évvégi álladékhöz viszonyítva, a jelzálogos kölcsönök átlagos kamatlába gyanánt

a részvénytársasági bankokra nézve	7.8
a földhitelintézetekre nézve	5.7
a különleges tevékenységet ellátó pénzintézetekre nézve ..	7.7
az összes intézetekre nézve	7.2 százalékot

állapíthatunk meg. E szerint a földhitelintézeteknél elég számottevően az átlagos alatt állóknak mutatkozik a jelzálogkölcsönök gyümölcsöztetésének eredménye. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy a kamatláb tényleges átlagának helyes megállapításánál a kamathátralékok is figyelembe veendők, itt pedig csak a befolyt kamatok vétettek számításba, ami elég jelentékeny hibaforrás lehet. Ezzel a megjegyzéssel kell közölnünk a törvényhatósági és községi kölcsönök átlagos kamatlábjára nézve a kölcsönök évvégi álladéka és a tényleg befolyt kamatösszeg egymáshoz való viszonyítása alapján kapott eredményt, amely szerint 6.4% volt átlagban e kölcsönök kamatának százaléka. Feltételezhető, hogy az ilyen kölcsönökben aránylag nagy hátralékok állottak fenn, tehát a kamatláb az általunk megállapítottnál magasabban alakult a valóságban.

Kezesség mellett adott kötvénykölcsönök utáni kamatjövedelmet a részvénytársasági alakulatú bankok és takarékpénztárak egyáltalában nem mutattak ki. Egészen jelentéktelen volt ez a jövedelem az egyéb formájú intézeteknél is. A befolyt kamatot az évvégi álladékhöz viszonyítva, átlagosan 12.1%-ban állapítható meg e kölcsönök kamatlába.

Az összesített jövedelemszámla mintegy 5.0 millió P-t mutat ki »egyéb kamatok« címén, ebből kereken 4.2 millió P az altruista intézetek jövedelem számláján van kimutatva. Ennek az összegnek egyik része a földbirtokrendezéssel kapcsolatos követelések utáni kamatként, a másik része pedig a mezőgazdasági termelés fellendítését célzó állami kölcsönakciókból folyólag hitelezésre került kölcsönösszegek kamatai gyanánt folyt be.

Megemlítést érdemlő tünet, hogy ingatlanokból csak a részvénytársasági formájú intézeteknek volt számottevő jövedelmük. A jutalékok és díjak címén az összes fővárosi intézetekhez befolyt 26.4 millió pengőből is csak 5.8% volt az olyan, amit nem a részvénytársasági formájú intézetek szedtek be. Ez utóbbi rész csaknem teljes egészében a földhitelintézetek bevételei sorába tartozik. A jutalékjövedelmet általában megközelítette a kötvények kamataiból és a részvények osztalékából származó jövedelem, amely 22.1 millió pengőt tett ki. Ez a jövedelmi tétel csaknem úgy, mint a jutalékok és díjak, főképen a részvénytársasági bankok és takarékpénztárak

bevételi számláján bírt jelentőséggel, ezenkívül még a földhitelintézeteknél tett ki számbavehető összeget, míg a szövetkezetek ilyen természetű bevételei egészen elenyészőek voltak.

A jövedelmek összesített tételeit az intézetek működési formája szerinti tagozásban továbbmenőleg vizsgálva, az ide vonatkozó adatokból azt látjuk, hogy a fentebb említett tételeken kívül több olyan tétel van, amelyet teljesen vagy csaknem egészen részvénytársasági formájú intézetek szedtek be. Ilyenek a törvényhatósági és községi kölcsönök kamatbevételei, a tőkeemelésekből, az értékpapírok és ingatlanok eladásából, a kibocsátási és konzorciális üzletekből és a valuták adásvételéből származó jövedelmek, illetve nyereségek. Ezek között a tőkeemelésekből származó jövedelem bír a legnagyobb fontossággal, amely a részvénytársasági formájú intézetek összjövedelmeinek 4·4%-át tette, e mellett kimagaslik az értékpapírok eladásából keletkezett nyereség az összjövedelmekben való 2·4%-os részesedéssel. Az áruüzletekből eredő nyereségnek több, mint a fele a részvénytársasági alakulatú intézetekhez folyt ugyan be, de viszonylag nagyobb jövedelmezőségű ez a jövedelmi forrás az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó szövetkezeteknél, ahol a jövedelmek végösszegének 54·4%-a volt áruüzleti nyereség. Aránylag fontosabb jövedelmi forrás ez a köteléken kívül álló hitelszövetkezeteknél is, mert ezek csak a folyószámlás követelések kamatából tudtak nagyobb jövedelmet elérni, mint az áruüzletből.

A 25. számú táblázat a budapesti hitelintézetek 1929. évi jövedelmeinek alakulását az intézetek saját tőkéinek nagyságkategóriái szerinti csoportjaira nézve szemlélteti.

A táblázat adatai szerint a budapesti hitelintézetek összes jövedelmeinek körülbelül négyötöde a 10 millió pengőnél nagyobb saját tőkével működő pénzüzetekhez folyt be, a megmaradó egyötödből csaknem kétszerannyival részesedtek az 5 millió pengőnél kisebb saját tőkével működő intézetek, mint azok, amelyeknek saját tőkéje 5 és 10 millió pengő között volt. Nem kívánunk ugyan itt a 25. sz. tábla adataihoz terjedelmesebb megjegyzéseket fűzni, ki kell azonban emelnünk néhány, ez adatokból kitűnő, illetőleg azoknak és más adatoknak egybevetése alapján megállapított sajátságos jelenséget.

Az egyik ilyen sajátságos tünet, hogy az ingatlanok eladásából származó nyereség érdemleges összegben csupán a középintézeteknél mutatkozik. A középintézetekről beszélve, megemlítendőnek tartjuk, hogy ezeknek a kezesség mellett adott kölcsönkötvények kamataiból és a késedelmi kamatokból egyáltalában nem volt jövedelmük. A kis intézetek jövedelmeit meghaladó jövedelmet mutattak ezek ki az értékpapírok kamataiban és osztalékaiban és az ingatlanok hozadékában is.

A kis intézeteknek feltűnően nagy volt a részesedése a más pénzintézeteknél elhelyezett tőkék kamataiban, amennyiben a budapesti hitelintézetekhez ilyen címen befolyt kamatoknak 42·8%-a volt az 5 millió pengőnél kisebb saját tőkével működő intézeteké. De még inkább kimagaslik a kis intézetek eredménye az áruüzleti nyereség terén, a budapesti intézetek összes ilyen nyereségeiben való 61·5%-os részesedéssel, amely nagyobb összeget tesz ki az összes budapesti intézetek hasonló nyereségének a felénél. Feltűnően nagynak látszik viszonylag az az összeg is, amely a más pénzintézeteknél elhelyezett tőkék után bevételezett kamatokból a kis pénzintézeteket illette meg, miután ez megközelíti a nagyintézetek hasonló bevételeit s e mellett a középintézetek azonos bevételei elenyészőek. Sajátos a kezesség mellett adott kötvénykölcsönök utáni kamatbevételeknek a nagy-, a közép- és a kis intézetek közötti megoszlása. A nagy intézetekhez kétharmad, a kis intézetekhez pedig egyharmad rész folyt be ezekből, míg a középintézetek, amint már említettük, ilyen jövedelmet nem mutatnak ki.

A befolyt kamatot az azonos jellegű évvégi tőkeálladékhöz az intézeteknek saját tőkéik nagysága szempontjából tagolt csoportjai szerint viszonyítva, azt látjuk, hogy a 10 millió pengőnél nagyobb saját tőkével működő intézetek:

a más intézeteknél elhelyezett tőkék után	3·4%
a váltók után	8·8%
az értékpapírokra és egyéb kézizálogokra adott előlegek után	13·0%
a folyószámlás követelések után	7·3%
a jelzálogos kölcsönök után	7·5%
a törvényhatósági és községi kölcsönök után	6·4%
a kezesség melletti kötvénykölcsönök után	17·9%

kamatot szedtek átlagosan.

Ezzel szemben a középintézetek átlagban

a más pénzintézeteknél elhelyezett tőkék után	3·5%-os
a váltók után	8·7%-os
az értékpapír és kézizálogelőleg után	9·3%-os
a folyószámlás követelések után	8·3%-os
a jelzálogos kölcsönök után	4·4%-os

kamatlábát érték el.

A kis intézeteknél az átlagos kamatláb hasonló számítással a következőképen alakult:

pénzintézeteknél elhelyezett tőkék után	4%
váltók után	10·2%
értékpapír- és kézizálogelőlegek után	9·8%
folyószámlás követelések után	5·7%
jelzálogos kölcsönök után	10·0%
kezesség melletti kötvénykölcsönök után	7·3%

25. A budapesti hitelintézetek 1929. évi összesített jövedelmei az intézeteknek a saját tőkék nagysága szerinti kategóriáiban.

A jövedelemszámla tételei	Az összes hitelintézetek	10,000.000	5,000.000—	5,000.000
		pengőt meghaladó	10,000.000 pengő	pengőn aluli
		saját tőkével működő hitelintézetek		
jövedelmei ezer pengőben				
Befolyt kamatok :				
pénzintézeteknél elhelyezett tőkék után	12.070	6.491	406	5.173
értékpapírok után	22.137	19.977	1.433	727
váltók után	99.117	78.914	6.727	13.476
értékpapírokra, egyéb kézizálogokra adott előlegek és tőzsdei report- üzlet után	2.112	1.138	421	553
folyószámlás követelések után	76.564	63.507	5.655	7.402
jelzálogos kölcsönök után	48.196	42.078	1.951	4.167
törvényhatósági, községi és közhasznú művekre adott kölcsönök után ..	3.333	3.333	—	—
kezesség mellett adott kötvény- kölcsönök után.....	838	559	—	279
késedelmi kamatok	25	14	—	11
egyéb kamatok	4.968	1.987	142	2.839
Ingatlanok hozadéka	5.785	3.587	1.610	588
Jutalékok és díjak	26.422	20.504	1.898	4.020
Nyereség :				
új részvények kibocsátásából	12.051	11.417	133	501
értékpapírok eladásából	6.563	6.166	172	225
ingatlanok eladásából	1.662	117	1.541	4
berendezések felértékeléséből és el- adásából	33	—	—	33
áruüzletekből	4.787	1.622	218	2.947
kibocsátási és konzorciális üzletekből	1.610	1.562	36	12
külföldi pénzek eladásából és vételéből	3.435	3.062	157	216
Különféle nyereségek és jövedelmek ..	6.200	2.463	1.304	2.433
Jövedelmek összesen	337.908	268.498	23.804	45.606

25. A budapesti hitelintézetek 1929. évi összesített jövedelmei az intézeteknek a saját tőkéik nagysága szerinti kategóriáiban. (Vége.)

A jövedelemszámla tételei	Az összes hitel- intézetek	10,000,000 pengő meg- haladó	5,000,000 — 10,000,000 pengő	5,000,000 — pengőn alul	10,000,000 pengő meg- haladó	5,000,000 — 10,000,000 pengő	5,000,000 pengőn alul
		saját tőkével működő hitelintézetek			saját tőkével működő hitel- intézetek százalékos aránya az összes hitelintézetekhez viszonyítva		
		j ö v e d e l m e i					
		s z á z a l é k o k b a n					
Befolyt kamatok :							
pénzintézeteknél elhelyezett tőkék után	3·6	2·4	1·7	11·4	53·8	3·4	42·8
értékpapírok után	6·6	7·5	6·0	1·6	90·2	6·5	3·3
váltók után	29·3	29·4	28·3	29·6	79·6	6·8	13·6
értékpapírokra, egyéb kézi- zálogokra adott előlegek és tőzsdei reportüzlet után	0·6	0·4	1·8	1·2	53·9	19·9	26·2
folyószámlás követelések után ...	22·6	23·7	23·8	16·2	83·0	7·4	9·6
jelzálogos kölcsönök után	14·3	15·7	8·2	9·1	87·3	4·1	8·6
törvényhat., községi és közhasznú művekre adott kölcsönök után .	1·0	1·3	—	—	100·0	—	—
kezesség mellett adott kötvény- kölcsönök után	0·3	0·2	—	0·6	66·7	—	33·3
késedelmi kamatok	0·0	0·0	—	0·0	56·0	—	44·0
egyéb kamatok	1·5	0·7	0·6	6·2	40·0	2·9	57·1
Ingatlanok hozadéka	1·7	1·3	6·8	1·3	62·0	27·8	10·2
Jutalékok és díjak	7·8	7·6	8·0	8·8	77·6	7·2	15·2
Nyereség :							
új részvények kibocsátásából ...	3·6	4·2	0·6	1·1	94·8	1·1	4·1
értékpapírok eladásából	1·9	2·3	0·7	0·5	94·0	2·6	3·4
ingatlanok eladásából	0·5	0·0	6·5	0·0	7·1	92·7	0·2
berendezések felértékeléséből és eladásából	0·0	—	—	0·0	—	—	100·0
áruüzletekből	1·4	0·6	0·8	6·5	33·9	4·6	61·5
kibocsátási és konzorciális üzletekből	0·5	0·6	0·1	0·0	97·0	2·2	0·8
külföldi pénzek eladásából és vételéből	1·0	1·2	0·7	0·5	89·1	4·6	6·3
Különféle nyereségek és jövedelmek	1·8	0·9	5·4	5·4	39·7	21·0	39·3
Jövedelmek összesen	100·0	100·0	100·0	100·0	79·5	7·0	13·5

Ezek az adatok a már említett hibaforrásokra való tekintettel, vagyis egyrészt a miatt, hogy az évvégi álladék az évi átlagos állományt nem fedi, másrészt azért, mert a kamathátralékok számításán kívül maradtak, mindenestre csak fenntartásokkal való következtetésekre adnak lehetőséget.

A jövedelemszámla 1929. évi tételeinek az 1928. évi tételekkel szemben való eltolódásait a 26. számú tábla adatai mutatják.

26. A budapesti hitelintézetek 1929. évi összesített jövedelemszámlájának tételei az 1928. évi tételekkel egybevetve.

Megnevezés	1928-ban	1929-ben	Index- számban (1928 = 100)
	ezer pengőben		
Befolyt kamatok :			
pénzintézeteknél elhelyezett tőkék után	4.130	12.070	292.2
értékpapírok után	17.597	22.137	125.8
váltók után	78.762	99.117	125.9
értékpapírokra, egyéb kézizálogokra adott előlegek és tőzsdei reportüzlet után	3.043	2.112	69.4
folyószámlás követelések után	66.153	76.564	115.7
jelzálogos kölcsönök után	30.689	48.196	157.1
törvényhatósági, községi és közhasznú művekre adott kölcsönök után	1.906	3.333	174.9
kezesség mellett adott kötvénykölcsönök után	399	838	210.0
késedelmi kamatok	22	25	113.6
egyéb kamatok	1.431	4.968	347.1
Ingatlanok hozadéka	5.606	5.785	103.2
Jutalékok és díjak	26.062	26.422	101.4
Nyereség :			
új részvények kibocsátásából	13.973	12.051	86.3
értékpapírok eladásából	6.365	6.563	103.1
ingatlanok eladásából	2.805	1.662	59.2
berendezések felértékeléséből és eladásából	1	33	3.300.0
áruüzletekből	4.411	4.787	108.5
kibocsátási és konzorciális üzletekből	1.528	1.610	105.4
külföldi pénzek eladásából és vételéből	3.729	3.435	92.1
Különféle nyereségek és jövedelmek	6.252	6.200	99.2
Jövedelmek összesen ..	274.864	337.908	122.9

E tábla adataiból megállapíthatóan a kamatjövedelmek általában jelentékenyen emelkedtek, de különösen növekedtek az olyan kamatok, amelyek az altruista pénzintézetek pénzkészleteinek elhelyezéséből származtak. A különféle kamattételek sorában egyedül az értékpapírokra és egyéb kézizálogokra adott kölcsönök kamatainál mutatkozik csökkenés, aránylag mérsékeltbb emelkedés állapítható meg két fontos üzletág, a váltóüzlet és a folyószámlaüzlet kamatjövedelménél. Az 1928. évi állapothoz viszonyítva stabilak voltak a jövedelmek a jutalékokban és díjakban, az ingatlanok hozadékában és az értékpapírok eladásából származó nyereségben.

Visszaesés tapasztalható az ingatlanok eladásából származó nyereségnél, a tőkeemelések nyereségeinél és kisebb mértékben a valutaüzletnél is.

Az 1929. évi költségşámlának és a számla egyes tételeinek alakulását az 1913. évi költségşámlával, illetve a számla egyes tételeivel szemben a következı indexszámok mutatják. (1913 = 100.)

Befolyt kamatok :

pénzintézeteknél elhelyezett tőkék után	114·8
értékpapírok után	30·7
váltók után	86·7
értékpapírokra, egyéb kézizálogokra adott előlegek és tőzsdei reportüzlet után	54·2
folyóşámlakövetelések után	80·0
jelzálogos kölcsönök után	24·9
törvényhatósági, községi és közhasznú művekre adott kölcső- nök után	6·7
kezesség mellett adott kötvénykölcsönök után	—
késedelmi kamatok	6·6
egyéb kamatok	17·3
Ingatlanok hozadéka	116·2
Nyereség új részvények kibocsátásából	—
Nyereség kibocsátási és konzorciális üzletekből	7·9
Különbféle nyereségek és jövedelmek	192·8
Jövedelmek összesen	57·5

A jövedelmek a háború előtti állapothoz képest nem csökkentek olyan mértékben, mint a saját és idegen tőkék álladékai, az utóbbiaknak 1929. évi végösszege ugyanis csak 47·8%-a a háború előttinek, míg az 1929. évi összes bruttó jövedelmek az 1913. éviéknél 57·5%-át teszik. A rövidlejáratú tőkék kamatoztatásából származó jövedelem sokkal kisebb mértékben esett vissza, mint a hosszú lejáratú tőkék kamataiból eredő bevétel. Az a körülmény, hogy a más pénzintézeteknél elhelyezett tőkék kamatai 1929-ben nagyobb összeget tettek, mint 1913-ban, az 1929. év végén átmenetileg fennállott annak a tényezőknek tulajdonítható, hogy ebben az időben az egyik altruista intézet részéről az úgynevezett gyufakölcsönnek egyelőre fel nem használt készlefelei helyezetttek el más intézeteknél.

5. A nyereség és a nyereségfelosztás.

Az összes budapesti hitelintézetek 1929. évi tiszta nyeresége 57·7 millió pengő volt. Ez az összeg a nyereség 1928. évi összegéhez képest 2 millió pengő visszaesést jelent, de több, mint 1 millió pengővel még meghaladja az 1927. évi tiszta nyereséget.

Az összes intézetek átlagára nézve az elért tiszta nyereség a saját tőkék összegének 11·3%-os gyümölcsöztetését jelenti. Ebben a tekintetben nemcsak az 1928., hanem az 1927. évi eredménnyel szemben is visszaesés tapasztalható, amennyiben az 1928. évi nyereség 13·2, az 1927. évi nyereség

pedig 14-4%-át tette a saját tőkék összegének. Az intézeteknek működési formák szempontjából megkülönböztetett csoportjainál a nyereség a saját tőkék százalékában az 1928. és az 1929. években a következő volt :

	1928.	Az években	1929.
Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak .	15.2		13.6
Földhitelintézetek	3.2		2.8
Különleges tevékenységi kört ellátó intézetek ...	4.7		3.6
Az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelé- kébe tartozó hitelszövetkezetek	2.6		2.3
Kötelékbe nem tartozó hitelszövetkezetek	7.2		5.1

A befektetett saját tőkék gyümölcsöztetése szempontjából, amint az nyilvánvaló, az adatok közelebbi ismerete nélkül is igen nagy különbség állapítható meg az intézeteknek működési formák szerint tagolt csoportjai között. A részvénytársasági bankok után, amelyek a saját tőkéknek 13.6%-át mutatták ki nyereségként, a nyereségnek a saját tőkékhez való magassága szempontjából a köteléken kívül álló szövetkezetek következnek, amelyeknél a nyereség a saját tőkéknek már csak 5.1%-a. Tekintettel arra, hogy a földhitelintézetek, valamint a különleges tevékenységi kört ellátó intézetek nagyrésze altruista jellegű, alig tehető észrevétel tárgyává, hogy az ilyen intézetek átlagban saját tőkeerejükhöz képest csak körülbelül harmad- vagy negyedrészen értek el annyi nyereséget, mint a részvénytársasági alakulatú intézetek. Az általános gazdasági helyzet kedvezőtlen voltát mutatja az a körülmény, hogy a saját tőkék álladékanak összegéhez képest a nyereség az intézeteknek működési forma szerinti minden kategóriájában kisebb volt az 1929., mint az 1928. évben.

A pénzügyi gazdálkodás szempontjából tanulságosnak látszik a nyereségnek a személyzeti javadalmazás és az egyéb üzleti költségek összegéhez való viszonyítása. Talán érdekesebbek lesznek az idevonatkozó adatok, ha a viszonyítást a különböző működési formájú intézetekre nézve elkülönítve eszközöljük. Az e tekintetben megejtett számítások eredménye szerint a nyereség az összes (személyi és dologi) üzleti kiadásoknak

a részvénytársasági bankoknál	104.7
a földhitelintézeteknél	25.2
a különleges tevékenységi kört ellátó intézeteknél	39.0
az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó intézeteknél	4.9
a köteléken kívül álló hitelszövetkezeteknél	24.5
az összes intézeteknél	90.6

%-át teszi. A részvénytársasági bankoknál és takarékpénztáraknál tehát az üzleti (személyi és dologi) költségeknek bizonyos arányú leszállításával a nyereségnek körülbelül ugyanolyan arányú növelését lehet elérni. Az ad-

minisztrációs költségeknek egy bizonyos hányaddal való leszállítása a különleges tevékenységi kört ellátó intézeteknél csaknem háromszor, a földhitelintézeteknél és a köteléken kívül álló hitelszövetkezeteknél körülbelül négyszer, az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó szövetkezeteknél pedig mintegy húszszor olyan mértékben való emelkedését jelentené a nyereségnek. Világosabban fejezve ki az előbb mondottakat, az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó intézetek 1929. évi nyeresége például körülbelül kétszeresre volna felemelhető az intézetek személyi és dologi üzleti kiadásainak egyhuszad résszel való leszállításával. Feltételezve, hogy a személyzeti javadalmazáson és egyéb üzleti kiadásokon elért megtakarítások révén a nyereségnél mutatkozó többlet kizárólag az osztalék növelésére fordíthatnák, a szóbanlevő megtakarításoknak az osztalék emelkedése szempontjából még nagyobb a jelentősége, mert az osztalék a személyzeti és egyéb üzleti kiadásoknak

a részvénytársulati formájú intézeteknél	55-9
a földhitelintézeteknél	12-0
a különleges tevékenység ellátására alakult intézeteknél ..	27-0
az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó szövetkezeteknél	2-7
a köteléken kívüli szövetkezeteknél	18-1%-át teszi.

A budapesti hitelintézetek által az 1929. évben elért tiszta nyereség felosztásának adatait az intézetek működési formája szerinti részletezéssel a 27., az intézetek nagyságkategóriái szerinti részletezéssel pedig a 28. számú táblázat tartalmazza.

Az intézetek átlagban az elért tiszta nyereségnek körülbelül a felét fordították tehát osztalékra. A kifizetett 31-2 millió osztalékból mintegy 16 millió pengőt külföldre folyósítottak az intézetek. Ha itt visszatérünk arra az előbbieken tett megállapításra, hogy a részvények névérték szerinti álladékanak a felénél nagyobb része belföldi kezekben van, leszögezhetjük ezúttal azt is, hogy a külföldi tulajdon aránylag erősebben van a nagyobb osztalékot fizető részvények érdekeltségében képviselve.

Egyébként a nyereség felosztásánál nagyjában érvényesül az a szabály, hogy a kisebb nyereséget felmutató intézetek a nyereség nagyobb hányadát fordítják osztalékra. E szabály alól kivételt képeznek a földhitelintézetek, amelyek a tartalékalap dotálása tekintetében más intézetekhez képest a vezetőhelyen állanak. A nyereségnek elég kedvezőtlen alakulása mellett a kínálkozó lehetőséghez képest tartalékalapjukat jelentékenyen növelték az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó hitelszövetkezetek, míg a köteléken kívül álló szövetkezetek a tartalékolást úgyszólván teljesen mellőzték. Az osztalékjövedelem a tőke gyümölcsöztetésének egyéb lehetőségeihez viszonyítva a részvénytársasági bankoknál és takarékpénz-

**27. A budapesti hitelintézetek 1929. évi tiszta nyereségének felosztása
az intézetek működési formái szerint.**

Tételek	Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	Földhitelintézetek	Különléges tevékenységi kört ellátó pénzügyintézetek	Az Országos Központi Hitelszövetkezet kötele- kébe tartozó hitelszöv.	Köteleken kívül álló hitelszövetkezetek	Összesen
A) Ezer pengőben.						
Az igazgatóság jutaléka	2.354	35	—	3	2	2.394
A felügyelőbizottság átalánya	40	—	—	2	1	43
Az alkalmazottak jutalmazása	2.251	29	—	—	—	2.280
A nyugdíjalap javadalmazása	1.319	19	149	—	—	1.487
A tőketartalék javadalmazása	46	—	—	—	2	48
A nyugdíjtartalék javadalmazása .	1.043	—	—	—	—	1.043
Az értéksökkenési tartalékalap javadalmazása	702	—	—	—	—	702
A rendes tartalékalap javadalmazása	14.862	354	260	18	2	15.496
A rendkívüli és egyéb tartalékalap javadalmazása	441	—	315	3	4	763
Kifizetett osztalék	28.755	404	1.917	32	108	31.216
Adakozás jótékony és közcélokra	507	8	101	—	24	640
Átvitel a jövő év javára	1.590	—	37	—	3	1.630
A felosztott nyereség összesen.....	53.910	849	2.779	58	146	57.742
B) Százalékban.						
Az igazgatóság jutaléka	4·4	4·1	—	5·2	1·4	4·1
A felügyelőbizottság átalánya	0·1	—	—	3·4	0·6	0·1
Az alkalmazottak jutalmazása	4·2	3·4	—	—	—	3·9
A nyugdíjalap javadalmazása	2·4	2·3	5·4	—	—	2·6
A tőketartalék javadalmazása	0·1	—	—	—	1·4	0·1
A nyugdíjtartalék javadalmazása .	1·9	—	—	—	—	1·8
Az értéksökkenési tartalékalap javadalmazása	1·3	—	—	—	—	1·2
A rendes tartalékalap javadalmazása	27·6	41·7	9·4	31·0	1·4	26·8
A rendkívüli és egyéb tartalékalap javadalmazása	0·8	—	11·3	5·2	2·7	1·4
Kifizetett osztalék	53·3	47·6	69·0	55·2	74·0	54·1
Adakozás jótékony és közcélokra	0·9	0·9	3·6	—	16·4	1·1
Átvitel a jövő év javára	3·0	—	1·3	—	2·1	2·8
A felosztott nyereség összesen.....	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0

**28. A budapesti hitelintézetek 1929. évi tiszta nyereségének felosztása
az intézetek nagyságkategóriái szerint.**

A) Abszolút számokban.

Tételek	Az összes hitelintézetek	10,000.000 pengőt meghaladó	5,000.000— 10,000.000 pengő	5,000.000 pengőn aluli
		saját tőkével működő hitelintézetek		
		tiszta nyeresége ezer pengőben		
Az igazgatóság jutaléka	2.394	1.960	197	237
A felügyelőbizottság általánya	43	17	2	24
Az alkalmazottak jutalmazása	2.280	2.183	40	57
A nyugdíjalap javadalmazása	1.487	1.296	104	87
A tőketartalék javadalmazása	48	—	—	48
A nyugdíjtartalék javadalmazása	1.043	850	40	153
Az értékcsökkenési tartalékalap java- dalmazása	702	700	—	2
A rendes tartalékalap javadalmazása .	15.496	14.186	513	797
A rendkívüli és egyéb tartalékalap javadalmazása	763	750	—	13
Kifizetett osztalék	31.216	26.483	2.364	2.369
Adakozás jótékony és közcélokra	640	600	9	31
Átvitel a jövő év javára	1.630	1.210	181	239
A felosztott nyereség összesen	57.742	50.235	3.450	4.057

B) Viszonyszámokban.

Tételek	Az összes hitel- intézetek	saját tőkével működő hitelintézetek			saját tőkével működő hitelintézetek százalékos aránya az összes hitel- intézetekhez viszonyítva		
		10,000.000 pengőt meg- haladó	5,000.000— 10,000.000 pengő	5,000.000 pengőn aluli	10,000.000 pengőt meg- haladó	5,000.000— 10,000.000 pengő	5,000.000 pengőn aluli
		tiszta nyeresége az összes tiszta nyereség százalékában					
Az igazgatóság jutaléka	4.1	3.9	5.7	5.8	81.9	8.2	9.9
A felügyelőbizottság általánya	0.1	0.0	0.0	0.6	39.5	4.7	55.8
Az alkalmazottak jutalmazása	3.9	4.4	1.2	1.4	95.7	1.8	2.5
A nyugdíjalap javadalmazása	2.6	2.6	3.0	2.1	87.2	7.0	5.8
A tőketartalék javadalmazása	0.1	—	—	1.2	—	—	100.0
A nyugdíjtartalék javadalmazása	1.8	1.7	1.2	3.8	81.5	3.8	14.7
Az értékcsökkenési tartalékalap java- dalmazása	1.2	1.4	—	0.0	99.7	—	0.3
A rendes tartalékalap javadalmazása .	26.8	28.2	14.9	19.7	91.6	3.3	5.1
A rendkívüli és egyéb tartalékalap javadalmazása	1.4	1.5	—	0.3	98.3	—	1.7
Kifizetett osztalék	54.1	52.7	68.5	58.4	84.8	7.6	7.6
Adakozás jótékony és közcélokra	1.1	1.2	0.3	0.8	93.8	1.4	4.8
Átvitel a jövő év javára	2.8	2.4	5.2	5.9	74.2	11.1	14.7
A felosztott nyereség összesen	100.0	100.0	100.0	100.0	87.0	6.0	7.0

táraknál kielégíthetőnek mondható, az egyéb működési formájú intézeteknél pedig határozottan kedvezőtlennek lehet annak alakulását tekinteni. A részvénytőkéhez viszonyítva ugyanis az osztalék:

a részvénytársasági bankoknál és takarékpénztáraknál ...	11.5%
a földhitelintézeteknél	2.3%
a különleges tevékenységi kört ellátó intézeteknél	3.0%
az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó szövetkezeteknél	1.4%
a köteléken kívül álló hitelszövetkezeteknél	5.3%
az összes budapesti pénzintézeteknél	9.3%

A 27. számú tábla szerint jótékony- és közcélokra a fővárosi hitelintézetek az 1929. évi nyereségből 640 ezer pengőt fordítottak. Ez adat kapcsán megemlítenedőnek tartjuk, hogy ezt az összeget lényegesen meghaladja a szóbanlevő intézetek és pedig elsősorban a részvénytársasági bankok és takarékpénztárak által az 1929. év folyamán jótékony és közcélokra hozott áldozat. Az ilyen természetű adakozás ugyanis nemcsak a nyereségszámla, hanem a költség számla terhére is történik és ott gyakran más címen van elszámolva. A Takarékpénztárak és Bankok Egyesületébe tartozó intézetek a jótékony- és közcélú adakozást elsősorban az említett egyesület útján gyakorolják, ilyen természetű kiadásai tehát az egyesület költségeihez való hozzájárulás címén könyvelt összegben foglaltatnak bent.

Amint említettük, az 1929. évi nyereség kereken 2 millió pengővel alatta maradt az 1928. évinek; ez a csökkenés 3.3%-nak felel meg. Vizsgáljuk most meg, hogy a nyereségfelosztás az egyes célok szerint mennyiben alkalmazkodott ahhoz a zsinórmértékhez, amelyet az összes nyereség alakulása szabna meg. Ezt a kérdést az 1929. és az 1928. évi nyereségfelosztások statisztikai összesítését tartalmazó 29. számú tábla adatai világítják meg.

29. A budapesti hitelintézetek 1929. évi tiszta nyereségének felosztása egybevetve az 1928. évi tiszta nyereség felosztásával.

Tételek	1928	1929	1929. évi index (1928 = 100)
	ezer pengőben		
Az igazgatóság jutaléka	2.406	2.394	99.5
A felügyelőbizottság átalánya	55	43	78.2
Az alkalmazottak jutalmazása	1.959	2.280	116.4
A nyugdíjalap javadalmazása	3.493	1.487	42.6
A tőketartalék javadalmazása	187	48	25.7
A nyugdíjtartalék javadalmazása	3.006	1.043	34.7
Az értéksökkenési tartalékalap javadalmazása.....	609	702	115.3
A rendes tartalékalap javadalmazása	15.896	15.496	97.5
A rendkívüli és egyéb tartalékalap javadalmazása .	520	763	146.7
Kifizetett osztalék	29.076	31.216	107.4
Adakozás jótékony és közcélokra	688	640	93.0
Átvitel a jövő év javára	1.847	1.630	88.3
A felosztott nyereség összesen	59.742	57.742	96.7

A legfontosabb nyereségfelosztási tételnek, az osztalékoknak alakulása tekintetében nem látjuk a csökkenő nyereség hatását érvényesülni, mert dacára a nyereség visszaesésének, az intézetek összesége mégis az 1929. évre 7·4%-kal nagyobb osztalékot fizetett ki, mint 1928-ra. A sorrendben ezután következő legjelentősebb tételnek, a tartalékalapnak dotálását már átlagosan 2·5%-kal csökkentették az intézetek. Feltűnő azonban az a csökkenés, amely a nyugdíjalapnak és a nyugdíjtartaléknak a nyereségből való részesedésénél mutatkozik. Azzal, hogy az 1929. évi részesedés az 1928. évinek csak 42·6, illetve 34·7%-a, az összes fővárosi hitelintézetek körülbelül 4 millió pengőt takarítottak meg. Az igazgatóság jutalékát és az alkalmazottak jutalmazását az intézetek általánosságban nem kívánták a nyereség alakulásához képest kedvezőtlenebbül megállapítani.

A tiszta nyereség 1929. évi felosztásánál a háború előtti felosztáshoz képest igen nagy eltolódások észlelhetők. Az 1913. évi összegeket 100-nak véve, az 1929. évre nézve ezekkel szemben mutatkozó eltolódásokat az alábbi indexszámok szemléltetik :

Az igazgatóság jutaléka	31·8
A felügyelőbizottság általánya	24·4
Az alkalmazottak jutalmazása	96·1
A nyugdíjalap javadalmazása	127·2
Az értékcsökkenési tartalékalap javadalmazása	150·3
A rendes tartalékalap javadalmazása	191·5
A rendkívüli és egyéb tartalékalap javadalmazása	11·6
Kifizetett osztalék	34·6
Adakozás jótékony és közcélokra	301·2
Átvitel a jövő év javára	14·2
Felosztott nyereség összesen	46·0

A felosztásra került nyereség körülbelül olyan mértékben csökkent, mint az intézetek által kezelt tőkék álladéka. Az elért nyereségből az intézetek nem juttatnak olyan hányadot osztalékra, mint a háború előtt ; az osztaléknak a nyereségben való részesedését jelző százalékszám 17·6-del kisebb 1929-ben az 1913. évinél. Dacára annak, hogy az 1929. évi tiszta nyereség az 1913. évinek a felét sem érte el, az alkalmazottak jutalmazására az intézetek 1929-ben csaknem ugyanannyit fordítottak, mint 1913-ban. Kérdés, mennyiben lehet azt a megállapítást ennek alapján megköcskáztatni, hogy 1929-ben az intézetek általában bőkezűbben kívántak gondoskodni alkalmazottaikról, mint 1913-ban. Hogy erre a kérdésre helyes feleletet adhassunk, tájékozva kellene lennünk arról, hogy a fővárosi pénzügyintézetek alkalmazottainak létszáma és javadalmazása milyen arányban áll a háború előttivel, tehát az a körülmény, hogy a jutalmazás végösszegben érdemlegesen nem csökkent, nem látszik-e nagyon indokolhatónak azzal, hogy az 1929. évi jutalom

jelentékenyen leszállított illetményeket egészít ki. Sajnos, a háború előtti személyzeti létszámról és javadalmazásról nincsenek adataink és így az itt felvetendő kérdésre megfelelő választ nem adhatunk.

Míg egyrésről az előbb kimutatott adatok arról tesznek tanuságot, hogy az osztalék megállapításánál az intézetek viszonylag szűkkeblűbbek voltak 1929-ben, mint 1913-ban, másrésről azt látjuk a szóbanlevő adatokból, hogy a tartalékalapot sokszorosan nagyobb arányban dotálták az 1929. évi nyereségből, mint az 1913. évből. Kétségtelen, hogy az 1929. évet jellemző gazdasági bizonytalanság, sőt válság különösebb előrelátást és erőtartákolást tett szükségessé és aligha tehető észrevétel ennek olyan mértéke ellen, amely az osztaléknak a nyereségben való részesedését a háború előttinél kisebb mértékűvé süllyesztette. A viszonyok változását sajátságosan jelzi az a körülmény is, hogy míg az 1913. évi tiszta nyereségből Budapest székesfőváros pénzüzetetei a jövő év számlájára 9-4%-ot vittek át, a nevezett intézetek által az 1929. évi tiszta nyereségből a következő év számlájára átvitt összeg aránya csak 2-8% volt. A következő év számlájára való átvitel szintén az előrelátó gondoskodásnak egy formája, akárcsak a tartalékolás, kétségtelen azonban, hogy nehéz viszonyok között a tartalékok növelésére irányuló szándék áll előtérben. A kedvezőtlen viszonyok dacára a jótékony és közcélú adakozás kiadásaival az intézetek 1929-ben a tiszta nyereségből rendelkezésükre álló összeget jóval nagyobb mértékben megterhelték, mint ahogy ezt a nyereségnek a háború előtti összehasonlítás mellett való alakulása alapján tenniök kellett volna; ebben a tényben a háború előtti és utáni szociális viszonyok közötti nagy különbség hatása nyilvánul meg.

6. A fontosabb üzletágak.

Az értékpapírüzlet.

Az értékpapírüzleti tevékenység a pénzüzetetekre nézve kétféle szempontból bír jelentőséggel. Az egyik szempont az, hogy az értékpapírok adásvételének közvetítésével jövedelemre, illetőleg nyereségre tehetnek szert, a másik szempont, hogy tőkéiket azoknak értékpapírokba való befektetésével gyümölcsöztethetik. Hogy az értékpapírok adásvételének közvetítésével az intézetek milyen nyereséget értek el, arról az összesített jövedelemszámla tételeinek ismertetésénél már megemlékeztünk. A rendelkezésre álló adatok alapján számot fogunk most adni arról, hogy az említett nyereség milyen értékösszeget tevő forgalom lebonyolításából származik.

Az értékpapírüzleti forgalom alakulását az idevonatkozólag feldolgozott statisztikai adatok egyrészt a kötvények, másrészt az egyéb értékpapírok szerint részletezve mutatják ki. Az összes budapesti intézetek működési forma szempontjából megkülönböztetett csoportonként 1929-ben a következő forgalmat bonyolították le.

Megnevezés	Az év folyamán	
	vásárolt érték- papirok vételi ára	eladott érték- papirok eladási ára
	ezer pengőben	
	<i>Kötvények, állami és más köz- kölsönök, záloglevelek, kölcsön- és elsőbbségi kötvények :</i>	
Résztvénytársasági bankok és takarékpénztárak.....	59.820	51.683
Földhitelintézetek	18.004	14.130
Különleges tevékenységi kört ellátó pénzüzetek.....	9.248	3.875
Az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó hitelszövetkezetek	—	—
Köteléken kívül álló hitelszövetkezetek	—	—
Összesen	87.072	69.688
	<i>Egyéb értékpapirok :</i>	
Résztvénytársasági bankok és takarékpénztárak.....	327.538	311.782
Földhitelintézetek	4.437	3.558
Különleges tevékenységi kört ellátó pénzüzetek.....	3.848	2.766
Az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó hitelszövetkezetek	12	—
Köteléken kívül álló hitelszövetkezetek	21	2
Összesen	335.856	318.108
	<i>Összes értékpapirok :</i>	
Résztvénytársasági bankok és takarékpénztárak.....	387.358	363.465
Földhitelintézetek	22.441	17.688
Különleges tevékenységi kört ellátó pénzüzetek.....	13.096	6.641
Az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó hitelszövetkezetek	12	—
Köteléken kívül álló hitelszövetkezetek	21	2
Összesen	422.928	387.796

Az intézetek nagyságcsoportjai szerint a forgalom a következőképen alakult :

a) Ezer pengőben.

Tételek	Összes hitel- intézetek	10,000.000 pengő- t meghaladó	5,000.000 — 10,000.000 pengő	5,000.000 pengőn aluli
		saját tőkével működő hitelintézetek		
		<i>Kötvények, állami és más közkölsönök, záloglevelek, kölsön- és elsőbbségi kötvények.</i>		
Az év folyamán vásárolt érték- papirok vételi ára	87.072	71.151	14.561	1.360
Az év folyamán eladott értékpapirok eladási ára	69.688	55.001	13.386	1.301
		<i>Egyéb értékpapirok.</i>		
Az év folyamán vásárolt érték- papirok vételi ára	335.856	275.216	9.377	51.263
Az év folyamán eladott értékpapirok eladási ára	318.108	260.315	8.364	49.429
		<i>Összes értékpapirok.</i>		
Az év folyamán vásárolt érték- papirok vételi ára	422.928	346.367	23.938	52.623
Az év folyamán eladott értékpapirok eladási ára	387.796	315.316	21.750	50.730

b) Százalékban.

Megnevezés	Az összes hitelintézetek							
	Az összes hitelintézetek	10 000 000 pengő fölött haladó	5 000 000 — 10 000 000 pengő	5 000 000 pengő alatti	10 000 000 pengő fölött haladó	5 000 000 — 10 000 000 pengő	5 000 000 pengő alatti	
		saját tőkéjű hitelintézetek			százalékos aránya az összes pénzüstézetekhez viszonyítva			
		az összes forgalom értékének százalékában						
<i>Kötvények, állami és más közkölcsönök, záloglevelek, kölcsön- és elsőbbségi kötvények</i>								
Az év folyamán vásárolt értékpapírok vételi ára	20·6	20·5	60·8	2·6	81·7	16·7	1·6	
Az év folyamán eladott értékpapírok eladási ára	18·0	17·5	61·6	2·6	78·9	19·2	1·9	
<i>Egyéb értékpapírok.</i>								
Az év folyamán vásárolt értékpapírok vételi ára	79·4	79·5	39·2	97·4	82·0	2·8	15·2	
Az év folyamán eladott értékpapírok eladási ára	82·0	82·5	38·4	97·4	81·8	2·6	15·6	
<i>Összes értékpapírok.</i>								
Az év folyamán vásárolt értékpapírok vételi ára	100·0	100·0	100·0	100·0	81·9	5·7	12·4	
Az év folyamán eladott értékpapírok eladási ára	100·0	100·0	100·0	100·0	81·3	5·6	13·1	

A fenti összegekben bentfoglaltatnak a forgalomnak úgy azok a tételei, amelyek az értékpapírok adásvételére nézve kapott megbízásokból folyólag jöttek létre, valamint benne vannak a forgalomnak azok a tételei is, amelyek azáltal keletkeztek, hogy az intézetek tőkekészleteik elhelyezését értékpapírok vételével vagy eladásával változtatták. Az összes vásárolt értékpapírokért kifizetett vételár az eladott összes papírokért kapott eladási árat kerekben 35 millió pengővel meghaladja, tehát az intézetek értékpapírtárcájuk álladékát az utóbbi értékösszeget tevő költséggel gyarapították az 1929. év folyamán. Ennek az összegnek túlnyomó része, csaknem 24·0 millió P, a részvénytársasági bankok és takarékpénztárak értékpapír-állományának a gyarapodása. Jelentékenyen növelték értékpapírtárcájukat — és pedig elsősorban kötvényekkel — a különleges tevékenységi kört ellátó pénzüstézetek és majdnem 4 millió P-vel gyarapították azt a földhitelintézetek is.

Az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó és a köteléken kívül álló hitelszövetkezetek a pénzüstézetek értékpapíruzeti forgalmában úgyiszlóván egyáltalán nem részesedtek.

A forgalom keretei az 1929. évben szűkebbek voltak az 1928. éviéknél. Az adásvétel címén forgalmazott összegek csökkenése körülbelül 150 millió pengő tesz ki. Ha feltételezzük, hogy az értékpapíruzeti tevékenység kevés kivétellel azokon a napokon bonyolított le, amelyen a budapesti értéktőzsdén árjegyzések történtek és így az 1929. évre 286 olyan napot veszünk számításba, amelyeken a pénzüstézetek értékpapírok adásvételével foglal-

koztak, naponként átlag kerekszámban 1·5 millió P értékű vásárlás és 1·4 millió P értékű eladás történt a budapesti pénzintézetek értékpapírüzleti forgalmában.

Az 1929. évi nemzetközi fizetési mérleg megállapítása alkalmával a hivatalos statisztika adatokat gyűjtött arra nézve, hogy a nagyobb budapesti pénzintézetek az említett év folyamán a külföldről milyen értékösszegben vásároltak és oda milyen értékösszegben adtak el értékpapírokat. A szóbanlevő adatgyűjtés eredménye szerint a 12 legnagyobb pénzintézet külföldön vásárolt részvényekért 39,328.918 P-t, kötvényekért 14,292.875 P-t, tehát összesen értékpapírokért 53,621.793 P-t fizetett ki, viszont a külföldre eladott részvényekért 47,813.125 P-t, az ugyanoda eladott kötvényekért 3,368.051 P-t, összesen tehát a külföldre eladott értékpapírokért 51,181.176 P-t vett be. A külföldi viszonylatú értékpapírüzletben lebonyolított forgalom összeg szerint körülbelül $\frac{1}{8}$ -át teszi az egész forgalomnak.

A fővárosi pénzintézetek értékpapírtárcája, amint előbb említettük, mérlegérték szerint az 1929. év folyamán jelentékenyen gyarapodott. A gyarapodást csak kis mértékben befolyásolta az értékpapírálladéknál történt felértékelés és leírás egyenlege; ennek következtében a mérleg szerinti álladék értékösszege mindössze kereken 2 millió P-vel emelkedett. Az értékpapírok adásvételéből származó növekedés következtében azonban az értékpapírok mérlegértéke mintegy 35·1 millió P-vel emelkedett az 1929. év folyamán, ami az álladék 13%-os növekedésének felel meg. Az 1929. év végén a budapesti pénzintézetek tárcájában volt értékpapírok összes mérlegértéke — 285·6 millió P — körülbelül 18%-át teszi a budapesti tőzsdén jegyzett értékpapírok összes forgalmi értékének. Ennél az összehasonlításnál meg kell jegyeznünk, hogy az értékpapíroknak a pénzintézeti mérlegekben szereplő értéke okvetlenül alacsonyabb értékelést jelent, mint a forgalmi érték s talán nem túlozunk, ha azt mondjuk, hogy a budapesti pénzintézetek értékpapírvagyona tényleges érték szerint körülbelül $\frac{1}{4}$ -ét képviselte a budapesti tőzsdén jegyzett részvényekben rejlő vagyon értékének.

A szóbanlevő vagyonerőnek a pénzintézetek működési formái és nagyságkategóriái szerint, valamint a címletek főbb típusai szerinti megoszlását a 30. a) és b) számú táblázat mutatja.

Amint e táblázatokból látható, a főváros hitelintézeteinek értékpapírtárcájában más kategóriákhoz képest a legerősebben a bányá- és iparvállalati részvények vannak képviselve, amelyeknek összes mérlegértéke körülbelül egyharmadát teszi a tárcában volt összes értékpapírok mérlegértékének.

Ezután az értékpapírtárcában levő álladéknak legtekintélyesebb csoportjaként a hitelintézeti részvények válnak ki, amelyek a mérleg szerinti értékelést véve, az összes részvények értékének csaknem egynegyedét képviselik. Ha most még figyelembe vesszük, hogy a sorrendben ezekután a

30a. Az 1929. év végén a budapesti hitelintézetek tárcájában volt értékpapírok kimutatása az intézetek működési formái szerint.

Az értékpapírok megnevezése	Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	Földhitelintézetek	Különleges tevékenységi kört ellátó pénzügyintézetek	Az O. K. H. kötelekébe tartozó hitel-szövetkezetek	Köteleken kívül álló hitelszövetkezetek	Az összes hitelintézetek
	tárcájában levő értékpapírjainak, valamint az idegen alapok és alapítványok értékpapírjainak mérlegértéke					
a) Ezer pengőben.						
Államadósságok	7.503	3.556	665	—	5	11.729
Más közkölcsönök	8.045	2.007	392	—	—	10.444
Záloglevelek és kölcsönkötvények	25.358	8.618	7.796	—	—	41.772
Elsőbbségi kötvények	673	387	—	—	—	1.060
Hitelintézetek részvényei, üzletrészei és részjegyei	62.813	1.672	2.512	66	50	67.113
Biztosító társaságok részvényei	1.279	—	18	—	6	1.303
Mezőgazdasági, erdőüzemi és egyéb őstermeléssel foglalkozó vállalatok részvényei	3.855	—	—	—	50	3.905
Bányák és iparvállalatok részvényei ..	94.172	4	269	—	84	94.529
Közlekedési és szállítmányozási vállalatok részvényei	22.345	—	—	—	1	22.346
Kereskedelmi vállalatok részvényei ...	16.409	—	10.118	58	156	26.741
Különféle (más címek alá nem tartozó, pl. színház, gyógyfürdő stb.) vállalatok részvényei	4.523	—	42	—	—	4.565
Sorsjegyek	76	—	—	—	—	76
Összesen	247.051	16.244	21.812	124	352	285.583
b) Százalékban.						
Államadósságok	3-0	21-9	3-1	—	1-4	4-1
Más közkölcsönök	3-3	12-4	1-8	—	—	3-7
Záloglevelek és kölcsönkötvények	10-3	53-0	35-7	—	—	14-6
Elsőbbségi kötvények	0-3	2-4	—	—	—	0-4
Hitelintézetek részvényei, üzletrészei és részjegyei	25-4	10-3	11-5	53-2	14-2	23-5
Biztosító társaságok részvényei	0-5	—	0-1	—	1-7	0-5
Mezőgazdasági, erdőüzemi és egyéb őstermeléssel foglalkozó vállalatok részvényei	1-6	—	—	—	14-2	1-4
Bányák és iparvállalatok részvényei ..	38-1	0-0	1-2	—	23-9	33-1
Közlekedési és szállítmányozási vállalatok részvényei	9-1	—	—	—	0-3	7-8
Kereskedelmi vállalatok részvényei ...	6-6	—	46-4	46-8	44-3	9-3
Különféle (más címek alá nem tartozó, pl. színház, gyógyfürdő stb.) vállalatok részvényei	1-8	—	0-2	—	—	1-6
Sorsjegyek	0-0	—	—	—	—	0-0
Összesen	100-0	100-0	100-0	100-0	100-0	100-0

30b. Az 1929. év végén a budapesti hitelintézetek tárcájában volt értékpapírok mérlegértéke az intézetek nagyságkategóriái szerint.

A) Abszolút számokban.

Az értékpapírok megnevezése	Az összes hitelintézetek	10,000.000 pengőt meg- haladó	5,000.000- 10,000.000 pengő	5,000.000 pengőn aluli
		saját tőkével működő hitelintézetek		
		tárcájában levő és az idegen alapok és alapítványok tulajdonát képező értékpapíroknak mérlegértéke ezer pengőben		
Államadósságok	11.729	9.309	2.187	233
Más közkölcsönök	10.444	10.200	191	53
Záloglevelek és kölcsönkötvények ..	41.772	36.030	5.334	408
Elsőbbségi kötvények	1.060	1.028	29	3
Hitelintézetek részvényei, üzletrészei és részjegyei	67.113	60.906	2.522	3.685
Biztosítótársaságok részvényei	1.303	693	—	610
Mezőgazdasági, erdőüzemi és egyéb őstermeléssel foglalkozó vállalatok részvényei	3.905	3.795	11	99
Bányák és iparvállalatok részvényei	94.529	87.587	648	6.294
Közlekedési és szállítmányozási vállalatok részvényei	22.346	10.588	11.644	114
Kereskedelmi vállalatok részvényei	26.741	22.124	1.636	2.981
Különféle (más címek alá nem tartozó, pl. színház, gyógyfürdő stb.) vállalatok részvényei	4.565	2.441	1.548	576
Sorsjegyek	76	66	—	10
Összesen	285.583	244.767	25.750	15.066

B) Viszonyszámokban.

Az értékpapírok megnevezése	Az összes hitel- intézetek	10,000.000 pengőt meg- haladó	5,000.000- 10,000.000 pengő	5,000.000 pengőn aluli	10,000.000 pengőt meg- haladó	5,000.000- 10,000.000 pengő	5,000.000 pengőn aluli
		saját tőkével működő hitel- intézetek			saját tőkével működő hitel- intézetek százalékos aránya az összes hitelintézetekhez viszonyítva		
		tárcájában levő és az idegen alapok és alapítványok tulajdonát képező értékpapírok mérlegértéke az összes mérlegérték százalékában					
Államadósságok	4.1	3.8	8.5	1.6	79.3	18.6	2.1
Más közkölcsönök	3.7	4.2	0.8	0.4	97.7	1.8	0.5
Záloglevelek és kölcsönkötvények ..	14.6	14.7	20.7	2.8	86.3	12.8	0.9
Elsőbbségi kötvények	0.4	0.4	0.1	0.0	97.0	2.7	0.3
Hitelintézetek részvényei, üzletrészei és részjegyei	23.5	24.9	9.8	24.5	90.8	3.8	5.4
Biztosítótársaságok részvényei	0.5	0.3	—	4.1	53.2	—	46.8
Mezőgazdasági, erdőüzemi és egyéb őstermeléssel foglalkozó vállalatok részvényei	1.4	1.6	0.0	0.3	97.2	0.3	2.5
Bányák és iparvállalatok részvényei	33.1	35.8	2.5	41.8	92.6	0.7	6.7
Közlekedési és szállítmányozási vállalatok részvényei	7.8	4.3	45.2	0.7	47.4	52.1	0.5
Kereskedelmi vállalatok részvényei	9.3	9.0	6.4	19.8	82.7	6.1	11.2
Különféle (más címek alá nem tartozó, pl. színház, gyógyfürdő stb.) vállalatok részvényei	1.6	1.0	6.0	3.9	53.5	33.9	12.6
Sorsjegyek	0.0	0.0	—	0.1	86.9	—	13.1
Összesen	100.0	100.0	100.0	100.0	85.7	9.0	5.3

záloglevelek és egyéb kötvények 14-6%-os, azután a kereskedelmi vállalati részvények 9-3%-os, majd a közlekedési és szállítmányozási vállalati részvények 7-8%-os részesedéssel következnek, megállapíthatjuk, hogy a pénzintézetek értékpapírtárcája túlnyomólag részvényekből áll. Ez a megállapítás azonban az intézetek egyes kategóriáira és pedig a földhitelintézetekre és más altruista intézetekre nem vonatkoztatható, miután az adatok azt mutatják, hogy ezek értékpapírtárcájának nagyobb része fixkamatozású papirokból áll. Ami egyébként a pénzintézeti értékpapírtárcáknak a fixkamatozású és egyéb papírok közötti megoszlását általánosságban illeti, ebben a kérdésben tekintetbe veendő, hogy a fixkamatozású papirokban való érdekeltségnek nagyobbarányú vállalását a háború utáni évek folyamán csak az 1925—1926. évektől kezdődőleg tették a viszonyok indokolttá, ezt megelőzőleg pedig éveken át az általános konjunktúra a részvénybefektetés erősebb kultiválására adott alapot. Az a körülmény, hogy az 1929. évben a viszonyok már a tőkék elhelyezésénél a kockázat lehető csökkenését tették ajánlatossá és hogy a kötvénykamat és a részvényosztalék magassága közötti arány ebben az időszakban a kötvénykamat javára tolódott el, nem maradt a fővárosi pénzintézetek értékpapírelhelyezési politikájára hatás nélkül, ami kitűnik a 31. számú táblában foglalt indexszámokból, amelyek a budapesti intézetek tárcájában levő értékpapírok főbb kategóriák szerint részletezett mérlegértékének 1929. évi alakulását az 1928. évi alakuláshoz viszonyítva tüntetik fel.

31. A budapesti hitelintézetek tárcájában levő értékpapírok 1929. évi mérlegértéke az 1928. évi mérlegértékhez viszonyítva indexszámokban (1928. évi mérlegérték = 100).

Az értékpapírok csoportjai	Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	Földhitelintézetek	Különleges tevékenységi körű ellátó pénzintézetek	Az O. K. H. kötelezések tartozó hitel-szövetkezetek	Kötelezések kivül álló hitelezővetkezetek	Összes hitelintézetek
Államadósságok.....	95-8	110-6	108-0	—	100-0	99-8
Más kölcsönök.....	132-1	93-1	421-5	—	—	125-2
Záloglevelek és kölcsönkötvények....	133-0	166-1	290-9	—	—	155-1
Elsőbbségi kötvények	80-3	91-3	—	—	—	84-0
Hitelintézetek részvényei, üzletrészei és részjegyei	109-9	209-0	127-2	235-8	63-3	111-8
Biztosítótársaságok részvényei.....	118-1	—	225-0	—	100-0	118-8
Mezőgazdasági erdőüzemi és egyéb őstermeléssel foglalkozó vállalatok részvényei	44-5	—	—	—	—	45-1
Bányák és iparvállalatok részvényei ..	95-7	57-2	135-2	—	96-6	95-7
Közlekedési és szállítmányozási vállalatok részvényei	107-3	—	—	—	—	107-3
Kereskedelmi vállalatok részvényei ...	103-0	—	108-4	—	100-0	105-2
Különféle (más címek alá nem tartozó, pl. színház, gyógyfürdő stb.) vállalatok részvényei.....	79-9	—	15-1	—	—	76-8
Sorsjegyek	95-0	—	—	—	—	95-0
Összesen	102-2	137-8	142-8	340-5	105-7	106-2

Az indexszámok azt mutatják, hogy az előző évvégi állapothoz képest sokkal inkább emelkedett a fixkamatozású papírok értékálladéka, mint a részvényeké. A fixkamatozású papírok sorában főként a nem államadóssági közkölcsönök és a záloglevelek állománya mutat emelkedést, míg a részvények között csak a hitelintézeti és a biztosítóiintézeti részvények értékálladéka növekedett. A kötvényállomány értékösszegének növelése tekintetében kimagasló helyet foglalnak el a földhitelintézetek és különösen az ezek közé nem sorolt altruista intézetek; ezek az intézetek vezetnek a hitelintézeti részvények álladékanak emelkedése tekintetében is.

A fővárosi pénzintézeti értékpapírtárcák 1929. évi alakulásának sajátosságaira nézve érdekes megvilágítást kapunk akkor, ha ezt az 1913. évi alakulással vetjük össze. Idevonatkozólag a 32. számú tábla adatai nyújtanak tájékoztatást.

32. A budapesti hitelintézetek tárcájában levő értékpapírok mérlegértéke az 1913. és az 1929. évvégi állapot szerint.

Az értékpapírok megnevezése	Az értékpapírok mérlegértéke ezer pengőben		1929. évi index (1913=100)
	1913.	1929.	
Államadósságok.....	181.834	11.729	6·5
Más közkölcsönök.....	47.261	10.444	22·1
Záloglevelek és más kölcsönkötvények.....	340.107	41.772	12·3
Elsőbbségi kötvények.....	66.418	1.060	1·6
Hitelintézetek részvényei, üzletrészei és részjegyei	141.812	67.113	47·3
Biztosítótársaságok részvényei.....	7.598	1.303	17·2
Bányák és iparvállalatok részvényei.....	39.638	94.529	238·5
Közlekedési és szállítmányozási vállalatok részvényei.....	156.461	22.346	14·3
Külföldi vállalatok részvényei.....	49.678	35.211	70·9
Sorsjegyek.....	3.702	76	2·1
Összesen ...	1,034.509	285.583	27·6

A bánya- és iparvállalati részvények értéke a tábla adatai szerint 1929-ben, dacára annak, hogy ekkor a tőzsdei árfolyamalakulás rendkívül kedvezőtlen volt, mintegy 60 millió P-vel meghaladta a tárcában volt hasonló papírok 1913. évi mérlegértékét. Mélyen alatta áll azonban a háború előtti szintnek a fővárosi pénzintézetek mérleg szerinti vagyonérdekeltsége a közlekedési és szállítási vállalatok részvényeiben, az államadóssági kötvényekben és a záloglevelekben.

Az ilyen papíroknak a háború előtti időszak óta a tárcában levő álladéka túlnyomórészen elértéktelenedett, az ebből származó veszteség meghaladja a 600 millió P-t. Kétségtelen, hogy az iparvállalati és egyéb részvények viszonylag jóval kisebb értékkel voltak csak 1929-ben mérlegelhetők, mint 1913-ban ezeknek a mérlegben kimutatott összértéke főképen azon a réven mutat nagyobb emelkedést, hogy az intézetek az ilyen részvényekből jelentékeny új tételeket szereztek.

A 33. és a 34. számú táblák részletes tájékoztatást nyújtanak arról, hogy mennyi volt a budapesti pénzintézetek tárcájában az 1929. év végén kimutatott koronaértékű papírok névértékösszege címletenként, egyúttal az intézeteknek működési formák és nagyságkategóriák szempontjából megkülönböztetett csoportjai szerint.

33. A budapesti pénzintézetek tárcájában az 1929. év végén kimutatott koronaértékű magyar államadóssági címletek névértékösszege az intézetek működési formái szerint.

Az értékpapírok megnevezése	Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	Földhitelintézetek	Különleges tevékenységi kórt ellátó pénzintézetek	Az O. K. H. kötelekebe tartozó hitelszöv.	Köteleken kívül álló hitelszövetkezetek	Az összes hitelintézetek
tárcájában levő értékpapíroknak és az idegen alapok és alapítványok és értékpapírjainak névértéke						
Magyar államadósság.	a) Ezer koronában.					
<i>1. Háború előtti államadósság.</i>						
4%-os magyar koronajáradék ...	17.205	1.110	3.565	—	200	22.080
3½%-os magyar koronajáradék	774	—	—	—	—	774
4%-os magyar aranyjáradék ...	3.215	—	—	—	—	3.215
4%-os magyar földtehermentesítési kötvény	3.278	989	168	—	—	4.435
4½%-os magyar regalekártalanítási kötvény	31	—	—	—	—	31
3%-os államkölcsön a Vaskapu céljaira	149	—	—	—	—	149
4%-os 1910. évi magyar járadékkölcsönkötvény	4.654	—	—	—	—	4.654
4½%-os 1913. évi magyar járadékkölcsönkötvény	2.123	—	2	—	—	2.125
4½%-os 1914. évi törlesztéses magyar járadékkölcsön	7.386	—	6	—	—	7.392
4%-os tiszai és szegedi nyerevénykölcsön	1.062	303	—	—	—	1.365
Az Osztrák-Magyar Bank pénztárjegyei	434	—	—	—	—	434
1870. évi nyerevénykölcsön ...	100	—	—	—	—	100
Háború előtti államadósság össz.	40.411	2.402	3.741	—	200	46.754
<i>2. Háborús államadósság.</i>						
6%-os adómentes magyar járadékkölcsön (hadikölcsön I., II., III., IV., V., VI. és VII. kibocsátás)	84.870	10.831	23.755	51	2.803	122.310
5½%-os adómentes magyar járadékkölcsön (hadikölcsön II., VII. és VIII. kibocsátás) ..	94.193	2.226	27.301	—	1.885	125.605
5½%-os magyar adómentes törlesztéses kölcs. (V. hadikölcs.)	95.487	1.016	6.519	—	62	103.084
5½%-os magyar adómentes állampénztárjegy (IV. és VI. hadikölcsön)	71.776	3.700	9.829	45	1.000	86.350
5%-os magyar adómen. állampénztárjegy (VIII. hadikölcs.)	63.289	1.000	—	—	1.500	65.789
5%-os magyar adómentes állampénztárjegy (1918. ápr. 9-i kelettel)	79.725	3.450	33.264	—	1.500	117.939
5½%-os magyar adómentes állampénztárjegy (1916. évi november 11-i kelettel)	441.366	—	21.357	—	—	462.723
5½%-os állampénztárjegy (1919. október 1-i lejáráttal)	118.612	—	5.409	—	50	124.071
Háborús államadósság összesen	1.049.318	22.223	127.434	96	8.800	1.207.871
<i>3. Háború utáni államadósság.</i>						
6%-os állandósított magyar állampénztárjegy (1922. évi január 31-i kelettel)	37	—	—	—	—	37
1925. évi 5%-os magyar államadóssági kötvény (állami kényszerkölcsön elism. ellenében) ..	39,489.895	7,444.375	10,544.250	—	17.259	57,495.779
Háború utáni államadósság össz.	39,489.932	7,444.375	10,544.250	—	17.259	57,495.816
Korona értékű államadósság össz.	40,579.661	7,469.000	10,675.425	—	26.259	58,750.441

33. A budapesti pénzintézetek tárcájában az 1929. év végén kimutatott koronaértékű magyar államadóssági címletek névértékösszege az intézetek működési formái szerint. (Vége).

Az értékpapírok megnevezése	Részvényszerzési bankok és takarékpénztárak	Földhitelintézetek	Különleges tevékenységi kört ellátó pénzintézetek	Az O. K. H. kötelekbe tartozó hitelintézetek	Köteleken kívül álló hitelintézetek	Az összes hitelintézetek
tárcájában levő értékpapíroknak és az idegen alapok és alapítványok értékpapírjainak névértéke						
Magyar államadósság.						
1. Háború előtti államadósság.						
4%-os magyar koronajáradék	0-0	0-0	0-0	—	0-8	0-0
3½%-os magyar koronajáradék	0-0	—	—	—	—	0-0
4%-os magyar aranyjáradék	0-0	—	—	—	—	0-0
4%-os magyar földtehermentesítési kötvény	0-0	0-0	0-0	—	—	0-0
4½%-os magyar regalekártalanítási kötvény	0-0	—	—	—	—	0-0
3%-os államkölcsön a Vaskapu céljaira	0-0	—	—	—	—	0-0
4%-os 1910. évi magyar járadékkölcsönkötvény	0-0	—	—	—	—	0-0
4½%-os 1913. évi magyar járadékkölcsönkötvény	0-0	—	0-0	—	—	0-0
4½%-os 1914. évi törlesztéses magyar járadékkölcsön	0-0	—	0-0	—	—	0-0
4%-os tiszai és szegedi nyereménykölcsön	0-0	0-0	—	—	—	0-0
Az Osztrák-Magyar Bank pénztárjegyei	0-0	—	—	—	—	0-0
1870. évi nyereménykölcsön	0-0	—	—	—	—	0-0
Háború előtti államadósság összesen..	0-0	0-0	0-0	—	0-8	0-0
2. Háborús államadósság.						
6%-os adómentes magyar járadékkölcsön (hadikölcsön I., II., III., IV., V., VI. és VII. kibocsátás).....	0-2	0-2	0-2	53-1	10-7	0-2
5½%-os adómentes magyar járadékkölcsön (hadikölcsön II., VII. és VIII. kibocsátás)	0-2	0-0	0-3	—	7-2	0-2
5½%-os magyar adómentes törlesztéses kölcson (V. hadikölcsön).....	0-3	0-0	0-1	—	0-2	0-2
5½%-os magyar adómentes állampénztárjegy (IV. és VI. hadikölcsön)	0-2	0-1	0-1	46-9	3-8	0-2
5%-os magyar adómentes állampénztárjegy (VIII. hadikölcsön)	0-2	0-0	—	—	4-7	0-1
5%-os magyar adómentes állampénztárjegy (1918. április 9-i kelettel)	0-2	0-0	0-3	—	5-7	0-2
5½%-os magyar adómentes állampénztárjegy (1916. november 11-i kelettel)	1-1	—	0-2	—	—	0-8
5½%-os állampénztárjegy (1919. okt. 1-i lejáratl)	0-3	—	0-1	—	0-2	0-2
Háborús államadósság összesen.....	2-7	0-3	1-3	100-0	33-5	2-1
3. Háború utáni államadósság.						
6%-os állandósított magyar állampénztárjegy (1922. január 31-i kelettel).	0-0	—	—	—	—	0-0
1925. évi 5%-os magyar államadóssági kötvény (állami kényszerkölcsön elismervény ellenében)	97-3	99-7	98-7	—	65-7	97-9
Háború utáni államadósság összesen ..	97-3	99-7	98-7	—	65-7	97-9
Koronaértékű államadósság összesen ..	100-0	100-0	100-0	100-0	100-0	100-0

34. A budapesti pénzüntézetek tárcájában az 1929. év végén kimutatott koronaértékű magyar államadóssági címletek névértékösszege az intézetek nagyságkategóriái szerint.

Az értékpapírok megnevezése	Az összes hitel- intézetek	10,000.000 P-t meghaladó	5,000.000— 10,000.000 P	5,000.000 pengőn aluli
		saját tőkével működő hitelintézetek		
		tárcájában levő értékpapíroknak és az idegen alapok és alapítványok értékpapirjainak névértéke		
Magyar államadósság.				
1. Háború előtti államadósság.		a) Ezer koronában.		
4%-os magyar koronajáradék	22.080	7.874	11.032	3.174
3½%-os magyar koronajáradék	774	756	—	18
4%-os magyar aranyjáradék	3.215	3.180	10	25
4%-os magyar földterhermentesítési kö- tvény	4.435	2.738	1.553	144
4½%-os magyar regalekártalanítási kötvény	31	31	—	—
3%-os államkölcsön a Vaskapu céljaira	149	144	—	5
4%-os 1910. évi magyar járadékkölcsön- kötvény	4.654	4.220	95	339
4½%-os 1913. évi magyar járadékköl- csönkötvény	2.125	1.761	354	10
4½%-os 1914. évi törlesztéses magyar járadékkölcsön	7.392	4.199	2.587	606
4%-os tiszai és szegedi nyeremény- kölcsön	1.365	45	303	1.017
Az Osztrák-Magyar Bank pénztárjegyei	434	58	376	—
1870. évi nyereménykölcsön	100	—	—	100
Háború előtti államadósság összesen ..	46.754	25.006	16.310	5.438
2. Háborús államadósság.				
6%-os adómentes magyar járadékköl- csön (hadikölcsön I., II., III., IV., V., VI. és VII. kibocsátás)	122.310	76.682	11.384	34.244
5½%-os adómentes magyar járadék- kölcsön (hadikölcsön II., VII. és VIII. kibocsátás)	125.605	93.260	12.425	19.920
5½%-os magyar adómentes törlesztéses kölcsön (V. hadikölcsön)	103.084	91.911	5.143	6.030
5½%-os magyar adómentes állampénz- tárjegy (IV. és VI. hadikölcsön)	86.350	77.097	4.646	4.607
5%-os magyar adómentes állampénztár- jegy (VIII. hadikölcsön)	65.789	62.714	1.000	2.075
5%-os magyar adómentes állampénztár- jegy (1918. április 9-i kelettel)	117.939	92.909	8.470	16.560
5½%-os magyar adómentes állampénz- tárjegy (1916. november 11-i kelettel)	462.723	403.348	34.469	24.906
5½%-os állampénztárjegy (1919. X/1-i lejáratl)	124.071	30.189	12.841	81.041
Háborús államadósság összesen	1,207.871	928.110	90.378	189.383
3. Háború utáni államadósság.				
6%-os állandósított magyar állam- pénztárjegy (1922. január 31-i kelettel)	37	30	7	—
1925. évi 5%-os magyar államadóssági kötvény (állami kényszerkölcsön elismervény ellenében)	57,495.779	54,245.169	602.250	2,648.360
Háború utáni államadósság összesen ..	57,495.816	54,245.199	602.257	2,648.360
Koronaértékű államadósság összesen .	58,750.441	55,198.315	708.945	2,843.181

34. A budapesti pénzintézetek tárcájában az 1929. év végén kimutatott koronaértékű magyar államadóssági címletek névérték összege az intézetek nagyságkategóriái szerint. (Vége.)

Az értékpapírok megnevezése	Az összes hitel- intézetek	10.000.000	5.000.000 —	5.000.000	10.000.000	5.000.000 —	5.000.000
		pengőt meg- haladó	10.000.000	pengő	pengőn aluli	pengőt meg- haladó	10.000.000
		saját tőkével működő hitel- intézetek			saját tőkével működő hitel- intézetek százalékos aránya az összes hitelintézetekhez viszonyítva		
tárcájában levő értékpapíroknak és az idegen alapok és alapítványok érték- papírjainak névértéke %/o-ban							
Magyar államadósság.							
1. Háború előtti államadósság.							
4%-os magyar koronajáradék	0-0	0-0	1-6	0-2	35-7	49-9	14-4
3½%-os magyar koronajáradék	0-0	0-0	—	0-0	97-7	—	2-3
4%-os magyar aranyjáradék	0-0	0-0	0-0	0-0	98-9	0-3	0-8
4%-os magyar földterhermentesítési köt- vény	0-0	0-0	0-2	0-0	61-7	35-0	3-3
4½%-os magyar regalekártalanítási kötvény	0-0	0-0	—	—	100-0	—	—
3%-os államkölcsön a Vaskapu céljaira	0-0	0-0	—	0-0	96-7	—	3-3
4%-os 1910. évi magyar járadékkölcsön- kötvény	0-0	0-0	0-0	0-0	90-7	2-0	7-3
4½%-os 1913. évi magyar járadék- kölsönkötvény	0-0	0-0	0-0	0-0	82-9	16-7	0-4
4½%-os 1914. évi törlesztéses magyar járadékkölsön	0-0	0-0	0-4	0-0	56-8	35-0	8-2
4%-os tiszai és szegedi nyeremény- kölsön	0-0	0-0	0-0	0-0	3-3	22-2	74-5
Az Osztrák-Magyar Bank pénztárjegyei	0-0	0-0	0-1	—	13-4	86-6	—
1870. évi nyereménykölsön	0-0	—	—	0-0	—	—	100-0
Háború előtti államadósság összesen ..	0-0	0-0	2-3	0-2	53-5	34-9	11-6
2. Háborús államadósság.							
6%-os adómentes magyar járadékkölsön (hadikölsön I., II., III., IV., V., VI. és VII. kibocsátás)	0-2	0-1	1-6	1-2	62-7	9-3	28-0
5½%-os adómentes magyar járadék- kölsön (hadikölsön II., VII. és VIII. kibocsátás)	0-2	0-2	1-8	0-7	74-2	9-9	15-9
5½%-os magyar adómentes törlesztéses kölsön (V. hadikölsön)	0-2	0-2	0-7	0-2	89-2	5-0	5-8
5½%-os magyar adómentes állampénz- tárjegy (IV. és VI. hadikölsön) ...	0-2	0-1	0-7	0-1	89-3	5-4	5-3
5%-os magyar adómentes állampénztár- jegy (VIII. hadikölsön)	0-1	0-1	0-0	0-1	95-3	1-5	3-2
5%-os magyar adómentes állampénztár- jegy (1918. április 9-i kelettel)	0-2	0-2	1-2	0-6	78-8	7-2	14-0
5½%-os magyar adómentes állampénz- tárjegy (1916. nov. 11-i kelettel) ..	0-8	0-7	4-9	0-9	87-2	7-5	5-3
5½%-os állampénztárjegy (1919. okt. 1-i lejáratl)	0-2	0-1	1-8	2-8	24-3	10-3	65-4
Háborús államadósság összesen	2-1	1-7	12-7	6-6	83-6	7-2	9-2
3. Háború utáni államadósság.							
6%-os állandósított magyar állampénz- tárjegy (1922. január 31-i kelettel) ..	0-0	0-0	0-0	—	81-1	18-9	—
1925. évi 5%-os magyar államadóssági kötvény (állami kényszerkölsön el- ismervény ellenében)	97-9	98-3	85-0	93-2	94-4	1-1	4-5
Háború utáni államadósság összesen ..	97-9	98-3	85-0	93-2	94-4	1-1	4-5
Koronaértékű államadósság összesen ..	100-0	100-0	100-0	100-0	94-0	1-2	4-8

Az 1913. évi hitelintézeti háború előtti statisztika adatai szerint a fővárosi pénzüzetek tárcájában volt magyar államadóssági kötvények összes forgalmi értéke kerekén 147·7 millió P-t tett ki. A névértékre vonatkozó 1913. évi adatok nem állnak rendelkezésre, kétségtelen, hogy a névérték összege ezt az összeget valamivel, de nem lényegesen meghaladta. Miután a 33. számú tábla adatai szerint az 1929. év végén 46·8 millió korona névértékű háború előtti magyar államadóssági címlet volt összesen a budapesti pénzüzetek tárcájában, megállapítható, hogy a fővárosi intézetek a magyar államadóssági címleteknek abból a névérték szerinti álladékból, amely az 1913. év végén tárcájukban feküdt, az 1929. év végén csak egyharmadrésszel rendelkeztek. Az 1921. év végén a budapesti pénzüzetek tárcájában levő magyar államadóssági címletek álladékanak névérték szerinti összege mintegy 81 millió koronát tett ki, tehát azt mondhatjuk, hogy ezek az intézetek a háború előtt tárcájukban volt magyar államadóssági címleteknek mintegy a felét a háború folyamán eladták. A háború előtti magyar államadóssági címletekben való 1929. évi érdekeltségnek körülbelül egyharmadát teszi a 4%-os magyar koronajáradékban való érdekeltség; az 1913. évben a budapesti intézetek tárcájában volt összes magyar államadóssági címletek névértékösszegéből mintegy a felerész esett a magyar koronajáradékra. A szóbanlevő intézetek tehát az 1913. év végén birtokukban volt magyar koronajáradékkötvényekből körülbelül egynegyedrészt tartottak meg az 1929. év végéig. A háború előtti idő óta a magyar államadóssági címletek tárcaálladékát tekintve legkevésbé változott a 4%-os magyar földtehermentesítési kötvények álladéka, amelyből csaknem az egész háború előtti állomány megmaradt az intézetek tárcájában. A részvénytársasági bankokon és takarékpénztárakon kívül csak a földhitelintézetek és az úgynevezett altruista intézetek rendelkeztek az 1929. év végén a magyar államadóssági háború előtti címletekből olyan tárcaálladékkal, amely névérték szerint valamennyire számottevőnek mondható. Az ezek tárcájában volt ilyen papírok nagyobbik része 4%-os magyar koronajáradék, a fennmaradó másik része pedig 4%-os magyar földtehermentesítési kötvény.

A háború alatt kibocsátott magyar államadóssági címletekből az 1929. év végén a budapesti pénzüzetek tárcájában kimutatott álladék körülbelül egykilenced része az ilyen címletek azon egész álladékanak, amely a háború után Magyarországon lebélyegeztetett; az intézetek magyar hadikölcsöncímleteinek csaknem a felét teszi az 1916. évi 5½%-os adómentes állampénztári jegy.

A 35. és 36. számú táblák a budapesti pénzüzetek tárcájában az 1929. év végén kimutatott idegen valutára szóló magyar államadóssági címletek névértékösszegét tüntetik fel az intézetek működési formái és nagyságkategóriái szerint részletezve. E táblázatban foglaltakból első sorban az tarthat érdeklődésre számot, hogy az 1924. évi népszövetségi

35. A budapesti pénzügyintézetek tárcájában az 1929. év végén kimutatott idegen valutára szóló magyar államadóssági címletek névértékösszege az intézetek működési formái szerint.

Az államadóssági címletek megnevezése	A valuták megnevezése	Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	Földhitelintézetek	Külföldi tevékenységi kört ellátó pénzügyintézetek	Az O. K. H. kötelezőbe tartozó hitelintézetek	Kötelezően kívül álló hitelintézetek	Az összes hitelintézetek
		tárcájában levő értékpapíroknak és az idegen alapok és alapítványok értékpapírjainak névértéke idegen valutában					
Magyar államadósság:							
4½%-os 1914. évi törlesztéses magyar járadékkölcsön	angol font	234	—	—	—	—	234
5%-os márkaértékű állampénztárjegy	német birod. márka	487.960	—	—	—	—	487.960
6%-os állandósított magyar állampénztárjegy (1922. január 31-i kelettel)	francia frank	833.400	—	—	—	—	833.400
Az 1923: XXVIII. t.-c. alapján kibocsátott 3½%-os magyar állami kötelezvény	angol font	44.599	86.345	2.030	—	50	133.024
7½%-os államadóssági kölcsön (népszövetségi kölcsön)	francia frank	375.300	—	154.500	—	—	529.800
	lira	6.300	—	247.800	—	—	254.100
	dollár	150.202	2.160	1.000	—	500	153.862
	angol font	3.100	51.600	—	—	—	54.700

36. A budapesti pénzügyintézetek tárcájában az 1929. év végén kimutatott idegen valutára szóló magyar államadóssági címletek névértékösszege az intézetek nagyságkategóriái szerint.

Az államadóssági címletek megnevezése	A valuták megnevezése	Az összes hitelintézetek	10,000.000 pengőt meghaladó	5,000.000—10,000.000 pengő	5,000.000 pengőn aluli
		saját tőkével működő hitelintézetek			
		tárcájában levő és az idegen alapok és alapítványok értékpapírjainak névértéke idegen valutában			
Magyar államadósság :					
4 ¹ / ₂ %-os 1914. évi törlesztéses magyar járadékkölcsön..	angol font	234	234	—	—
5%-os márkaértékű állampénztárjegy	német birod. márka	487.960	487.960	—	—
6%-os állandósított magyar állampénztárjegy (1922. január 31-i kelettel)	francia frank	833.400	833.400	—	—
Az 1923 : XXVIII. t.-c. alapján kibocsátott 3 ¹ / ₂ %-os magyar állami kötelezvény	angol font	133.024	131.355	—	1.669
	francia frank	529.800	471.800	58.000	—
	lira	254.100	254.100	—	—
7 ¹ / ₂ %-os államadóssági kölcsön (népszövetségi kölcsön)	dollár	153.862	149.380	3.180	1.302
	angol font	54.700	54.700	—	—

kölcsönkötvényekből 153.862 dollár és 54.700 angol font névértékű kötvény van a fővárosi intézetek tárcájában. A dollárértékű kötvények túlnyomórésztben a részvénytársasági bankok és takarékpénztárak, az angol font

névértékű kötvények pedig nagyrészt a földhitelintézetek tárcájában fekszenek. Az 1929. év végén tárcában volt idegen valutás magyar államadóssági címletek között egy van olyan, amelynek névértékösszege nagyobb értéket képvisel, mint a tárcában volt népszövetségi kötvényeké s ez az 1923. évi XXVIII. t.-c. alapján kibocsátott $3\frac{1}{2}\%$ -os magyar államadóssági kötelezvény angol font névértékű álladéka, amely összesen 133.024 font sterlinget tesz ki.

A fővárosi pénzügyintézetek tárcájában levő külföldi államadóssági kötvények 1929. évvégi névértékösszegének álladékat a 37. és 38. számú táblázatok mutatják ki.

37. A budapesti pénzügyintézetek tárcájában az 1929. év végén kimutatott külföldi államadóssági címletek névértékösszege az intézetek működési formái szerint.

Az államadóssági címletek megnevezése	A valuták megnevezése	Részvényszeres- bankok és takarékpénztárak	Földhitelintézetek	Különleges tevékenységi körrel ellátó pénzügyintézetek	Az O. K. H. kötelezvényeibe tartozó hitelintézetek	Köteléken kívül álló hitelintézetek	Az összes hitelintézetek
		tárcájában levő értékpapíroknak és az idegen alapok és alapítványok értékpapírjainak névértéke idegen valutában					
Oszták államadóssági kötvények:							
hadikölcsönök	német osztr. korona	54,282.811	—	—	—	6.000	54.288.811
egyéb állampapírok ...	"	7,252.800	—	—	—	—	7,252.800
Német államadóssági kötvények:							
hadikölcsönök	német. bir. márka	137	—	—	—	—	137
egyéb állampapírok..	"	100.000	—	—	—	—	100.000
	porosz márka	148.824	—	—	—	—	148.824
	dollár	70.000	—	—	—	—	70.000
	angol font	271.605	—	—	—	—	271.605
	francia frank	1,548.500	—	—	—	—	1,548.500
Egyéb idegen államadóssági kötvények	belga frank	106.500	—	—	—	—	106.500
	arany frank	426.000	—	—	—	—	426.000
	leva	37.000	—	—	—	—	37.000
	jugoszláv korona	27.600	—	—	—	—	27.600

Tekintettel arra, hogy Magyarország tőkeszükséglete mindenkor jelentékenyen meghaladta a belföldi tőkekészleteket, a magyar pénzügyintézetek saját tőkéikből csak elvétve és csak kisebb összegeket helyeztek el külföldi állampapírokbán. Amint a 37. és 38. számú táblák adataiból kitűnik, a külföldi állampapíroknak csak egyetlen egy olyan kategóriája van, amelyből a névérték összege szerint a fővárosi pénzügyintézetek nagyobb tételekkel rendelkeznek, ezek az osztrák hadikölcsönkötvények és egyéb osztrák állampapírok, de az ezekben fennálló, mintegy 61·5 millió korona összegű érdekelttség minden esetre jóval kisebb, mint az osztrák pénzügyintézeteknek magyar hadikölcsönkötvényekben és egyéb állampapírokbán való érdekelttsége.

38. A budapesti pénzintézetek tárcájában az 1929. év végén kimutatott külföldi államadóssági címletek névértékösszege az intézetek nagyságkategóriái szerint.

Tételek	A valuták megnevezése	Az összes hitelintézetek	10,000.000 pengőt meghaladó	5,000.000—10,000.000 pengő	5,000.000 pengőn aluli
		saját tőkével működő hitelintézetek			
		tárcájában levő értékpapíroknak és az idegen alapok és alaptványok értékpapírjainak névértéke idegen valutában			
Osztórák államadóssági kötvények : hadikölcsönök egyéb állampapírok ...	németosztr. korona «	54,288.811 7,252.800	44,458.061 7,137.300	2,322.150 24.500	7,508.600 91.000
Német államadóssági kötvények : hadikölcsönök egyéb állampapírok..	német bir. márka « porosz márka dollár angol font francia frank	137 100.000 148.824 70.000 271.605 1,548.500	137 100.000 — 70.000 28.110 1,268.500	— — 148.824 — 243.495 280.000	— — — — — —
Egyéb idegen államadóssági kötvények	belga frank arany frank léva jugoszláv korona	106.500 426.000 37.000 27.600	106.500 426.000 37.000 27.600	— — — —	— — — —

Nézzük ezek után a fővárosi pénzintézetek tárcájában levő államadóssági papírok mérlegértékének az adatait. Idevonatkozólag a 39. és a 40. számú táblázatok nyújtanak részletes tájékoztatást.

Az említett táblákban foglalt adatok szerint a tárcában levő összes belföldi államadóssági papírok között csak három olyan címlet van, amelyeknek összes mérlegértéke valamennyire számottevő összeget jelent. Ezek mind háború utáni államadóssági címletek; az egyik az 1925. évi 5%-os államadóssági kötvény (kényszerkölcsön), a másik a 7½%-os népszövetségi kölcsön, a harmadik az 1923. évi XXVIII. t.-c. alapján kibocsátott 3½%-os magyar állami kötelezvény. A kényszerkölcsönkötvényeket az intézetek összesen 2-6 millió pengőre értékelték. Ha ezeknek névértékét a 12.500-as osztószámmal átszámítjuk pengőre, az összes névérték kereken 4-6 millió pengőnek felel meg, a mérlegbe tehát az intézetek átlagban a névérték 56%-ában állították be ezeket a papírokat. A népszövetségi kölcsönkötvények átlagosan körülbelül a névértékkel egyenlő összeggel vannak a mérlegekben felvéve. Az 1923. évi XXVIII. t.-c. alapján kibocsátott 3½%-os kölcsönkötvények a névértéknek mintegy 66%-ával mérlegeltettek. Az említett államadóssági kötvényekből mérlegérték szerint kb. ugyanolyan összegű tételek vannak a földhitelintézetek tárcájában, mint a részvénytársasági bankok és takarékpénztárak tulajdonában. A többi intézeteknek a belföldi államadóssági papírokban való érdekeltsége mérlegérték szerint egészen

39. A budapesti pénzügyintézetek tárcájában levő államadóssági papírok 1929. évvégi mérlegértéke az intézetek működési formái szerint.

Az értékpapírok megnevezése	Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	Földhitelintézetek	Különleges tevékenységi kört ellátó pénzügyintézetek	Az O. K. H. kötelezésekbe tartozó hitelszövetkezetek	Köteleken kívül álló hitel-szövetkezetek	Az összes hitelintézetek
tárcájában levő értékpapíroknak és az idegen alapok és alapítványok értékpapírjainak mérlegértéke						
1. Magyar államadósság.						
a) Ezer pengőben						
4%-os magyar koronajáradék	18	—	—	—	—	18
3½%-os magyar koronajáradék	—	—	—	—	—	—
4%-os magyar aranyjáradék	308	—	—	—	—	308
4%-os magyar földtehermentesítési kötvény	2	5	—	—	—	7
4½%-os magyar regalekártalanítási kötvény	—	—	—	—	—	—
3%-os államkölcsön a Vaskapu céljaira	19	—	—	—	—	19
4%-os 1910. évi magyar járadékkölcsönkötvény	160	—	—	—	—	160
4½%-os 1913. évi magyar járadékkölcsönkötvény	3	—	—	—	—	3
4½%-os 1914. évi törlesztéses magyar járadékkölcsön	11	—	—	—	—	11
4%-os tiszai és szegedi nyereségykölcsön	—	—	—	—	—	—
Az Osztrák-Magyar Bank pénztárjegyei	—	—	—	—	—	—
1870. évi nyereségykölcsön	—	—	—	—	—	—
5%-os márkáértékű állampénztárjegy	10	—	—	—	—	10
Háború előtti államadósság összesen	531	5	—	—	—	536
6%-os adómentes magyar járadékkölcsön (hadikölcsön I., II., III., IV., V., VI. és VII. kibocsátás)	37	6	19	—	—	62
5½%-os adómentes magyar járadékkölcsön (hadikölcsön II., VII. és VIII. kibocsátás)	32	2	10	—	—	44
5½%-os magyar adómentes törlesztéses kölcsön (V. hadikölcsön)	33	1	5	—	—	39
5½%-os magyar adómentes állampénztárjegy (IV. és VI. hadikölcsön)	25	4	3	—	—	32
5%-os magyar adómentes állampénztárjegy (VIII. hadikölcsön)	8	1	—	—	—	9
5%-os magyar adómentes állampénztárjegy (1918. évi április 9-i kelettel)	9	2	16	—	—	27
5½%-os magyar adómentes állampénztárjegy (1916. évi november 11-i kelettel)	70	—	7	—	—	77
5½%-os állampénztárjegy (1919. évi X. 1-i lejáráttal)	6	—	3	—	—	9
Háborús államadósság összesen	220	16	63	—	—	299
6%-os állandósított magyar állampénztárjegy (1922. évi január 31-i kelettel)	132	—	—	—	—	132
1925. évi 5%-os magyar államadóssági kötvény (állami kényszerkölcsön elismervény ellenében) ..	1.753	355	485	—	1	2.594
7½%-os államadóssági kölcsön (Népszövetségi kölcsön)	949	1.472	5	—	3	2.429
Az 1923. évi XXVIII. t.-c. alapján kibocsátott 3½%-os magyar állami kötelezvény:						
font sterling	685	1.708	39	—	1	2.433
francia frank	201	—	23	—	—	224
lira	2	—	50	—	—	52
Háború utáni államadósság összesen	3.722	3.535	602	—	5	7.864
2. Idegen államadósság.						
Osztrák államadósság:						
hadikölcsön	2	—	—	—	—	2
egyéb állampapír	33	—	—	—	—	33
Német államadósság:						
hadikölcsön	—	—	—	—	—	—
egyéb állampapír	125	—	—	—	—	125
Egyéb idegen államadósság	2.870	—	—	—	—	2.870
Államadósság összesen	7.503	3.556	665	—	5	11.729

39. A budapesti pénzintézetek tárcájában levő államadóssági papírok 1929. évvégi mérleg-értéke az intézetek működési formái szerint. (Vége.)

Az értékpapírok megnevezése	Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	Földhitelintézetek	Különleges tevékenységi kört ellátó pénzintézetek	Az O. K. H. kötelekbe tartozó hitelszövetkezetek	Köteleken kívül álló hitel-szövetkezetek	Az összes hitelintézetek
	tárcájában levő értékpapíroknak és az idegen alapok és alapítványok értékpapírjainak mérlegértéke					
b) Százalékban.						
1. Magyar államadósság.						
4%-os magyar koronajáradék	0-2	—	—	—	—	0-2
3½%-os magyar koronajáradék	—	—	—	—	—	—
4%-os magyar aranyjáradék	4-1	—	—	—	—	2-6
4%-os magyar földtehermentesítési kötvény	0-0	0-1	—	—	—	0-0
4½%-os magyar regalekártalanítási kötvény	—	—	—	—	—	—
3%-os államkölcsön a Vaskapu céljaira	0-3	—	—	—	—	0-2
4%-os 1910. évi magyar járadékkölcsönkötvény	2-2	—	—	—	—	1-4
4½%-os 1913. évi magyar járadékkölcsönkötvény	0-0	—	—	—	—	0-0
4½%-os 1914. évi törlesztéses magyar járadékkölcsön	0-2	—	—	—	—	0-1
4%-os tiszai és szegedi nyereménykölcsön	—	—	—	—	—	—
Az Osztrák-Magyar Bank pénztárjegyei	—	—	—	—	—	—
1870. évi nyereménykölcsön	—	—	—	—	—	—
5%-os márkaértékű állampénztárjegy	0-1	—	—	—	—	0-1
Háború előtti államadósság összesen	7-1	0-1	—	—	—	4-6
6%-os adómentes magyar járadékkölcsön (hadikölcsön I., II., III., IV., V., VI. és VII. kibocsátás)	0-5	0-1	2-9	—	—	0-5
5½%-os adómentes magyar járadékkölcsön (hadikölcsön II., VII. és VIII. kibocsátás)	0-4	0-1	1-5	—	—	0-4
5½%-os magyar adómentes törlesztéses kölcsön (V. hadikölcsön)	0-4	0-1	0-8	—	—	0-3
5½%-os magyar adómentes állampénztárjegy (IV. és VI. hadikölcsön)	0-3	0-1	0-4	—	—	0-3
5%-os magyar adómentes állampénztárjegy (VIII. hadikölcsön)	0-1	0-0	—	—	—	0-1
5%-os magyar adómentes állampénztárjegy (1918. évi április 9-i kelettel)	0-1	0-1	2-4	—	—	0-2
5½%-os magyar adómentes állampénztárjegy (1916. évi november 11-i kelettel)	0-9	—	1-1	—	—	0-7
5¼%-os állampénztárjegy (1919. évi X. 1-i lejáratlalt)	0-1	—	0-4	—	—	0-1
Háborús államadósság összesen	2-8	0-5	9-5	—	—	2-6
6%-os állandósított magyar állampénztárjegy (1922. évi január 31-i kelettel)	1-8	—	—	—	—	1-1
1925. évi 5%-os magyar államadóssági kötvény (állami kényszerkölcsön ellismervény ellenében)	23-4	10-0	72-9	—	20-0	22-1
7½%-os államadóssági kölcsön (Népszövetségi kölcsön)	12-7	41-4	0-8	—	60-0	20-7
Az 1923. évi XXVIII. t.-c. alapján kibocsátott 3¼%-os magyar állami kötelezvény:						
font sterling	9-1	48-0	5-9	—	20-0	20-7
francia frank	2-7	—	3-4	—	—	1-9
lira	0-0	—	7-5	—	—	0-4
Háború utáni államadósság összesen	49-7	99-4	90-5	—	100-0	66-9
2. Idegen államadósság.						
Osztrák államadósság:						
hadikölcsön	0-0	—	—	—	—	0-0
egyéb állampapír	0-4	—	—	—	—	0-3
Német államadósság:						
hadikölcsönök	—	—	—	—	—	—
egyéb állampapír	1-7	—	—	—	—	1-1
Egyéb idegen államadósság	38-3	—	—	—	—	24-5
Államadósság összesen	100-0	100-0	100-0	—	100-0	100-0

40. A budapesti pénzintézetek tárcájában levő államadóssági papírok 1929. évvégi mérlegértéke az intézetek nagyságkategóriái szerint.

Az értékpapírok megnevezése	Az összes hitelintézetek	10,000.000 pengőt meghaladó	5,000.000—10,000.000 pengő	5,000.000 pengőn aluli
saját tőkével működő hitelintézetek tárcájában levő értékpapíroknak és az idegen alapok és alapítványok értékpapírjainak mérlegértéke				
1. Magyar államadósság.				
a) Ezer pengőben.				
4%-os magyar koronajáradék	18	4	1	13
3½ %-os magyar koronajáradék	—	—	—	—
4%-os magyar aranyjáradék	308	308	—	—
4%-os magyar földtehermentesítési kötvény	7	6	—	1
4½ %-os magyar regalekártalanítási kötvény	—	—	—	—
3%-os államkölcsön a Vaskapu céljára	19	18	—	1
4%-os 1910. évi magyar járadékkölcsönkötvény	160	158	—	2
4½ %-os 1913. évi magyar járadékkölcsönkötvény	3	3	—	—
4½ %-os 1914. évi törlesztéses magyar járadékkölcsön	11	6	1	4
4%-os tiszai és szegedi nyereménykölcsön	—	—	—	—
Az Osztrák-Magyar Bank pénztárjegyei	—	—	—	—
1870. évi nyereménykölcsön	—	—	—	—
5%-os márkaértékű állampénztárjegy	10	10	—	—
Háború előtti államadósság összesen	536	513	2	21
6%-os adómentes magyar járadékkölcsön (hadikölcsön I., II., III., IV., V., VI. és VII. kibocsátás)	62	43	3	16
5½ %-os adómentes magyar járadékkölcsön (hadikölcsön II., VII. és VIII. kibocsátás)	44	33	2	9
5½ %-os magyar adómentes törlesztéses kölcson (V. hadikölcsön)	39	35	1	3
5½ %-os magyar adómentes állampénztárjegy (IV. és VI. hadikölcsön)	32	29	1	2
5%-os magyar adómentes állampénztárjegy (VIII. hadikölcsön)	9	9	—	—
5%-os magyar adómentes állampénztárjegy (1918. évi április 9-i kelettel)	27	24	1	2
5½ %-os magyar adómentes állampénztárjegy (1916. évi november 11-i kelettel)	77	71	3	3
5½ %-os állampénztárjegy (1919. X/1-i lejáratával)	9	7	1	1
Háborús államadósság összesen	299	251	12	36
6%-os állandósított magyar állampénztárjegy (1922. január 31-i kelettel)	132	132	—	—
1925. évi 5%-os magyar államadóssági kötvény (állami kényszerkölcsön elismervény ellenében)	2.594	2.443	26	125
7½ %-os államadóssági kölcson (Népszövetségi kölcson)	2.429	2.391	19	19
Az 1923. évi XXVIII. t.-c. alapján kibocsátott 3½ %-os magyar állami kötelezvény:				
font sterling	2.433	2.401	—	32
francia frank	224	214	10	—
lira	52	52	—	—
Háború utáni államadósság összesen	7.864	7.633	55	176
2. Idegen államadósság.				
Osztrák államadósság:				
Hadikölcsön	2	2	—	—
Egyéb állampapír	33	33	—	—
Német államadósság:				
Hadikölcsön	—	—	—	—
Egyéb állampapír	125	125	—	—
Egyéb idegen államadósság	2.870	752	2.118	—
Államadósság összesen	11.729	9.309	2.187	233

40. A budapesti pénzintézetek tárcájában levő államadóssági papírok 1929. évvégi mérleg-értéke az intézetek nagyságkategóriái szerint. (Vége.)

Az értékpapírok megnevezése	Az összes hitelintézetek	10,000,000	5,000,000	10,000,000	5,000,000	10,000,000	5,000,000	10,000,000
		pengő meg- haladó	— 10,000,000 pengő	— 10,000,000 pengő	5,000,000 pengőn aluli	pengő meg- haladó	— 10,000,000 pengő	5,000,000 pengőn aluli
		saját tőkével működő hitelintézetek				saját tőkével működő hitelintézetek százalé- kos aránya az összes hitelintézetekhez viszo- nyítva		
tárcájában lévő értékpapíroknak és az idegen alapok és alapít- ványok értékpapírjainak mérleg- értéke % ₁₀₀ -ban								
1. Magyar államadósság.								
b) Százalékban.								
4%-os magyar koronajáradék	0-2	0-0	0-1	5-5	22-2	5-6	72-2	
3½%-os magyar koronajáradék	—	—	—	—	—	—	—	
4%-os magyar aranyjáradék	2-6	3-3	—	—	100-0	—	—	
4%-os magyar földtehermentesítési kötvény	0-0	0-1	—	—	85-7	—	14-3	
4½%-os magyar regalekártalanítási kötvény	—	—	—	—	—	—	—	
3%-os államkölcsön a Vaskapu céljaira	0-2	0-2	—	0-4	94-7	—	5-3	
4%-os 1910. évi magyar járadékkölcsönkötvény	1-4	1-7	—	0-9	98-8	—	1-2	
4½%-os 1913. évi magyar járadékkölcsönkötvény	0-0	0-0	—	—	100-0	—	—	
4½%-os 1914. évi törlesztéses magyar járadékkölcsön	0-1	0-1	0-0	1-8	54-5	9-1	36-4	
4%-os tiszai és szegedi nyereménykölcsön	—	—	—	—	—	—	—	
Az Osztrák-Magyar Bank pénztárjegyei	—	—	—	—	—	—	—	
1870. évi nyereménykölcsön	—	—	—	—	—	—	—	
5%-os márkaértékű állampénztárjegy	0-1	0-1	—	—	100-0	—	—	
Háború előtti államadósság összesen	4-6	5-5	0-1	9-0	95-7	0-4	3-9	
6%-os adómentes magyar járadékkölcsön (hadi- kölcsön I., II., III., IV., V., VI. és VII. kibocsátás)	0-5	0-5	0-1	6-9	69-4	4-8	25-8	
5½%-os adómentes magyar járadékkölcsön (II., VII. és VIII. kibocsátás)	0-4	0-4	0-1	3-8	75-0	4-6	20-4	
5½%-os magyar adómentes törlesztéses kölcsön (V. hadikölcsön)	0-3	0-4	0-1	1-2	89-8	2-6	7-6	
5½%-os magyar adómentes állampénztárjegy (IV. és VI. hadikölcsön)	0-3	0-3	0-1	0-9	90-6	3-1	6-3	
5%-os magyar adómentes állampénztárjegy (VIII. hadikölcsön)	0-1	0-1	—	—	100-0	—	—	
5%-os magyar adómentes állampénztárjegy (1918. évi április 9-i kelettel)	0-2	0-2	0-0	0-9	88-9	3-7	7-4	
5½%-os magyar adómentes állampénztárjegy (1916. évi november 11-i kelettel)	0-7	0-7	0-1	1-3	92-2	3-9	3-9	
5½%-os állampénztárjegy (1919. X/1-i lejáratlalt)	0-1	0-1	0-0	0-4	77-8	11-1	11-1	
Háborús államadósság összesen	2-6	2-7	0-5	15-4	84-0	3-8	12-2	
6%-os állandósított magyar állampénztárjegy (1922. január 31-i kelettel)	1-1	1-4	—	—	100-0	—	—	
1925. évi 5%-os magyar államadóssági kötvény (állami kényszerkölcsön elismervény ellenében)	22-1	26-4	1-2	53-6	94-2	1-0	4-8	
7½%-os államadóssági kölcsön (Népszövetségi kölcsön)	20-7	25-6	0-9	8-1	98-4	0-8	0-8	
Az 1923. évi XXVIII. t.-c. alapján kibocsátott 3½%-os magyar állami kötelezvény:								
font sterling	20-7	25-8	—	13-9	98-7	—	1-3	
francia frank	1-9	2-3	0-5	—	95-6	4-4	—	
lira	0-4	0-5	—	—	100-0	—	—	
Háború utáni államadósság összesen	66-9	82-0	2-6	75-6	97-1	0-7	2-2	
2. Idegen államadósság.								
Osztrák államadósság:								
Hadikölcsön	0-0	0-0	—	—	100-0	—	—	
Egyéb állampapír	0-3	0-4	—	—	100-0	—	—	
Német államadósság:								
Hadikölcsön	—	—	—	—	—	—	—	
Egyéb állampapír	1-1	1-3	—	—	100-0	—	—	
Egyéb idegen államadósság	24-5	8-1	96-8	—	26-2	73-8	—	
Államadósság összesen	100-0	100-0	100-0	100-0	79-3	18-6	2-1	

41. A budapesti hitelintézetek tárcájában az államadóssági papírokon kívül levő magyar korona névértékű fixkamatozású értékpapírok 1929. évvégi álladékanak névértékösszege az intézetek működési formái szerint.

Az értékpapírok megnevezése	Résztvényársasági bankok és takarékpénztárak	Földhitelintézetek	Különleges tevékenységi kört ellátó pénzügyi intézetek	Az O. K. H. kötelekbe tartozó hitel-szövetkezetek	Köteleken kívül álló hitelszövetkezetek	Az összes hitelintézetek
	tárcájában levő értékpapíroknak és az idegen alapok és alaptványok értékpapírjainak névértéke					
1. Közkölcsonők.	a) Ezer koronában.					
Budapest székesfővárosi kölcsönök.....	13.084	26	—	—	3	13.113
Egyéb hazai közkölcsonők	86	—	—	—	—	86
Külföldi közkölcsonők	1.145	—	—	—	—	1.145
Összesen	14.315	26	—	—	3	14.344
2. Záloglevelek és kölcsönkötvények.						
Budapesti intézetek záloglevelei	80.771	4.844	71	—	7	85.693
Vidéki intézetek záloglevelei	—	—	—	—	—	—
Külföldi intézetek záloglevelei	266	—	9	—	—	275
Hazai intézetek községi kötvényei	17.471	—	—	—	—	17.471
Hazai intézetek nyereségkötvényei	24	—	—	—	—	24
Hazai intézetek egyéb kötvényei	37.977	—	—	—	—	37.977
Külföldi intézetek kölcsönkötvényei	31	—	—	—	—	31
Összesen	136.540	4.844	80	—	7	141.471
3. Elsőbbségi kötvények.						
Hazai közlekedési vállalatok kötvényei ..	5.517	36	—	—	—	5.553
Hazai iparvállalatok kötvényei	1.932	—	—	—	—	1.932
Egyéb hazai vállalatok kötvényei	41.473	—	—	—	—	41.473
Külföldi vállalatok kötvényei	29.669	—	—	—	—	29.669
Összesen	78.591	36	—	—	—	78.627
1. Közkölcsonők.	b) Százalékban.					
Budapest székesfővárosi kölcsönök.....	91-4	100-0	—	—	100-0	91-4
Egyéb hazai közkölcsonők	0-6	—	—	—	—	0-6
Külföldi közkölcsonők	8-0	—	—	—	—	8-0
Összesen	100-0	100-0	—	—	100-0	100-0
2. Záloglevelek és kölcsönkötvények.						
Budapesti intézetek záloglevelei	59-2	100-0	88-8	—	100-0	60-6
Vidéki intézetek záloglevelei	—	—	—	—	—	—
Külföldi intézetek záloglevelei	0-2	—	11-2	—	—	0-2
Hazai intézetek községi kötvényei	12-8	—	—	—	—	12-3
Hazai intézetek nyereségkötvényei	0-0	—	—	—	—	0-0
Hazai intézetek egyéb kötvényei	27-8	—	—	—	—	26-9
Külföldi intézetek kölcsönkötvényei	0-0	—	—	—	—	0-0
Összesen	100-0	100-0	100-0	—	100-0	100-0
3. Elsőbbségi kötvények.						
Hazai közlekedési vállalatok kötvényei ..	7-0	100-0	—	—	—	7-1
Hazai iparvállalatok kötvényei	2-5	—	—	—	—	2-5
Egyéb hazai vállalatok kötvényei	52-8	—	—	—	—	52-7
Külföldi vállalatok kötvényei	37-7	—	—	—	—	37-7
Összesen	100-0	100-0	—	—	—	100-0

42. A budapesti hitelintézetek tárcájában az államadóssági papírokon kívül levő magyar korona névértékű fixkamatozású értékpapírok 1929. évvégi álladékanak névértékösszege az intézetek nagyságkategóriái szerint.

Az értékpapírok megnevezése	Az összes hitel- intézetek	10,000.000	5,000.000—	5,000.000
		pengőt meg- haladó	10,000.000	pengőn aluli
		saját tőkével működő hitelintézetek		
tárcájában levő értékpapíroknak és az idegen alapok és alaplítványok értékpapírjainak névértéke				
1. Közkölcsonők.		a) Ezer koronában.		
Budapest székesfővárosi kölcsönök	13.113	11.647	10	1.456
Egyéb hazai közkölcsonők	86	—	61	25
Külföldi közkölcsonők	1.145	1.145	—	—
Összesen	14.344	12.792	71	1.481
2. Záloglevelek és kölcsönkötvények.				
Budapesti intézetek záloglevelei	85.693	62.770	10.759	12.164
Vidéki intézetek záloglevelei	—	—	—	—
Külföldi intézetek záloglevelei	275	275	—	—
Hazai intézetek községi kötvényei	17.471	7.286	7.395	2.790
Hazai intézetek nyereségek kötvényei	24	12	2	10
Hazai intézetek egyéb kötvényei	37.977	34.915	—	3.062
Külföldi intézetek kölcsönkötvényei	31	31	—	—
Összesen	141.471	105.289	18.156	18.026
3. Elsőbbségi kötvények.				
Hazai közlekedési vállalatok kötvényei ..	5.553	5.551	—	2
Hazai iparvállalatok kötvényei	1.932	1.931	1	—
Egyéb hazai vállalatok kötvényei	41.473	23.088	4.000	14.385
Külföldi vállalatok kötvényei	29.669	569	—	29.100
Összesen	78.627	31.139	4.001	43.487
1. Közkölcsonők.		b) Százalékban.		
Budapest székesfővárosi kölcsönök	91.4	91.1	14.1	98.3
Egyéb hazai közkölcsonők	0.6	—	85.9	1.7
Külföldi közkölcsonők	8.0	8.9	—	—
Összesen	100.0	100.0	100.0	100.0
2. Záloglevelek és kölcsönkötvények.				
Budapesti intézetek záloglevelei	60.6	59.6	59.3	67.4
Vidéki intézetek záloglevelei	—	—	—	—
Külföldi intézetek záloglevelei	0.2	0.3	—	—
Hazai intézetek községi kötvényei	12.3	6.9	40.7	15.5
Hazai intézetek nyereségek kötvényei	0.0	0.0	0.0	0.1
Hazai intézetek egyéb kötvényei	26.9	33.2	—	17.0
Külföldi intézetek kölcsönkötvényei	0.0	0.0	—	—
Összesen	100.0	100.0	100.0	100.0
3. Elsőbbségi kötvények.				
Hazai közlekedési vállalatok kötvényei ..	7.1	17.8	—	0.0
Hazai iparvállalatok kötvényei	2.5	6.2	0.0	—
Egyéb hazai vállalatok kötvényei	52.7	74.2	100.0	33.1
Külföldi vállalatok kötvényei	37.7	1.8	—	66.9
Összesen	100.0	100.0	100.0	100.0

43. A budapesti hitelintézetek tárcájában az államadóssági papírokon kívül levő nem magyar korona névértékű fixkamatozású értékpapírok 1929. évvégi álladékanak névérték-összege az intézetek működési formái szerint.

Az értékpapírok megnevezése	A valuták megnevezése	Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	Földhitelintézetek	Különleges tevékenységi kört ellátó pénzintézetek	Az O. K. H. kötelekbe tartozó hitelszövetkezetek	Köteleken kívül álló hitel-szövetkezetek	Az összes hitelintézetek
		tárcájában levő értékpapíroknak és az idegen alapok és alapítványok értékpapírainak névértéke idegen valutában					
1. Közkölcsönök :							
Budapest székesfővárosi kölcsönök	dollár	263.000	—	20.000	—	—	283.000
	angol font	107.500	4.000	—	—	—	111.500
	németbír. márka	3,965.800	—	—	—	—	3,965.800
	aranykorona	—	24.000	—	—	—	24.000
	pengő	100	—	—	—	—	100
Egyéb hazai közkölcsönök	dollár	134.500	353.000	59.500	—	—	547.000
	francia frank	1,026.600	—	—	—	—	1,026.600
	dollár	147.500	—	—	—	—	147.500
Külföldi közkölcsönök	németbír. márka	100.000	—	—	—	—	100.000
	csehszlovák korona	602.100	—	—	—	—	602.100
	leu	50.000	—	—	—	—	50.000
	lira	112.300	—	—	—	—	112.300
2. Záloglevelek és kölcsönkötvények :							
Budapesti intézetek záloglevelei	dollár	3,127.790	1,385.200	1,328.900	—	—	5,841.890
	angol font	208.110	55.000	5.000	—	—	268.110
	francia frank	349.000	—	—	—	—	349.000
	pengő	41.000	—	588.405	—	—	629.405
	métermázsa búzá-ról szóló kötv.	—	365	—	—	—	365
Külföldi intézetek záloglev.	dollár	232.000	—	—	—	—	232.000
	osztrák korona	—	—	3,290.000	—	—	3,290.000
	francia frank	500	—	—	—	—	500
	németbír. márka	100	—	—	—	—	100
	csehszlovák korona	208.505	—	—	—	—	208.505
	leu	5.000	—	—	—	—	5.000
	jugoszláv korona	46.000	—	—	—	—	46.000
Hazai intézetek közszégi kötvényei	dollár	163.500	—	—	—	—	163.500
	francia frank	2,096.000	—	—	—	—	2,096.000
Hazai intézetek egyéb kötvényei	dollár	92.000	—	—	—	—	92.000
	francia frank	4,168.000	—	—	—	—	4,168.000
Külföldi intézetek kölcsönkötvényei	pengő	5.000	—	—	—	—	5.000
	dollár	23.100	—	—	—	—	23.100
	osztrák korona	10.000	—	—	—	—	10.000
	dinár	750	—	—	—	—	750
3. Elsőbbségi kötvények :							
Hazai közlekedési vállalatok kötvényei	pengő	800	—	—	—	—	800
Hazai iparvállalatok kötv.	angol font	—	14.175	—	—	—	14.175
	pengő	20.970	—	—	—	—	20.970
Egyéb hazai vállalatok kötv.	pengő	66.599	—	—	—	—	66.599
	dollár	45.000	—	—	—	—	45.000
Külföldi vállalatok kötv.	svájci frank	15.000	—	—	—	—	15.000
	osztrák korona	1.000	—	—	—	—	1.000
	csehszlovák korona	651.900	—	—	—	—	651.900

44. A budapesti hitelintézetek tárcájában az államadóssági papírokon kívül levő nem magyar korona névértékű fixkamatozású értékpapírok 1929. évvégi álladékanak névérték-összege az intézetek nagyságkategóriái szerint.

Az értékpapírok megnevezése	Valuták megnevezése	Az összes hitelintézetek	10,000.000 pengőt meghaladó	5,000.000 — 10,000.000 pengő	5,000.000 pengőn aluli
			saját tőkével működő hitelintézetek		
		tárcájában levő értékpapíroknak és az idegen alapok és alaplítványok értékpapírjainak névértéke idegen valutában			
1. Közkölcsonők :					
Budapest székesfővárosi kölcsonők	dollár	283.000	283.000	—	—
	angol font	111.500	111.500	—	—
	németbir. márka	3,965.800	3,965.800	—	—
	aranykorona	24.000	24.000	—	—
Egyéb hazai közkölcsonők	pengő	100	100	—	—
	dollár	547.000	540.000	—	7.000
	francia frank	1,026.600	—	1,026.600	—
	dollár	147.500	147.500	—	—
Külföldi közkölcsonők	németbir. márka	100.000	100.000	—	—
	csehkورونا	602.100	300.900	301.200	—
	leu	50.000	50.000	—	—
	lira	112.300	112.200	100	—
2. Záloglevelek es kölcson-kötvények :					
Budapesti intézetek záloglevelei	dollár	5,841.890	5,003.210	796.700	41.980
	angol font	268.110	245.310	22.300	500
	francia frank	349.000	349.000	—	—
	pengő	629.405	629.405	—	—
Külföldi intézetek záloglev.	métermázsa búzá-ról szóló kötv.	365	365	—	—
	dollár	232.000	207.500	24.500	—
	osztrák korona	3,290.000	3,290.000	—	—
	francia frank	500	500	—	—
Külföldi intézetek záloglev.	németbir. márka	100	100	—	—
	csehkورونا	208.505	—	208.505	—
	leu	5.000	5.000	—	—
	jugoszláv korona	46.000	46.000	—	—
Hazai intézetek községi kötvényei	dollár	163.500	163.500	—	—
	francia frank	2,096.000	2,096.000	—	—
Hazai intézetek egyéb kötvényei	dollár	92.000	89.500	—	2.500
	francia frank	4,168.000	—	4,117.000	51.000
Külföldi intézetek kölcson-kötvényei	pengő	5.000	—	—	5.000
	dollár	23.100	23.000	—	100
	osztrák korona	10.000	10.000	—	—
	dinár	750	750	—	—
3. Elsőbbségi kötvények :					
Hazai közlekedési vállalatok kötvényei	pengő	800	—	—	800
	angol font	14.175	14.175	—	—
Hazai iparvállalatok kötv.	pengő	20.970	20.760	210	—
	pengő	66.599	22.940	200	43.459
Egyéb hazai vállalatok kötv.	dollár	45.000	45.000	—	—
	svájci frank	15.000	15.000	—	—
Külföldi vállalatok kötv.	osztrák korona	1.000	1.000	—	—
	csehkورونا	651.900	294.700	357.200	—

45. A budapesti hitelintézetek tárcájában az államadóssági papírokon kívül levő fixkamatozású értékpapírok 1929. évi mérlegértéke az intézetek működési formái szerint.

Az értékpapírok megnevezése	tárcájában levő értékpapíroknak és az idegen alapok és alaptványok értékpapírjainak mérlegértéke					
	Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	Földhitelintézetek	Különleges tevékenységi körű eláto pénzintézetek	Az O.K.H. kötelekbe tartozó hitel-szövetkezetek	Köteleken kívül álló hitelszövetkezetek	Összes hitelintézetek
1. Közkölcsönök.						
a) Ezer pengőben.						
Budapest székesfővárosi kölcsönök.....	6.240	74	83	—	—	6.397
Egyéb hazai közkölcsönök	868	1.933	309	—	—	3.110
Külföldi közkölcsönök	937	—	—	—	—	937
Összesen	8.045	2.007	392	—	—	10.444
2. Záloglevelek és kölcsönkötvények.						
Budapesti intézetek záloglevelei	22.285	8.618	7.796	—	—	38.699
Vidéki intézetek záloglevelei	—	—	—	—	—	—
Külföldi intézetek záloglevelei	1.242	—	—	—	—	1.242
Hazai intézetek községi kötvényei	897	—	—	—	—	897
Hazai intézetek nyereségkötvényei	—	—	—	—	—	—
Hazai intézetek egyéb kötvényei	801	—	—	—	—	801
Külföldi intézetek kölcsönkötvényei	133	—	—	—	—	133
Összesen	25.358	8.618	7.796	—	—	41.772
3. Elsőbbségi kötvények.						
Hazai közlekedési vállalatok kötvényei ..	227	—	—	—	—	227
Hazai iparvállalatok kötvényei	19	387	—	—	—	406
Egyéb hazai vállalatok kötvényei	164	—	—	—	—	164
Külföldi vállalatok kötvényei	263	—	—	—	—	263
Összesen	673	387	—	—	—	1.060
1. Közkölcsönök.						
b) Százalékban.						
Budapest székesfővárosi kölcsönök.....	77.6	3.7	21.2	—	—	61.3
Egyéb hazai közkölcsönök	10.8	96.3	78.8	—	—	29.8
Külföldi közkölcsönök	11.6	—	—	—	—	8.9
Összesen	100.0	100.0	100.0	—	—	100.0
2. Záloglevelek és kölcsönkötvények.						
Budapesti intézetek záloglevelei	87.9	100.0	100.0	—	—	92.7
Vidéki intézetek záloglevelei	—	—	—	—	—	—
Külföldi intézetek záloglevelei	4.9	—	—	—	—	3.0
Hazai intézetek községi kötvényei	3.5	—	—	—	—	2.1
Hazai intézetek nyereségkötvényei	—	—	—	—	—	—
Hazai intézetek egyéb kötvényei	3.2	—	—	—	—	1.9
Külföldi intézetek kölcsönkötvényei	0.5	—	—	—	—	0.3
Összesen	100.0	100.0	100.0	—	—	100.0
3. Elsőbbségi kötvények.						
Hazai közlekedési vállalatok kötvényei ..	33.7	—	—	—	—	21.4
Hazai iparvállalatok kötvényei	2.8	100.0	—	—	—	38.3
Egyéb hazai vállalatok kötvényei	24.4	—	—	—	—	15.5
Külföldi vállalatok kötvényei	39.1	—	—	—	—	24.8
Összesen	100.0	100.0	—	—	—	100.0

46. A budapesti hitelintézetek tárcájában az államadóssági papírokon kívül levő fixkamatozású értékpapírok 1929. évi mérlegértéke az intézetek nagyságkategóriái szerint.

Az értékpapírok megnevezése	Az összes hitel- intézetek	10,000.000	5,000.000 —	5,000.000
		pengőt meg- haladó	10,000.000 pengő	pengőn aluli
		saját tőkével működő hitelintézetek		
tárcájában levő értékpapíroknak és az idegen alapok és alapítványok értékpapírjainak mérlegértéke				

1. Közkölcsönök.				
Budapest székesfővárosi kölcsönök	6.397	6.381	—	16
Egyéb hazai közkölcsönök	3.110	2.909	166	37
Külföldi közkölcsönök	937	910	25	—
Összesen	10.444	10.200	191	53
2. Záloglevelek és kölcsönkötvények.				
Budapesti intézetek záloglevelei	38.699	33.560	4.757	382
Vidéki intézetek záloglevelei	—	—	—	—
Külföldi intézetek záloglevelei	1.242	1.016	226	—
Hazai intézetek községi kötvényei	897	853	44	—
Hazai intézetek nyereménykötvényei	—	—	—	—
Hazai intézetek egyéb kötvényei	801	469	307	25
Külföldi intézetek kölcsönkötvényei	133	132	—	1
Összesen	41.772	36.030	5.334	408
3. Elsőbbségi kötvények.				
Hazai közlekedési vállalatok kötvényei ..	227	227	—	—
Hazai iparvállalatok kötvényei	406	406	—	—
Egyéb hazai vállalatok kötvényei	164	162	—	2
Külföldi vállalatok kötvényei	263	233	29	1
Összesen	1.060	1.028	29	3

1. Közkölcsönök.				
Budapest székesfővárosi kölcsönök	61.3	62.6	—	30.2
Egyéb hazai közkölcsönök	29.8	28.5	86.9	69.8
Külföldi közkölcsönök	8.9	8.9	13.1	—
Összesen	100.0	100.0	100.0	100.0
2. Záloglevelek és kölcsönkötvények.				
Budapesti intézetek záloglevelei	92.7	93.1	89.2	93.6
Vidéki intézetek záloglevelei	—	—	—	—
Külföldi intézetek záloglevelei	3.0	2.8	4.2	—
Hazai intézetek községi kötvényei	2.1	2.4	0.8	—
Hazai intézetek nyereménykötvényei	—	—	—	—
Hazai intézetek egyéb kötvényei	1.9	1.3	5.8	6.1
Külföldi intézetek kölcsönkötvényei	0.3	0.4	—	0.3
Összesen	100.0	100.0	100.0	100.0
3. Elsőbbségi kötvények.				
Hazai közlekedési vállalatok kötvényei ..	21.4	22.1	—	—
Hazai iparvállalatok kötvényei	38.3	39.5	—	—
Egyéb hazai vállalatok kötvényei	15.5	15.8	—	66.7
Külföldi vállalatok kötvényei	24.8	22.6	100.0	33.3
Összesen	100.0	100.0	100.0	100.0

47. A budapesti hitelintézetek tárcájában levő részvények és sorsjegyek 1929. évi mérlegértéke az intézetek működési formái szerint.

Az értékpapírok megnevezése	Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	Földhitelintézetek	Különleges tevékenységi kört ellátó pénzüstintézetek	Az O. K. H. kötelekbe tartozó hitelszövetkezetek	Köteleken kívül álló hitelszövetkezetek	Az összes hitelintézetek
	tárcájában levő értékpapíroknak és az idegen alapok és alapítványok értékpapírjainak mérlegértéke					
1. Hitelintézetek részvényei vagy üzletrészei.	a) Ezer pengőben.					
Magyar Nemzeti Bank részvényei	7.799	252	882	—	22	8.955
Budapesti hitelintézetek:						
tőzsdén jegyzett részvényei vagy üzletrészei	22.620	2	49	—	—	22.671
tőzsdén nem jegyzett részvényei vagy üzletrészei ...	3.766	1.418	576	66	26	5.852
Vidéki hitelintézetek részvényei vagy üzletrészei ...	15.647	—	1.005	—	2	16.654
Külföldi hitelintézetek részvényei vagy üzletrészei ..	12.981	—	—	—	—	12.981
Hitelintézetek részvényei vagy üzletrészei összesen	62.813	1.672	2.512	66	50	67.113
2. Biztosító társaságok részvényei vagy üzletrészei.						
Hazai biztosítótársaságok:						
tőzsdén jegyzett részvényei	649	—	1	—	—	650
tőzsdén nem jegyzett részvényei vagy üzletrészei	623	—	17	—	6	646
Külföldi biztosítótársaságok részvényei vagy üzletrészei	7	—	—	—	—	7
Biztosítótársaságok részvényei vagy üzletrészei összesen	1.279	—	18	—	6	1.303
3. Mezőgazdasági, erdőüzemi és egyéb őstermeléssel foglalkozó vállalatok részvényei vagy üzletrészei.						
Hazai vállalatok:						
tőzsdén jegyzett részvényei	3.204	—	—	—	—	3.204
tőzsdén nem jegyzett részvényei vagy üzletrészei	651	—	—	—	50	701
Külföldi vállalatok részvényei vagy üzletrészei	—	—	—	—	—	—
Mezőgazdasági vállalatok részvényei vagy üzletrészei összesen	3.855	—	—	—	50	3.905
4. Bányák és iparvállalatok részvényei vagy üzletrészei.						
Hazai vállalatok:						
tőzsdén jegyzett részvényei	53.234	—	97	—	61	53.392
tőzsdén nem jegyzett részvényei vagy üzletrészei	34.174	—	172	—	23	34.369
Külföldi vállalatok részvényei vagy üzletrészei	6.764	4	—	—	—	6.768
Bányák és iparvállalatok részvényei vagy üzletrészei összesen	94.172	4	269	—	84	94.529
5. Közlekedési és szállítványozási vállalatok részvényei vagy üzletrészei.						
Hazai vállalatok:						
tőzsdén jegyzett részvényei	8.815	—	—	—	—	8.815
tőzsdén nem jegyzett részvényei vagy üzletrészei	13.168	—	—	—	1	13.169
Külföldi vállalatok részvényei vagy üzletrészei	362	—	—	—	—	362
Közlekedési vállalatok részvényei vagy üzletrészei összesen	22.345	—	—	—	1	22.346
6. Kereskedelmi vállalatok részvényei vagy üzletrészei.						
Hazai vállalatok:						
tőzsdén jegyzett részvényei	8.870	—	—	—	—	8.870
tőzsdén nem jegyzett részvényei vagy üzletrészei	4.493	—	9.952	58	156	14.659
Külföldi vállalatok részvényei vagy üzletrészei	3.046	—	166	—	—	3.212
Kereskedelmi vállalatok részvényei vagy üzletrészei összesen	16.409	—	10.118	58	156	26.741
7. Különféle (más címek alá nem tartozó pl. színház, gyógyfürdő stb.) vállalatok részvényei vagy üzletrészei.						
Hazai vállalatok:						
tőzsdén jegyzett részvényei	1.506	—	—	—	—	1.506
tőzsdén nem jegyzett részvényei vagy üzletrészei	2.372	—	42	—	—	2.414
Külföldi vállalatok részvényei vagy üzletrészei	645	—	—	—	—	645
Különféle vállalatok részvényei vagy üzletrészei összesen	4.523	—	42	—	—	4.565
8. Sorsjegyek.						
Hazai sorsjegyek	72	—	—	—	—	72
Külföldi sorsjegyek	4	—	—	—	—	4
Sorsjegyek összesen	76	—	—	—	—	76

47. A budapesti hitelintézetek tárcájában levő részvények és sorsjegyek 1929. évi mérlegértéke az intézetek működési formái szerint. (Vége.)

Az értékpapírok megnevezése	tárcájában levő értékpapíroknak és az idegen alapok és alapítványok értékpapírjainak mérlegértéke					
	Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	Földhitelintézetek	Különleges tevékenységi kört ellátó pénzintézetek	Az O. K. H. kötelekbe tartozó hitelszövetkezetek	Köteleken kívül álló hitelszövetkezetek	Az összes hitelintézetek
1. Hitelintézetek részvényei vagy üzletrészei.						
Magyar Nemzeti Bank részvényei	12.4	15.1	35.1	—	44.0	13.3
Budapesti hitelintézetek :						
tőzsdén jegyzett részvényei vagy üzletrészei	36.0	0.1	2.0	—	—	33.8
tőzsdén nem jegyzett részvényei vagy üzletrészei	6.0	84.8	22.9	100.0	52.0	8.7
Vidéki hitelintézetek részvényei vagy üzletrészei ...	24.9	—	40.0	—	4.0	24.8
Külföldi hitelintézetek részvényei vagy üzletrészei ...	20.7	—	—	—	—	19.4
Hitelintézetek részvényei vagy üzletrészei összesen	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
2. Biztosítótársaságok részvényei vagy üzletrészei.						
Hazai biztosítótársaságok :						
tőzsdén jegyzett részvényei	50.8	—	5.6	—	—	49.9
tőzsdén nem jegyzett részvényei vagy üzletrészei	48.7	—	94.4	—	100.0	49.6
Külföldi biztosítótársaságok részvényei vagy üzletrészei	0.5	—	—	—	—	0.5
Biztosítótársaságok részvényei vagy üzletrészei összesen	100.0	—	100.0	—	100.0	100.0
3. Mezőgazdasági, erdőüzemi és egyéb őstermeléssel foglalkozó vállalatok részvényei vagy üzletrészei.						
Hazai vállalatok :						
tőzsdén jegyzett részvényei	83.1	—	—	—	—	82.1
tőzsdén nem jegyzett részvényei vagy üzletrészei	16.9	—	—	—	100.0	17.9
Külföldi vállalatok részvényei vagy üzletrészei	—	—	—	—	—	—
Mezőgazdasági vállalatok részvényei vagy üzletrészei összesen	100.0	—	—	—	100.0	100.0
4. Bányák és iparvállalatok részvényei vagy üzletrészei.						
Hazai vállalatok :						
tőzsdén jegyzett részvényei	56.5	—	36.1	—	72.6	56.5
tőzsdén nem jegyzett részvényei vagy üzletrészei	36.3	—	63.9	—	27.4	36.4
Külföldi vállalatok részvényei vagy üzletrészei	7.2	100.0	—	—	—	7.1
Bányák és iparvállalatok részvényei vagy üzletrészei összesen	100.0	100.0	100.0	—	100.0	100.0
5. Közlekedési és szállítmányozási vállalatok részvényei vagy üzletrészei.						
Hazai vállalatok :						
tőzsdén jegyzett részvényei	39.5	—	—	—	—	39.5
tőzsdén nem jegyzett részvényei vagy üzletrészei	58.9	—	—	—	100.0	58.9
Külföldi vállalatok részvényei vagy üzletrészei	1.6	—	—	—	—	1.6
Közlekedési vállalatok részvényei vagy üzletrészei összesen	100.0	—	—	—	100.0	100.0
6. Kereskedelmi vállalatok részvényei vagy üzletrészei.						
Hazai vállalatok :						
tőzsdén jegyzett részvényei	54.1	—	—	—	—	33.2
tőzsdén nem jegyzett részvényei vagy üzletrészei	27.4	—	98.3	100.0	100.0	54.8
Külföldi vállalatok részvényei vagy üzletrészei	18.5	—	1.7	—	—	12.0
Kereskedelmi vállalatok részvényei vagy üzletrészei összesen	100.0	—	100.0	100.0	100.0	100.0
7. Különféle (más címek alá nem tartozó pl. színház, gyógyfürdő stb.) vállalatok részvényei vagy üzletrészei.						
Hazai vállalatok :						
tőzsdén jegyzett részvényei	33.3	—	—	—	—	33.0
tőzsdén nem jegyzett részvényei vagy üzletrészei	52.5	—	100.0	—	—	52.9
Külföldi vállalatok részvényei vagy üzletrészei	14.2	—	—	—	—	14.1
Különféle vállalatok részvényei vagy üzletrészei összesen	100.0	—	100.0	—	—	100.0
8. Sorsjegyek.						
Hazai sorsjegyek	94.8	—	—	—	—	94.8
Külföldi sorsjegyek	5.2	—	—	—	—	5.2
Sorsjegyek összesen	100.0	—	—	—	—	100.0

48. A budapesti hitelintézetek tárcájában levő részvények és sorsjegyek 1929. évi mérlegértéke az intézetek nagyságkategóriái szerint.

Az értékpapírok megnevezése	Az összes hitelintézetek	10,000.000	5,000.000—	5,000.000
		pengőt meghaladó	10,000.000	5,000.000
		pengő pengőn aluli		
		saját tőkével működő hitelintézetek		
		tárcájában levő értékpapíroknak és az idegen alapok és alaptványok értékpapírjainak mérlegértéke		
1. Hitelintézetek részvényei vagy üzletrészei.		a) Ezer pengőben.		
Magyar Nemzeti Bank részvényei	8.955	7.982	683	277
Budapesti hitelintézetek :				
tőzsdén jegyzett részvényei vagy üzletrészei	22.671	20.023	691	1.957
tőzsdén nem jegyzett részvényei vagy üzletrészei ..	5.852	4.373	615	864
Vidéki hitelintézetek részvényei vagy üzletrészei ...	16.654	16.600	—	54
Külföldi hitelintézetek részvényei vagy üzletrészei ..	12.981	11.928	533	520
Hitelintézetek részvényei vagy üzletrészei összesen	67.113	60.906	2.522	3.685
2. Biztosítótársaságok részvényei vagy üzletrészei.				
Hazai biztosítótársaságok :				
tőzsdén jegyzett részvényei	650	644	—	6
tőzsdén nem jegyzett részvényei vagy üzletrészei ..	646	42	—	604
Külföldi biztosítótársaságok részvényei vagy üzletrészei	7	7	—	—
Biztosítótársaságok részvényei vagy üzletrészei összesen	1.303	693	—	610
3. Mezőgazdasági, erdőüzemi és egyéb őstermeléssel foglalkozó vállalatok részvényei vagy üzletrészei.				
Hazai vállalatok :				
tőzsdén jegyzett részvényei	3.204	3.193	11	—
tőzsdén nem jegyzett részvényei vagy üzletrészei ..	701	602	—	299
Külföldi vállalatok részvényei vagy üzletrészei	—	—	—	—
Mezőgazdasági vállalatok részvényei vagy üzletrészei összesen	3.905	3.795	11	99
4. Bányák és iparvállalatok részvényei vagy üzletrészei.				
Hazai vállalatok :				
tőzsdén jegyzett részvényei	53.392	49.430	234	3.728
tőzsdén nem jegyzett részvényei vagy üzletrészei ..	34.369	31.431	377	2.561
Külföldi vállalatok részvényei vagy üzletrészei	6.768	6.726	37	5
Bányák és iparvállalatok részvényei vagy üzletrészei összesen	94.529	87.587	648	6.294
5. Közlekedési és szállítmányozási vállalatok részvényei vagy üzletrészei.				
Hazai vállalatok :				
tőzsdén jegyzett részvényei	8.815	8.800	7	8
tőzsdén nem jegyzett részvényei vagy üzletrészei ..	13.169	1.426	11.637	106
Külföldi vállalatok részvényei vagy üzletrészei	362	362	—	—
Közlekedési vállalatok részvényei vagy üzletrészei összesen	22.346	10.588	11.644	114
6. Kereskedelmi vállalatok részvényei vagy üzletrészei.				
Hazai vállalatok :				
tőzsdén jegyzett részvényei	8.870	8.828	—	42
tőzsdén nem jegyzett részvényei vagy üzletrészei ..	14.659	12.330	1.636	693
Külföldi vállalatok részvényei vagy üzletrészei	3.212	966	—	2.246
Kereskedelmi vállalatok részvényei vagy üzletrészei összesen	26.741	22.124	1.636	2.981
7. Különféle (más címek alá nem tartozó pl. színház, gyógyfürdő stb.) vállalatok részvényei vagy üzletrészei.				
Hazai vállalatok :				
tőzsdén jegyzett részvényei	1.506	1.196	81	229
tőzsdén nem jegyzett részvényei vagy üzletrészei ..	2.414	600	1.467	347
Külföldi vállalatok részvényei vagy üzletrészei	645	645	—	—
Különféle vállalatok részvényei vagy üzletrészei összesen	4.565	2.441	1.548	576
8. Sorsjegyek.				
Hazai sorsjegyek	72	65	—	7
Külföldi sorsjegyek	4	1	—	3
Sorsjegyek összesen	76	66	—	10

48. A budapesti hitelintézetek tárcájában levő részvények és sorsjegyek 1929. évi mérlegértéke az intézetek nagyságkategóriái szerint. (Vége).

Az értékpapírok megnevezése	Az összes hitelintézetek	10,000.000 pengőt meghaladó	5,000.000 — 10,000.000 pengő	5,000.000 pengőn aluli	
		saját tőkével működő hitelintézetek			
		tárcájában levő értékpapíroknak és az idegen alapok és alapítványok értékpapírjainak mérlegértéke			
1. Hitelintézetek részvényei vagy üzletrészei.		b) Százalékokban.			
Magyar Nemzeti Bank részvényei	13.3	13.1	27.1	7.8	
Budapesti hitelintézetek :					
tőzsdén jegyzett részvényei vagy üzletrészei	33.8	32.8	27.4	55.3	
tőzsdén nem jegyzett részvényei vagy üzletrészei	8.7	7.4	24.4	21.6	
Vidéki hitelintézetek részvényei vagy üzletrészei ...	24.8	27.2	—	0.6	
Külföldi hitelintézetek részvényei vagy üzletrészei ..	19.4	19.5	21.1	14.7	
Hitelintézetek részvényei vagy üzletrészei összesen	100.0	100.0	100.0	100.0	
2. Biztosítótársaságok részvényei vagy üzletrészei.					
Hazai biztosítótársaságok :					
tőzsdén jegyzett részvényei	49.9	92.9	—	1.0	
tőzsdén nem jegyzett részvényei vagy üzletrészei	49.6	6.1	—	99.0	
Külföldi biztosítótársaságok részvényei vagy üzletrészei	0.5	1.0	—	—	
Biztosítótársaságok részvényei vagy üzletrészei összesen	100.0	100.0	—	100.0	
3. Mezőgazdasági, erdőüzemi és egyéb őstermeléssel foglalkozó vállalatok részvényei vagy üzletrészei.					
Hazai vállalatok :					
tőzsdén jegyzett részvényei	82.1	83.0	100.0	—	
tőzsdén nem jegyzett részvényei vagy üzletrészei	17.9	17.0	—	100.0	
Külföldi vállalatok részvényei vagy üzletrészei	—	—	—	—	
Mezőgazdasági vállalatok részvényei vagy üzletrészei összesen	100.0	100.0	100.0	100.0	
4. Bányák és iparvállalatok részvényei vagy üzletrészei.					
Hazai vállalatok :					
tőzsdén jegyzett részvényei	56.5	56.4	36.0	59.3	
tőzsdén nem jegyzett részvényei vagy üzletrészei	36.4	35.9	58.3	40.6	
Külföldi vállalatok részvényei vagy üzletrészei	7.1	7.7	5.7	0.1	
Bányák és iparvállalatok részvényei vagy üzletrészei összesen	100.0	100.0	100.0	100.0	
5. Közlekedési és szállítmányozási vállalatok részvényei vagy üzletrészei.					
Hazai vállalatok :					
tőzsdén jegyzett részvényei	39.5	83.1	0.0	3.7	
tőzsdén nem jegyzett részvényei vagy üzletrészei ..	58.9	13.5	100.0	96.3	
Külföldi vállalatok részvényei vagy üzletrészei	1.6	3.4	—	—	
Közlekedési vállalatok részvényei vagy üzletrészei összesen	100.0	100.0	100.0	100.0	
6. Kereskedelmi vállalatok részvényei vagy üzletrészei.					
Hazai vállalatok :					
tőzsdén jegyzett részvényei	33.2	39.9	—	1.4	
tőzsdén nem jegyzett részvényei vagy üzletrészei	54.8	55.8	100.0	23.2	
Külföldi vállalatok részvényei vagy üzletrészei	12.0	4.3	—	75.4	
Kereskedelmi vállalatok részvényei vagy üzletrészei összesen	100.0	100.0	100.0	100.0	
7. Különféle (más címek alá nem tartozó pl. színház, gyógyfürdő stb.) vállalatok részvényei vagy üzletrészei.					
Hazai vállalatok :					
tőzsdén jegyzett részvényei	33.0	49.0	5.3	39.8	
tőzsdén nem jegyzett részvényei vagy üzletrészei	52.9	24.6	94.7	60.2	
Külföldi vállalatok részvényei vagy üzletrészei	14.1	26.4	—	—	
Különféle vállalatok részvényei vagy üzletrészei összesen	100.0	100.0	100.0	100.0	
8. Sorsjegyek.					
Hazai sorsjegyek	94.8	98.5	—	70.0	
Külföldi sorsjegyek	5.2	1.5	—	30.0	
Sorsjegyek összesen	100.0	100.0	—	100.0	

jelentéktelen. Ha a magyar államadóssági papírokban való érdekeltséget az intézetek nagyságkategóriái szerint nézzük, azt látjuk, hogy ez csak a 10 millió pengőnél nagyobb, saját tőkéjű intézetekre nézve tesz ki a mérlegérték alapján figyelemreméltó összeget, míg a külföldi államadóssági papírokban való, kerekén 2·9 millió pengő mérlegérték szerinti érdekeltségnek mintegy háromnegyed része a középintézetek kategóriájára esik.

Az intézetek tárcájában az államadóssági papírokon kívül levő fixkamatozású értékpapírok álladékát névérték szerint a 41., 42., 43. és 44. számú táblázatok részletezik. A 41. és a 42. számú táblázatokon a korona névértékű, a 43. és 44. számú táblázatokon pedig az idegen valutás névértékű fixkamatozású papírok vannak bizonyos címletcsoportonként kimutatva az intézetek működési formái, illetőleg saját tőkéinek nagyságkategóriái szerinti részletezéssel.

Fentebb rámutattunk arra, hogy a fővárosi pénzügyintézeteknek magyar államadóssági papírokban való érdekeltsége a korona háború előtti értékét véve alapul, milyen tekintélyes értékösszeget jelent, azoknak a táblázatoknak az alapján pedig, amelyek az államadóssági címletek kategóriájába nem tartozó fixkamatozású papírok álladékának 1929. évi névértékösszegeit tüntetik fel, megállapíthatjuk, hogy az utóbb említett papírokból a fővárosi intézetek tárcájában levő állomány névérték szerinti összege tetemesen meghaladja a tárcában levő államadóssági címletek névértékösszegét. Kétségtelen, hogy a koronaértékű önkormányzati kölcsönkötvények, záloglevelek, vasúti és egyéb vállalati elsőbbségi kötvények 1929. évvégi álladéknak túlnyomó részét az intézetek még abban az időben szerezték be, midőn a magyar korona árfolyama az aranyparitás körül mozgott. Ha az intézetek ezeket a kötvényeiket a magyar korona aranyparitásos árfolyamának megfelelő vagy ehhez közelálló értékkel vehették volna fel az 1929. évi mérlegekbe, ez azt jelentette volna, hogy a mérlegekben az értékpapírtárca értékét képviselő összeg több, mint 90%-kal, a saját tőkéik álladékának összege pedig több, mint 50%-kal lett volna átlag felemelhető. Ezzel kapcsolatban még említésre érdemes, hogy az átlagosnál nagyobb mérvű a szóban levő papírokban való érdekeltség a részvénytársasági bankoknál és takarékpénztáraknál, jóval kisebb fokú, bár nem egészen jelentéktelen a földhitelintézeteknél, míg a hitelszövetkezeteknél teljesen elenyésző, tehát a fixkamatozású koronaértékű címleteknek a háború előtti idők óta bekövetkezett érték hanyatlása nem játszik szerepet abban, hogy a hitelszövetkezetek tőkéinek értékösszege az 1929. év végén a háború előtti állapothoz képest tetemes hanyatlást mutat.

Az önkormányzati és hasonló kölcsönkötvények, záloglevelek, vasúti és egyéb vállalati elsőbbségi kötvények mérlegértékének részletesebb adatait a 45. és a 46. számú táblázatok tartalmazzák.

E táblák adatai azt mutatják, hogy a mérlegek értékálladéka szempontjából a kimutatott fixkamatozású papírok sorában a budapesti pénzintézetek záloglevelei és a budapesti fővárosi kölcsönkötvények bírnak nagyobb jelentőséggel. Ha az adatokat a névértéket feltüntető adatokkal egybevetjük, azt látjuk, hogy a záloglevelekben kimutatott mérlegértéknek túlnyomó része a fővárosi intézetek által az utóbbi években kibocsátott külföldi valutára szóló záloglevelekre esik s ezek között a dollárértékű záloglevelek kimagasló összegeket képviselnek.

A fővárosi intézetek tárcájában levő részvényekre vonatkozólag az 1929. évi hivatalos statisztika csupán a mérlegérték szerint ad részletesebb tájékoztatást. A szóbanlévő adatokat a 47. és 48. számú táblázatok foglalják magukban.

Az említett táblázatok a részvényálladékokat ugyanazzal a részletezéssel mutatják ki, amellyel a részvények árfolyamalakulása a budapesti tőzsde árjegyző lapjain közzététetik. Tájékoztatást nyújtanak e táblázatok arról is, hogy az így alakuló kategóriákon belül milyen rész esik a hazai és a külföldi, valamint a hazai részvényekből a tőzsdén jegyzett és a nem jegyzett részvényekre.

A részvényeknek a táblázatban feltüntetett csaknem minden kategóriájában az álladéknak egészen kis hányada az, amely nem a részvénytársasági bankok és takarékpénztárak tárcaállományát képezi. Csupán a kereskedelmi vállalatoknak a fővárosi pénzintézetek tárcájában levő részvényeiből jut jelentősebb hányad az intézeteknek a részvénytársasági bankok és takarékpénztárak körébe nem tartozó csoportjára.

Talán nem lesz céltalan, ha könnyen áttekinthető képet nyújtunk arról, hogy a budapesti pénzintézeteknek saját tárcájában levő részvényállománya az intézeteknek a működési forma és a saját tőke nagysága szempontjából megkülönböztetett kategóriái szerint miképpen tagozódott belföldi és külföldi, az előbbieket pedig tőzsdén jegyzett és nem jegyzett részvényekre. Ezt az alábbi százalékszámok mutatják:

Az intézetek csoportjai	B e l f ö l d i		Külföldi
	tőzsdén jegyzett	tőzsdén nem jegyzett	
	részvények százalékban		
Összes hitelintézetek	49-0	40-1	10-9
Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak ...	52-0	36-4	11-6
Földhitelintézetek	15-2	84-6	0-2
Különleges tevékenységi kört ellátó intézetek.....	7-9	90-8	1-3
O. K. H. kötelékébe tartozó hitelszövetkezetek....	—	100-0	—
Köteléken kívüli hitelszövetkezetek.....	23-9	76-1	—
10 millió pengő alaptőkénél nagyobb saját tőkéjű intézetek	53-1	35-9	11-0
5—10 millió pengős saját tőkéjű intézetek	9-5	87-3	3-2
5 millió pengőn aluli saját tőkéjű intézetek	44-1	36-3	19-6

E szerint a külföldi vállalatok részvényeit érdemlegesebb tételekben csak a részvénytársasági bankok és takarékpénztárak tartják tárcájukban; ez áll úgy a nagy, mint a kis bankokra, legkevésbé a középbankokra nézve. Az egyéb működési formájú pénzintézetek értékpapírtárcájában levő részvények kizárólag vagy túlnyomóan tőzsdén nem jegyzettek. A középintézetek értékpapírtárcájában a tőzsdén nem jegyzett részvényeké az igen erős túlsúly, míg a nagy és kis intézetek tárcájában levő részvények között a tőzsdén nem jegyzettek átlagban jelentékenyen meghaladják az $\frac{1}{3}$ -ad részt.

A tárcában levő külföldi pénzintézeti részvények tekintetében csak a bankok és takarékpénztárak vannak érdekelve. A földhitelintézetek és az O. K. H. kötelékébe tartozó szövetkezetek pénzintézeti részvényekben való érdekeltsége kizárólag budapesti intézetek részvényeire terjed ki, csaknem ugyanez a helyzet a köteléken kívül álló szövetkezeteknél is. A vidéki pénzintézeti részvényekben való érdekeltség csak a nagy bankoknál és a takarékpénztáraknál, valamint néhány altruista intézetnél mondható figyelemre méltónak.

A váltóüzlet.

A kedvezőtlen gazdasági viszonyok dacára a váltóüzlet forgalma az előző évi kereteket meghaladta. Az üzlet 1929. évi alakulására nézve a 49. a) és b) sz. tábla adatai tájékoztatnak:

A 49. a) táblából megállapíthatóan az 1929. év folyamán a földhitelintézetek és az altruista bankok váltóállománya sokkal jobban megnövekedett, mint a más működési formájú intézeteké. A váltóállománynak nagy, közép- és kis intézetek szerinti megoszlásában a tárgyalt év alatt úgyszólván semmi változás nem történt. Behajthatatlanság címén leírást a váltótárcából a szövetkezetek és a földhitelintézetek egyáltalában nem eszközöltek; a részvénytársasági formájú intézetek ilyen leírásai az egész állományhoz képest elenyészőnek mondhatók.

A 49. b) sz. táblának adatai arról tesznek tanúságot, hogy a forgalom a viszontleszámlítási üzlet terén is nagyobb volt 1929-ben, mint 1928-ban, azonban abból a körülményből, hogy a viszontleszámlított váltók 1929. évvégi álladéka nem éri el az 1928. évvégit, arra lehet következtetni, hogy az 1929. év vége felé a viszontleszámlítási forgalomban a megelőző évi hasonló időszakhoz képest némi hanyatlás jelentkezett. A bizonytalan gazdasági viszonyok természetszerűleg az óvatosság fokozására szorították az intézeteket, aminek egyik jelét látjuk abban, hogy a jelzálogilag biztosított váltók 1929. évvégi állománya az előző évvégi állapothoz képest darabszám szerint 16,6, összeg szerint 29,7%-kal emelkedett. Az 1929. évi váltóüzleti statisztika ennél fogva még élesebben juttatja kifejezésre a háború utáni különleges

49/a. A váltóüzlet alakulása a budapesti hitelintézeteknél az 1929. évben.

Az intézetek csoportjai	A váltók száma		A váltó- állomány összege az év elején	Az év folyamán leszámlított váltók összege	Le- íratott	A váltó- állomány összege az év végén
	az év elején	az év végén				
	darab		ezer pengőben			
a) Működési formák szerint.						
Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	559.279	601.425	866.858	3,902.647	413	872.553
Földhitelintézetek	12.702	22.399	41.428	285.300	—	60.555
Különleges tevékenységi kört ellátó pénzintézetek	135.184	174.582	132.456	589.165	9	177.863
Az O. K. H. kötelékébe tartozó hitelszövetkezetek	1.700	2.217	691	3.127	—	844
Köteléken kívül álló hitelszövet- kezetek	354	317	63	1.414	—	45
Összesen	709.219	800.940	1,041.496	4,781.653	422	1,111.860
b) A saját tőkék nagysága szerint.						
10 millió pengőt meghaladó saját tőkével működő pénzintézetek ..	516.704	591.737	847.669	3,858.884	363	902.433
5—10 millió pengő saját tőkével működő pénzintézetek	54.072	46.494	69.221	383.589	9	77.147
5 millió pengőn aluli saját tőkével működő pénzintézetek	138.443	162.709	124.606	539.180	50	132.280
Összesen	709.219	800.940	1,041.496	4,781.653	422	1,111.860
a) Működési formák szerint.						
Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	78-9	75-1	83-3	81-6	97-9	78-5
Földhitelintézetek	1-8	2-8	4-0	6-0	—	5-5
Különleges tevékenységi kört ellátó pénzintézetek	19-1	21-8	12-7	12-3	2-1	16-0
Az O. K. H. kötelékébe tartozó hitelszövetkezetek	0-2	0-3	0-0	0-1	—	0-0
Köteléken kívül álló hitelszövet- kezetek	0-0	0-0	0-0	0-0	—	0-0
Összesen	100-0	100-0	100-0	100-0	100-0	100-0
b) A saját tőkék nagysága szerint.						
10 millió pengőt meghaladó saját tőkével működő pénzintézetek ..	72-9	73-9	81-4	80-7	86-0	81-2
5—10 millió pengő saját tőkével működő pénzintézetek	7-6	5-8	6-6	8-0	2-1	6-9
5 millió pengőn aluli saját tőkével működő pénzintézetek	19-5	20-3	12-0	11-3	11-9	11-9
Összesen	100-0	100-0	100-0	100-0	100-0	100-0

49/b. A vizsontleszámitási váltóüzlet alakulása a budapesti hitelintézeteknél az 1929. évben.

Az intézetek csoportjai	A váltók száma		A váltó- állomány összege az év elején	Az év folyamán leszámitott váltók összege	A váltó- állomány összege az év végén
	az év elején	az év végén			
	darab		ezer pengőben		
a) Működési formák szerint.					
Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak 137.727 125.431 190.791 1,867.578 168.145					
Földhitelintézetek 3.119 4.116 5.866 133.190 8.171					
Különleges tevékenységi kört ellátó pénzintézetek 51.662 26.684 72.602 617.632 48.141					
Az Országos Központi Hitelszövetke- zet kötelékébe tartozó hitelszövet- kezetek 342 420 253 1.399 395					
Köteléken kívül álló hitelszövetke- zetek 138 185 11 760 1) 767					
Összesen.... 192.988 156.836 269.523 2,620.559 225.619					
b) A saját tőkék nagysága szerint.					
10,000.000 pengőt meghaladó saját tőkével működő pénzintézetek ... 134.019 109.709 205.011 2,078.062 165.413					
5,000.000–10,000.000 pengő saját tőkével működő pénzintézetek ... 16.277 10.685 28.682 228.002 21.454					
5,000.000 pengőn aluli saját tőkével működő pénzintézetek 42.692 36.442 35.830 314.495 38.752					
Összesen.... 192.988 156.836 269.523 2,620.559 225.619					
a) Működési formák szerint.					
Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak 71.4 80.0 70.8 71.3 74.5					
Földhitelintézetek 1.6 2.6 2.2 5.1 3.6					
Különleges tevékenységi kört ellátó pénzintézetek 26.8 17.0 26.9 23.6 21.4					
Az Országos Központi Hitelszövetke- zet kötelékébe tartozó hitelszövet- kezetek 0.2 0.3 0.1 0.0 0.2					
Köteléken kívül álló hitelszövetke- zetek 0.0 0.1 0.0 0.0 0.3					
Összesen.... 100.0 100.0 100.0 100.0 100.0					
b) A saját tőkék nagysága szerint.					
10,000.000 pengőt meghaladó saját tőkével működő pénzintézetek ... 69.5 70.0 76.1 79.3 73.4					
5,000.000–10,000.000 pengő saját tőkével működő pénzintézetek .. 8.4 6.8 10.6 8.7 9.5					
5,000.000 pengőn aluli saját tőkével működő pénzintézetek 22.1 23.2 13.3 12.0 17.1					
Összesen.... 100.0 100.0 100.0 100.0 100.0					

¹⁾ Ebből 760.000 pengő fedezeti váltó.

gazdasági viszonyoknak azt a jelenségét, hogy a váltóállományban igen tekintélyes a jelzálogilag biztosított rész. Az 1929. év végén a jelzálogilag biztosított váltók összege — beleértve a viszontleszámtított váltókat — 294,2 millió pengőt tett ki, ami a váltóállomány egész összegének csaknem egynegyedrésze. Az 1913. év végén a jelzálogilag biztosított váltók összege nem érte el egészen a 100 millió pengőt, tehát kb. egyharmada volt az 1929. évi összegnek, jöllehet akkor a váltóállomány összeg szerint az 1929. évit jelentékenyen meghaladta. A jelzálogilag biztosított váltók darabszámának és összegének alakulását az intézeteknek a működési forma és a saját tőkék nagysága szempontjából megkülönböztetett egyes csoportjaikban az 50. sz. tábla mutatja.

50. A jelzálogilag biztosított váltók a budapesti hitelintézetek 1929. évvégi állományában.

Az intézetek a működési forma, illetve a saját tőkék nagysága szerint	Jelzálogilag biztosított váltók a viszontleszámtított váltókkal együtt			Jelzálogilag biztosított váltóálladék összegének aránya az összes váltók álladék-összegéhez százalékban
	darabszáma	összege	darabonkinti átlagösszege	
		ezer pengő	pengő	
Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	103.841	250.903	2.417	28-8
Földhitelintézetek	7.935	41.335	5.209	68-3
Különleges tevékenységi kört ellátó intézetek	760	1.696	2.232	1-0
O. K. H. kötelékébe tartozó szövetkezetek	305	304	997	34-1
Köteléken kívüli hitelszövetkezetek	—	—	—	—
10,000.000 pengőt meghaladó saját tőkéjű intézetek	71.896	217.461	3.025	24-1
5,000.000—10,000.000 pengő saját tőkéjű intézetek	8.869	26.536	2.992	34-4
5,000.000 pengőn aluli saját tőkéjű intézetek	32.076	50.241	1.566	38-0
Összes intézetek	112.841	294.238	2.608	26-5

A földhitelintézetek által nyújtott váltókölsönökből tehát átlagosan jóval nagyobb rész volt jelzálogilag biztosítva, mint az egyéb intézetek által nyújtott kölcsönökből. Kimagaslóan vezetnek a földhitelintézetek más intézetekkel szemben a jelzálogilag biztosított váltók darabonkinti átlagösszegét illetőleg is, míg az O. K. H. kötelékébe tartozó hitelszövetkezeteknél ez az átlagösszeg jóval kisebb, mint más intézeteknél. A köteléken kívüli szövetkezetek váltótárcájában jelzálogilag biztosított váltók nem fordultak elő. A fenti adatokból általánosságban leszögezhető az a jelenség, hogy minél kisebbek a pénzüintézetek, váltóállományukból átlagosan annál nagyobb rész van jelzálogilag biztosítva.

Dacára annak, hogy az intézetek saját bevallásuk szerint és bizonyára a tények szerint is a körülményeknek megfelelően óvatossággal igyekeznek eljárni a váltókölsönök nyújtásánál, a rendkívül súlyos gazdasági viszonyok

következményeképpen úgy a hátralékos, mint az óvatolt és perelt váltók állománya az előző évhez képest tetemes emelkedést mutat. A hátralékos és az óvatolt váltók között különösen a kis tételek emelkedtek, amennyiben a hátralékos váltók darabszáma az 1929. év végén 124·9, ezeknek összege pedig 30·7%-kal volt nagyobb, mint az előző év végén, míg az óvatolt váltók darabszáma 133·1 és azoknak összege csak 44·9%-kal haladta meg az előző évi darabszámot, illetve összeget. A perlésnél a nagy tételek inkább előtérbe kerültek, ezeknek darabszáma 115·4, összege 156·4%-kal volt nagyobb az 1929., mint az előző év végén.

A hátralékos váltók darabszámát és összegét az intézetek működési formái és saját tőkéinek nagysága szerint az 51. sz. táblán mutatjuk ki.

51. A hátralékos váltók a budapesti hitelintézetek 1929 december 31-i váltóállományában.

Az intézetek csoportjai	A hátralékos váltók		
	darabszáma	összege	
		ezer pengőben	a nettó (vizont- leszámitottak nélkül) váltók összegének százalékában
a) Működési formák szerint.			
Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak ...	10.386	19.267	2·7
Földhitelintézetek	155	4.592	8·8
Különleges tevékenységi kört ellátó pénzüzetek ...	9.895	7.756	6·0
Az O. K. H. kötelékébe tartozó hitelszövetkezetek ...	187	54	12·0
Köteléken kívül álló hitelszövetkezetek	—	—	—
Összesen....	20.623	20.669	3·6
b) A saját tőkék nagysága szerint.			
10,000.000 P-t meghaladó saját tőkével működő pénz- intézetek	13.876	24.697	3·3
5,000.000—10,000.000 pengő saját tőkével működő pénzüzetek	555	2.537	4·6
5,000.000 pengőn aluli saját tőkével működő pénz- intézetek	6.192	4.435	4·7
Összesen	20.623	31.669	3·6

Az 51. számú tábla adataiból az tűnik ki, hogy a bankoknál és takarékpénztáraknál az egész váltóállomány összegéből jóval kisebb rész jutott a hátralékos váltókra, mint az egyéb jellegű intézeteknél. A legkedvezőtlenebb ebben a tekintetben a helyzet az O. K. H. kötelékébe tartozó hitelszövetkezeteknél. A hátralékos váltók átlagos gyakorisága az intézetek nagyságával fordított viszonyban áll, tehát a nagyintézeteknél volt aránylag a legkevesebb hátralékos váltó.

Az óvatolt váltók számának és összegének alakulását és az utóbbinak a hátralékos váltók, valamint az egész váltóállomány összegéhez való viszonyát az 52. sz. tábla mutatja ki.

52. Az óvatolt váltók a budapesti hitelintézetek váltóállományában az 1929. üzletév végén.

Az intézetek csoportjai	Az óvatolt váltók			
	darabszáma	összege		
		ezer pengőben	a hátralékos váltók összegének százalékában	a nettó (visszontleszámlítottak nélkül) váltók összegének százalékában
a) Működési formák szerint.				
Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	6.512	4.970	25-8	0-7
Földhitelintézetek	85	991	21-6	1-9
Különl. tevékenységi kört ellátó pénzüzetek	76	132	1-7	0-1
Az O. H. K. kötelekébe tartozó hitelszövetk. ..	110	31	57-4	6-9
Köteléken kívül álló hitelszövetkezetek	—	—	—	—
Összesen	6.683	6.124	19-3	2-1
b) A saját tőkék nagysága szerint.				
10,000.000 P-t meghaladó saját tőkével működő pénzüzetek	1.638	3.486	14-1	0-5
5,000.000—10,000.000 pengő saját tőkével működő pénzüzetek	476	765	18-8	1-4
5,000.000 pengőn aluli saját tőkével működő pénzüzetek	4.669	1.873	42-2	2-0
Összesen	6.783	6.124	19-3	0-7

Az itt kimutatott adatok szerint a kis intézetek a váltóknak jóval nagyobb hányadát óvatolják, mint a nagy és középintézetek. Jóval gyakoribb az óvatolás a hitelszövetkezeteknél, mint az egyéb intézeteknél; az O. K. H. kötelekébe tartozó szövetkezetek hátralékos váltóinak több mint a fele óvatolásra kerül, míg a bankok és takarékpénztárak az ilyen váltóknak átlag csak negyedét óvatolják.

A perelt váltók számát, összegét, az utóbbiaknak a hátralékos váltók és az egész váltóállomány összegéhez való arányát az 53. sz. tábla tünteti fel.

A perelt váltók összege az óvatolt váltók összegének több, mint kétszeresét teszi. Az O. K. H. kötelekébe tartozó szövetkezetek, amint láttuk, a hátralékos váltókból jóval nagyobb hányadot óvatolnak, mint az egyéb intézetek.

A perlésnél egészen más a helyzet, amennyiben az O. K. H. kötelekébe tartozó szövetkezeteknél kisebb hányad jut perlésre a hátralékos anyagból, mint a bankoknál, a takarékpénztáraknál és a földhitelintézeteknél. A gazdasági viszonyoknak az 1929. évben történt romlására vall az a körülmény, hogy míg 1928-ban a váltóálladék összegének csak 0-7%-át tette, addig 1929-ben már 1-5%-át teszi ki a perelt váltók összege. Ez az átlagos arány a legkedvezőtlenebb a földhitelintézeteknél, ahol a váltóállomány összegéből 5-7% a perlésre került összeg.

53. A perelt váltók a budapesti hitelintézetek váltóállományában az 1929. üzletév végén.

Az intézetek csoportjai	A perelt váltók			
	darabszáma	összege		
		ezer pengőben	a hátralékos váltók összegének százalékában	a nettó (visszontleszámtottak nélkül) váltók összegének százalékában
a) Működési formák szerint.				
Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	5.468	10.061	52.2	1.4
Földhitelintézetek	88	2.974	64.8	5.7
Különl. tevékenységi kört ellátó pénzüzetek.	53	192	2.5	0.1
Az O. K. H. kötelékébe tartozó hitelszövetk. ..	62	23	42.6	5.1
Összesen	5.671	13.250	41.8	1.5
b) A saját tőkék nagysága szerint.				
10,000.000 P-t meghaladó saját tőkével működő pénzüzetek	1.374	9.447	38.2	1.3
5,000.000—10,000.000 pengő saját tőkével működő pénzüzetek	252	1.463	57.7	2.6
5,000.000 pengőn aluli saját tőkével működő pénzüzetek	4.045	2.340	52.8	2.5
Összesen	5.671	13.250	41.8	1.5

Az intézetek váltóüzleti tevékenységének közelebbi megvilágítása érdekében vegyük szemügyre ezek után, hogy az intézetek működési forma, továbbá a saját tőke nagysága szempontjából megkülönböztetett egyes csoportjainak váltóállományában egy-egy darab váltó átlag mekkora összeget képviselt 1929-ben és mekkora volt ez az átlagösszeg az 1928. év végén. Az idevonatkozólag megejtett számítások szerint egy-egy váltó átlagos összege :

	1928-ban	1929-ben
A részvénytársasági bankoknál és takarékpénztáraknál	1.545 P	1.451 P
A földhitelintézeteknél	3.262 «	2.704 «
A különleges tevékenységi kört ellátó intézeteknél	971 «	1.019 «
Az O. K. H. kötelékébe tartozó hitelszövetkezeteknél	465 «	381 «
A köteléken kívül álló hitelszövetkezeteknél	178 «	142 «
10,000.000 pengőt meghaladó saját tőkével működő pénzüzeteknél	nincs adat	1.525 «
Az 5,000.000—10,000.000 pengő saját tőkével működő pénzüzeteknél	« «	1.660 «
Az 5,000.000 pengőn aluli saját tőkével működő pénzüzeteknél	« «	813 «
Az összes hitelintézeteknél	1.468 P	1.389 P

Ezek az adatok is a gazdasági viszonyokban 1928-hoz képest bekövetkezett romlásról tesznek tanúságot, mert a váltók darabonkénti átlagösszegének csökkenése nyilvánvalóan a hitelképesség általános hanyatlásával van összefüggésben.

Az előleg- és a tőzsdei reportüzlet.

Már a mérlegtételek vizsgálatánál megállapítottuk, hogy a fővárosi pénzügyintézetek üzleti tevékenységében az értékpapírokra, aranyra, ezüstre és ingóságokra előleg formájában történő hitelezés évek óta visszafejlődést mutat, ami főképp azzal magyarázható, hogy az ilyen hitelnyújtások mindinkább a folyószámlás üzlet keretében bonyolítottatnak le. Az előlegüzlet 1929. évi alakulására vonatkozó adatokat az 54. számú tábla foglalja magában.

54. Az előlegüzlet alakulása a budapesti pénzügyintézeteknél az 1929. évben.

Megnevezés	Érték- papírokra	Aranyra, ezüstre és egyéb ingóságokra	Árukra	Egyébre	Az összes
a d o t t e l ő l e g e k					
a) Abszolút számban.					
Az év kezdetén az előlegek száma	23.310	71	26	—	23.407
Az év kezdetén az előlegek összege ezer pengőben	35.232	81	1.389	—	36.702
Az év folyamán nyújtott előlegek összege ezer pengőben	74.316	55	6.337	478	81.186
Az év folyamán visszafizetett elő- legek összege ezer pengőben	85.526	29	4.745	203	90.503
Az év végén az előlegek összege ezer pengőben	24.022	107	2.981	275	27.385
Az év végén az előlegek száma	15.332	86	60	17	15.495
b) Százalékban.					
Az év kezdetén az előlegek száma	99-6	0-3	0-1	—	100-0
Az év kezdetén az előlegek összege ezer pengőben	96-0	0-2	3-8	—	100-0
Az év folyamán nyújtott előlegek összege ezer pengőben	91-5	0-1	7-8	0-6	100-0
Az év folyamán visszafizetett előlegek összege ezer pengőben	94-5	0-0	5-3	0-2	100-0
Az év végén az előlegek összege ezer pengőben	87-7	0-4	10-9	1-0	100-0
Az év végén az előlegek száma	98-9	0-6	0-4	0-1	100-0

E táblák adataiból kiviláglik, hogy az előlegüzletben az értékpapírokra nyújtott előlegek mellett más előlegek szerepe aránylag elenyésző. Míg az értékpapírokra nyújtott előlegek darabszámában és összegében az 1929. év folyamán jelentékeny csökkenés mutatkozik, addig az aranyra, ezüstre, más ingóságokra és árukra való előlegezés keretei még némileg fejlődtek, tehát végeredményben az előlegüzlet utóbbi alakjai az értékpapírelőleg-üzlethez képest viszonylag nagyobb jelentőségre tettek szert.

Vegyük most szemügyre, hogy az előlegüzlet legfontosabb ága, az értékpapírokra való előlegezés, miképpen alakult az 1929. évben az intézeteknek működési forma és saját tőkéik nagysága szerinti csoportjaiban. Az ezt feltüntető adatok az 55. számú táblán foglaltatnak.

55. Az értékpapírelőlegüzlet alakulása a budapesti pénzintézeteknél az 1929. évben.

Az intézetek csoportjai	Az előlegek száma az év		Az előlegek összege az év		Az év folyamán	
	elején	végén	elején	végén	nyújtott	vissza- fizetett
					előlegek összege	
					ezer pengőben	
a) Működési formák szerint.						
Résztvénytársasági bankok és takarékpénztárak	22.055	14.203	26.780	18.971	55.899	63.708
Földhitelintézetek	335	231	8.393	5.016	18.392	21.769
Különleges tevékenységi kört ellátó pénzintézetek	723	720	3	1	—	2
Az O. K. H. kötelékébe tartozó hitelszövetkezetek.....	—	—	—	—	—	—
Köteléken kívül álló hitelszövetkezetek	197	178	56	34	25	47
Összesen	23.310	15.332	35.232	24.022	74.316	85.526
b) A saját tőkék nagysága szerint.						
10,000.000 pengőt meghaladó saját tőkével működő pénzintézetek	21.190	14.067	13.529	7.269	7.747	14.007
5,000.000—10,000.000 pengő saját tőkével működő pénzintézetek.....	799	553	18.214	13.840	42.822	47.196
5,000.000 pengőn aluli saját tőkével működő pénzintézetek	1.321	712	3.489	2.913	23.747	24.323
Összesen	23.310	15.332	35.232	24.022	74.316	85.526

Az értékpapírokra előleg formájában való hitelnyujtás e tábla adataiból megállapíthatóan az intézeteknek minden egyes csoportjában visszafejlődött. Ezt az üzletágot, amint az adatok mutatják, az O. K. H. kötelékébe tartozó hitelszövetkezetek nem művelik.

Az árukra való előlegnyújtás kizárólag a bankoknál és takarékpénztáraknál és pedig csupán a közép- és kis intézeteknél fordul elő. A forgalom alakulására nézve a következő adatok tájékoztatnak:

	Közép-intézetek	Kis intézetek	Összes intézetek
Az előlegek száma az év elején darab	25	1	26
Az előlegek összege az év elején ezer pengőben	1.366	23	1.389
Az év folyamán nyújtott előlegek ezer pengőben ..	3.276	3.061	6.337
Az év folyamán visszafizetett előlegek ezer pengőben	4.031	714	4.745
Az előlegek összege az év végén ezer pengőben	611	2.370	2.981
Az előlegek száma az év végén	13	47	60

Az árueelőleg e szerint a középintézeteknél lényegesen visszafejlődött, a kis intézeteknél azonban ezt meghaladó emelkedés mutatkozik, úgyhogy végeredményben az előlegek száma és összege az év végén jóval nagyobb volt, mint az év kezdetén.

Az aranyra, ezüstre, ékszerekre és egyéb ingóságokra való előlegezés üzletét a budapesti pénzintézetek között az 1929. év folyamán csak a köteleken kívül álló hitelszövetkezetek művelték. Ennek az üzletnek a forgalma a jelzett időszak alatt a következőképen alakult:

Az év kezdetén az előlegek darabszáma	71
Az év kezdetén az előlegek összege ezer pengőben	81
Az év folyamán nyújtott előlegek összege ezer pengőben	55
Az év folyamán visszafizetett előlegek összege ezer pengőben...	29
Az év végén az előlegek összege ezer pengőben.....	107
Az év végén az előlegek száma	86

Ez az üzlet tehát az 1929. év folyamán a szokásos keretek között mozgott s miután a kölcsönnyújtások a visszafizetéseket meghaladták, a kölcsönálladék az év végén több mint 20%-kal magasabb volt, mint az év kezdetén.

A tőzsdei reportüzlet, az 1929. év elején fennállott álladékot tekintve, nem tartozott a számottevő üzletágak közé s a forgalomnak az év folyamán való alakulása ennek az üzletnek a jelentőségét még csökkentette. A szóbanlevő üzletággal csupán néhány nagy intézet foglalkozott és az 1929. év elején fennálló álladék túlnyomó része a földhitelintézetekre esett. A hitelnyújtást azonban a földhitelintézetek a minimumra redukálták s az évközben történt visszafizetések után ezeknél az év kezdeti álladéknak $\frac{1}{5}$ -ét sem érte el az év végén kimutatott álladék. A bankoknál és takarékpénztáraknál az évkezdeti szerény álladék némileg növekedett. A forgalom alakulásának adatai a következők:

Megnevezés	Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak		Földhitelintézetek		Összesen	
	ezer pengőben	százalékban	ezer pengőben	százalékban	ezer pengőben	százalékban
Álladék az év kezdetén	561	12·6	3.891	87·4	4.452	100·0
Folyósított az év folyamán	740	88·1	100	11·9	840	100·0
Visszafizetett az év folyamán	526	13·8	3.281	86·2	3.807	100·0
Álladék az év végén	775	52·2	710	47·8	1.485	100·0

Az 1928. évben a tőzsdei reportüzlet még sokkal nagyobb méretekben bonyolódott le. A két év forgalmát összehasonlító alábbi adatokból kiderül, hogy a tőzsdei dekonjunktúra ezt az üzletágot csaknem semmivé zsugorította, amennyiben a folyósítás az 1928. évnek $\frac{1}{20}$ -át sem érte el. Az 1928. és 1929. évi forgalom eredményei egymással szembeállítva a következőképen alakulnak:

	1928-ban ezer pengőben	1929-ben ezer pengőben	Indexszám (1928 = 100)
Álladék az év kezdetén	4.761	4.452	93·5
Folyósított az év folyamán	21.223	840	4·0
Visszafizetett az év folyamán ...	21.532	3.807	17·7
Álladék az év végén	4.452	1.485	33·4

A folyószámlás üzlet.

A budapesti pénzüintézetek 1929. évi folyószámlaüzletének forgalma az 56. számú táblán van kimutatva.

56. A folyószámlás üzlet alakulása a budapesti pénzüintézeteknél az 1929. évben.

Az intézetek csoportjai	Az év elején a követelések és a tartozások aktív (+) v. passzív (—) egyenlege	Az év folyamán		Az év végén a követelések és a tartozások aktív (+) v. passzív (—) egyenlege
		teljesített kifizetések	befolyt fizetések	
	e z e r p e n g ő b e n			
a) Működési formák szerint.				
Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	— 198.343	33,760.539	33,707.492	— 145.296
Földhitelintézetek	— 47.173	879.077	910.723	— 78.819
Különleges tevékenységi kört ellátó pénzüintézetek	— 15.722	5,988.316	5,940.537	+ 32.057
Az O. K. H. kötelékébe tartozó hitelszövetkezetek	— 277	8.801	8.448	+ 76
Köteléken kívül álló hitelszövetkezetek ..	+ 2.445	172.005	171.763	+ 2.687
Összesen	— 259.070	40,808.738	40,738.963	— 189.295
b) A saját tőkék nagysága szerint.				
10,000.000 P-t meghaladó saját tőkével működő pénzüintézetek	— 223.144	34,399.403	34,433.559	— 257.300
5,000.000—10,000.000 P saját tőkével működő pénzüintézetek	— 31.732	1,949.160	1,960.727	— 43.299
5,000.000 P-n aluli saját tőkével működő pénzüintézetek	— 4.194	4,460.175	4,344.677	+ 111.304
Összesen	— 259.070	40,808.738	40,738.963	— 189.295

E tábla adatai szerint, a fővárosi intézetek összeségét tekintve, az év folyamán teljesített kifizetések a befolyt fizetéseket 69·8 millió pengővel meghaladták s így az intézeteket terhelő tartozási egyenleg ennek megfelelően csökkent. Az 1929. év végén mutatkozó tartozási egyenleg körülbelül akkora, mint az az egyenleg, mely két évvel előbb fennállott. Az 1929. év folyamán úgy az intézetek részéről teljesített kifizetések, mint az azokhoz befolyt fizetések meghaladták az 1928. évben teljesített kifizetéseket és befolyt fizetéseket és pedig a kifizetések 9, a befolyt fizetések pedig 8·4%-kal voltak magasabbak. A folyószámlás üzlet passzív egyenleget mutat a bankokra, takarékpénztárakra és földhitelintézetekre nézve, aktív egyenleggel zárult azonban a hitelszövetkezetekre nézve, beleértve a nagy altruista hitelszövetkezeteket is. Ha a folyószámlák álladékanak egyenlegét az intézetek nagyság szerinti csoportjai tekintetében vizsgáljuk, aktív egyenleget találunk a kis intézeteknél, míg a nagy és középintézeteknél az egyenleg jelentékenyen passzív, vagyis a hitelszövetkezetek, illetőleg a kis intézetek a folyószámlás üzletben inkább hitelnyújtók, a részvénytársasági bankok és a földhitelintézetek, illetőleg a nagy intézetek inkább hiteligenybevevők.

57. A jelzálogkölcsönök 1929. évi forgalma a budapesti hitelintézeteknél (az átruházott kölcsönökkel együtt.)¹⁾

Az intézetek csoportjai	Az év kezdetén a kölcsönök száma darab	Az év kezdetén a kölcsönök összege	Az év folyamán nyújtott kölcsönök összege	Az év folyamán vissza- fizetett kölcsönök összege	Az év végén a kölcsönök összege	Az év végén a kölcsönök száma darab
	ezer pengő					
<i>1. Működési formák szerint.</i>	<i>a) Abszolút számokban.</i>					
Résztvénytárs. bankok és takarékpénzt.	14.109	349.271	74.994	14.381	409.884	15.267
Földhitelintézetek	8.644	122.188	54.346	21.939	154.595	11.309
Különleges tevékenységi kört ellátó pénzüntézetek	8.560	136.421	21.928	5.936	152.413	8.721
Az O. K. H. kötelékébe tartozó hitel- szövetkezetek	—	—	7.048	—	7.048	145
Köteléken kívül álló hitelszövetkezetek	1	4	—	—	4	1
Összesen	31.314	607.884	158.316	42.256	723.944	35.443
<i>2. A saját tőkék nagysága szerint.</i>						
Záloglevélkibocsátással nem foglalkozó intézetek	15	119	7.074	116	7.077	160
Záloglevélkibocsátással foglalkozó inté- zetek :						
10,000.000 pengőt meghaladó saját tőkéjű intézetek	23.933	456.872	129.161	22.309	563.724	27.920
5,000.000—10,000.000 pengő saját tőkéjű intézetek	4.681	38.512	22.081	16.352	44.241	4.807
5,000.000 pengőn aluli saját tőkéjű intézetek	2.685	112.381	—	3.479	108.902	2.556
Záloglevélkibocsátással foglalkozó inté- zetek összesen	31.299	607.765	151.242	42.140	716.867	35.283
Összesen	31.314	607.884	158.316	42.256	723.944	35.443
<i>1. Működési formák szerint.</i>	<i>b) Százalékokban.</i>					
Résztvénytárs. bankok és takarékpénzt.	45-1	57-5	47-4	34-0	56-6	43-1
Földhitelintézetek	27-6	20-1	34-3	51-9	21-3	31-9
Különleges tevékenységi kört ellátó pénzüntézetek	27-3	22-4	13-8	14-1	21-1	24-6
Az O. K. H. kötelékébe tartozó hitel- szövetkezetek	—	—	4-5	—	1-0	0-4
Köteléken kívül álló hitelszövetkezetek	0-0	0-0	—	—	0-0	0-0
Összesen	100-0	100-0	100-0	100-0	100-0	100-0
<i>2. A saját tőkék nagysága szerint.</i>						
Záloglevélkibocsátással nem foglalkozó hitelintézetek	0-1	0-0	4-5	0-3	1-0	0-4
Záloglevélkibocsátással foglalkozó inté- zetek :						
10,000.000 pengőt meghaladó saját tőkéjű intézetek	76-4	75-2	81-6	52-8	77-9	78-8
5,000.000—10,000.000 pengő saját tőkéjű intézetek	14-9	6-3	13-9	38-7	6-1	13-6
5,000.000 pengőn aluli saját tőkéjű intézetek	8-6	18-5	—	8-2	15-0	7-2
Záloglevélkibocsátással foglalkozó inté- zetek összesen	99-9	100-0	95-5	99-7	99-0	99-6
Összesen	100-0	100-0	100-0	100-0	100-0	100-0

¹⁾ A Földbirtokrendezés Pénzügyi Lebonyolítására Alakult Szövetkezet jelzálogos követeléseit e táblán nincsenek figyelembe véve; e követelések összege az 1929. év végén 245,423.092 pengő.

58. A jelzálogkölcsonők 1929. évi forgalma a budapesti hitelintézeteknél (az átruházott kölcsönök nélkül).¹⁾

Az intézetek csoportjai	Az év kezdetén a kölcsönök száma	Az év kezdetén a kölcsönök összege	Az év folyamán nyújtott kölcsönök összege	Az év folyamán vissza- fizetett kölcsönök összege	Az év végén a kölcsönök összege	Az év végén a kölcsönök száma
	darab	ezer pengőben				darab
1. Működési formák szerint.						
Bankok és takarékpénztárak	12.436	208.090	71.725	9.315	270.500	13.731
Földhitelintézetek	8.523	120.696	54.346	21.762	153.280	11.284
Különleges tevékenységi kört ellátó pénzüstézetek	8.475	135.692	21.928	5.855	151.765	8.639
Az O. K. H. kötelékébe tartozó hitel- szövetkezetek	—	—	—	—	—	—
Köteléken kívül álló hitelszövetkezetek	1	4	—	—	4	1
Összesen	29.435	464.482	147.999	36.932	575.549	33.655
2. A saját tőkék nagysága szerint.						
Záloglevélkibocsátással nem foglalkozó intézetek	9	37	26	34	29	15
Záloglevélkibocsátással foglalkozó inté- zetek :						
10,000.000 pengőt meghaladó saját tőkéjű intézetek	22.171	337.672	128.962	17.646	448.988	26.402
5,000.000—10,000.000 pengő saját tőkéjű intézetek	4.570	14.392	19.011	15.773	17.630	4.682
5,000.000 pengőn aluli saját tőkéjű intézetek	2.685	112.381	—	3.479	108.902	2.556
Záloglevélkibocsátással foglalkozó inté- zetek összesen	29.426	464.445	147.973	36.898	575.520	33.640
Összesen	29.435	464.482	147.999	36.932	575.549	33.655
1. Működési formák szerint.						
Bankok és takarékpénztárak	42-3	44-8	48-5	25-2	47-0	40-8
Földhitelintézetek	28-9	26-0	36-7	58-9	26-6	33-5
Különleges tevékenységi kört ellátó pénzüstézetek	28-8	29-2	14-8	15-9	26-4	25-7
Az O. K. H. kötelékébe tartozó hitel- szövetkezetek	—	—	—	—	—	—
Köteléken kívül álló hitelszövetkezetek	0-0	0-0	—	—	0-0	0-0
Összesen	100-0	100-0	100-0	100-0	100-0	100-0
2. A saját tőkék nagysága szerint.						
Záloglevélkibocsátással nem foglalkozó hitelintézetek	0-0	0-0	0-0	0-1	0-0	0-0
Záloglevélkibocsátással foglalkozó inté- zetek :						
10,000.000 pengőt meghaladó saját tőkéjű intézetek	75-3	72-7	87-2	47-8	78-0	78-5
5,000.000—10,000.000 pengő saját tőkéjű intézetek	15-5	3-1	12-8	42-7	3-1	13-9
5,000.000 pengőn aluli saját tőkéjű intézetek	9-2	24-2	—	9-4	18-9	7-6
Záloglevélkibocsátással foglalkozó inté- zetek összesen	100-0	100-0	100-0	99-9	100-0	100-0
Összesen	100-0	100-0	100-0	100-0	100-0	100-0

¹⁾ A Földbirtokrendezés Pénzügyi Lebonyolítására Alakult Szövetkezet jelzálogos követeléseinek figyelmen kívül hagyásával.

59. Az átruházott jelzálogos kölcsönök 1929. évi forgalma a budapesti hitelintézeteknél.

Az intézetek csoportjai	Az év kezdetén a kölcsönök száma	Az év kezdetén a kölcsönök összege	Az év folyamán nyújtott kölcsönök összege	Az év folyamán vissza- fizetett kölcsönök összege	Az év végén a kölcsönök összege	Az év végén a kölcsönök száma
	darab	ezer pengőben				darab
1. Működési formák szerint.						
a) Abszolút számokban.						
Bankok és takarékpénztárak	1-673	141.181	3.269	5.066	139.384	1.536
Földhitelintézetek	121	1.492	—	177	1.315	25
Különleges tevékenységi kört ellátó pénzüntézetek	85	729	—	81	648	82
Az O. K. H. kötelékébe tartozó hitel- szövetkezetek	—	—	7.048	—	7.048	145
Köteléken kívül álló hitelszövetkezetek Összesen	1.879	143.402	10.317	5.324	148.395	1.788
2. A saját tőkék nagysága szerint.						
Záloglevélkibocsátással nem foglalkozó intézetek	6	82	7.048	82	7.048	145
Záloglevélkibocsátással foglalkozó inté- zetek :						
10,000.000 pengőt meghaladó saját tőkéjű intézetek	1.762	119.200	199	4.663	114.736	1.518
5,000.000—10,000.000 pengő saját tőkéjű intézetek	111	24.120	3.070	579	26.611	125
5,000.000 pengőn aluli saját tőkéjű intézetek	—	—	—	—	—	—
Záloglevélkibocsátással foglalkozó inté- zetek összesen	1.873	143.320	3.269	5.242	141.347	1.643
Összesen	1.879	143.402	10.317	5.324	148.395	1.788
1. Működési formák szerint.						
b) Százalékokban.						
Bankok és takarékpénztárak	89-1	98-5	31-7	95-2	93-9	85-9
Földhitelintézetek	6-4	1-0	—	3-3	0-9	1-4
Különleges tevékenységi kört ellátó pénzüntézetek	4-5	0-5	—	1-5	0-4	4-6
Az O. K. H. kötelékébe tartozó hitel- szövetkezetek	—	—	68-3	—	4-8	8-1
Köteléken kívül álló hitelszövetkezetek Összesen	100-0	100-0	100-0	100-0	100-0	100-0
2. A saját tőkék nagysága szerint.						
Záloglevél kibocsátásával nem foglalkozó hitelintézetek	0-3	0-1	68-3	1-5	4-8	8-1
Záloglevél kibocsátással foglalkozó inté- zetek :						
10,000.000 pengőt meghaladó saját tőkéjű intézetek	93-8	83-1	1-9	87-6	77-3	84-9
5,000.000—10,000.000 pengő saját tőkéjű intézetek	5-9	16-8	29-8	10-9	17-9	7-0
5,000.000 pengőn aluli saját tőkéjű intézetek	—	—	—	—	—	—
Záloglevélkibocsátással foglalkozó inté- zetek összesen	99-7	99-9	31-7	98-5	95-2	91-9
Összesen	100-0	100-0	100-0	100-0	100-0	100-0

A jelzálogüzlet.

A jelzálogüzlet 1929. évi forgalmáról az 57. számú tábla nyújt tájékoztatást. E táblák a jelzálogkölsönök forgalmát az átruházott kölcsönökkel együtt mutatják ki. Hogy a jelzálogüzlet alakulásába világosabb betekintést szerezhessünk, kíváncsúnak látszik az átruházott kölcsönök figyelmen kívül hagyásával mutatkozó forgalom adatait, valamint csupán az átruházott kölcsönök forgalmának adatait külön is szemügyre venni. Ezek az adatok az 58., illetőleg az 59. számú táblán foglaltatnak.

A jelzálogos kölcsönök álladéka az év folyamán 23·9%-kal növekedett. Ebben a növekedésben az intézetek működési forma szempontjából megkülönböztetett csoportjai között leginkább a bankok, takarékpénztárak és a földhitelintézetek vették ki részüket, míg a földhitelintézetek sorába nem tartozó altruista intézeteknél a növekedés már jóval kisebb volt, a köteleken kívül álló szövetkezeteknél pedig a csekély álladék egyáltalában nem szaporodott. Az álladék a nagy intézeteknél különösen jelentékenyen gyarapodott, amennyiben 32·9%-os volt, míg a középintézeteknél átlagban csak 22·5%-os. A kis intézetek jelzálogkölsönállománya valamivel csökkent.

A jelzálogkölsönállománynak átlagosan 23·9%-os emelkedése kereken 111·1 millió pengő többletet jelent. Ez az aránylag jelentékenymérvű szaporodás a fejlődésben mégis bizonyos megtorpanás látszatát kelti, mert az előző évben a jelzálogos kölcsönök 242·3 millió pengős éveleji álladéka 464·5 millióra, tehát 222·2 millió pengővel szaporodott fel, vagyis körülbelül megkétszereződött. A beruházást igénylő földeknek jelzálogteherrel való telítettsége szempontjából egyáltalán nem indokolt, hogy a jelzálogkölsönök növekedésének üteme az 1929. évben előbbi nagy erősségből veszített, miután a folyósított 1929. évi kölcsönök állománya csak 15·3%-át teszi e kölcsönök 1913. évi állományának. Az új folyósítások 1929-ben az előző évhez képest nagyobb visszaesést mutatnak a bérházakra, mint a földbirtokra adott jelzálogos kölcsönöknél, a bérházakra adott kölcsönök összege ugyanis csak 34·8, a földbirtokra adott kölcsönök összege pedig 51·6%-át teszi az ugyanezen célokra az előző évben folyósításra került összegeknek. A kölcsönök biztosítására jelzálogul lekötött földbirtokok területe 304.956 kat. hold, ezeknek becserkéke 216·6 millió pengő volt, vagyis a holdankinti becserkéke átlagosan 710 pengő. Az 1928. évre a holdankinti becserkéke átlagösszege sajátságosan kevesebbet, 607 pengőt tett ki. Érdekes talán szemügyre venni, hogy miképen alakult ez az átlagos holdankinti becserkéke az 1913. évben; a vonatkozó adatok alapján eszközölt számítások szerint 1127 pengő volt, tehát jóval több, mint 1929-ben és 1928-ban.

Az 1929. évben folyósított elsőhelyi jelzálogos kölcsönök megoszlását a jelzálogul lekötött ingatlanok jellege szerint a 60. számú tábla részletezi, az említett kölcsönök biztosítására jelzálogul lekötött ingatlanokról a 61. számú tábla nyújt bővebb tájékoztatást.

60. A budapesti hitelintézetek által az 1929. évben folyósított jelzálogos kölcsönök a jelzálogul lekötött ingatlanok szerint.

Az intézetek csoportjai	Az 1929-ben adott és az intézet tárcájában maradt (át nem ruházott) I. helyre betáblázott jelzálogos kölcsönök ¹⁾ közül esett					
	földbirtokokra		bérházakra		gyárakra	
	darab	ezer pengő	darab	ezer pengő	darab	ezer pengő
1. Működési formák szerint.						
a) Abszolút számokban.						
Résztvénytársasági bankok és takarékpénztárak	2.323	33.794	344	37.872	—	—
Földhitelintézetek	3.211	41.777	—	—	—	—
Különleges tevékenységi kört ellátó pénzügyintézetek	352	1.530	—	—	35	20.054
Köteleken kívül álló szövetkezetek	—	—	—	—	—	—
Összesen	5.886	77.101	344	37.872	35	20.054
2. A saját tőkék nagysága szerint.						
Záloglevelek és egyéb kötvények kibocsátásával nem foglalkozó hitelintézetek	—	—	10	26	—	—
Záloglevelek és egyéb kötvények kibocsátásával foglalkozó hitelintézetek :						
10,000.000 P-t meghaladó saját tőkével működő hitelintézetek	5.357	70.144	344	37.872	35	20.054
5,000.000—10,000.000 pengő saját tőkével működő hitelintézetek	529	6.957	—	—	—	—
5,000.000 pengő aluli saját tőkével működő hitelintézetek	—	—	—	—	—	—
Záloglevél és egyéb kötv. kibocsátásával foglalkozó hitelintézetek összesen	5.886	77.101	344	37.872	35	20.054
Összesen	5.886	77.101	354	37.898	35	20.054
1. Működési formák szerint.						
b) Százalékokban.						
Résztvénytársasági bankok és takarékpénztárak	39.5	43.8	100.0	100.0	—	—
Földhitelintézetek	54.5	54.2	—	—	—	—
Különleges tevékenységi kört ellátó pénzügyintézetek	6.0	2.0	—	—	100.0	100.0
Köteleken kívül álló szövetkezetek	—	—	—	—	—	—
Összesen	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
2. A saját tőkék nagysága szerint.						
Záloglevelek és egyéb kötvények kibocsátásával nem foglalkozó hitelintézetek	—	—	2.9	0.0	—	—
Záloglevelek és egyéb kötvények kibocsátásával foglalkozó hitelintézetek :						
10,000.000 P-t meghaladó saját tőkével működő hitelintézetek	91.0	91.0	97.1	100.0	100.0	100.0
5,000.000—10,000.000 pengő saját tőkével működő hitelintézetek	9.0	9.0	—	—	—	—
5,000.000 pengő aluli saját tőkével működő hitelintézetek	—	—	—	—	—	—
Záloglevél és egyéb kötv. kibocsátásával foglalkozó hitelintézetek összesen	100.0	100.0	97.1	100.0	100.0	100.0
Összesen	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

¹⁾ A Földbirtokrendezés Pénzügyi Lebonyolítására Alakult Szövetkezet jelzálogos követeléseinek nélkül.

61. A budapesti hitelintézetek által az 1929. évben folyósított és át nem ruházott elsőhelyi jelzálogos kölcsönök biztosítására lekötött ingatlanok.

Az intézetek csoportjai	Az 1929-ben adott és az intézet tárcájában maradt (át nem ruházott) I. helyre betáblázott jelzálogos kölcsönök ²⁾ biztosítására jelzálogul lekötött					
	földbirtokok		bérházak		gyárak	
	nagysága kat. hold	becsértéke ezer P-ben	száma db	becsértéke ezer P-ben	száma db	becsértéke ezer P-ben
1. Működési formák szerint.	a) Abszolút számokban.					
Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	109.432	105.728	365	119.841	—	—
Földhitelintézetek	185.813	105.010	—	—	—	—
Különleges tevékenységi kört ellátó pénzügyintézetek	9.711	5.870	—	—	35	82.546
Köteléken kívül álló szövetkezetek	—	—	—	—	—	—
Összesen	304.956	216.608	365	119.841	35	82.546
2. A saját tőkék nagysága szerint.						
Záloglevelek és egyéb kötvények kibocsátásával nem foglalkozó hitelintézetek	—	—	12	8.140	—	—
Záloglevelek és egyéb kötvények kibocsátásával foglalkozó hitelintézetek:						
10,000.000 P-t meghaladó saját tőkével működő hitelintézetek	288.839	199.024	353	111.701	35	82.546
5,000.000—10,000.000 pengő saját tőkével működő hitelintézetek	16.117	17.584	—	—	—	—
5,000.000 pengőn aluli saját tőkével működő hitelintézetek	—	—	—	—	—	—
Záloglev. és egyéb kötv. kibocsátásával foglalkozó hitelintézetek, összesen ...	304.956	216.608	353	111.701	35	82.546
Összesen	304.956	216.608	365	119.841	35	82.546
1. Működési formák szerint.	b) Százalékokban.					
Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	35.9	48.8	100.0	100.0	—	—
Földhitelintézetek	60.9	48.5	—	—	—	—
Különleges tevékenységi kört ellátó pénzügyintézetek	3.2	2.7	—	—	100.0	100.0
Köteléken kívül álló szövetkezetek	—	—	—	—	—	—
Összesen	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1. A saját tőkék nagysága szerint.						
Záloglevelek és egyéb kötvények kibocsátásával nem foglalkozó hitelintézetek	—	—	3.3	6.8	—	—
Záloglevelek és egyéb kötvények kibocsátásával foglalkozó hitelintézetek:						
10,000.000 P-t meghaladó saját tőkével működő hitelintézetek	94.7	91.9	96.7	93.2	100.0	100.0
5,000.000—10,000.000 pengő saját tőkével működő hitelintézetek	5.3	8.1	—	—	—	—
5,000.000 pengőn aluli saját tőkével működő hitelintézetek	—	—	—	—	—	—
Záloglev. és egyéb kötv. kibocsátásával foglalkozó hitelintézetek összesen ...	100.0	100.0	96.7	93.2	100.0	100.0
Összesen	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

²⁾ A Földbirtokrendezés Pénzügyi Lebonyolítására Alakult Szövetkezet jelzálogos követeléseivel nélkül.

Az 1929. évben folyósított és elsőhelyre betáblázott át nem ruházott jelzálogos kölcsönökből tehát az intézetek földbirtokra 57-1, bérházakra és gyárakra 42-9%-ot adtak ki. Kétségtelen, hogy a földbirtok részesedési arányának nagyobbnak kellene lennie, ha a kölcsönök folyósítására befolyást gyakorló tényezők között a mezőgazdaság tökeszegénysége és indokolt beruházási igényei mellett rendkívüli tényezők nem játszottak volna igen nagy szerepet. Sajátságos jelenség, hogy az 1929. évben a részvénytársasági bankok és takarékpénztárak bérházakra és gyárakra összesen nagyobb összeget folyósítottak, mint földbirtokra. A bérházak és gyárak jelzálogos kölcsönigényeit a nagy bankok elégitették ki, a középbankok csak a földbirtokok jelzálogigényeinek kielégítésénél játszottak aránylag szerény szerepet, míg a kis intézetek egyáltalában nem folyósítottak jelzálogos kölcsönöket. A földhitelintézetek szigorúan ragaszkodva a megalakulás alkalmával kitűzött célhoz, jelzálogos kölcsönöket csakis földbirtokokra adtak ki.

A jelzálogos kölcsönök állományának 1929. évi végösszege 23-9%-kal nagyobb volt, mint az 1928. évi. A szaporodás az előbb mondottaknak megfelelően erősebb a bérházakra és gyárakra, mint a földbirtokokra adott kölcsönöknél; az 1928. évi folyósítás összegét 100-nak véve, a földbirtokra adott kölcsönök 1929. évi indexe 118-1, a bérházakra és gyárakra adott kölcsönöknek az 1929. évi indexe pedig 134-1. Az 1929. évi folyósítás ugyan jóval kevesebb volt az 1928. évinél, de nincs lényegesen alatta a háború előtti évenkénti átlagnak. A földbirtokra történt folyósítás összege 1929-ben csak 8-9%-kal kisebb, mint 1913-ban, a bérházakra történt folyósítás pedig 49-3%-kal magasabb.

A lekötött ingatlanok becsértéke átlagban a folyósított kölcsön összegét a földbirtokra adott kölcsönöknél 181-0, a bérházakra adott kölcsönöknél 216-4, a gyárakra adott kölcsönöknél pedig 311-8%-kal haladta meg vagyis a bérháznál, méginkább a gyáraknál aránylag nagyobb mértékű fedezettel nyert a folyósított kölcsön biztosítást. Ennek megfelel az az eredmény is, hogy a földhitelintézeteknél volt a jelzálogilag lekötött érték a folyósított összeghez képest a legalacsonyabb. A földhitelintézeteknek ez a szerepe egyúttal, amennyiben az intézeteket a saját tőkék nagysága szerint tagozzuk, a középintézetek szerepét is jelenti.

A kölcsönök összegének és darabszámának viszonyát nézve, azt látjuk, hogy átlag a földbirtokok egy-egy jelzálogos kölcsönügyletére kereken mintegy 14.000 pengő kölcsön, egy-egy bérházkölcsönügyletre kereken 110.000 pengő kölcsön esik. A földbirtokok kölcsönöknek az előbb említett átlagösszege valamivel emelkedik a bankokra és takarékpénztárakra és mintegy 1000 pengővel csökken a földhitelintézetekre nézve; a földhitelintézetek sorába nem tartozó altruista intézetek átlagosan jóval kisebb összegű földbirtok-kölcsönöket folyósítottak, amennyiben itt egy-egy kölcsönfolyósításra átlagban 4347 pengő esik.

62. A budapesti hitelintézetek által földbirtokra, bérházakra és gyárakra adott jelzálogos kölcsönök álladéka az 1929. év végén.

Az intézetek csoportjai	Az év végén tárcában maradt (át nem ruházott) jelzálogos kölcsönökből esett			
	földbirtokra	bérházakra	gyárakra	összesen
<i>1. Működési formák szerint.</i>				
Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	115.851	154.649	—	270.500
Földhitelintézetek	153.280	—	—	153.280
Különleges tevékenységi kört ellátó pénzügyintézetek	78.740	53.454	19.571	151.765
Köteléken kívül álló hitelszövetkezetek	—	4	—	4
Összesen	347.871	208.107	19.571	575.549
<i>2. A saját tőkék nagysága szerint.</i>				
Záloglevelek kibocsátásával nem foglalkozó hitelintézetek	—	29	—	29
Záloglevelek kibocsátásával foglalkozó hitelintézetek:				
10 millió pengőt meghaladó saját tőkével működő hitelintézetek	274.838	154.579	19.571	448.988
5—10 millió pengő saját tőkével működő hitelintézetek	17.585	45	—	17.630
5 millió pengőn aluli saját tőkével működő hitelintézetek	55.448	53.454	—	108.902
Záloglevelek kibocsátásával foglalkozó hitelintézetek összesen	347.871	208.078	19.571	575.520
Összesen	347.871	208.107	19.571	575.549
<i>1. Működési formák szerint.</i>				
Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	42.8	57.2	—	100.0
Földhitelintézetek	100.0	—	—	100.0
Különleges tevékenységi kört ellátó pénzügyintézetek	51.9	35.2	12.9	100.0
Köteléken kívül álló hitelszövetkezetek	—	100.0	—	100.0
Összesen	60.4	36.2	3.4	100.0
<i>2. A saját tőkék nagysága szerint.</i>				
Záloglevelek kibocsátásával nem foglalkozó hitelintézetek	—	100.0	—	100.0
Záloglevelek kibocsátásával foglalkozó hitelintézetek:				
10 millió pengőt meghaladó saját tőkével működő hitelintézetek	61.2	34.4	4.4	100.0
5—10 millió pengő saját tőkével működő hitelintézetek	99.7	0.3	—	100.0
5 millió pengőn aluli saját tőkével működő hitelintézetek	50.9	49.1	—	100.0
Záloglevelek kibocsátásával foglalkozó hitelintézetek összesen	60.4	36.2	3.4	100.0
Összesen	60.4	36.2	3.4	100.0

¹⁾ A Földbirtokrendezés Pénzügyi Lebonyolítására Alakult Szövetkezet jelzálogos követelései nélkül.

Nézzük ezek után, miképen tagozódtak nem csupán az évközben folyósított, hanem az év végén tárcában levő összes jelzálogos kölcsönök a szerint, hogy azokat földbirtokra, bérházakra, vagy gyárakra adták az intézetek. Ezt a 62. számú tábla adatai mutatják.

E tábla adataiból az a sajátságos jelenség tűnik ki, hogy a részvénytársasági bankok és takarékpénztárak az 1929. évben, mint általában az utóbbi évek folyamán nagyobb összegeket folyósítottak jelzálogos kölcsönök alakjában bérházakra, mint földbirtokokra. A földhitelintézetek mindenkor szem előtt tartották azt az elvet, hogy jelzálogos kölcsönöket csak földbirtokokra adnak, ellenben az egyéb altruista intézetek jelzálogkölcsöneiknek több mint $\frac{1}{3}$ -át már bérházakra és több mint $\frac{1}{10}$ -ét gyárakra folyósították. Ha az intézetek saját tőkéinek nagysága szerinti csoportjait illetőleg nézzük a jelzálogkölcsönálladéknak földbirtokra, bérházra, vagy gyárakra adott kölcsön szerinti megoszlását, megállapíthatjuk, hogy a középintézetek úgyszólván kizárólag csak agrár jelzálogüzletet bonyolítanak le. A nagy intézeteknél az agrár-jelzálogálladék közel kétszerese az egyéb jelzálogos álladéknak, míg a kis intézeteknél a két álladék körülbelül egyenlő. A földbirtokra és bérházakra adott jelzálogkölcsönök egymáshoz való arányában az utóbbi évek folyamán jelentékeny eltolódás ment végbe, mert a jelzálogkölcsönök egész állományából esett

	földbirtokra	bérházakra, gyárakra
	s z á z a l é k	
1926-ban	88·3	11·7
1927-ben	69·1	30·9
1928-ban	63·4	36·6
1929-ben	60·4	39·6

A jelzálogos kölcsönök sajátosságaiba mélyebb betekintést nyerünk azáltal, ha látjuk, hogy a kölcsönök a kölcsönösszeg nagysága szerint miképen tagozódnak.

Mint általában a budapesti hitelintézetek egyéb statisztikai adatait, ezeket az adatokat is részletezni fogjuk itt egyrészt az intézeteknek a működési formák, másrészt azoknak a saját tőkék nagysága szempontjából alakuló csoportjai szerint. Ki fogjuk mutatni egyúttal, hogy százalék-számban miként alakul az arány a kölcsönösszeg egyes nagyságkategóriái között akkor, ha azokat a kölcsönök végösszegéhez viszonyítjuk, valamint akkor, ha az ugyanazon összeg szerinti nagyságkategóriákon belül mutatózó végösszegnek a megoszlását nézzük az intézeteknek a működési formák és a saját tőkék nagysága szempontjából megkülönböztetett csoportjai között.

Mindezek az előbbieken körülírt adatok a 63. és a 64. számú táblakon foglaltatnak.

63. A budapesti hitelintézetek tárcájában az 1929. év végén levő jelzálogos kölcsönök (az átruházott kölcsönök nélkül) nagyságcsoportjai az intézetek működési formái szerint.¹⁾

A kölcsönösszegek nagyságcsoportjai	Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	Földhitelintézetek	Különléges tevékenységi kört ellátó pénzügyintézetek	Köteléken kívül álló hitel-szövetkezetek	Összes hitelintézetek
jelzálogos kölcsöneinek darabszáma az év végén az eredetileg folyósított kölcsönösszegek nagyságcsoportjai szerint					
a) Abszolút számokban.					
200 P és annál kisebb összegű kölcsönök	4.484	1.148	737	—	6.369
201 — 1.000 P összegű kölcsönök	2.088	2.630	2.626	—	7.344
1.001 — 2.000 « « «	882	957	2.419	—	4.258
2.001 — 4.000 « « «	1.183	2.454	1.123	—	4.760
4.001 — 10.000 « « «	2.162	2.185	513	—	4.860
10.001 — 20.000 « « «	1.253	891	309	—	2.453
20.001 — 40.000 « « «	779	515	285	1	1.580
40.001 — 100.000 « « «	449	262	309	—	1.020
100.001 — 200.000 « « «	236	141	161	—	538
200.001 — 400.000 « « «	134	47	93	—	274
400.001 — 1.000.000 « « «	58	38	50	—	146
1.000.001 — 2.000.000 « « «	17	11	9	—	37
2.000.000 P-n felüli « « «	6	5	5	—	16
Összesen	13.731	11.284	8.639	1	33.655
b) Százalékban.					
200 P és annál kisebb összegű kölcsönök	32-6	10-1	8-5	—	18-9
201 — 1.000 P összegű kölcsönök	15-2	23-3	30-4	—	21-8
1.001 — 2.000 « « «	6-4	8-5	28-0	—	12-7
2.001 — 4.000 « « «	8-6	21-8	13-0	—	14-2
4.001 — 10.000 « « «	15-7	19-4	5-9	—	14-5
10.001 — 20.000 « « «	9-3	7-9	3-6	—	7-3
20.001 — 40.000 « « «	5-7	4-6	3-3	100-0	4-7
40.001 — 100.000 « « «	3-3	2-3	3-6	—	3-0
100.001 — 200.000 « « «	1-7	1-3	1-9	—	1-6
200.001 — 400.000 « « «	1-0	0-4	1-1	—	0-8
400.001 — 1.000.000 « « «	0-4	0-3	0-6	—	0-4
1.000.001 — 2.000.000 « « «	0-1	0-1	0-1	—	0-1
2.000.000 P-n felüli « « «	0-0	0-0	0-0	—	0-0
Összesen	100-0	100-0	100-0	100-0	100-0
c) Százalékban.					
200 P és annál kisebb összegű kölcsönök	70-4	18-0	11-6	—	100-0
201 — 1.000 P összegű kölcsönök	28-4	35-8	35-8	—	100-0
1.001 — 2.000 « « «	20-7	22-5	56-8	—	100-0
2.001 — 4.000 « « «	24-8	51-6	23-6	—	100-0
4.001 — 10.000 « « «	44-5	45-0	10-5	—	100-0
10.001 — 20.000 « « «	51-1	36-3	12-6	—	100-0
20.001 — 40.000 « « «	49-3	32-6	18-0	0-1	100-0
40.001 — 100.000 « « «	44-0	25-7	30-3	—	100-0
100.001 — 200.000 « « «	43-9	26-2	29-9	—	100-0
200.001 — 400.000 « « «	48-9	17-2	33-9	—	100-0
400.001 — 1.000.000 « « «	39-7	26-0	34-3	—	100-0
1.000.001 — 2.000.000 « « «	46-0	29-7	24-3	—	100-0
2.000.000 P-n felüli « « «	37-5	31-2	31-3	—	100-0
Összesen	40-8	33-5	25-7	0-0	100-0

¹⁾ A Földbirtokrendezés Pénzügyi Lebonyolítására Alakult Szövetkezet jelzálogos követeléseivel.

64. A budapesti hitelintézetek tárcájában az 1929. év végén levő jelzálogos kölcsönök (az átruházott kölcsönök nélkül) nagyságcsoportjai az intézetek saját tőkéinek nagysága szerint.¹⁾

A kölcsönösszegek nagyságcsoportjai	Az összes hitelintézetek	A záloglevelek és egyéb kötvények kibocsátásával nem foglalkozó hitelint.	Záloglevelek és egyéb kötvények kibocsátásával foglalkozó			
			összes hitelintézetek	hitelintézetek közül		
				10,000.000 pengőöt meghaladó	5,000.000—10,000.000 pengő	5,000.000 pengőn aluli
				saját tőkével működő pénzintézetek		

jelzálogos kölcsöneinek darabszáma az év végén az eredetileg folyósított kölcsönösszegek nagyságcsoportjai szerint

a) Abszolút számokban.						
200 P és annál kisebb összegű kölcsönök	6.369	1	6.368	4.167	1.000	1.201
201— 1.000 P összegű kölcsönök	7.344	8	7.336	5.514	1.821	1
1.001— 2.000 « « «	4.258	3	4.255	3.631	620	4
2.001— 4.000 « « «	4.760	1	4.759	4.242	489	28
4.001— 10.000 « « «	4.860	1	4.859	4.169	426	264
10.001— 20.000 « « «	2.453	—	2.453	2.023	186	244
20.001— 40.000 « « «	1.580	1	1.579	1.235	96	248
40.001— 100.000 « « «	1.020	—	1.020	703	25	292
100.001— 200.000 « « «	538	—	538	379	11	148
200.001— 400.000 « « «	274	—	274	192	3	79
400.001—1,000.000 « « «	146	—	146	103	5	38
1,000.001—2,000.000 « « «	37	—	37	31	—	6
2,000.000 P-n felüli	16	—	16	13	—	3
Összesen	33.655	15	33.640	26.402	4.682	2.556

b) Százalékban.						
200 P és annál kisebb összegű kölcsönök	18-9	6-6	18-9	15-8	21-4	47-0
201— 1.000 P összegű kölcsönök	21-8	53-3	21-8	20-9	38-9	0-0
1.001— 2.000 « « «	12-7	20-0	12-7	13-7	13-2	0-2
2.001— 4.000 « « «	14-2	6-7	14-2	16-1	10-4	1-1
4.001— 10.000 « « «	14-5	6-7	14-5	15-8	9-1	10-3
10.001— 20.000 « « «	7-3	—	7-3	7-7	4-0	9-6
20.001— 40.000 « « «	4-7	6-7	4-7	4-7	2-1	9-7
40.001— 100.000 « « «	3-0	—	3-0	2-7	0-5	11-4
100.001— 200.000 « « «	1-6	—	1-6	1-4	0-2	5-8
200.001— 400.000 « « «	0-8	—	0-8	0-7	0-1	3-1
400.001—1,000.000 « « «	0-4	—	0-4	0-4	0-1	1-5
1,000.001—2,000.000 « « «	0-1	—	0-1	0-1	—	0-2
2,000.000 P-n felüli	0-0	—	0-0	0-0	—	0-1
Összesen	100-0	100-0	100-0	100-0	100-0	100-0

c) Százalékban.						
200 P és annál kisebb összegű kölcsönök	100-0	0-0	100-0	65-4	15-7	18-9
201— 1.000 P összegű kölcsönök	100-0	0-1	99-9	75-1	24-8	0-0
1.001— 2.000 « « «	100-0	0-1	99-9	85-3	14-5	0-1
2.001— 4.000 « « «	100-0	0-0	100-0	89-1	10-3	0-6
4.001— 10.000 « « «	100-0	0-0	100-0	85-8	8-8	5-4
10.001— 20.000 « « «	100-0	—	100-0	82-5	7-6	9-9
20.001— 40.000 « « «	100-0	0-1	99-9	78-1	6-1	15-7
40.001— 100.000 « « «	100-0	—	100-0	68-9	2-5	28-6
100.001— 200.000 « « «	100-0	—	100-0	70-5	2-0	27-5
200.001— 400.000 « « «	100-0	—	100-0	70-1	1-1	28-8
400.001—1,000.000 « « «	100-0	—	100-0	70-6	3-4	26-0
1,000.001—2,000.000 « « «	100-0	—	100-0	83-8	—	16-2
2,000.000 P-n felüli	100-0	—	100-0	81-3	—	18-7
Összesen	100-0	0-0	100-0	78-5	13-9	7-6

¹⁾ A Földbirtokrendezés Pénzügyi Lebonyolítására Alakult Szövetkezet jelzálogos követeléseinek nélkül.

65. Az 1929. év végén a budapesti hitelintézeteknél fennálló, földbirtokokra bekebelezett jelzálogos kölcsönök megoszlása a kölcsönt hitelező intézetek működési formái és a megterhelt ingatlanok fekvése szerint.¹⁾

Ország rész, törvényhatóság	Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	Föld-hitelintézetek	Különleges tevékenységi kört ellátó pénzüzetek	Összes hitelintézetek
által földbirtokokra adott jelzálogos kölcsönök összege az év végén területi megoszlás szerint				
<i>Duna jobbpartja.</i>	<i>a) Pengőben.</i>			
Baranya vm.	9,639.959	2,250.198	2,535.378	14,425.535
Pécs tjt.	—	—	—	—
Fejér vm.	9,795.167	15,842.523	12,647.771	38,285.461
Székesfehérvár tjt.	—	—	—	—
Győr vm.	408.074	6,730.808	1,738.501	8,877.383
Győr tjt.	280.102	10.400	—	290.502
Komárom vm.	855.431	880.001	445.939	2,181.371
Moson vm.	402.499	138.356	551.658	1,092.513
Somogy vm.	4,826.444	8,353.927	6,485.108	19,665.479
Sopron vm.	239.609	1,091.318	227.625	1,558.552
Sopron tjt.	—	—	—	—
Tolna vm.	1,827.334	8,294.228	1,721.739	11,843.301
Vas vm.	1,845.358	3,397.812	1,631.380	6,874.550
Veszprém vm.	4,160.044	8,498.043	1,993.294	14,651.381
Zala vm.	3,292.294	6,045.630	1,666.409	11,004.333
Összesen	37,572.315	61,533.244	31,644.802	130,750.361
<i>Duna balpartja.</i>				
Esztergom vm.	315.638	162.357	—	477.995
Hont vm.	515.958	12.452	—	528.410
Nógrád vm.	1,645.256	2,928.868	3,278.799	7,852.923
Pozsony vm.	—	—	—	—
Összesen	2,476.852	3,103.677	3,278.799	8,859.328
<i>Duna-Tisza köze.</i>				
Bács-Bodrog vm.	4,024.357	1,037.246	1,029.232	6,090.835
Baja tjt.	49.547	—	—	49.547
Csongrád vm.	5,774.817	3,388.842	3,041.577	12,205.236
Hódmezővásárhely tjt.	242.879	340.000	—	582.879
Szeged tjt.	—	10.850	—	10.850
Heves vm.	3,823.128	5,563.648	4,590.405	13,977.181
Jász-Nagykún-Szolnok vm.	5,532.228	9,461.871	5,858.799	20,852.898
Pest-Pilis-Solt-Kiskún vm.	12,027.573	23,315.049	7,390.288	42,732.910
Budapest	—	—	—	—
Kecskemét tjt.	1,139.862	313.000	—	1,452.862
Összesen	32,614.391	43,430.506	21,910.301	97,955.198

¹⁾ A Földbirtokrendezés Pénzügyi Lebonyolítására Alakult Szövetkezet je zálogos követeléseivel nélkül.

65. Az 1929. év végén a budapesti hitelintézeteknél fennálló, földbirtokokra bekebelezett jelzálogos kölcsönök megoszlása a kölcsönt hitelező intézetek működési formái és a megterhelt ingatlanok fekvése szerint.¹⁾ (Folytatás.)

Országrés, törvényhatóság	Részvény- társasági bankok és takarékpénz tárak	Föld- hitelintézetek	Különleges tevékenységi kört ellátó pénzintézetek	Összes hitelintézetek
által földbirtokokra adott jelzálogos kölcsönök összege az év végén területi megoszlás szerint				
<i>Tisza jobbpartja.</i>	<i>a) Pengőben.</i>			
Abaúj-Torna vm.	240.027	1,473.370	755.367	2,468.764
Bereg vm.	60.056	4.000	—	64.056
Borsod vm.	2,463.398	4,452.160	2,233.456	9,149.014
Miskolc tjv.	48.022	—	—	48.022
Gömör és Kishont vm.	16.887	—	—	16.887
Ung vm.	—	—	—	—
Zemplén vm.	2,600.028	4,093.603	493.821	7,187.452
Összesen	5,428.418	10,023.133	3,482.644	18,934.195
<i>Tisza balpartja.</i>				
Békés vm.	14,928.337	8,807.127	6,129.195	29,864.659
Bihar vm.	3,470.277	4,206.880	1,564.534	9,241.691
Hajdú vm.	2,293.742	7,233.248	1,212.009	10,738.999
Debrecen tjv.	972.681	132.700	—	1,105.381
Szabolcs vm.	7,022.605	7,305.672	5,523.353	19,851.630
Szatmár vm.	2,119.850	2,835.010	433.657	5,388.517
Összesen	30,807.492	30,520.637	14,862.748	76,190.877
<i>Tisza-Maros szöge.</i>				
Arad vm.	1,156.761	2,281.392	1,343.179	4,781.332
Csanád vm.	5,730.939	2,333.673	2,153.647	10,218.259
Torontál vm.	63.616	24.947	62.865	151.428
Összesen	6,951.316	4,640.012	3,559.691	15,151.019
Mindössze	115,850.784	153,251.209	78,738.985	347,840.978
Külföld :				
Ausztriához	} csatolt terület	—	—	—
Cseh-Szlovákiához		52	1.468	31
Romániához		334	25.011	27
Jugoszláviához		217	2.065	156
Elszakitott terület összesen ...	603	28.544	214	29.361
Főösszeg	115,851.387	153,279.753	78,739.199	347,870.339

¹⁾ A Földbirtokrendezés Pénzügyi Lebonyolítására Alakult Szövetkezet jelzálogos követeléseivel.

65. Az 1929. év végén a budapesti hitelintézeteknél fennálló, földbirtokokra bekebelezett jelzálogos kölcsönök megoszlása a kölcsönt hitelező intézetek működési formái és a megterhelt ingatlanok fekvése szerint.¹⁾ (Folytatás.)

Országgrész, törvényhatóság	Résztvény- társasági bankok és takarékpénztárak	Föld- hitelintézetek	Különleges tevékenységi kört ellátó pénzüstézetek	Összes hitelintézetek
által földbirtokokra adott jelzálogos kölcsönök összege az év végén területi megoszlás szerint				
<i>Duna jobbpartja.</i>	<i>b) Százalékban.</i>			
Baranya vm.	8-3	1-5	3-2	4-1
Pécs tjt.	—	—	—	—
Fejér vm.	8-5	10-3	16-1	11-0
Székesfehérvár tjt.	—	—	—	—
Győr vm.	0-4	4-4	2-2	2-5
Győr tjt.	0-2	0-0	—	0-1
Komárom vm.	0-7	0-6	0-6	0-6
Moson vm.	0-4	0-1	0-7	0-3
Somogy vm.	4-2	5-5	8-2	5-7
Sopron vm.	0-2	0-7	0-3	0-5
Sopron tjt.	—	—	—	—
Tolna vm.	1-6	5-4	2-2	3-4
Vas vm.	1-6	2-2	2-1	2-0
Veszprém vm.	3-5	5-6	2-5	4-2
Zala vm.	2-8	3-9	2-1	3-2
Összesen	32-4	40-2	40-2	37-6
<i>Duna balpartja.</i>				
Esztergom vm.	0-3	0-1	—	0-1
Hont vm.	0-5	0-0	—	0-1
Nógrád vm.	1-4	1-9	4-2	2-3
Pozsony vm.	—	—	—	—
Összesen	2-2	2-0	4-2	2-5
<i>Duna-Tisza köze.</i>				
Bács-Bodrog vm.	3-5	0-7	1-3	1-8
Baja tjt.	0-0	—	—	0-0
Csongrád vm.	5-0	2-2	3-9	3-5
Hódmezővásárhely tjt.	0-2	0-2	—	0-2
Szeged tjt.	—	0-0	—	0-0
Heves vm.	3-3	3-7	5-8	4-0
Jász-Nagykún-Szolnok vm.	4-8	6-2	7-4	6-0
Pest-Pilis-Solt-Kiskún vm.	10-3	15-2	9-4	12-3
Budapest	—	—	—	—
Kecskemét tjt.	1-0	0-2	—	0-4
Összesen	28-1	28-4	27-8	28-2

¹⁾ A Földbirtokrendezés Pénzügyi Lebonyolítására Alakult Szövetkezet jelzálogos követeléseinek nélkül.

65. Az 1929. év végén a budapesti hitelintézeteknél fennálló, földbirtokokra bekebelezett jelzálogos kölcsönök megoszlása a kölcsönt hitelező intézetek működési formái és a megterhelt ingatlanok fekvése szerint.¹⁾ (Vége.)

Ország rész, törvényhatóság	Részvény- társasági bankok és takarékpénztárak	Föld- hitelintézetek	Különleges tevékenységi kört ellátó pénzintézetek	Összes hitelintézetek
által földbirtokokra adott jelzálogos kölcsönök összege az év végén területi megoszlás szerint				
<i>Tisza jobbpartja.</i>				
Abauj-Torna vm.	0.2	1.0	1.0	0.7
Bereg vm.	0.1	0.0	—	0.0
Borsod vm.	2.2	2.9	2.8	2.6
Miskolc tjv.	0.0	—	—	0.0
Gömör és Kishont vm.	0.0	—	—	0.0
Ung vm.	—	—	—	—
Zemplén vm.	2.2	2.6	0.6	2.1
Összesen	4.7	6.5	4.4	5.4
<i>Tisza balpartja.</i>				
Békés vm.	12.9	5.8	7.8	8.6
Bihar vm.	3.0	2.7	2.0	2.7
Hajdú vm.	2.0	4.7	1.5	3.1
Debrecen tjv.	0.8	0.1	—	0.3
Szabolcs vm.	6.1	4.8	7.0	5.7
Szatmár vm.	1.8	1.8	0.6	1.5
Összesen	26.6	19.9	18.9	21.9
<i>Tisza-Maros szöge.</i>				
Arad vm.	1.0	1.5	1.7	1.4
Csanád vm.	4.9	1.5	2.7	3.0
Torontál vm.	0.1	0.0	0.1	0.0
Összesen	6.0	3.0	4.5	4.4
Mindössze	100.0	100.0	100.0	100.0
<i>Külföld:</i>				
Ausztriához	—	—	—	—
Cseh-Szlovákiához	0.0	0.0	0.0	0.0
Romániához	0.0	0.0	0.0	0.0
Jugoszláviához	0.0	0.0	0.0	0.0
Elszakított terület összesen...	0.0	0.0	0.0	0.0
Főösszeg	100.0	100.0	100.0	100.0

¹⁾ A Földbirtokrendezés Pénzügyi Lebonyolítására Alakult Szövetkezet jelzálogos követeléseivel.

66. Az 1929. év végén a budapesti hitelintézeteknél fennálló, földbirtokokra bekebelezett jelzálogos kölcsönök megoszlása a megterhelt ingatlanok fekvése és a kölcsönt hitelező intézetek nagyságkategóriái szerint.¹⁾

Ország rész, törvényhatóság	Összes pénztézetek	A záloglevél kibocsátással foglalkozó pénztézetek közül a		
		10,000.000 pengőt meghaladó	5,000.000— 10,000.000 pengő	5,000.000 pengőn aluli
		saját tőkével működő pénztézetek		
		által földbirtokokra adott jelzálogos kölcsönök összege az év végén területi megoszlás szerint		
<i>Duna jobbpartja.</i>		<i>a) Pengőben</i>		
Baranya vm.	14,425.535	11.728.598	328.891	2,368.046
Pécs tjt.	—	—	—	—
Fejér vm.	38,285.461	28,959.396	3,287.963	6,038.102
Székesfehérvár tjt.	—	—	—	—
Győr vm.	8,877.383	7,412.350	1,015.350	449.683
Győr tjt.	290.502	290.502	—	—
Komárom vm.	2,181.371	1,845.836	2.800	332.735
Moson vm.	1,092.513	514.779	26.076	551.658
Somogy vm.	19,665.479	13,294.178	929.149	5,442.152
Sopron vm.	1,558.552	1,280.315	86.559	191.678
Sopron tjt.	—	—	—	—
Tolna vm.	11,843.301	10,792.436	56.125	994.740
Vas vm.	6,874.550	5,260.470	41.042	1,573.038
Veszprém vm.	14,651.381	12,472.885	672.960	1,505.536
Zala vm.	11,004.333	9,223.003	540.887	1,240.443
Összesen	130,750.361	103,074.748	6,987.802	20,687.811
<i>Duna balpartja.</i>				
Esztergom vm.	477.995	469.495	8.500	—
Hont vm.	528.410	528.410	—	—
Nógrád vm.	7,852.923	4,965.233	236.714	2,650.976
Pozsony vm.	—	—	—	—
Összesen	8,859.328	5,963.138	245.214	2,650.976
<i>Duna-Tisza köze.</i>				
Bács-Bodrog vm.	6,090.835	5,353.016	192.500	545.319
Baja tjt.	49.547	49.547	—	—
Csongrád vm.	12,205.236	8,544.286	1,377.579	2,283.371
Hódmezővásárhely tjt.	582.879	582.879	—	—
Szeged tjt.	10.850	10.850	—	—
Heves vm.	13,977.181	9,973.119	640.301	3,363.761
Jász-Nagykún-Szolnok vm.	20,852.898	16,056.544	767.888	4,028.466
Pest-Pilis-Solt-Kiskún vm.	42,732.910	37,309.532	1,677.826	3,745.552
Budapest	—	—	—	—
Kecskemét tjt.	1,452.862	1,452.862	—	—
Összesen	97,955.198	79,332.635	4,656.094	13,966.469

¹⁾ A Földbirtokrendezés Pénzügyi Lebonyolítására Alakult Szövetkezet jelzálogos követelése nélkül.

66. Az 1929. év végén a budapesti hitelintézeteknél fennálló, földbirtokokra bekebelezett jelzálogos kölcsönök megoszlása a megterhelt ingatlanok fekvése és a kölcsönt hitelező intézetek nagyságkategóriái szerint.¹⁾ (Folytatás.)

Országrész, törvényhatóság	Összes pénzintézetek	A záloglevélkibocsátással foglalkozó		
		pénzintézetek közül a		
		10,000.000 pengőt meghaladó	5,000.000 — 10,000.000 pengő	5,000.000 pengőn aluli
		saját tőkével működő pénzintézetek		
által földbirtokokra adott jelzálogos kölcsönök összege az év végén területi megoszlás szerint				
Tisza jobbpartja.		a) Pengőben		
Abaúj-Torna vm.	2,468.764	1,764.543	34.000	670.221
Bereg vm.	64.056	60.056	4.000	—
Borsod vm.	9,149.014	7,187.960	545.082	1,415.972
Miskolc t.jv.	48.022	48.022	—	—
Gömör és Kishont vm.	16.887	16.887	—	—
Ung vm.	—	—	—	—
Zemplén vm.	7,187.452	6,795.880	142.773	248.799
Összesen	18,934.195	15,873.348	725.855	2,334.992
Tisza balpartja.				
Békés vm.	29,864.659	24,425.919	189.960	5,248.780
Bihar vm.	9,241.691	7,618.754	265.816	1,357.121
Hajdú vm.	10,738.999	9,712.462	373.855	652.682
Debrecen t.jv.	1,105.381	1,105.381	—	—
Szabolcs vm.	19,851.630	14,221.065	647.009	4,983.556
Szatmár vm.	5,388.517	5,001.033	37.258	350.226
Összesen	76,190.877	62,084.614	1,513.898	12,592.365
Tisza-Maros szöge.				
Arad vm.	4,781.332	1,260.557	2,177.596	1,343.179
Csanád vm.	10,218.259	7,158.375	1,250.832	1,809.052
Torontál vm.	151.428	86.963	1.600	62.865
Összesen	15,151.019	8,505.895	3,430.028	3,215.096
Mindössze	347,840.978	274.834.378	17,558.891	55,447.709
Külföld :				
Ausztriához	—	—	—	—
Cseh-Szlovákiához	1.551	824	714	13
Romániához	25.372	569	24.483	320
Jugoszláviához	2.438	2.346	—	92
Elszakított terület összesen...	29.361	3.739	25.197	425
Főösszeg	347,870.339	274,838.117	17,584.088	55,448.134

¹⁾ A Földbirtokrendezés Pénzügyi Lebonyolítására Alakult Szövetkezet jelzálogos követeléseinek nélkül.

66. Az 1929. év végén a budapesti hitelintézeteknél fennálló, földbirtokokra bekebelezett jelzálogos kölcsönök megoszlása a megterhelt ingatlanok fekvése és a kölcsönt hitelező intézetek nagyságkategóriái szerint.¹⁾ (Folytatás.)

Országrészt, törvényhatóság	Összes pénz- inté- zetek	A záloglevél kibocsátással foglalkozó					
		pénzintézetek közül a					
		10,000,000 pengő meghaladó	5,000,000— 10,000,000 pengő	5,000,000 pengőn aluli	10,000,000 pengő meghaladó	5,000,000— 10,000,000 pengő	5,000,000 pengőn aluli
		saját tőkével működő pénzintézetek					
által földbirtokokra adott jelzálogos kölcsönök összege az év végén területi megoszlás szerint							
b) Százalékban.							
Duna jobbpartja.							
Baranya vm.	4.1	4.3	1.9	4.3	81.3	2.3	16.4
Pécs t.jv.	—	—	—	—	—	—	—
Fejér vm.	11.0	10.5	18.7	10.9	75.6	8.6	15.8
Székesfehérvár t.jv.	—	—	—	—	—	—	—
Győr vm.	2.5	2.7	5.8	0.8	83.5	11.4	5.1
Győr t.jv.	0.1	0.1	—	—	100.0	—	—
Komárom vm.	0.6	0.7	0.0	0.6	84.6	0.1	15.3
Moson vm.	0.3	0.2	0.2	1.0	47.1	2.4	50.5
Somogy vm.	5.7	4.8	5.3	9.8	67.6	4.7	27.7
Sopron vm.	0.5	0.5	0.5	0.4	82.1	5.6	12.3
Sopron t.jv.	—	—	—	—	—	—	—
Tolna vm.	3.4	3.9	0.3	1.8	91.1	0.5	8.4
Vas vm.	2.0	1.9	0.2	2.8	76.5	0.6	22.9
Veszprém vm.	4.2	4.5	3.8	2.7	85.1	4.6	10.3
Zala vm.	3.2	3.4	3.1	2.2	83.9	4.9	11.2
Összesen	37.6	37.5	39.8	37.3	78.9	5.3	15.8
Duna balpartja.							
Esztergom vm.	0.1	—	—	—	—	—	—
Hont vm.	0.1	0.2	0.0	—	98.2	1.8	—
Nógrád vm.	2.3	0.2	—	—	100.0	—	—
Pozsony vm.	—	1.8	1.4	4.8	63.2	3.0	33.8
Összesen	2.5	2.2	1.4	4.8	67.3	2.8	29.9
Duna-Tisza köze.							
Bács-Bodrog vm.	1.8	2.0	1.1	1.0	87.9	3.2	8.9
Baja t.jv.	0.0	0.0	—	—	100.0	—	—
Csongrád vm.	3.5	3.1	7.8	4.1	70.0	11.3	18.7
Hódmezővásárhely t.jv.	0.2	0.2	—	—	100.0	—	—
Szeged t.jv.	0.0	0.0	—	—	100.0	—	—
Heves vm.	4.0	3.6	3.7	6.1	71.3	4.6	24.1
Jász-Nagykún-Szolnok vm.	6.0	5.8	4.4	7.3	77.0	3.7	19.3
Pest-Pilis-Solt-Kiskún vm.	12.3	13.6	9.5	6.7	87.3	3.9	8.8
Budapest	—	—	—	—	—	—	—
Kecskemét t.jv.	0.4	0.5	—	—	100.0	—	—
Összesen	28.2	28.8	26.5	25.2	81.0	4.8	14.2

¹⁾ A Földbirtokrendezés Pénzügyi Lebonyolítására Alakult Szövetkezet jelzálogos követelései nélkül.

66. Az 1929. év végén a budapesti hitelintézeteknél fennálló, földbirtokokra bekebelezett jelzálogos kölcsönök megoszlása a megterhelt ingatlanok fekvése és a kölcsönt hitelező intézetek nagyságkategóriái szerint.¹⁾ (Vége.)

Országgrész, törvényhatóság	Összes pénz- inté- zetek	A záloglevélkibocsátással foglalkozó pénzintézetek közül a						
		10,000,000 pengőt meghaladó	5,000,000— 10,000,000 pengő	5,000,000 pengőn aluli	10,000,000 pengőt meghaladó	5,000,000— 10,000,000 pengő	5,000,000 pengőn aluli	
saját tőkével működő pénzintézetek								
által földbirtokokra adott jelzálogos kölcsönök összege az év végén területi megoszlás szerint								
Tisza jobbpartja.								
Abaúj-Torna vm.	0-7	0-7	0-2	1-2	71-5	1-4	27-1	
Bereg vm.	0-0	0-0	0-0	—	93-8	6-2	—	
Borsod vm.	2-6	2-6	3-1	2-5	78-6	6-0	15-4	
Miskolc tjv.	0-0	0-0	—	—	100-0	—	—	
Gömör és Kishont vm.	0-0	0-0	—	—	100-0	—	—	
Ung vm.	—	—	—	—	—	—	—	
Zemplén vm.	2-1	2-5	0-8	0-5	94-6	2-0	3-4	
Összesen	5-4	5-8	4-1	4-2	83-8	3-8	12-4	
Tisza balpartja.								
Békés vm.	8-6	8-9	1-1	9-5	81-8	0-6	17-6	
Bihar vm.	2-7	2-8	1-5	2-5	82-5	2-9	14-6	
Hajdú vm.	3-1	3-5	2-1	1-1	90-4	3-5	6-1	
Debrecen tjv.	0-3	0-4	—	—	100-0	—	—	
Szabolcs vm.	5-7	5-2	3-7	9-0	71-6	3-3	25-1	
Szatmár vm.	1-5	1-8	0-2	0-6	92-8	0-7	6-5	
Összesen	21-9	22-6	8-6	22-7	81-5	2-0	16-5	
Tisza-Maros szöge.								
Arad vm.	1-4	0-5	12-4	2-4	26-4	45-5	28-1	
Csanád vm.	3-0	2-6	7-1	3-4	70-0	12-3	17-7	
Torontál vm.	0-0	0-0	0-0	0-0	57-4	1-1	41-5	
Összesen	4-4	3-1	19-5	5-8	56-2	22-6	21-2	
Mindössze	100-0	100-0	99-9	100-0	79-0	0-1	15-9	
Külföld:								
Ausztriához	} csatolt terület	—	—	—	—	—	—	
Cseh-Szlovákiához ...		0-0	0-0	0-0	0-0	53-1	46-0	0-9
Romániához		0-0	0-0	0-1	0-0	2-2	96-5	1-3
Jugoszláviához		0-0	0-0	—	0-0	96-2	—	3-8
Elszakított terület összesen...	0-0	0-0	0-1	0-0	12-7	85-8	1-5	
Főösszeg	100-0	100-0	100-0	100-0	79-0	5-1	15-9	

¹⁾ A Földbirtokrendezés Pénzügyi Lebonyolítására Alakult Szövetkezet jelzálogos követeléseinek nélkül.

67. Az 1929. év végén a budapesti hitelintézeteknél fennálló, bérházakra és gyárakra bekebelezett jelzálogos kölcsönök megoszlása a megterhelt ingatlanok fekvése és a kölcsönt hitelező intézetek működési formái szerint.

Ország rész, törvényhatóság	Résztvénytársasági bankok és takarékpénztárak	Különleges tevékenységi kört ellátó pénzügyintézetek	Köteleken kívül álló hitelszövetkezetek	Összes hitelintézetek	Résztvénytársasági bankok és takarékpénztárak	Különleges tevékenységi kört ellátó pénzügyintézetek	Köteleken kívül álló hitelszövetkezetek	Összes hitelintézetek
	által bérházakra és gyárakra adott jelzálogos kölcsönök összege területi megoszlás szerint				által bérházakra és gyárakra adott jelzálogos kölcsönök összege területi megoszlás szerint			
<i>Duna jobbpartja.</i>	<i>a) Pengőben.</i>				<i>b) Százalékban.</i>			
Baranya vm.	—	—	—	—	—	—	—	—
Pécs tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—
Fejér vm.	—	—	—	—	—	—	—	—
Székesfehérvár tjt.	379.230	—	—	379.230	0.3	—	—	0.2
Győr vm.	—	—	—	—	—	—	—	—
Győr tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—
Komárom vm.	—	—	—	—	—	—	—	—
Moson vm.	—	295.189	—	295.189	—	0.4	—	0.1
Somogy vm.	119.807	194.940	—	314.747	0.1	0.3	—	0.1
Sopron vm.	—	—	—	—	—	—	—	—
Sopron tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—
Tolna vm.	—	—	—	—	—	—	—	—
Vas vm.	46.383	451.138	—	497.521	0.0	0.6	—	0.2
Veszprém vm.	68.790	178.230	—	247.020	0.0	0.2	—	0.1
Zala vm.	1	128.099	—	128.100	0.0	0.2	—	0.1
Összesen	614.211	1,247.596	—	1,861.807	0.4	1.7	—	0.8
<i>Duna balpartja.</i>								
Esztergom vm.	—	—	—	—	—	—	—	—
Hont vm.	—	—	—	—	—	—	—	—
Nógrád vm.	25.171	—	—	25.171	0.0	—	—	0.0
Pozsony vm.	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen	25.171	—	—	25.171	0.0	—	—	0.0
<i>Duna-Tisza köze.</i>								
Bács-Bodrog vm.	—	—	—	—	—	—	—	—
Baja tjt.	110.081	—	—	110.081	0.0	—	—	0.1
Csongrád vm.	3	389.902	—	389.905	0.0	0.5	—	0.2
Hódmezővásárhely tjt. ...	—	—	—	—	—	—	—	—
Szeged tjt.	43.204	194.940	—	238.144	0.0	0.3	—	0.1
Heves vm.	146.679	144.810	—	291.489	0.1	0.2	—	0.1
Jász-Nagykún-Szolnok vm.	299.825	116.965	—	416.790	0.2	0.2	—	0.2
Pest-Pilis-Solt-Kiskún vm.	1,019.907	2,712.412	3.320	3,735.639	0.7	3.7	100.0	1.6
Budapest	149,891.587	66,733.685	—	216,625.272	96.9	91.4	—	95.1
Kecskemét tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen	151,511.286	70,292.714	3.320	221,807.320	97.9	96.3	100.0	97.4

67. Az 1929. év végén a budapesti hitelintézeteknél fennálló, bérházakra és gyárakra bekebelezett jelzálogos kölcsönök megoszlása a megterhelt ingatlanok fekvése és a kölcsönt hitelező intézetek működési formái szerint. (Vége.)

Ország rész, törvényhatóság	Résztvény- társasági ban- kok és takarékpénztárak	Különleges tevé- kenységi kört ellátó pénztár- zetek	Köteleken kívül álló hitelszövet- kezetek	Összes hitel- intézetek	Résztvénytársasági bankok és takarékpénztárak	Különleges tevé- kenységi kört ellátó pénztár- zetek	Köteleken kívül álló hitelszövet- kezetek	Összes hitel- intézetek
	által bérházakra és gyárakra adott jelzálogos kölcsönök összege területi megoszlás szerint				által bérházakra és gyárakra adott jelzálogos kölcsönök összege területi megoszlás szerint			
<i>Tisza jobbpartja.</i>	<i>a) Pengőben.</i>				<i>b) Százalékban</i>			
Abaúj-Torna vm.	—	—	—	—	—	—	—	—
Bereg vm.	—	—	—	—	—	—	—	—
Borsod vm.	62.127	—	—	62.127	0-1	—	—	0-0
Miskolc tjt.	336.816	—	—	336.816	0-2	—	—	0-2
Gömör és Kishont vm. .	—	—	—	—	—	—	—	—
Ung vm.	—	—	—	—	—	—	—	—
Zemplén vm.	19.975	—	—	19.975	0-0	—	—	0-0
Összesen	418.918	—	—	418.918	0-3	—	—	0-2
<i>Tisza balpartja.</i>								
Békés vm.	241.971	957.937	—	1,199.908	0-2	1-3	—	0-5
Bihar vm.	—	—	—	—	—	—	—	—
Hajdú vm.	110.213	194.940	—	305.153	0-0	0-3	—	0-1
Debrecen tjt.	145.240	98.790	—	244.030	0-1	0-1	—	0-1
Szabolcs vm.	547.062	66.835	—	613.897	0-4	0-1	—	0-3
Szatmár vm.	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen	1,044.486	1,318.502	—	2,362.988	0-7	1-8	—	1-0
<i>Tisza-Maros szöge.</i>								
Arad vm.	—	—	—	—	—	—	—	—
Csanád vm.	—	167.101	—	167.101	—	0-2	—	0-1
Torontál vm.	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen	—	167.101	—	167.101	—	0-2	—	0-1
Mindössze	153,614.072	73,025.913	3.320	226,643.305	99-3	100-0	100-0	99-5
Külföld :								
Ausztriához	1	—	—	1	0-0	—	—	0-0
Cseh-Szlovákiához	249	—	—	249	0-0	—	—	0-0
Romániához	1,033.105	—	—	1,033.105	0-7	—	—	0-5
Jugoszláviához ..	865	—	—	865	0-0	—	—	0-0
Elszakított terület összesen	1,034.220	—	—	1,034.220	0-7	—	—	0-5
Főösszeg	154,648.292	73,025.913	3.320	227,677.525	100-0	100-0	100-0	100-0

68. Az 1929. év végén a budapesti hitelintézeteknél fennálló, bérházakra és gyárakra bekebelezett jelzálogos kölcsönök megoszlása a megterhelt ingatlanok fekvése és a kölcsönt hitelező intézetek nagyságkategóriái szerint.

Ország-rész, törvény- hatóság	A záloglevélkibocsátással foglalkozó					A záloglevélkibocsátással foglalkozó									
	összes pénzintézetek	pénzintézetek közül				összes pénzintézetek	pénzintézetek közül				összes pénzintézetek	pénzintézetek közül			
		10,000,000 pengő meghaladó	5,000,000 — 10,000,000 pengő	5,000,000 pengő aluli	saját tőkével működő pénzintézetek		10,000,000 pengő meghaladó	5,000,000 — 10,000,000 pengő	5,000,000 pengő aluli	saját tőkével működő pénzintézetek					
Által bérházakra és gyárakra adott jelzálogos kölcsönök összege területi megoszlás szerint					Által bérházakra és gyárakra adott jelzálogos kölcsönök összege területi megoszlás szerint										
<i>Duna jobbpartja.</i>	a) Pengőben.					b) Százalékban.									
Baranya	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pécs t.jv.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fejér vm.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Székesfehé- vár t.jv.	379.230	379.230	—	—	—	0.2	0.2	—	—	100.0	100.0	—	—	—	—
Győr vm.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Győr t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Komárom vm.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moson vm. ...	295.189	295.189	—	—	—	0.1	0.2	—	—	100.0	100.0	—	—	—	—
Somogy vm. ...	314.747	314.738	—	—	9	0.1	0.2	—	—	0.0	100.0	100.0	—	—	0.0
Sopron vm.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sopron t.jv. ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tolna vm.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vas vm.	497.521	497.520	—	—	1	0.2	0.3	—	—	0.0	100.0	100.0	—	—	0.0
Veszprém vm.	247.020	247.020	—	—	—	0.1	0.1	—	—	100.0	100.0	—	—	—	—
Zala vm.	128.100	128.099	—	—	1	0.1	0.1	—	—	0.0	100.0	100.0	—	—	0.0
Összesen...	1,861.807	1,861.796	—	—	11	0.8	1.1	—	—	0.0	100.0	100.0	—	—	0.0
<i>Duna balpartja.</i>															
Esztergom vm.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hont vm.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nógrád vm. ...	25.171	25.171	—	—	—	0.0	0.0	—	—	100.0	100.0	—	—	—	—
Pozsony vm. ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen...	25.171	25.171	—	—	—	0.0	0.0	—	—	100.0	100.0	—	—	—	—
<i>Duna-Tisza köze.</i>															
Bács-Bodrog vm.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Baja t.jv.	110.081	110.072	—	—	9	0.1	0.1	—	—	0.0	100.0	100.0	—	—	0.0
Csongrád vm. .	389.905	389.902	—	—	3	0.2	0.2	—	—	0.0	100.0	100.0	—	—	0.0
Hódmezővásár- hely t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szeged t.jv. ...	238.144	238.144	—	—	—	0.1	0.1	—	—	100.0	100.0	—	—	—	—
Heves vm.	291.489	291.489	—	—	—	0.1	0.2	—	—	100.0	100.0	—	—	—	—
Jász-N.-K.-Szol- nok vm.	416.790	416.785	—	—	5	0.2	0.2	—	—	0.0	100.0	100.0	—	—	0.0
Pest-Pilis-Solt- Kiskun vm. .	3,707.309 ¹⁾	3,707.309	—	—	—	1.6	2.2	—	—	99.2	99.2	—	—	—	—
Budapest	216,625.272	163,227.397	42.471	53,355.404	95.1	93.7	95.5	99.8	100.0	75.4	0.0	24.6	—	—	—
Kecskemét t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen...	221,778.990	168,381.098	42.471	53,355.421	97.4	96.7	95.5	99.8	100.0	75.9	0.0	24.1	—	—	—

¹⁾ Ezenkívül 28.330 P. jelzálogos kölcsön záloglevél kibocsátásával nem foglalkozó pénzintézeteknél. —

²⁾ Ezenkívül záloglevél kibocsátásával nem foglalkozó pénzintézetek által kihelyezett kölcsön 0.8%.

68. Az 1929. év végén a budapesti hitelintézeteknél fennálló, bérházakra és gyárakra bekebelezett jelzálogos kölcsönök megoszlása a megterhelt ingatlanok fekvése és a kölcsönt hitelező intézetek nagyságkategóriái szerint. (Vége.)

Országgrész, törvény- hatóság	A záloglevélkibocsátással foglalkozó				A záloglevélkibocsátással foglalkozó								
	összes pénzüstintézetek	pénzüstintézetek közül			összes pénzüstintézetek	pénzüstintézetek közül			összes pénzüstintézetek	pénzüstintézetek közül			
		10.000.000 pengő meghaladó	5.000.000— 10.000.000 pengő	5.000.000 pengő aluli		10.000.000 pengő meghaladó	5.000.000— 10.000.000 pengő	5.000.000 pengő aluli		10.000.000 pengő meghaladó	5.000.000— 10.000.000 pengő	5.000.000 pengő aluli	
saját tőkével működő pénzüstintézetek				saját tőkével mű- ködő pénzüstintézetek				saját tőkével mű- ködő pénzüstintézetek					
által bérházakra és gyárakra adott jelzálogos kölcsönök összege területi megoszlás szerint					által bérházakra és gyárakra adott jelzálogos kölcsönök összege területi megoszlás szerint								
Tisza jobbpartja.													
a) Pengőben.													
Abaúj-Torna vm.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Bereg vm.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Borsod vm.	62.127	62.127	—	—	0-0	0-0	—	—	100-0	100-0	—	—	
Miskolc t.jv. . .	336.816	336.816	—	—	0-2	0-2	—	—	100-0	100-0	—	—	
Gömör és Kis- hont vm.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ung vm.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Zemplén vm. .	19.975	19.975	—	—	0-0	0-0	—	—	100-0	100-0	—	—	
Összesen...	418.918	418.918	—	—	0-2	0-2	—	—	100-0	100-0	—	—	
Tisza balpartja.													
Békés vm.	1.199.908	1.199.908	—	—	0-5	0-7	—	—	100-0	100-0	—	—	
Bihar vm.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Hajdú vm.	305.153	305.149	—	4	0-1	0-2	—	0-0	100-0	100-0	—	0-0	
Debrecen t.jv. .	244.030	145.240	—	98.790	0-1	0-1	—	0-2	100-0	59-5	—	40-5	
Szabolcs vm. . .	613.897	613.894	—	3	0-3	0-3	—	0-0	100-0	100-0	—	0-0	
Szatmár vm. . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Összesen...	2.362.988	2.264.191	—	98.797	1-0	1-3	—	0-2	100-0	95-8	—	4-2	
Tisza—Maros szöge.													
Arad vm.	—	—	—	—	—	—	—	—	100-0	—	—	—	
Csanád vm.	167.101	167.101	—	—	0-1	0-1	—	—	—	100-0	—	—	
Torontál vm. .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Összesen...	167.101	167.101	—	—	0-1	0-1	—	—	100-0	100-0	—	—	
Mindössze...	226.614.975	173.118.275	42.471	53.454.229	99-5	99-4	95-5	100-0	100-0	76-4	0-0	23-6	
Külföld :													
Ausztriához . .	1	—	1	—	0-0	—	0-0	—	100-0	—	100-0	—	
Cseh- Szlovákiához .	249	3	246	—	0-0	0-0	0-6	—	100-0	1-2	98-8	—	
Romániához . .	1.033.105	1.032.159	943	3	0-5	0-6	2-1	0-0	100-0	99-9	0-1	—	
Jugoszláviához .	865	5	791	69	0-0	0-0	1-8	0-0	100-0	0-6	91-4	8-0	
Elszakított terület													
összesen	1.034.220	1.032.167	1.981	72	0-5	0-6	4-5	0-0	100-0	99-8	0-2	0-0	
Főösszeg...	227.649.195	174.150.442	44.452	53.454.301	100-0	100-0	100-0	100-0	100-0	76-5	0-0	23-5	

A fennálló kölcsönök között aránylag legtöbb az itt kimutatott adatok szerint a 200—1000 pengőig terjedő értékhatár kategóriájába esik; az ide tartozó kölcsönök az összes kölcsönöknek körülbelül egyötödét képviselik. Különösen domináló ez a kategória a földhitelintézeteknél és az altruista intézeteknél, míg a bankoknál és a takarékpénztáraknál már kisebb jelentőségű. A bankok és takarékpénztárak nyilvántartásaiban aránylag sok olyan jelzálogos kölcsönügylet szerepel, amelyeknek állandéka nem haladja meg a 200 pengőt, már viszonylag jóval kisebb az ilyen kölcsönök száma a földhitelintézeteknél és az egyéb altruista intézeteknél. A 2000—10.000 pengő összeg közötti állandékú jelzálogos kölcsönök az átlagosnál jóval nagyobb arányban vannak képviselve az összes kölcsönök között a földhitelintézeteknél, míg az 1000—2000 pengő közötti állandékú kölcsönök elsősorban az egyéb altruista intézetek tárcáit terhelik. A 10.000 pengő összegen felüli állományú kölcsönöknek körülbelül a fele a bankoknál és takarékpénztáraknál áll fenn. Ezek az intézetek tehát elsősorban az egészen kisösszegű, ezenkívül a tekintélyesebb összegű hitelnyuítások terén érvényesülnek vezető súllyal, míg a közepes nagyságú hitelek tekintetében már a földhitelintézetek és az egyéb altruista intézetek játszanak fontosabb szerepet. A közepes összegű jelzálogos kölcsönök lebonyolításában a kis intézeteknek egészen elenyésző a jelentősége, elég tekintélyes azonban az ilyen intézetek részesedése a 200 pengőn aluli állandékú kölcsönökben, amennyiben az ilyen kölcsönöknek csak egyötöde ezeknél áll fenn, de ezt az arányt jóval meghaladja részesedésük a nagy jelzálogos kölcsönökben, különösen azokban, amelyeknek állandéka a 20.000 és 1.000.000 pengő között mozog.

A hivatalos statisztika hosszú idő óta kimutatja a jelzálogos kölcsönök megoszlását a szerint, hogy a fennálló tartozásokból mennyi van belföldön az egyes törvényhatóságok területén, esetleg egyes más államok területén levő ingatlanokra bekebelezve. Az 1929. évi ilyen adatokat a földbirtokokra bekebelezett kölcsönöket illetőleg a 65. és a 66., a bérházakra és gyárakra bekebelezett kölcsönöket pedig a 67. és a 68. számú táblázatokon részletezzük.

Az említett táblázatokon épen úgy, mint a jelzálogkölcsönökre vonatkozó egyéb táblázatokon figyelmen kívül vannak hagyva a Földbirtokreform Pénzügyi Lebonyolítására Alakult Szövetkezet jelzálogüzleti adatai, miután a nevezett intézet jelzálogos üzletei egészen sajátos természetűek és azokra vonatkozó adatok a legtöbb részletezésben nem is állnak rendelkezésre.

A táblázatokból megállapíthatóan a fővárosi pénzintézetek által földbirtokokra adott kölcsönök összegéből az egyes országrészek között a legnagyobb hányaddal (37·6%-kal) a Duna jobbpartja, az ezután következő legmagasabb hányaddal (28·2%-kal) a Duna-Tisza köze részesedik. Jelentékeny még (21·9%) a Tisza balpartjának a részesedése, míg a többi

három országrész a folyósított kölcsönökből jóval kisebb összeget vett igénybe. Vármegyék szerint Fejér-, Pest-Pilis-Solt-Kiskun- és Békés-vármegyék részesedése emelkedik ki. E három vármegye együttesen 31·9%-át foglalja le a földbirtokokra adott jelzálogos kölcsönöknek, tehát körülbelül egyharmadát. A Duna jobbpartja a földhitelintézetekre és az egyéb altruista intézetekre nézve a jelzálogos kölcsönökben való érdekeltség szempontjából nagyobb jelentőségű volt, mint más intézetekre nézve, míg a Tisza balpartja a részvénytársasági bankokra és takarékpénztárakra nézve látszik e tekintetben nagyobb jelentőségűnek. A nagy pénzintézeteknél a földbirtokra adott jelzálogos kölcsönökben való összes érdekeltségnek körülbelül $\frac{4}{5}$ -e esik, valamivel több, mint egyhatoda a kis intézetekre és csak körülbelül $\frac{1}{20}$ -a a középintézetekre. A jelzálogüzletek terén jelentékenynek mondható a kisintézetek szerepe, elsősorban Moson és Torontál, azután Nógrád, Heves, Abaúj-Torna, Szabolcs és Arad vármegyékben. A középintézetek csak az Arad vármegyei és az országtól elszakított területi jelzálogüzletekben játszanak kimagasló szerepet. Az itt nem említett törvényhatóságok jelzálogüzleteiben a nagy pénzintézetek erős túlsúllyal dominálnak, több olyan törvényhatóság van, ahol kizárólagosan ezek fejtik ki a fővárosi intézetek jelzálogüzleti tevékenységét.

A bérházakra és gyárakra adott jelzálogos kölcsönök álladékanak területi megoszlását feltüntető táblázatok adataiban kimagasló jelenség az, hogy az ilyen kölcsönöknek 95·1%-a budapesti bérházakra és gyárakra van folyósítva. A közép- és a kis intézetek a bérházakra és gyárakra való jelzálogkölcsönfolyósítás terén a legtöbb vidéken alig játszanak szerepet, ebben a tekintetben Budapest a legfontosabb kivétel, ahol a bérházak és gyárak jelzálogkölcsöntartozásainak 24·6%-a kis intézetekkel, a többi pedig a nagy intézetekkel szemben áll fenn, kivétel még Debrecen város, ahol pénzintézetek bérházakra folyósított jelzálogos követeléseiből 40·5% esik a kis és 59·5% a nagy intézetekre.

A hivatalos statisztika adatgyűjtő tevékenysége nemcsak a pénzintézetek által folyósított jelzálogkölcsönökre, hanem a földbirtokokra bekebelezett egyéb kölcsönökre is kiterjed. A magyar földbirtok hiteligényeinek kielégítése terén a budapesti pénzintézetek által betöltött szerep mélyebb megvilágítást nyer, ha a budapesti hitelintézetek részéről fennállott jelzálogkövetelések adatait a földbirtokok összes bekebelezett terheinek adataival összehasonlítjuk. Módunkban áll ezt az összehasonlítást az említett két-fajta jelzálogteher területi megoszlása szerint eszközölni. A vonatkozó adatok a 69. számú táblán vannak feltüntetve.

E tábla adatait illetőleg meg kell jegyeznünk, hogy a budapesti hitelintézetek jelzálogos követelései között nincs számításba véve a jelzálogilag biztosított váltók összege; ez az összeg csak hozzávetőlegesen állapítható meg, számításaink szerint körülbelül 220—230 millió P-t tesz ki. Nem teljes

69. A magyar földbirtok összes és a budapesti hitelintézeteknél fennálló kebelezett tartozásai.

Megnevezés	Összes földbirtok területe	A budapesti pénzüntézetek földbirtokra bekebelezett jelzálogos követeléseinek összege	A földbirtok összes terhei	Egy holdra esik átlag	
				bármilyen bekebele- zett tartozásra	budapesti pénz- intézetek jelzálogos követelése
p e n g ő b e n					
Dunántúli dombos vidék.					
Baranya	698.109	14,425.535	56,136.872	80	21
Fejér	717.364	38,285.461	84,802.887	118	53
Győr, Moson és Pozsony	414.457	10,260.398	34,576.480	83	25
Komárom és Esztergom	344.203	2,659.366	22,744.278	66	8
Somogy	1,163.300	19,665.479	57,486.892	49	17
Sopron.....	333.314	1,558.552	35,146.062	105	5
Tolna.....	616.191	11,843.301	47,386.658	77	19
Vas	574.684	6,874.550	64,649.574	113	12
Veszprém	688.583	14,651.381	46,024.031	67	21
Zala	844.044	11,004.333	64,764.120	77	13
Összesen ...	6,394.249	131,228.356	513,717.854	80	21
Alföld.					
Bács-Bodrog vm.	307.634	6,140.382	24,690.843	80	20
Békés vm.	639.657	29,864.659	115,465.599	181	47
Bihar vm.	483.273	9,241.691	48,947.633	101	19
Csanád, Arad és Torontál vm. ...	348.051	15,151.019	57,942.323	167	44
Csongrád vm.	601.603	12,798.965	55,836.980	93	21
Hajdú vm.	580.909	11,844.380	59,148.625	102	20
Jász-Nagykun-Szolnok vm.	913.877	20,852.898	106,424.336	117	23
Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm.	2,287.337	44,185.772	242,574.090	106	19
Szabolcs és Ung vm.	808.122	19,851.630	94,059.321	116	25
Szatmár és Bereg vm.	361.560	5,452.573	23,316.888	65	15
Összesen ...	7,332.023	175,383.969	828,406.638	113	24
Északi dombos vidék.					
Abauj-Torna vm.	289.290	2,468.764	26,109.807	90	9
Borsod-Gömör és Kishont vm.	687.249	9,213.923	34,366.404	50	13
Heves vm.	652.123	13,977.181	60,654.289	93	21
Nógrád és Hont vm.....	494.767	8,381.333	42,238.536	85	17
Zemplén vm.	306.775	7,187.452	35,117.743	115	23
Összesen ...	2,430.204	41,228.653	198,486.779	82	17
Magyarország összesen	16,156.476	347,840.978	1,540.611.271	95	22

a budapesti hitelintézetek földbirtokokra kebelezett jelzálogos követeléseiről kimutatott összeg azért sem, mert ebben nincsenek benne a Földbirtok-reform Pénzügyi Lebonyolítására Alakult Szövetkezetnek a földbirtok-reform során a megváltás révén és a vagyonváltság révén földhözjutottakkal szemben fennálló és összesen 245,423.092 P-t tevő követelései. Ezekből a követelésekből alig $\frac{1}{5}$ rész és pedig 45,609.813 P van számításba véve a földbirtokok összes terhei címén 69. számú táblában kimutatott összegekben. Ha mindezeket a tételeket is figyelembe vesszük, azt lehetne mondani, hogy a magyarországi földbirtokokra nehezedő összes jelzálogos teherből körülbelül a felerész budapesti pénzintézetek követelése, míg a táblázat adatai szerint ez alig $\frac{1}{4}$ részt tesz ki. Az említett adatokból kitűnőleg az átlagosnál jóval kisebb értékben vannak a földbirtokokra nehezedő jelzálogos teherben a budapesti hitelintézetek érdekelve Sopron, Vas, Komárom és Esztergom, Abaúj-Torna és Zala vármegyék területén, viszont ez az érdekeltség aránylag a legnagyobb Fejér, Békés, Csanád, Arad és Torontál vármegyékben. A hivatalos statisztika kimutatja a jelzálogos kölcsönök megoszlását az eredetileg folyósított kölcsönösszegek kamatlába szerint is. A budapesti intézetek idevonatkozó adatait a 70. számú táblázat tartalmazza.

A jelzálogos kölcsönök túlnyomó része $7-7\frac{1}{2}\%$ -os kamatozása (62·2%). Ezután a legnagyobb kategória a $6\frac{1}{2}-7\%$ közti kamatozású csoporté (16·5%). A $6\frac{1}{2}\%$ és annál kisebb kamatozású kölcsön csak elenyésző hányadban fordul elő, az ilyen kölcsönök nem teszik ki az összes kölcsönöknek 1%-át, ellenben a $7\frac{1}{2}\%$ -nál magasabb kamatozású kölcsönök az összes kölcsönöknek még körülbelül $\frac{1}{5}$ -ét képviselik. A bankok és takarékpénztárak jelzálogos kölcsönei között aránylag kevés az átlagosnál magasabb és alacsonyabb kamatozású rész, még inkább az átlagos 7 és $7\frac{1}{2}\%$ -os kamatnívón mozognak a földhitelintézetek jelzálogos kölcsönei. A különleges tevékenységi kört ellátó intézetek (földhitelintézetek sorába nem tartozó altruista intézetek) jelzálogos kölcsönei között a legnagyobb rész (61·4%) $6\frac{1}{2}-7\%$ -os kamat mellett van kiadva, tehát valamivel alacsonyabb kamattal, mint a bankok, takarékpénztárak és földhitelintézetek jelzálogos kölcsöneinek a zöme, elég jelentékeny hányadot tesz azonban ezeknél az intézeteknél az olyan jelzálogos kölcsön, amely aránylag magas, 8%-ot meghaladó kamatszolgáltatásra van kötelezve. A kistőkű intézeteknél az átlagosnál valamivel kedvezőbb a kamatozás, a középintézeteknél valamivel kedvezőtlenebb, mint a nagy intézeteknél, bár a középintézeteknél elég számottevő hányadot tesz a 7%-os és kisebb kamatra kiadott kölcsönösszeg, ami a nagyintézeteknél csak elvétve fordul elő. Ennek az utóbb említett jelenségnek természetesen főképp az a magyarázata, hogy az úgynevezett altruista intézetek, amelyek a jelzáloghitelre fordítható tőkéhez gyakran közületi támogatással kedvezményes feltételek mellett jutnak, többnyire a közép- és kisintézetek sorába tartoznak.

Az előző évi állapothoz viszonyítva a jelzáloghitel kamatlába némileg emelkedő irányzatúnak mondható.

A jelzáloghitel kapcsán előfordult beperlésekről és elárverezésekről a következő adatok állanak rendelkezésre :

	Száma	Összege 1.000 P-ben
Visszafizetésre beperelt jelzálogos kölcsönök.....	168	7.238
Ebből a földbirtokokra esik	163	6.907
a bérházakra esik.....	5	331
Beperelt hátralékos járulékok.....	289	1.015
Ebből a földbirtokokra esik	271	872
a bérházakra esik	18	143

	földbirtokok	Elárverezett bérházak
Kataszteri hold	4.900	—
Esetek száma	17	—
A kötelés összege ezer pengőben	1.883	—
A követelést megelőző terhek összege ezer pengőben	—	—
A jelzálogértéke ezer pengőben.....	1.247	—

A követelések fedezése szempontjából az intézetek által megvásárolt ingatlanok :

	száma	Ebből esik földbirtokokra	bérházakra
.....	3.873 $\frac{1}{8}$	3.873	$\frac{1}{8}$
esetben	13	12	1
a követelés összege ezer pengőben	1.620	1.562	58
a követelést megelőző terhek összege ezer pengőben	—	—	—
a jelzálog értéke ezer pengőben	872	815	57

Beperlések és elárverezések egészen lényegtelen kivételtől eltekintve csak a 10 millió P-t meghaladó saját tőkéjű intézetek jelzálogos kölcsöneinél fordultak elő. A földhitelintézetek jóval nagyobb arányban fogatosítottak perlést, mint az egyéb működési formájú intézetek, az előbbieknél ugyanis a követeléseknek 3-4, a bankoknál és takarékpénztáraknál 0-7, míg a földhitelintézetek sorába nem tartozó más altruista intézeteknél 1-1%-a került perlésre. Elárverezésre csak a földhitelintézetek által megterhelt földbirtokok kerültek. A perléseknél az előző évi állapothoz képest jelentékeny emelkedés állapítható meg, amennyiben a perelt 1929. évi összeg úgy a földbirtoknál, mint a bérházaknál az előző évinek több mint négyszeresét teszi.

Az önkormányzati kölcsönüzlet.

A törvényhatósági, községi és közhasznú művekre adott kölcsönök forgalma a budapesti hitelintézeteknél az 1929. évben a következőképen alakult :

71. Törvényhatósági, községi és közhasznú művekre adott kölcsönök forgalma. — 1929.

Megnevezés	Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	Földhitelintézetek	Különleges tevékenységi kört ellátó pénzüzetek	Összes hitelintézetek
a) Abszolút számokban.				
Az év kezdetén a kölcsönök száma	3.498	32	2.684	6.214
Az év kezdetén a kölcsönök összege ezer P-ben	44.214	2	4.489	48.705
Az üzletév alatt folyósított kölcsönök összege ezer P-ben	8.310	—	2.620	10.930
Az üzletév alatt befolyt törlesztések összege ezer P-ben	624	—	2.393	3.017
Az év végén a kölcsönök összege ezer P-ben	51.900	2	4.716	56.618
Az év végén a kölcsönök száma	2.953	32	2.817	5.802
b) Százalékban.				
Az év kezdetén a kölcsönök száma	56·3	0·5	43·2	100·0
Az év kezdetén a kölcsönök összege	90·8	0·0	9·2	100·0
Az üzletév alatt folyósított kölcsönök összege	—	—	24·0	100·0
Az üzletév alatt befolyt törlesztések összege	76·0	—	79·3	100·0
Az év végén a kölcsönök összege ezer P-ben	91·7	0·0	8·3	100·0
Az év végén a kölcsönök száma	50·9	0·5	48·6	100·0

Az 1929. évben a szóbanlevő kölcsönök folyósítása a fenti adatokból kitűnőleg meglehetősen szűk keretek közt mozgott; a folyósított kölcsönök összege alig volt több az előző évben folyósított összegnek $\frac{1}{4}$ -énél. Új kölcsönöket a részvénytársasági bankok és takarékpénztárak, továbbá a földhitelintézetek sorába nem tartozó altruista intézetek folyósítottak, míg átruházási forgalom csak a földhitelintézeteknél jelentkezik. Az utóbbi intézetek az év elején fennállott álladékokat az év folyamán csaknem teljes egészében átruházták, úgyhogy az év végén tárcájukban csak elenyésző összeg maradt. Az 1929. évben folyósított összegnek több mint $\frac{3}{4}$ részét az intézetek ingatlanokra való betáblázás mellett adták ki, tehát ennek az összegnek nem egészen $\frac{1}{4}$ -e volt olyan, amely egyéb biztosítás mellett folyósított. Az ingatlanokra betáblázott kölcsönöknél a törlesztések az év eleji álladékhoz viszonyítva csak 2%-ot tesznek, az egyéb biztosítás mellett adott kölcsönöknél valamivel meghaladják az éveleji álladék 6%-át.

A kezességi kötvényüzlet.

Ennek az üzletágnak a jelentősége, amint azt az idevonatkozó mérleg-tétel ismertetése során már említettük, évről-évre jelentékenyen hanyatlak. Az 1929. évi folyósítás összege csak 75%-a volt az 1928. évi hasonló összegnek és a törlések még inkább csökkentek. A forgalom alakulását a következő adatok mutatják:

71/a. A kezességi kötvényüzlet forgalma. — 1929.

Megnevezés	Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	Különléges tevékenységi kört ellátó pénzüintézetek	Az O. K. H. kötelekbe tartozó hitel-szövetkezetek	Köteléken kívül álló hitel-szövetkezetek	Összes hitel-szövetkezetek
a) Abszolút számokban.					
Az év kezdetén a kölcsönök száma.....	196	16.448	12.137	2.170	30.951
Az év kezdetén a kölcsönök száma ezer P-ben	147	3.237	2.246	748	6.378
Az üzletév alatt folyósított kölcsönök ezer P-ben	264	637	3.393	958	5.252
Az üzletév alatt befolyt törlesztések ezer P-ben	302	756	2.735	905	4.698
Az év végén a kölcsönök összege ezer P-ben	109	3.118	2.904	801	6.932
Az év végén a kölcsönök száma.....	113	16.479	12.911	2.103	31.606
b) Százalékban.					
Az év kezdetén a kölcsönök száma.....	0·6	53·2	39·2	7·0	100·0
Az év kezdetén a kölcsönök összege ezer P-ben	2·3	50·8	35·2	11·7	100·0
Az üzletév alatt folyósított kölcsönök ezer P-ben	5·1	12·1	64·6	18·2	100·0
Az üzletév alatt befolyt törlesztések ezer P-ben	6·4	16·1	58·2	19·3	100·0
Az év végén a kölcsönök összege ezer P-ben	1·6	45·0	41·9	11·5	100·0
Az év végén a kölcsönök száma.....	0·4	52·2	40·8	6·6	100·0

Ezek az adatok azt mutatják, hogy ez az üzletág csak a hitelszövetkezeteknél és pedig különösen az O. K. H. keretébe tartozó szövetkezeteknél bír nagyobb jelentőséggel.

Az ingatlanüzlet és az ingatlanvagyon.

A fővárosi pénzüintézetek által az 1929. évben lebonyolított ingatlanforgalom nem volt jelentékeny. A vásárolt ingatlanokért az év folyamán fizetett összeg nem sokkal haladta meg az előző évben ily címen fizetett összegnek $\frac{1}{5}$ részét, az eladott ingatlanokért kapott összeg pedig valamivel alatta maradt az előző évben hasonló címen kapott összeg felének. Ezzel szemben a tatarozási és hasonló kiadások az előző évhez képest jelentékenyen emelkedtek. Ingatlanvételre az intézetek összesen 3·8 millió P-t fordítottak, ez majdnem teljes egészében a részvénytársasági bankok és takarékpénztárak, több mint $\frac{2}{3}$ részben a nagy intézetek kiadása volt. A középintézetek ingatlanvásárlási kiadásai egészen kis összeget tettek ki.

Az ingatlaneladások értékösszege 4·3 millió P-t tett ki, ebből is túlnyomó és pedig több mint $\frac{3}{4}$ rész a részvénytársasági bankok és takarékpénztárak javára esik. Itt már nem a nagy, hanem a középbankok vezetnek, mert az utóbbi kategóriába nem tartozó intézeteket az összes eladási árnak alig $\frac{1}{4}$ -e illette meg. A tatarozási kiadások túlnyomó részét (76·7%-át) szintén a középbankok eszközölték.

72. A budapesti hitelintézetek 1929. évi ingatlanvagyonra az intézetek működési forma szempontjából megkülönböztetett csoportjai szerint.

Az ingatlanok részletezése	Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	Földhitelintézetek	Különleges tevékenységi kört ellátó pénzügyi intézetek	Az O. K. H. kötelekbe tartozó hitelbiztosítékosok	Köteleken kívüli álló hitelbiztosítékosok	Összes hitelintézetek
tulajdonát képező ingatlanok						
a) Abszolút számokban.						
Az ingatlan mérlegértéke ezer pengőben	82.516	1.215	1.543	103	427	85.804
Az épületek összesen	192	2	11	3	11	219
Ebből :						
földszintesek	49	—	6	1	8	64
1 emeletesek	40	—	1	—	1	42
2 „	21	1	—	2	1	25
3 „	37	1	2	—	—	40
4 és annál több emeletesek..	45	—	2	—	1	48
Az épületek rendeltetése :						
intézeti székház	66	2	3	1	3	75
lakóház	114	—	7	1	6	128
gyár	2	—	1	—	1	4
egyéb rendeltetésű	10	—	—	1	1	12
Az épületek falazata :						
kő	44	—	—	1	3	48
tégla	148	2	10	2	7	169
vályog	—	—	1	—	—	1
sár	—	—	—	—	1	1
Az épületek tetőzete :						
bádoggal vagy réz.....	11	—	—	—	—	11
cserép	133	1	9	3	9	155
pala	45	1	1	—	1	48
zsindely.....	2	—	—	—	—	2
nád	1	—	1	—	1	3
A telkek területe, amelyen az épü- letek állanak, □-ölekből	81.647·3	1.286·0	7.079·0	3.166·0	8.959·0	102.137·3
Egyéb telkek területe □-ölekből	235.597·8	—	—	—	1.374	236.971·8
Földbirtokok területe összesen kat. holdakban	5.074·5	—	632·0	—	2·0	5.708·5
Ebből :						
szántóföld kat. holdakban ...	1.718·5	—	—	—	—	1.718·5
rét „ „	850·0	—	—	—	—	850·0
szőlő „ „	—	—	632·0	—	2·0	634·0
legelő „ „	874·0	—	—	—	—	874·0
erdő „ „	1.632·0	—	—	—	—	1.632·0
saját kezelésben volt kat. hold	28·0	—	—	—	2·0	30·0
bérből volt adva	5.046·5	—	632·0	—	—	5.678·5

72. A budapesti hitelintézetek 1929. évi ingatlanvagyonja az intézetek működési forma szempontjából megkülönböztetett csoportjai szerint. (Vége.)

Az ingatlanok részletezése	Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	Földhitelintézetek	Különleges tevékenységi kört ellátó pénzügyi intézetek	Az O. K. H. kötelekbe tartozó hitelszövetkezetek	Köteleken kívül álló hitel-szövetkezetek	Összes hitelintézetek
	tulajdonát képező ingatlanok					
	b) Százalékokban.					
Az ingatlan mérlegértéke ezer pengőben	96·2	1·4	1·8	0·1	0·5	100·0
Az épületek összesen	87·7	0·9	5·0	1·4	5·0	100·0
Ebből :						
földszintesek	76·6	—	9·4	1·5	12·5	100·0
1 emeletesek	95·2	—	2·4	—	2·4	100·0
2 " 	84·0	4·0	—	8·0	4·0	100·0
3 " 	92·5	2·5	5·0	—	—	100·0
4 és annál több emeletesek..	93·8	—	4·2	—	2·0	100·0
Az épületek rendeltetése :						
intézeti székház	88·0	2·7	4·0	1·3	4·0	100·0
lakóház	89·0	—	5·5	0·8	4·7	100·0
gyár	50·0	—	25·0	—	25·0	100·0
egyéb rendeltetésű	83·4	—	—	8·3	8·3	100·0
Az épületek falazata :						
kő	91·7	—	—	2·1	6·2	100·0
tégla	87·6	1·2	5·9	1·2	4·1	100·0
vályog	—	—	100·0	—	—	100·0
sár	—	—	—	—	100·0	100·0
Az épületek tetőzete :						
bádog vagy réz.....	100·0	—	—	—	—	100·0
cserép	85·8	0·7	5·8	1·9	5·8	100·0
pala	93·7	2·1	2·1	—	2·1	1·000
zsindely.....	100·0	—	—	—	—	100·0
nád	33·3	—	33·3	—	33·4	100·0
A telek területe, amelyen az épü- letek állanak, □-ölekben	80·0	1·3	6·9	3·1	8·7	100·0
Egyéb telkek területe □-ölekben	99·4	—	—	—	0·6	100·0
Földbirtokok területe összesen kat. holdakban	88·9	—	11·1	—	0·0	100·0
Ebből :						
szántóföld kat. holdakban ...	100·0	—	—	—	—	100·0
rét " " 	100·0	—	—	—	—	100·0
szőlő " " 	—	—	99·7	—	0·3	100·0
legelő " " 	100·0	—	—	—	—	100·0
erdő " " 	100·0	—	—	—	—	100·0
saját kezelésben volt kat. hold	93·3	—	—	—	6·7	100·0
bérbe volt adva	88·9	—	11·1	—	—	100·0

73. A budapesti hitelintézetek 1929. évi ingatlanvagyonára az intézeteknek a saját tőkék nagysága szempontjából megkülönböztetett csoportjai szerint.

Az ingatlanok részletezése	Az összes hitel- intézetek	10,000,000 pengőt meghaladó	5,000,000 — 10,000,000 pengő	5,000,000 pengőn alul	10,000,000 pengőt meghaladó	5,000,000 — 10,000,000 pengő	5,000,000 pengőn alul
		saját tőkével működő pénzüstintézetek				saját tőkével működő pénzüstintézetek százalékos aránya az összes pénz- intézetekhez viszonyítva	
		tulajdonát képező ingatlanok					
Az ingatlan mérlegértéke ezer pengőben		a) Abszolút számokban.				b) Százalékban.	
85.804	60.316	14.464	11.024	70.3	16.9	12.8	
Az épületek összesen	219	122	33	64	55.7	15.1	29.2
Ebből:							
földszintesek	64	27	4	33	42.2	6.3	51.5
1 emeletesek	42	33	1	8	78.6	2.4	19.0
2 „	25	15	4	6	60.0	16.0	24.0
3 „	40	22	6	12	55.0	15.0	30.0
4 és annál több emeletesek..	48	25	18	5	52.1	37.5	10.4
Az épületek rendeltetése:							
intézeti székház	75	52	3	20	69.3	4.0	26.7
lakóház	128	62	30	36	48.4	23.4	28.2
gyár	4	1	—	3	25.0	—	75.0
egyéb rendeltetésű	12	7	—	5	58.3	—	41.7
Az épületek falazata:							
kő	48	13	26	9	27.1	54.2	18.7
tégla	169	109	6	54	64.5	3.6	31.9
vályog	1	—	1	—	—	100.0	—
sár	1	—	—	1	—	—	100.0
Az épületek tetőzete:							
bádor vagy réz	11	4	5	2	36.4	45.5	18.1
cserép	155	83	18	54	53.6	11.6	34.8
pala	48	34	9	5	70.8	18.8	10.4
zsindey	2	1	—	1	50.0	—	50.0
nád	3	—	1	2	—	33.3	66.7
A telek területe, amelyen az épü- letek állanak, □-ölemben	102.137.3	60.672.0	9.569.0	31.896.3	59.4	9.3	31.3
Egyéb telkek területe □-ölemben	236.971.8	78.764.8	135.507.0	22.700.0	33.2	57.2	9.6
Földbirtokok területe összesen kat. holdakban	5.708.5	5.664.0	—	44.5	99.2	—	0.8
Ebből:							
szántóföld kat. holdakban ...	1.718.5	1.700.0	—	18.5	98.9	—	1.1
rét „ „ ...	850.0	850.0	—	—	100.0	—	—
szőlő „ „ ...	634.0	632.0	—	2.0	99.7	—	0.3
legelő „ „ ...	874.0	850.0	—	24.0	97.3	—	2.7
erdő „ „ ...	1.632.0	1.632.0	—	—	100.0	—	—
saját kezelésben volt kat. hold	30.0	—	—	30.0	—	—	100.0
bérbe volt adva	5.678.5	5.664.0	—	14.5	99.8	—	0.2

Érdekes részletezést ad a hivatalos statisztika a pénzintézetek ingatlanvagyonáról. A fővárosi intézetek idevonatkozó adatait a 72. és a 73. számú táblázatokon közöljük.

Érték szerint a részvénytársasági bankok és takarékpénztárak ingatlanvagyonára mellett más intézetek ingatlanvagyonára egészen elenyészlik. A táblázatok alapján még kiemelendőnek látszik, hogy lényegtelen kivételtől eltekintve csak a nagy bankok rendelkeznek földbirtokkal és birtokaiknak úgyszólván egész területe bérbe van adva. Épületvagyon tekintetében a közép- és kis intézetek nagyjában egyenlően állanak. A működő fővárosi intézeteknek körülbelül a fele rendelkezik intézeti székházzal.

Az áruüzlet.

A fővárosi pénzintézetek a kötött gazdálkodás idején intenzív mértékben fejlesztették az áruüzleti tevékenységet, de a kötött gazdálkodás megszűnése óta ez az üzletág sokat veszített jelentőségéből. A hivatalos statisztika az áruüzleti forgalomra nézve nem gyűjt adatokat, megállapítja azonban, hogy az üzletév végén a mérlegbe felvett áruértékben mely áruk és azok mily összeg erejéig vannak képviselve. Ezek az adatok mindenesetre közelebbi betekintést engednek arra nézve, hogy milyen természetű a fővárosi hitelüzletek áruüzleti tevékenysége.

Az 1929. év végén a fővárosi hitelintézetek tulajdonában levő árukészleteknek összes mérlegértéke 19·2 millió P volt, ebből 14·3 millió P-t a részvénytársasági bankok és takarékpénztárak, 3·6 millió P-t a kötelékbe nem tartozó hitelszövetkezeteknek, a fennmaradó kisebb összeget az egyéb működési formájú intézeteknek árukészleteiben rejlő érték képviseli. A készletek az áruk rendkívül sok fajtáját foglalják magukban, különösen sok cikket ölel fel a hitelszövetkezetek árukészlete. A részvénytársasági bankok és takarékpénztárak árukészleteiben már inkább kiválnak egyes tömegárúk, elsősorban a gabonaművek, azután a szén és koks, a tűzifa, továbbá bizonyos belföldi termények, gyarmatárúk, a cukor és a gyapjú.

A szóbanlevő árukészleteknek a fontosabb cikkekre kiterjedő adatait a 74. számú tábla tartalmazza.

A takarékbetéti üzlet.

A pénzintézeti üzleteknek közgazdasági szempontból egyik legfontosabb ága a takarékbetéti üzlet, a budapesti hitelintézeteknél az 1929. évben tovább fejlődött ugyan, a fejlődés azonban már nem volt olyan erős ütemű, mint az előbbi évek folyamán. Az új betétek összege az összes fővárosi hitelintézeteknél, nem számítva ide a postatakarékpénztárt, 873·9 millió P-t tett ki, tehát 119·1 millió P-vel többet az 1928. évi összegnél. Ez a közel-múlt évek alatti helyzethez képest elég tetemes 15·8%-os emelkedést jelent.

74. A budapesti hitelintézetek 1929. évi mérlegében értékelt áruk kimutatása a nagyobb értéket képviselő árucikkek kiemelésével.

Az áru megnevezése	Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak		Köteléken kívül álló hitelszövetkezetek		Az összes hitelintézetek	
	készletében maradt fontosabb áru az év végén					
	mennyiség	mérleg-érték ezer pengőben	mennyiség	mérleg-érték ezer pengőben	mennyiség	mérleg-érték ezer pengőben
Gabona métermázsában	384.778	7.768	470	58	385.248	7.826
Szén és koksza « . . .	276.050	1.238	7.280	46	283.330	1.284
Cukor « . . .	12.756	1.226	—	—	12.756	1.226
Tengeri « . . .	57.459	914	—	—	57.459	914
Tüzifa « . . .	62.831	203	—	—	62.831	203
Hüvelyesek « . . .	4.425	167	—	—	4.425	167
Gyapjú « . . .	428	160	92	18	520	178
Kávé « . . .	209	92	—	—	209	92
Takarmány « . . .	8.442	89	—	—	8.442	89
Vetőmagvak « . . .	528	17	—	—	528	17
Egyéb áruk	—	2.377	—	3.475	—	1) 7.219
Összes áruk	—	14.251	—	3.597	—	19.215

A visszafizetett tőke azonban még nagyobb mértékben emelkedett, amennyiben ennek 807·9 millió P 1929. évi összege 161·2 millió P-vel haladja meg az 1928-ban visszafizetett takarékbetéti tőkék összegét, tehát 24·9%-kal nagyobb annál. Mindezek következtében az új betéteknek a visszafizetett tőkékkel szemben való többlete 1929-ben kisebb volt, mint 1928-ban, amennyiben 1929-ben 66·0, 1928-ban 108·0 millió P-t tett ki s mivel a kifizetett kamatok is némileg emelkedtek, a betétálladék 1929. évi szaporodása már számottevően alatta marad az 1928. évinek.

A takarékbetéti forgalom 1929. évi alakulását a 75. számú tábla adatai szemléltetik.

A fent mondottakkal összhangban álló képet nyújtanak a takarékbetéti könyvek forgalmának a 76. számú táblázaton található adatai, amennyiben azokat a szóbanlevő forgalom 1928. évi adataival vetjük egybe. Ez az egybevetés ugyanis azt az eredményt szolgáltatja, hogy a kiegyenlített (megszűnt) betétkönyvek száma 13·6, ellenben az újonnan kiállított könyvek száma csak 8·8%-kal volt nagyobb 1929-ben az 1928. évinél. Az újonnan kiállított könyvek száma a kiegyenlített könyvek számát 1929-ben 20.290-nel, 1928-ban pedig 24.577-tel haladta meg.

A takarékbetéti könyveknek a betéti összeg nagyságkategóriái szerinti csoportosulására vonatkozó adatok, amelyek a 77. és a 78. számú táblázatokon vannak részletezve, azt mutatják, hogy a 100 P-n aluli összegről szóló betétkönyvek az intézeteknek működési forma szempontjából tagolt csoportjai között a legsűrűbbek a földhitelintézetek sorába nem tartozó

1) Ezenkívül a táblán külön ki nem tüntetett más működési formájú hitelintézeteknél 1.367 ezer P.

75. A takarékbetétek 1929. évi forgalma a budapesti hitelintézeteknél.

Az intézetek csoportja	Álladék az év elején	Új betétek	A betétek után járó kamat	Vissza-fizetett tőke	Ki-fizetett kamatok	Álladék az év végén	Külföldi értékben elhelyezett betétek álladéka
1. Működési formák szerint.							
a) Ezer pengőben.							
Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	519.879	864.093	37.212	798.312	5.716	617.156	69.788
Földhitelintézetek	6.810	5.546	418	5.886	56	6.832	2.776
Különleges tevékenységi kört ellátó pénzügyintézetek	3.583	2.575	245	2.334	21	4.048	—
Az O. K. H. kötelekébe tartozó hitelszövetkezetek	1.166	1.487	135	1.229	10	1.549	—
Köteleken kívül álló hitelszövetkezetek	223	174	18	172	1	242	—
Összesen	531.661	873.875	38.028	807.933	5.804	629.827	72.564
2. A saját tőkék nagysága szerint.							
10,000.000 P-t meghaladó saját tőkével működő pénzügyintézetek	462.714	775.375	33.744	710.037	5.052	556.744	65.423
5,000.000—10,000.000 P saját tőkével működő pénzügyintézetek	18.144	30.735	950	29.025	204	20.600	3.315
5,000.000 P-n aluli saját tőkével működő pénzügyintézetek ...	50.803	67.765	3.334	68.871	548	52.483	3.826
Összesen	531.661	873.875	38.028	807.933	5.804	629.827	72.564
1. Működési formák szerint.							
b) Százalékban.							
Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	97.8	98.9	97.9	98.8	98.5	98.0	96.2
Földhitelintézetek	1.3	0.6	1.1	0.7	0.9	1.1	3.8
Különleges tevékenységi kört ellátó pénzügyintézetek	0.7	0.3	0.6	0.3	0.4	0.7	—
Az O. K. H. kötelekébe tartozó hitelszövetkezetek	0.2	0.2	0.4	0.2	0.2	0.2	—
Köteleken kívül álló hitelszövetkezetek	0.0	—	0.0	0.0	0.0	0.0	—
Összesen	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
2. A saját tőkék nagysága szerint.							
10,000.000 P-t meghaladó saját tőkével működő pénzügyintézetek	87.0	88.8	87.6	87.8	87.1	88.4	90.2
5,000.000—10,000.000 P saját tőkével működő pénzügyintézetek	3.4	3.5	2.5	3.6	3.5	3.3	4.6
5,000.000 P-n aluli saját tőkével működő pénzügyintézetek ...	9.6	7.7	9.9	8.6	9.4	8.3	5.2
Összesen	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

76. A takarékbetéti könyvek 1929. évi forgalma a budapesti hitelintézeteknél.

Az intézetek csoportjai	Álladék az év elején	Újonnan kiállított	Kiegyenlített (megszűnt)	Álladék az év végén
		könyvek száma		
1. Működési formák szerint.				
a) Darabszámban.				
Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	474.133	173.661	153.869	493.925
Földhitelintézetek	1.365	587	507	1.445
Különleges tevékenységi kört ellátó pénzüintézetek	976	254	216	1.014
Az O. K. H. kötelékébe tartozó hitelszövetkezetek	798	548	169	1.177
Köteléken kívül álló hitelszövetkezetek	391	78	77	392
Összesen.....	477.663	175.128	154.838	497.953
2. A saját tőkék nagysága szerint.				
10,000.000 P-t meghaladó saját tőkével működő pénzüintézetek	403.050	144.892	118.863	429.079
5,000.000—10,000.000 P saját tőkével működő pénzüintézetek	9.082	4.837	5.045	8.874
5,000.000 P-n aluli saját tőkével működő pénzüintézetek	65.531	25.399	30.930	60.000
Összesen.....	477.663	175.128	154.838	497.953
1. Működési formák szerint.				
b) Százalékban.				
Részvénytársasági bankok és takarékpénztárak	99.3	99.2	99.4	99.2
Földhitelintézetek	0.3	0.3	0.3	0.3
Különleges tevékenységi kört ellátó pénzüintézetek	0.2	0.2	0.2	0.2
Az O. K. H. kötelékébe tartozó hitelszövetkezetek	0.2	0.3	0.1	0.3
Köteléken kívül álló hitelszövetkezetek	0.0	0.0	0.0	0.0
Összesen.....	100.0	100.0	100.0	100.0
2. A saját tőkék nagysága szerint.				
10,000.000 P-t meghaladó saját tőkével működő pénzüintézetek	84.4	82.8	76.7	86.2
5,000.000—10,000.000 P saját tőkével működő pénzüintézetek	1.9	2.8	3.3	1.8
5,000.000 P-n aluli saját tőkével működő pénzüintézetek	13.7	14.4	20.0	12.0
Összesen.....	100.0	100.0	100.0	100.0

altruista intézeteknél, azután a részvénytársasági bankoknál és takarékpénztáraknál, valamint a köteléken kívül álló hitelszövetkezeteknél. Ezzel szemben a 100—5000 P összegű betétek gyakorisága tekintetében a földhitelintézetek és az O. K. H. kötelékébe tartozó szövetkezetek állanak a vezetőhelyen. A földhitelintézetek betétkönyvei az átlagosnál nagyobb összegekről szólnak. Az intézeteknek a saját tőke szempontjából tagolt három csoportja közül a nagy intézetek a 100 P-n aluli összegű betétkönyvek nagyobb arányával válnak ki, míg a 100—5000 P összegű betétkönyvek arányszáma tekintetében az átlag alatt maradnak.

77. A budapesti hitelintézetek takarékbetétkönyveinek megoszlása a betéti összeg nagysága és az intézeteknek a működési forma szempontjából tagolt csoportjai szerint.

A betéti összeg nagyságcsoportjai	Részvény-társasági bankok és takarékpénztárak	Föld-hitel-intézetek	Különleges tevékenységi kört ellátó pénzügyintézetek	Az O. K. H. kötelekbe tartozó hitel-szövetkezetek	Köteléken kívül álló hitelszövetkezetek	Az összes hitel-intézetek
	takaré-, törzs-, heti- és pénztárjegybettétkönyveinek megoszlása a betéti összeg nagysága szerint					
Az év végén forgalomban volt betéti könyvek közül tartalmazott:						
100 P-t és annál kisebb összeget	283.013	572	612	495	223	284.915
101— 1000 P	109.564	400	172	457	107	110.700
1001— 5000 «	71.127	294	142	170	51	71.784
5001—10.000 «	18.081	70	36	28	7	18.222
10.000 P-nél nagyobb összeget..	12.140	109	52	27	4	12.332
Összesen ..	493.925	1.445	1.014	1.177	392	497.953
Az év végén forgalomban volt betéti könyvek közül tartalmazott :						
a) Darabszámban.						
100 P-t és annál kisebb összeget	57·3	39·6	60·4	42·1	56·9	57·2
101— 1000 P	22·2	27·7	17·0	38·8	27·3	22·2
1001— 5000 «	14·4	20·3	14·0	14·4	13·0	14·4
5001—10.000 «	3·6	4·9	3·5	2·4	1·8	3·7
10.000 P-nél nagyobb összeget .	2·5	7·5	5·1	2·3	1·0	2·5
Összesen .	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0
b) Százalékban.						

78. A budapesti hitelintézetek takarékbetétkönyveinek megoszlása a betéti összeg nagysága és az intézeteknek a saját tőke nagysága szempontjából tagolt csoportjai szerint.

A betéti összeg nagyságcsoportja	Az összes hitelintézetek	10,000.000 pengőt meghaladó	5,000.000— 10,000.000 pengő	5,000.000 pengőn aluli			
	saját tőkével működő pénzintézetek						
	takaré-, törzs-, heti- és pénztárjegybetétkönyveinek megoszlása a betéti összeg nagysága szerint						
Az év végén forgalomban volt betéti könyvek közül tartalmazott :		a) Darabszámban.					
100 P-t és annál kisebb összeget	284.915	254.746	3.476	26.693			
101— 1000 P	110.700	86.792	3.019	20.889			
101— 5000 «	71.784	60.481	1.596	9.707			
5001—10.000 «	18.222	16.144	561	1.517			
10.000 P-nél nagyobb összeget..	12.332	10.916	222	1.194			
Összesen ..	497.953	429.079	8.874	60.000			
A betéti összeg nagyságcsoportjai	Az összes hitel- intézetek	10,000.000 pengőt meghaladó	5,000.000— 10,000.000 pengő	5,000.000 pengőn aluli	10,000.000 pengőt meghaladó	5,000.000— 10,000.000 pengő	5,000.000 pengőn aluli
	saját tőkével működő pénzintézetek						
	takaré-, törzs-, heti- és pénztárjegybetétkönyveinek megoszlása a betéti összeg nagysága szerint						
Az év végén forgalomban volt betéti könyvek közül tartalmazott :		b) Százalékban.					
100 P-t és annál kisebb összeget	57·3	59·4	39·2	44·5	89·4	1·2	9·4
101— 1000 P	22·2	20·2	34·0	34·8	78·4	2·7	18·9
1001— 5000 «	14·4	14·1	18·0	16·2	84·3	2·2	13·5
5001—10.000 «	3·6	3·8	6·3	2·5	88·6	3·1	8·3
10.000 P-nél nagyobb összeget .	2·5	2·5	2·5	2·0	88·6	1·8	9·6
Összesen .	100·0	100·0	100·0	100·0	86·2	1·8	12·0

Különösebb figyelmet érdemelnek azok az adatok, amely a betétkönyvek és a betéti összegek megoszlását a kamatláb nagysága szerint tüntetik fel. Ezek az adatok a 79., 80., 81. és a 82. számú táblázatokon vannak feltüntetve.

79. A budapesti hitelintézetek takarékbetéti könyveinek megoszlása a betéti kamatláb nagysága és az intézeteknek a működési forma szempontjából alakuló csoportjai szerint.

Kamatláb	Részeny- társasági bankok és takaré- pénztárak	Földhitel- intézetek	Külföldi tevékenységi kört ellátó pénzüntézetek	Az O. K. H. kötelezőbe tartozó hitel- szervezetek	Külföldi kivdi álló hitelszövet- kezetek	Az összes hitelintézetek
	takaré-, törzs-, heti- és pénztárjegyetételeinek száma a kamatláb nagysága szerint					
	a) Darabszámban.					
3 és annál kisebb %-os könyvek . . .	131.068	59	134	—	—	131.261
4%-os könyvek . . .	2.718	1	3	—	42	2.764
5%-os " . . .	125.777	528	262	—	—	126.567
6%-os " . . .	56.253	224	57	126	181	56.841
7%-os " . . .	98.796	459	160	274	—	99.689
8—9 %-os " . . .	76.209	174	398	777	169	77.727
10 %-os " . . .	3.104	—	—	—	—	3.104
Összesen . . .	493.925	1.445	1.014	1.177	392	497.953
	b) Százalékban.					
3 és annál kisebb %-os könyvek . . .	26.5	4.1	13.2	—	—	26.4
4%-os könyvek . . .	0.6	0.0	0.3	—	10.7	0.6
5%-os " . . .	25.5	36.5	25.8	—	—	25.4
6%-os " . . .	11.4	15.5	5.6	10.7	46.2	11.4
7%-os " . . .	20.0	31.8	15.8	23.3	—	20.0
8—9 %-os " . . .	15.4	12.1	39.3	66.0	43.1	15.6
10 %-os " . . .	0.6	—	—	—	—	0.6
Összesen . . .	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

80. A budapesti hitelintézetek takarékbetéti könyveinek megoszlása a betéti kamatláb nagysága és az intézeteknek a saját tőkéik nagysága szempontjából tagolt csoportjai szerint.

Kamatláb	Az összes hitel- intézetek	10,000.000 pengő fölfele	5,000.000— 10,000.000 pengő	5,000.000 pengő aluli
	saját tőkével működő pénzüntézetek			
	takaré-, törzs-, heti- és pénztárjegyetételeinek száma a kamatláb nagysága szerint			
	a) Darabszámban.			
3 és annál kisebb %-os könyvek . . .	131.261	129.110	76	2.075
4%-os könyvek . . .	2.764	2.689	—	75
5%-os " . . .	126.567	123.021	2.232	1.314
6%-os " . . .	56.841	38.554	2.960	15.327
7%-os " . . .	99.689	79.280	1.142	19.267
8—9 %-os " . . .	77.727	56.425	2.456	18.846
10 %-os " . . .	3.104	—	8	3.096
Összesen . . .	497.953	429.079	8.874	60.000
	b) Százalékban.			
	Az összes hitel- intézetek	10,000.000 pengő fölfele	5,000.000— 10,000.000 pengő	5,000.000 pengő aluli
	saját tőkével működő pénzüntézetek			
	takaré-, törzs-, heti- és pénztárjegyetételeinek száma kamatláb nagysága szerint százalékban és az összes pénzüntézetekhez viszonyítva			
	b) Százalékban.			
3 és annál kisebb %-os könyvek . . .	26.4	30.1	0.9	3.5
4%-os könyvek . . .	0.6	0.6	—	0.1
5%-os " . . .	25.4	28.7	2.2	97.3
6%-os " . . .	11.4	9.0	33.4	97.2
7%-os " . . .	20.0	18.5	12.9	79.5
8—9 %-os " . . .	15.6	13.1	27.6	72.6
10 %-os " . . .	0.6	—	0.0	99.8
Összesen . . .	100.0	100.0	100.0	100.0

81. A budapesti hitelintézeteknél elhelyezett takarékbetéti összegek megoszlása a betéti kamatláb és az intézeteknek a működési forma szempontjából alakuló csoportjai szerint.

Kamatláb	Részvény- társasági bankok és takarékpénztárak	Föld- hitel- inté- zetek	Különle- ges tevé- kenységi kört ellátó pénz- intézetek	Az Ö. K. H. köte- lékébe tartozó hitel- szövet- kezetek	Köteleken kívül álló hitel- szövet- kezetek	Az összes hitel- intézetek
takarékpénztár-, törzss-, heti- és pénztárjegybeteiteneik összege a kamatláb nagysága szerint						
a) Ezer pengőben.						
3 és annál kisebb %-os könyvek	4.636	123	4	—	—	4.763
4%-os könyvek	1.005	—	445	—	—	1.450
5%-os "	57.385	138	142	—	—	57.665
6%-os "	67.795	340	63	28	5	68.231
7%-os "	295.214	3.429	1.979	400	—	301.022
8—9%-os "	188.151	2.802	1.415	1.121	237	193.726
10%-os "	2.970	—	—	—	—	2.970
Összesen	617.156	6.832	4.048	1.549	242	629.827
b) Százalékban.						
3 és annál kisebb %-os könyvek	0.8	1.8	0.0	—	—	0.8
4%-os könyvek	0.2	—	11.0	—	—	0.2
5%-os "	9.3	2.0	3.5	—	—	9.2
6%-os "	11.0	5.0	1.6	1.8	2.1	10.8
7%-os "	47.8	50.2	48.9	25.8	—	47.8
8—9%-os "	30.5	41.0	35.0	72.4	97.9	30.7
10%-os "	0.4	—	—	—	—	0.5
Összesen	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

82. A budapesti hitelintézeteknél elhelyezett takarékbetéti összegek megoszlása a betéti kamatláb és az intézeteknek a saját tőke nagysága szempontjából alakuló csoportjai szerint.

Kamatláb	Az összes hitelintézetek	10,000.000 pengő megaladó	5,000.000— 10,000.000 pengő	5,000.000 pengőn aluli
saját tőkével működő pénzintézetek				
takarékpénztár-, törzss-, heti- és pénztárjegybeteiteneik összege a kamatláb nagysága szerint				
a) Ezer pengőben.				
3 és annál kisebb %-os könyvek	4.763	4.321	127	315
4%-os könyvek	1.450	1.447	—	3
5%-os "	57.665	56.368	932	365
6%-os "	68.231	59.186	5.447	3.598
7%-os "	301.022	278.936	2.118	19.968
8—9%-os "	193.726	156.486	11.850	25.390
10%-os "	2.970	—	126	2.844
Összesen	629.827	556.744	20.600	52.483
b) Százalékban.				
3 és annál kisebb %-os könyvek	0.8	0.8	0.6	6.7
4%-os könyvek	0.2	0.3	0.0	0.2
5%-os "	9.2	10.1	4.5	0.6
6%-os "	10.8	10.6	26.5	5.4
7%-os "	47.8	50.1	10.3	6.7
8—9%-os "	30.7	28.1	57.5	13.1
10%-os "	0.5	—	0.6	95.8
Összesen	100.0	100.0	100.0	8.3

Az 1929. évben a betéti összegeknek körülbelül a fele az előbb említett táblázatok adatai szerint 6%-on felül 7%-ig terjedő kamatláb mellett volt elhelyezve. A betéti összegeknek körülbelül $\frac{1}{3}$ -a helyeztetett el 7%-on felül 9%-ig terjedő kamatláb mellett, míg az 5%-kal és azon felül 7%-ig terjedő kamatlábbal elhelyezett betétekre a betétek egész összegének körülbelül $\frac{1}{6}$ -a jut. Az egyéb kamatozású betétek aránya elenyésző. Átlagban a betéti kamatláb az 1928. évi állapothoz képest némileg emelkedett, különösen jelentékenyen megszaporodott a 8—9%-os kamatozású betétek csoportja, amint ezt az alábbi adatok mutatják:

	Betéti összeg		Index (1928 = 100)
	1928. évek végén	1929. ezer pengőben	
3 és annál kisebb százalékos könyvek	4.390	4.763	112.4
4 százalékos könyvek	962	1.450	150.7
5 " " "	56.527	57.665	102.1
6 " " "	84.188	68.231	81.1
7 " " "	278.054	301.022	108.2
8—9 " " "	114.024	193.726	169.9
10 " " "	160	2.970	1.856.2
11—15 " " "	7	—	—
Összesen	538.252	629.827	117.0

Általában megállapítható, hogy a hitelszövetkezetek átlagban a betétek után jóval nagyobb kamatot fizetnek, mint más működési formájú intézetek; ezeknél elenyésző a 8%-nál kisebb kamatozású betét. Ennek megfelelően áll az a körülmény is, hogy a kis intézetek átlagban magasabb kamatot adnak a betétek után, mint a közép- és nagy intézetek, a középintézeteknél viszont jelentékeny hányada a betéteknek olyan, amely 7%-nál kisebb kamatot hoz, ami más intézeteknél jóval ritkábban fordul elő.

Ha a betéti forgalom alakulását a háború előtti, és pedig az 1913. évi állapottal hasonlítjuk össze, azt látjuk, hogy a betétek darabszáma csaknem kétszerese a háború előttinek. A betétek összege ezzel szemben a háború előttinek csak 62.2%-át teszi, tehát a betétek átlagos összege jelentékenyen csökkent. Kitűnik az említett összehasonlítás alapján az a körülmény is, hogy az előbbi megállapítás nem vonatkozik az év folyamán elhelyezett új betétekre, hanem csupán az évvégi álladékokra, világos tehát, hogy a betétösszegek átlagának nagy csökkenése elsősorban annak tulajdonítható, hogy a pénzintézetek betétkönyvei között igen nagy tömegben vannak olyanok, amelyek csupán a pénz nagy értékromlásának idejében elhelyezett összegekről szólnak.

A Központi Statisztikai Hivatal a gazdasági konjunktúrák rövidebb időközönkénti változásának megfigyelése érdekében Budapest főváros 12 legnagyobb pénzintézetének takarékbetéti állományáról havonként gyűjt adatokat. Az 1929. évnek ilyen havi adatai a következők:

Hónap	Takarékbetéti álladék	
	pengő	Index (Január = 100)
Január.....	519,531.580	100
Február.....	528,795.803	101-8
Március.....	539.267.424	103-8
Április.....	539,488.814	103-8
Május.....	546,496.496	105-2
Június.....	559,606.575	107-7
Július.....	573,879.304	110-5
Augusztus.....	575,826.772	110-8
Szeptember.....	573,510.461	110-4
Október.....	577,696.505	111-2
November.....	584,800.984	112-6
December.....	601,558.856	115-8

Ezekből az adatokból az látszik, hogy a betéti álladék az év első felében hónapról-hónapra elég egyenletesen szaporodott, a nyár derekán azonban stagnált, míg az év vége felé ismét figyelemreméltóan növekedni kezdett. Az 1928. év folyamán állandóan nagyobb volt a betétgyűjtés lendülete. Ebben az évben sem visszaesés, de még stagnálás sem fordult elő a havonkénti időközökben. Míg az 1929. év végén a 12 legnagyobb pénzügyintézet betétállománya csak 15-8%-kal haladta meg az ugyanazon év januárját, addig az 1928. évi december hó 31-én ugyanezeknél az intézeteknél a betétállomány 29-6%-kal volt nagyobb, mint január végén.

A kötvénykibocsátási üzlet.

Budapest nagyobb hitelintézeteinek üzletágai sorában a háború előtti évek alatt az egyik kimagasló jelentőségű üzletág a kötvénykibocsátási üzlet volt. Túlnyomórészen a fővárosi intézetek kötvényelhelyező műveletei útján jutottak a külföldről Magyarországra azok a tőkék, amelyek a hazai közgazdaság megtermékenyítését voltak hivatva szolgálni. A háborús időszak és a közvetlenül ezután következő inflációs évek teljesen összezsugorították a fővárosi intézetek kötvénykibocsátási tevékenységét, az infláció után azonban ez az üzletág ismét számottevőbb lendületet vett. A kötvényeknek különösen két olyan válfaja van, amelyben a budapesti intézetek a közelmult évek folyamán számottevőbb kibocsátási tevékenységet fejtettek ki, ezek a záloglevelek és a községi kötvények. A záloglevélüzlet az 1926., a községi kötvényüzlet az 1928. évtől kezdve mutat érdemlegesebb forgalmat.

A záloglevelek kibocsátása szempontjából az 1929. év eredménye valamivel alatta marad az 1928. évnél, de jóval tekintélyesebb, mint a többi előző évéké. A községi kötvénykibocsátások, amint említettük, 1928-ig nem voltak számottevők, az 1928. és 1929. években pedig körülbelül egyenlő színvonalon mozogtak. A záloglevelekben való új kibocsátások 1929. évi összege az átlagos háború előtti hasonló évi összeghez képest is elég jelentékeny, a községi kötvénykibocsátás terén azonban az 1929. és 1928. évi eredmény még jóval a háború előtti átlag mögött áll.

83. A budapesti hitelintézetek által 1929 folyamán kibocsátott záloglevelek, községi és egyéb kötvények.

Az ország megnevezése, ahol a kibocsátott értékpapírok elhelyeztettek; az elhelyezett értékpapírok névértéke darabonként	Az elhelyezett értékpapírok			Az ország megnevezése, ahol a kibocsátott értékpapírok elhelyeztettek; az elhelyezett értékpapírok névértéke darabonként	Az elhelyezett értékpapírok				
	szám szerint	összes névértéke a névértékre szóló valutában	árfolyam-értéke százelekben		szám szerint	összes névértéke a névértékre szóló valutában	árfolyam-értéke százelekben		
7½%-os záloglevelek.									
<i>Magyarország.</i>									
10.000 dollár	43	430.000	94-00	200 dollár	6	1.200	97-25		
10.000 "	10	100.000	97-00	200 "	5	1.000	100-00		
10.000 "	6	60.000	98-00	200 "	5	1.000	96-50		
10.000 "	5	50.000	97-00	200 "	1	200	99-50		
10.000 "	2	20.000	97-00	100 "	1.441	144.100	95-50		
10.000 "	1	10.000	97-50	100 "	200	20.000	94-00		
5.000 "	10	50.000	94-00	100 "	194	19.400	98-00		
1.000 "	445	445.000	96-00	100 "	192	19.200	96-00		
1.000 "	296	296.000	94-00	100 "	130	13.000	97-00		
1.000 "	178	178.000	96-00	100 "	112	11.200	93-00		
1.000 "	152	152.000	95-00	100 "	94	9.400	95-00		
1.000 "	106	106.000	97-00	100 "	64	6.400	96-00		
1.000 "	85	85.000	97-25	100 "	52	5.200	97-00		
1.000 "	44	44.000	98-00	100 "	18	1.800	97-25		
1.000 "	43	43.000	96-50	100 "	16	1.600	97-50		
1.000 "	25	25.000	97-00	100 "	15	1.500	98-00		
1.000 "	22	22.000	93-00	100 "	10	1.000	99-00		
1.000 "	17	17.000	95-00	100 "	4	400	100-00		
1.000 "	13	13.000	99-00	100 "	4	400	98-50		
1.000 "	10	10.000	98-25	100 "	2	200	99-50		
1.000 "	10	10.000	97-00	50 "	114	5.700	96-00		
1.000 "	10	10.000	97-00	50 "	109	5.450	97-00		
1.000 "	8	8.000	97-00	50 "	26	1.300	95-00		
1.000 "	7	7.000	97-50	50 "	25	1.250	96-50		
1.000 "	5	5.000	98-00	50 "	15	750	97-50		
1.000 "	4	4.000	95-00	50 "	13	650	98-00		
1.000 "	3	3.000	100-00	50 "	12	600	87-83		
500 "	1.619	809.500	97-00	50 "	8	400	99-00		
500 "	304	152.000	96-00	50 "	6	300	97-00		
500 "	95	47.500	97-25	50 "	4	200	98-50		
500 "	80	40.000	98-25	50 "	4	200	96-00		
500 "	71	35.500	95-00	50 "	2	100	100-00		
500 "	31	15.500	98-50	50 "	2	100	97-25		
500 "	31	15.500	96-50	20 "	25	500	98-00		
500 "	23	11.500	97-00	20 "	18	360	95-00		
500 "	21	10.500	99-00	20 "	18	360	93-00		
500 "	21	10.500	96-00	1.000 font sterling .	50	50.000	95-00		
500 "	15	7.500	98-00	1.000 " " " .	16	16.000	96-75		
500 "	10	5.000	97-50	100 " " " .	262	26.200	95-00		
500 "	2	1.000	87-83	100 " " " .	5	500	96-75		
500 "	1	500	100-00	50 " " " .	1	50	96-75		
200 "	394	78.800	96-00	10 " " " .	9	90	96-75		
200 "	109	21.800	95-00						
200 "	48	9.600	97-00						
200 "	36	7.200	98-50						
200 "	33	6.600	98-00						
200 "	25	5.000	99-00						
200 "	16	3.200	97-50						
200 "	15	3.000	96-00						
200 "	9	1.800	87-83						
				<i>Amerikai Egyesült-Államok.</i>					
				10.000 dollár	16	160.000	94-00		
				1.000 "	727	727.000	95-00		

83. A budapesti hitelintézetek által 1929 folyamán kibocsátott záloglevelek, községi és egyéb kötvények. (Folytatás.)

Az ország megnevezése, ahol a kibocsátott értékpapírok elhelyeztetek az elhelyezett értékpapírok névértéke darabonként	Az elhelyezett értékpapírok				Az ország megnevezése, ahol a kibocsátott értékpapírok elhelyeztetek; az elhelyezett értékpapírok névértéke darabonként	Az elhelyezett értékpapírok			
	szám szerint	összes névértéke a névértékre szóló valutában	árfolyam-értéke	százalékban		szám szerint	összes névértéke a névértékre szóló valutában	árfolyam-értéke	százalékban
<i>Ausztria.</i>					<i>Nagy-Britannia. (Írországgal.)</i>				
1.000 dollár	16	16.000	97-00		500 dollár	250	125.000	98-00	
1.000 «	4	4.000	96-00		200 «	220	44.000	98-00	
1.000 «	3	3.000	96-00		100 «	130	13.000	98-00	
1.000 «	2	2.000	99-50		10.000 font sterling .	66	660.000	98-80	
1.000 «	2	2.000	96-50		1.000 «	63	63.000	95-00	
1.000 «	2	2.000	87-83		1.000 «	50	50.000	95-00	
500 «	50	25.000	97-00		500 «	200	100.000	95-00	
500 «	16	8.000	97-00		500 «	20	10.000	90-00	
500 «	1	500	97-50		100 «	3.400	340.000	95-00	
500 «	1	500	96-00		100 «	70	7.000	95-00	
500 «	1	500	96-00		20 «	500	10.000	95-00	
200 «	10	2.000	97-00						
200 «	3	600	97-00		<i>Németalföld.</i>				
200 «	2	400	96-00		1.000 dollár	1	1.000	96-50	
200 «	1	200	97-50		1.000 «	1	1.000	96-00	
100 «	19	1.900	97-00		100 «	1	100	96-50	
100 «	2	200	97-50		100 font sterling ..	30	3.000	92-00	
100 «	2	200	96-00		50 «	10	500	92-00	
50 «	7	350	96-00		10 «	4	40	92-00	
50 «	6	300	96-00						
50 «	2	100	97-50		<i>Olaszország. (Fiúme elszakított terület.)</i>				
50 «	2	100	97-00		1.000 dollár	1	1.000	96-00	
					500 «	2	1.000	96-00	
<i>Cseh-Szlovákia.</i>					<i>Románia.</i>				
1.000 dollár	4	4.000	94-00		1.000 dollár	6	6.000	99-00	
500 «	2	1.000	97-00		500 «	10	5.000	96-00	
50 «	4	200	97-00		500 «	4	2.000	99-00	
100 font sterling ..	2	200	96-00		200 «	20	4.000	96-00	
10 «	10	100	96-00		200 «	5	1.000	99-00	
1.000 dollár	3	3.000	96-00		100 «	20	2.000	96-00	
500 «	32	16.000	96-00		100 «	9	900	99-00	
500 «	1	500	98-00		50 «	20	1.000	96-00	
200 «	10	2.000	96-00		50 «	2	100	99-00	
100 «	5	500	98-00						
50 «	6	300	96-00		<i>Svájc.</i>				
50 «	4	200	97-00		500 dollár	14	7.000	96-00	
<i>Franciaország.</i>					<i>7%-os záloglevelek.</i>				
1.000 dollár	1	1.000	96-00		<i>Magyarország.</i>				
200 «	2	400	96-00		2.000 dollár	63	126.000	95-00	
50 «	3	150	96-00		1.000 «	1.469	1.469.000	91-00	
<i>Jugoszlávia. (Elszakított terület.)</i>					1.000 «	75	75.000	95-00	
500 dollár	1	500	97-00		1.000 «	21	21.000	93-00	
					1.000 «	10	10.000	95-00	

83. A budapesti hitelintézetek által 1929 folyamán kibocsátott záloglevelek, községi és egyéb kötvények. (Folytatás.)

Az ország megnevezése, ahol a kibocsátott értékpapírok elhelyeztettek; az elhelyezett értékpapírok névértéke darabonként		Az elhelyezett értékpapírok				Az ország megnevezése, ahol a kibocsátott értékpapírok elhelyeztettek; az elhelyezett értékpapírok névértéke darabonként		Az elhelyezett értékpapírok			
		szám szerint	összes névértéke a névértékre szóló valutában	árfolyam-értéke százalékban				szám szerint	összes névértéke a névértékre szóló valutában	árfolyam-értéke százalékban	
<i>Cseh-Szlovákia.</i>											
1.000	dollár	9	9.000	95-50	1.000	dollár	1	1.000	95-50		
1.000	«	1	1.000	94-00	500	«	51	25.500	87-83		
500	«	371	185.500	87-83	200	«	43	8.600	87-83		
500	«	52	26.000	95-00	50	«	19	950	87-83		
500	«	18	9.000	95-50	500	« (elszakított terület)..	2	1.000	97-00		
500	«	14	7.000	93-00	200	« (elszakított terület)..	4	800	97-00		
500	«	12	6.000	96-00	100	« (elszakított terület)..	1	100	97-00		
500	«	9	4.500	95-00	50	« (elszakított terület)..	2	100	97-00		
200	«	353	70.600	87-83	<i>Franciaország.</i>						
200	«	61	12.200	95-00	1.000	dollár	50	50.000	94-00		
200	«	11	2.200	95-50	<i>Németalföld.</i>						
200	«	8	1.600	96-00	1.000	dollár	1	1.000	95-00		
200	«	5	1.000	93-00	500	«	1	500	95-00		
100	«	121	12.100	95-00	200	«	1	200	97-00		
100	«	75	7.500	91-00	200	«	1	200	95-00		
100	«	23	2.300	95-50	100	«	2	200	95-00		
100	«	9	900	93-00	50	«	2	100	95-00		
100	«	7	700	96-00	<i>Németország</i>						
50	«	228	11.400	87-83	500	dollár	8	4.000	87-83		
50	«	20	1.000	95-00	200	«	21	4.200	87-83		
50	«	12	600	95-50	50	«	6	300	87-83		
50	«	10	500	95-00	<i>Svájc.</i>						
50	«	7	350	96-00	500	dollár	1	500	87-83		
50	«	2	100	93-00	<i>7½ %-os községi kötvények.</i>						
<i>Amerikai Egyesült-Államok.</i>											
1.000	dollár	3.514	3.514.000	89-00	<i>Magyarország.</i>						
1.000	«	1.250	1.250.000	92-00	1.000	dollár	1.000	1.000.000	100-00		
500	«	17	8.500	87-83	500	«	1.900	950.000	100-00		
200	«	29	5.800	87-83	100	«	500	50.000	100-00		
50	«	14	700	87-83	<i>6½ %-os községi kötvények.</i>						
<i>Ausztria.</i>											
1.000	dollár	14	14.000	95-00	<i>Nagy-Britannia (Írországgal.)</i>						
500	«	163	81.500	87-83	100	dollár	3.100	310.000	89-77		
500	«	9	4.500	95-00	<i>5½ %-os kötvények.</i>						
500	«	3	1.500	93-00	<i>Svédország.</i>						
200	«	402	80.400	87-83	50.000	dollár	240	12.000.000	92-00		
200	«	6	1.200	93-00							
200	«	4	800	95-00							
200	«	1	200	97-00							
100	«	13	1.300	93-00							
100	«	5	500	95-00							
100	«	1	100	97-00							
50	«	157	7.850	87-83							
50	«	4	200	95-00							
50	«	1	50	97-00							
50	«	1	50	93-00							

83. A budapesti hitelintézetek által 1929 folyamán kibocsátott záloglevelek, községi és egyéb kötvények. (Vége.)

Az ország megnevezése, ahol a kibocsátott érték-papírok elhelyeztettek	Száma	Névértéke a névértékre szóló valutában	Névértéke pengőre átszámítva
Összesítés.			
<i>7½%-os záloglevelek.</i>			
Magyarország.....	7.535	3,778.420 dollár	21,506.389
Magyarország.....	343	92.840 font sterling	2,574.453
Amerikai Egyesült-Államok.....	743	887.000 dollár	5,048.715
Ausztria.....	154	69.850 „	397.579
Cseh-Szlovákia.....	10	5.200 „	29.598
Cseh-Szlovákia.....	12	300 font sterling	8.319
Cseh-Szlovákia, elszakított terület.....	61	22.500 dollár	128.068
Franciaország.....	6	1.550 „	8.822
Jugoszlávia, elszakított terület.....	1	500 „	2.846
Nagy-Britannia (Irországgal).....	600	182.000 „	1,035.926
Nagy-Britannia (Irországgal).....	4.369	1,240.000 font sterling	34,385.200
Németalföld.....	3	2.100 dollár	11.953
Németalföld.....	44	3.540 font sterling	98.164
Olaszország (Fiume elszakított terület). Románia.....	3 96	2.000 dollár 22.000 „	11.384 125.222
Svájc.....	14	7.000 „	39.843
7½%-os záloglevelek összesen.....	9.226	4,980.120 dollár	28,346.345
	4.768	1,336.680 font sterling	37,066.136
	13.994		65,412.481
<i>7%-os záloglevelek.</i>			
Magyarország.....	3.076	2,074.050 dollár	11,805.285
Amerikai Egyesült-Államok.....	4.824	4,779.000 „	27.201.590
Ausztria.....	784	194.150 „	1,105.082
Cseh-Szlovákia.....	114	36.050 „	205.193
Cseh-Szlovákia, elszakított terület.....	9	2.000 „	11.384
Franciaország.....	50	50.000 „	284.595
Németalföld.....	8	2.200 „	12.522
Németország.....	35	8.500 „	48.381
Svájc.....	1	500 „	2.846
7%-os záloglevelek összesen.....	8.901	7,146.450 „	40,676.878
<i>7½%-os községi kötvények.</i>			
Magyarország.....	3.400	2,000.000 dollár	11,383.800
<i>6½%-os községi kötvények.</i>			
Nagy-Britannia (Irországgal).....	3.100	310.000 dollár	8,596.300
Községi kötvények összesen.....	6.500	2,310.000 „	19,980.100
<i>5½%-os kötvények.</i>			
Svédország.....	240	12,000.000 dollár	68,302.800

A kibocsátások részletesebb adatai azt tanúsítják, hogy az új kibocsátású kötvényekből elég jelentékeny tételeket vesz át a belföld. Az 1929. évben kibocsátott 106.1 millió P névértékösszegű záloglevélből 35.9 millió P összegű névérték helyeztetett el Magyarországon. Ezzel körülbelül egyenlő jelentőségű elhelyezési piac volt Nagy-Britannia és az Amerikai Egyesült Államok, amelyek 35.4, illetve 32.2 millió P névértékű magyar záloglevelet vettek 1929-ben át. A többi piacok már nem bírnak nagyobb jelentőséggel. Az 1929. év folyamán kizárólag 7 és $7\frac{1}{2}\%$ -os kamatozású záloglevélcímletek nyertek elhelyezést. Ezek között a nagyobb jelentőségű típus a $7\frac{1}{2}\%$ -os volt, amelyből az elhelyezett névérték 65.4 millió P-t tett ki. Nagy-Britannia csak ilyen címletek iránt érdeklődött, a belföldön felvett mennyiségnek is körülbelül $\frac{2}{3}$ -a esett ezekre. Az Amerikai Egyesült Államokban való elhelyezés már túlnyomórésztben 7% -os volt.

A községi kötvényekben történt kibocsátásnak 57% -át vette át a belföld és körülbelül 43% -át a külföld és pedig kizárólag Nagy-Britannia. A belföldön elhelyezett címletek mind $7\frac{1}{2}\%$ -osak, míg az Angliában elhelyezett címlettömeg kivétel nélkül $6\frac{1}{2}\%$ -os kamatozású volt.

A kötvényelhelyezések adatait a 83. számú táblázaton mutatjuk ki.

FÜGGELÉK.

Magyar Nemzeti Bank.

1. Kamatláb 1924-től 1929-ig.

Időszak	Kamatláb a		Időszak	Kamatláb a	
	leszá- mítási 1)	köl- csön 2)		leszá- mítási 1)	köl- csön 2)
	üzletben ‰a-b n			üzletben ‰a-ban	
1924. VI. 24—IX. 17.	10·0	10·5	1926. VIII. 26—1928. X. 1. ...	6·0	6·5
1924. IX. 18—1925. III. 26. ...	12·5	13·0	1928. X. 2—1929. IV. 23. ...	7·0	7·5
1925. III. 27—V. 27.	11·0	11·5	1929. IV. 24—1929. XI. 3. ..	8·0	8·5
1925. V. 28—X. 21.	9·0	9·5	1929. XI. 4—1929. XII. 31. .	7·5	8·0
1925. X. 22—1926. VIII. 25.	7·0	7·5			

1) Váltókra, közraktári zálogjegyekre és értékpapírokra.

2) Államjáradékokra, magyar kincstári utalványokra, magyar királyi állami pénztárjegyekre és népszövetségi kölcsönre.

2. Mérleg az 1928. és 1929. évek végén.

A mérleg tételei	1928-ban		1929-ben	
	szám szerint ezer pengő- ben	százalék- ban	szám szerint ezer pengő- ben	százalék- ban
<i>Teher.</i>				
Részcéltőke	34.756	4·0	34.756	5·0
Tartalékalap	6.952	0·8	7.607	1·1
Jegyforgalom	513.460	58·4	500.600	72·7
Zsírőkövetelések, letétek és azonnal lejáró más tartozások:				
Államiak	209.698	23·9	69.912	10·1
Egyebek	31.116	3·5	28.351	4·1
Egyéb tartozások	66.942	7·6	35.660	5·2
Átvitel a befolyt jövedelmekből a követ- kező évre	2.553	0·3	1.777	0·3
Tiszta jövedelem	13.119	1·5	10.242	1·5
Összesen ...	878.596	100·0	688.905	100·0
<i>Vagyon.</i>				
Érckészlet:				
Aranyérmék, aranyrudak, külföldi és kereskedelmi érmék ¹⁾	201.082	22·9	162.749	23·6
Az alapszabályok 85. §-a alapján beszámít- ható devizák és valuták	54.003	6·1	39.092	5·7
Ezüst, vert és veretlen ²⁾	792	0·1	—	—
Váltópénz	7.674	0·9	7.910	1·1
Leszámitolt váltók, közraktári zálogjegyek és értékpapírok	417.411	47·5	329.494	47·8
Kézizálogra adott kölcsönök	47	0·0	56	0·1
Az állam adóssága	97.244	11·1	87.543	12·7
Épületek	6.170	0·7	6.139	0·9
Egyéb követelések	94.173	10·7	55.922	8·1
Összesen ...	878.596	100·0	688.905	100·0

1) Finom, kilogrammonként 3.794 pengővel számítva.

2) Finom, kilogrammonként a londoni ezüstjegyész alapján számítva: 1 kilogramm 1927-ben és 1928-ban 105·42 pengő.

3. Nyereség- és veszteségszámla az 1928. és 1929. évek végén.

A számla tételei	1928-ban		1929-ben	
	szám szerint ezer pengő- ben	százalék- ban	szám szerint ezer pengő- ben	százalék- ban
<i>Kiadások.</i>				
Illetékátalány a kézizálogkölsönüzletből .	1)	0·0	1	0·0
Kezelési és házi költségek :				
Személyi	6.225	19·7	6.236	22·4
Dologi	1.551	4·9	3.639	13·1
Házfenntartási.....	315	1·0	315	1·1
Nyugdíjilletmények	660	2·1	653	2·3
Jegygyártási költségek	2.335	7·4	2.780	10·0
Devizafolyószámláknál térített kamatok .	4.569	14·5	2.142	7·7
Leírt kétes váltókövetelések	—	—	49	0·2
Leírás az épületek és felszerelés értékéből	232	0·7	32	0·1
Átvitel a befolyt jövedelmekből a következő évre	2.553	8·1	1.777	6·4
Tiszta jövedelem	13.119	41·6	10.242	36·7
Összesen ...	31.559	100·0	27.866	100·0
<i>Jövedelmek.</i>				
Nyereségáthozat az előző évről	5	0·0	466	1·7
Kamatáthozat az előző évről	1.806	5·7	2.553	9·2
A leszámítási üzletből	17.676	56·0	19.301	69·2
A kézi zálogkölsön-üzletből.....	2	0·0	4	0·0
A deviza- és valutaüzletből	10.831	34·4	4.454	16·0
Az állami adósság kamataiból.....	1.056	3·4	911	3·3
A letéti üzletből.....	3	0·0	4	0·0
A bizományi üzletből	17	0·0	21	0·1
Egyéb üzletekből és elhelyezésekből.....	163	0·5	152	0·5
Összesen ...	31.559	100·0	27.866	100·0

1) 500 pengőn alul.

4. Helyi váltók 1928-ban és 1929-ben.

Év a főintézet és a fiókintézetek székhelye	Álladék az év elején	Az év folyamán				Álladék az év végén		
		leszámíttatott		beszedetett				
		3	3—6	3	3—6	3	3—6	összesen
		hónapon belül esedékes váltó						
a) Szám szerint.								
1928.	171.253	1,619.028	9.324	1,541.092	8.372	249.142	999	250.141
1929.								
Budapest	111.446	831.301	2.516	867.548	2.392	74.204	1.119	75.323
Baja	6.228	29.961	—	30.642	—	5.547	—	5.547
Békéscsaba	11.969	53.101	—	55.955	—	9.115	—	9.115
Cegléd	6.499	39.139	—	39.824	—	5.814	—	5.814
Debrecen	10.987	67.636	—	67.847	—	10.776	—	10.776
Eger	1.560	9.793	—	9.557	—	1.796	—	1.796
Gyöngyös	4.898	28.602	—	28.699	—	4.801	—	4.801
Győr	3.864	21.259	—	21.636	—	3.487	—	3.487
Kaposvár	9.725	44.569	1	46.808	1	7.486	—	7.486
Kecskemét	4.898	26.782	—	26.058	—	5.622	—	5.622
Miskolc	7.535	40.885	—	42.455	—	5.965	—	5.965
Nagykanizsa	8.196	46.143	—	47.059	—	7.280	—	7.280
Nyíregyháza	9.213	51.049	3	51.264	3	8.995	3	8.998
Pécs	6.872	38.017	—	38.965	—	5.924	—	5.924
Sátoraljaújhely ...	4.489	23.493	1	23.402	2	4.579	—	4.579
Sopron	1.826	7.121	—	7.497	—	1.450	—	1.450
Szeged	10.700	46.301	—	48.571	—	8.430	—	8.430
Székesfehérvár ...	6.219	38.094	—	38.454	—	5.859	—	5.859
Szekszárd	9.390	44.993	1	46.479	1	7.904	—	7.904
Szolnok	6.931	33.766	—	35.348	—	5.349	—	5.349
Szombathely	6.696	30.011	—	31.609	—	5.098	—	5.098
Összesen	250.141	1,552.016	2.522	1,605.677	2.399	195.481	1.122	196.603
b) Érték szerint ezer pengőben.								
1928.	239.948	2,122.165	5.478	2,055.868	6.158	304.531	1.034	305.565
1929.								
Budapest	179.888	1,389.152	973	1,440.737	1.428	127.469	379	127.848
Baja	4.484	21.566	—	22.077	—	3.973	—	3.973
Békéscsaba	9.787	42.767	—	44.652	—	7.902	—	7.902
Cegléd	4.404	24.464	—	24.623	—	4.245	—	4.245
Debrecen	15.293	85.856	—	87.233	—	13.916	—	13.916
Eger	2.005	12.151	—	12.475	—	1.681	—	1.681
Gyöngyös	3.753	20.003	—	20.095	—	3.661	—	3.661
Győr	6.881	34.582	—	36.116	—	5.347	—	5.347
Kaposvár	5.189	23.364	70	24.577	70	3.976	—	3.976
Kecskemét	5.571	28.030	—	28.444	—	5.157	—	5.157
Miskolc	7.166	33.206	—	35.603	—	4.769	—	4.769
Nagykanizsa	5.434	30.365	—	31.074	—	4.725	—	4.725
Nyíregyháza	7.680	37.768	80	38.326	100	7.022	80	7.102
Pécs	5.525	31.194	—	31.975	—	4.744	—	4.744
Sátoraljaújhely ...	4.693	24.108	100	23.926	200	4.775	—	4.775
Sopron	3.105	10.425	—	11.517	—	2.013	—	2.013
Szeged	11.042	46.162	—	48.491	—	8.713	—	8.713
Székesfehérvár ...	5.001	32.206	—	32.610	—	4.597	—	4.597
Szekszárd	4.957	25.536	30	25.985	30	4.508	—	4.508
Szolnok	4.512	19.267	—	20.956	—	2.823	—	2.823
Szombathely	9.195	43.226	—	44.593	—	7.828	—	7.828
Összesen	305.565	2,015.398	1.253	2,086.085	1.828	233.844	459	234.303

5. Küldvényváltók az 1928. és 1929. években.

Év; a főintézet és a fiókiintézetek székhelye	Álladék az év elején	Az év folyamán				Álladék az év végén	Az év végén	
		beérkezett		beszedett, illetőleg visszaváltás végett elküldetett			útban volt	mind- össze
		3	3-6	3	3-6	3		
a) Szám szerint.								
1928.	69.673	721.077	4	718.867	4	71.883	87	71.970
1929.								
Budapest	5.981	40.671	—	43.155	—	3.497	106	3.603
Baja	2.746	35.242	—	35.378	—	2.610	1	2.611
Békéscsaba	5.343	57.164	—	58.489	—	4.018	1	4.019
Cegléd	1.107	16.054	—	15.818	—	1.343	—	1.343
Debrecen	5.586	72.297	—	72.184	—	5.699	4	5.703
Eger	1.793	21.185	—	21.529	—	1.449	2	1.451
Gyöngyös	1.144	16.370	—	16.258	—	1.256	1	1.257
Győr	3.018	39.497	—	39.603	—	2.912	2	2.914
Kaposvár	3.767	41.635	—	42.090	—	3.312	484	3.796
Kecskemét	2.828	32.158	—	32.585	—	2.401	2	2.403
Miskolc	4.048	44.022	—	44.986	—	3.084	1	3.085
Nagykanizsa	2.683	32.621	—	33.036	—	2.268	314	2.582
Nyíregyháza	8.500	90.675	—	92.085	—	7.090	—	7.090
Pécs	4.561	48.842	—	49.740	—	3.663	1.021	4.684
Sátoraljaújhely ...	1.708	18.741	—	19.046	—	1.403	3	1.406
Sopron	542	7.010	—	6.838	—	714	—	714
Szeged	4.465	60.316	—	60.326	—	4.455	5	4.460
Székesfehérvár ...	2.008	24.767	—	24.738	—	2.037	—	2.037
Szekszárd	2.632	29.448	—	29.362	—	2.718	1	2.719
Szolnok	4.544	55.009	—	55.719	—	3.834	—	3.834
Szombathely	2.879	32.922	—	33.234	—	2.567	2	2.569
Összesen	71.883	816.646	—	826.199	—	62.330	1.950	64.280
b) Érték szerint ezer pengőben.								
1928.	87.646	942.694	9	926.427	9	103.913	35	103.948
1929.								
Budapest	6.744	29.451	—	32.844	—	3.351	44	3.395
Baja	3.258	44.750	—	44.523	—	3.485	1	3.486
Békéscsaba	8.702	97.450	—	98.127	—	8.025	1)	8.025
Cegléd	1.094	18.162	—	17.750	—	1.506	—	1.506
Debrecen	9.434	115.090	—	114.908	—	9.616	3	9.619
Eger	1.486	16.291	—	15.994	—	1.783	1	1.784
Gyöngyös	1.200	23.576	—	23.060	—	1.716	1)	1.716
Győr	5.990	68.468	—	68.690	—	5.768	1)	5.768
Kaposvár	5.354	57.351	—	58.594	—	4.111	792	4.903
Kecskemét	4.253	45.361	—	45.864	—	3.750	1)	3.750
Miskolc	5.977	54.221	—	55.187	—	5.011	1	5.012
Nagykanizsa	4.497	45.729	—	47.608	—	2.618	394	3.012
Nyíregyháza	12.717	125.764	—	128.250	—	10.231	—	10.231
Pécs	6.066	63.015	—	64.793	—	4.288	1.668	5.956
Sátoraljaújhely ...	1.373	15.139	—	15.189	—	1.323	1)	1.323
Sopron	549	5.903	—	5.564	—	888	—	888
Szeged	6.643	98.422	—	98.501	—	6.564	1	6.565
Székesfehérvár ...	3.008	36.913	—	36.814	—	3.107	—	3.107
Szekszárd	3.375	41.250	—	40.500	—	4.125	3	4.128
Szolnok	6.910	93.899	—	94.824	—	5.985	—	5.985
Szombathely	5.283	52.532	—	54.089	—	3.726	1	3.727
Összesen	103.913	1,148.737	—	1,161.673	—	90.977	2.909	93.886

¹⁾ 500 pengőn alul.

6. Közraktári zálogjegyek 1928. és 1929. években.

Év ; a főintézet és a fiókintézet székhelye ¹⁾	Álladék az év elején	Az év folyamán		Álladék az év végén
		leszámit- talott	beszede- tett	
a) Szám szerint.				
1928.	505	1.896	1.614	787
1929.				
Budapest	770	1.575	2.101	244
Szombathely	17	58	68	7
Összesen	787	1.633	2.169	251
b) Érték szerint ezer pengőben.				
1928.	4.357	17.653	14.112	7.898
1.929				
Budapest	7.709	12.736	19.239	1.206
Szombathely	189	447	537	99
Összesen	7.898	13.183	19.776	1.305

¹⁾ Közraktári zálogjegyek leszámítolására csak a budapesti fő- és szombathelyi fiókintézet van felhatalmazva.

7. Kölcsönök kézzzálogra az 1928. és 1929. években.

Év ; a fő- és a fiókintézetek székhelye ¹⁾	Álladék az év elején	Az év folyamán		Álladék az év végén
		engedélye- zett	vissza- fizetett	
		e z e r p e n g ő b e n		
1928.	14	45	12	47
1929.				
Budapest	45	299	290	54
Nagykanizsa	1	—	1	—
Sopron	1	—	—	1
Szeged	—	2	1	1
Összesen	47	301	292	56

¹⁾ A fel nem sorolt fiókintézeteknél kézzzálogkölcsön-üzletből nem volt forgalom.

8. Zstróforgalom 1928-ban és 1929-ben.

Kiadás.

Év; a főintézet és a fiókintézetek székhelye	Készpénzkifizetések		Elszámolási tételek		Helyi átutalások		Átutalások a bank más intézeteihez		Összesen		Mindössze ezer pengőben
	állami	egyéb	állami	egyéb	állami	egyéb	állami	egyéb	állami	egyéb	
t é t e l e k e z e r p e n g ő b e n											
1928	976.896	1,602.072	2,896.430	2,878.261	1,169.646	4,476.852	631.885	818.257	5,674.857	9,770.442	15,445.299
1929.											
Budapest	631.656	1,207.777	2,832.261	1,532.253	893.507	5,058.746	97.761	567.370	4,455.185	8,366.146	12,821.331
Baja	10.278	5.694	11.508	58.898	—	1.045	9.528	3.392	31.314	69.029	100.343
Békéscsaba.....	34.532	22.938	16.534	128.284	—	6.893	35.836	13.421	86.902	171.536	258.438
Cegléd	5.536	691	4.685	39.941	3.155	167	7.025	10.673	20.401	51.472	71.873
Debrecen	36.543	45.382	31.482	192.933	30.654	66.790	46.150	58.119	144.829	363.224	508.053
Eger	8.937	4.925	237	26.449	3.060	483	9.091	4.702	21.325	36.559	57.884
Gyöngyös	11.020	2.585	345	35.875	3.392	686	18.156	5.856	32.913	45.002	77.915
Győr	33.634	48.287	22.714	90.327	—	13.833	74.397	21.404	130.745	173.851	304.596
Kaposvár	29.690	12.326	17.073	80.940	—	3.976	19.353	13.660	66.116	110.902	177.018
Kecskemét	15.406	8.453	6.790	69.431	12.515	4.147	3.067	17.308	37.778	99.339	137.117
Miskolc	61.559	23.039	2.827	74.213	8.106	11.010	52.093	16.363	124.585	124.625	249.210
Nagykanizsa	15.977	11.576	9.348	70.104	—	1.973	37.022	6.953	62.347	90.606	152.953
Nyíregyháza	36.243	13.675	6.542	146.242	20.988	20.028	18.876	14.088	82.649	194.033	276.682
Pécs	27.553	32.593	435	87.187	57.752	14.681	50.166	39.923	135.906	174.384	310.290
Sátoraljaújhely	8.145	5.477	5.687	34.068	—	2.418	7.243	5.687	21.075	47.650	68.725
Sopron	10.630	23.791	585	14.367	—	4.147	14.869	9.907	26.084	52.212	78.296
Szeged	52.624	30.271	3.993	123.065	6.019	13.529	41.953	25.206	104.589	192.071	296.660
Székesfehérvár	21.210	9.936	14.960	59.253	—	1.047	12.654	9.634	48.824	79.870	128.694
Szekszárd	6.639	3.248	12.948	59.471	—	9.458	4.894	3.099	24.481	75.276	99.757
Szolnok	36.333	6.990	632	108.080	6.135	3.277	17.571	8.169	60.671	126.516	187.187
Szombathely	23.284	13.533	11.279	94.064	120	3.542	16.181	16.003	50.864	127.142	178.006
Összesen	1,117.429	1,533.187	3,012.865	3,125.445	1,045.403	5,241.876	593.886	870.937	5,769.583	10,771.445	16,541.028

8. Zsírőforgalom 1928-ban és 1929-ben. (Vége.)

Bevétel.

Év: a főintézet és a fiókintézetek székhelye	Kézpénztérítések		Elszámolási tételek		Helyi átutalások		Átutalások a bank más intézeteitől		Összesen		Mindössze ezer pengőben	A követelések állománya az év végén		
	állami	egyéb	állami	egyéb	állami	egyéb	állami	egyéb	állami	egyéb		össze- sen		
t é t e l e k e z e r p e n g ő b e n														
1928	991.083	1.235.437	2.536.154	3.523.765	1.519.261	4.127.237	556.748	888.408	5.603.246	9.774.847	15.378.093	209.311	29.034	1) 238.345
1929.	502.660	759.475	1.745.947	2.971.038	1.570.652	4.381.601	496.206	251.325	4.315.465	8.363.439	12.678.904	69.368	22.366	91.734
Budapest	9.528	23.792	21.785	30.647	—	1.046	—	13.514	31.313	68.999	100.312	—	41	41
Baja	35.836	49.933	51.066	53.431	—	6.893	—	61.356	86.902	171.613	258.515	—	312	312
Békéscsaba . .	7.025	9.679	13.376	28.121	—	3.322	—	10.296	20.401	51.418	71.819	—	47	47
Cegléd	43.097	59.272	101.732	136.986	—	97.445	—	69.646	144.829	363.349	508.178	—	488	488
Debrecen	9.041	11.237	12.284	14.156	—	3.543	—	7.677	21.325	36.613	57.938	—	76	76
Eger	18.156	5.933	14.757	18.438	—	4.077	—	16.549	32.913	44.997	77.910	—	26	26
Gyöngyös	74.397	25.774	56.348	70.742	—	13.832	—	63.420	130.745	173.768	304.513	—	192	192
Győr	19.352	39.859	46.764	41.516	—	3.975	—	25.620	66.116	110.970	177.086	—	264	264
Kaposvár	3.067	21.003	34.711	41.000	—	16.662	—	20.603	37.778	99.268	137.046	—	142	142
Kecskemét . . .	52.093	25.591	54.373	35.374	—	19.116	18.296	44.738	124.762	124.819	249.581	—	535	870
Miskolc	36.083	18.689	26.264	36.516	—	1.973	—	33.452	62.347	90.630	152.977	—	200	200
Nagykanizsa . .	18.876	31.685	63.773	40.198	—	41.016	—	80.804	82.649	193.703	276.352	—	454	454
Nyíregyháza . .	50.166	28.800	84.902	39.637	—	72.434	839	33.594	135.907	174.465	310.372	—	200	200
Pécs	7.223	7.071	13.852	28.984	—	2.418	—	9.209	21.075	47.682	68.757	—	47	47
Sátoraljaújhely	13.797	8.832	12.287	16.577	—	4.147	—	22.660	26.084	52.216	78.300	—	112	112
Sopron	41.831	59.392	61.001	46.346	230	19.318	1.480	67.024	104.542	192.080	296.622	3	265	268
Szeged	12.654	17.871	36.170	44.297	—	1.047	—	16.752	48.824	79.967	128.791	—	227	227
Székesfehérvár	4.894	6.364	19.587	33.572	—	9.458	—	25.912	24.481	75.306	99.787	—	150	150
Székszárd	17.571	55.710	43.100	17.556	—	9.412	—	43.930	60.671	126.608	187.279	—	281	281
Szolnok	16.215	35.753	34.648	57.131	—	3.662	1	30.715	50.864	127.261	178.125	—	334	350
Szombathely . .	993.562	1.301.715	2.548.727	3.802.263	1.570.882	4.716.397	516.822	948.796	5.629.993	10.769.171	16.399.164	69.722	26.759	1) 96.481
Összesen														

¹⁾ Ehhez jön a postajárat miatt még jóváírásra kerülő helyközi átutalások és az egyéb azonnal lejáró tartozások összege: 1928 végén 2469 ezer, 1929 végén 1782 ezer pengő.

**9. A jegyforgalom címletek szerint havonként.
Koronaértékről szóló államjegyek 1928-ban és 1929-ben.**

Év ; a koronaértékről szóló államjegyek részletezése	A forgalomban levő államjegyek szám szerint ezekben ¹⁾											
	január	február	március	április	május	június	július	augusztus	szeptem- ber	október	november	december
h ó n a p v é g é n												
1928.												
Darabszám ezrekben	191.906	191.890	191.869	191.858	191.844	191.834	191.825	191.819	191.813	191.805	191.796	191.780
Érték millió koronában	30.598	30.139	29.835	29.572	29.404	29.176	29.089	28.991	28.855	28.762	28.702	28.605
Érték ezer pengőben	2.448	2.411	2.387	2.366	2.352	2.334	2.327	2.319	2.308	2.301	2.296	2.288
1929.												
1.000.000 koronás	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
500.000 „	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
100.000 „	26	26	26	26	26	26	26	25	25	25	25	25
50.000 „	23	23	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22
25.000 „	18	18	18	17	17	17	17	—	—	—	—	—
25.000 „ II. alak	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
10.000 „	41	41	41	40	39	39	39	—	—	—	—	—
10.000 „ II. alak	348	348	348	348	348	347	347	346	346	346	346	345
5.000 „	61	61	61	61	61	60	60	—	—	—	—	—
5.000 „ II. alak	466	465	465	465	465	465	464	464	464	464	464	464
1.000 „	1.048	1.048	1.046	1.045	1.045	1.045	1.045	—	—	—	—	—
1.000 „ II. alak	5.977	5.976	5.975	5.974	5.973	5.973	5.971	5.971	5.970	5.970	5.969	5.969
500 „	452	452	452	452	452	452	452	—	—	—	—	—
500 „ II. alak	2.734	2.733	2.733	2.733	2.733	2.732	2.732	2.732	2.732	2.732	2.732	2.731
100 „	25.673	25.672	25.672	25.670	25.669	25.668	25.666	25.666	25.666	25.665	25.665	25.665
100 „ II. alak	14.780	14.780	14.779	14.778	14.778	14.777	14.776	14.776	14.776	14.775	14.775	14.775
50 „	8.628	8.628	8.628	8.627	8.627	8.627	8.627	8.627	8.627	8.626	8.626	8.626
20 „	20.127	20.127	20.126	20.101	20.101	20.101	20.101	20.100	20.100	20.100	20.100	20.100
10 „	24.318	24.318	24.317	24.317	24.317	24.317	24.316	24.316	24.316	24.315	24.315	24.315
2 „	49.081	49.080	49.080	49.080	49.080	49.080	49.079	49.079	49.079	49.078	49.078	49.078
1 „	37.949	37.949	37.949	37.948	37.948	37.948	37.948	37.948	37.948	37.948	37.948	37.948
Összesen { darabszám ezrekben	191.772	191.767	191.760	191.726	191.723	191.718	191.710	190.094	190.093	190.089	190.087	190.085
{ érték millió koronában	28.105	28.060	27.995	27.911	27.860	27.777	27.579	25.034	24.991	24.962	24.939	24.906
{ érték ezer pengőben	2.245	2.245	2.240	2.233	2.229	2.222	2.206	2.203	1.999	1.997	1.995	1.993

¹⁾ Az ezrekre való kikerekítés miatt az államjegyek értékösszege nem felel meg egységig menő pontossággal az egyes államjegyeknek darabszáma szerint kiszámított összegnek.

9. A jegyforgalom címletek szerint havonként. (Vége.)

Pengőértékről szóló bankjegyek 1928-ban és 1929-ben.

Év; a pengőértékről szóló bankjegyek részletezése	A forgalomban levő bankjegyek szám szerint ezrekben ¹⁾											
	január	február	március	április	május	június	július	augusztus	szeptem- ber	október	november	december
	h ó n a p v é g é n											
1928.												
Darabszám ezrekben	17.379	16.964	17.411	17.705	17.231	17.957	18.536	18.922	19.417	20.456	18.870	19.609
Érték ezer pengőben	465.003	439.656	452.475	476.600	448.532	476.166	493.680	494.686	497.284	539.415	473.314	511.172
1929.												
1.000 pengős	62	54	52	56	51	63	56	51	56	63	57	76
100 „	2.083	1.882	1.925	2.123	1.874	1.873	2.090	1.978	1.930	2.188	1.900	1.967
50 „	1.310	1.259	1.265	1.322	1.226	1.246	1.369	1.332	1.287	1.397	1.269	1.300
20 „	3.126	3.057	3.167	3.208	3.083	3.194	3.401	3.490	3.461	3.669	3.379	3.361
10 „	5.219	5.082	5.278	5.270	5.116	5.307	5.534	5.831	5.874	6.192	5.810	4.262
10 „ II. alak	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.725
5 „	3.601	2.631	1.814	1.241	818	497	157	111	91	81	72	66
5 „ II. alak	2.711	3.582	4.549	5.111	5.425	5.811	6.196	6.716	6.815	7.190	6.798	6.664
Összesen { darabszám ezrekben	18.112	17.547	18.050	18.331	17.593	17.991	18.803	19.509	19.514	20.780	19.285	19.421
{ érték ezer pengőben	492.339	448.379	456.068	483.220	444.125	460.795	488.379	477.835	476.003	523.521	470.755	498.607

¹⁾ Az ezrekre való kikerekítés miatt a bankjegyek értékösszege nem felel meg egységig menő pontossággal az egyes bankjegynemek darabszáma szerint ki számított összegnek.

Magyar Királyi Postatakarékpénztár.

1. Vagyonomérleg 1927/28-ban és 1928/1929-ben.

	Ezer pengőben	
	1927/1928	1928/1929
<i>Teher.</i>		
Betétek a tőkésített kamatokkal takarékkönyvekre ...	35.199	50.085
Betétek a tőkésített kamatokkal csekkszámlákra	217.125	195.009
Tartalékalap	16	16
Külön tartalékalap	845	851
Letétek és idegen pénzek	358	502
Letétek értékpapírokban járadékkönyvecskékre	115	143
Egyéb értékpapírletétek	2.320	3.532
Ingó vagyon fedezete	766	848
Egyéb teher tételek	9	44
Nyereség	—	6
Teher összesen	256.753	251.036
<i>Vagyon.</i>		
Pénzkészlet	3.948	3.406
Követelés a posta és távirdapénztártól	37.246	58.021
Folyószámlás követelés	157.254	112.533
Értékpapírok	34.436	47.893
Leltári tárgyak	766	848
Tartalékalap ingatlanára fordított összeg	213	213
Letétben levő értékpapírok névértékben	2.436	3.675
Állami hozzájárulás	430	—
Egyéb vagyontételek	2.912	2.424
Zálogkölcsönök	17.112	22.023
Vagyon összesen	256.753	251.036

2. Nyereség- és veszteségszámla 1927/28-ban és 1928/29-ben.

Veszteség.						
Költségvetési év	Betétek után kifizetett kamatok	Igazgatási és kezelési költségek		Különféle kiadások ¹⁾	Külön tartalék- alap képzése	Főlöslég
		személyzet javadalma- zása ¹⁾	kezelési költségek ²⁾			
e z e r p e n g ő b e n						
1927/28	1.964	3.768	1.948	1.189	—	—
1928/29	2.724	4.192	2.117	1.292	6	6

¹⁾ Ebbe a rovatba a fizetések és lakpénzek, működési pótlékok, ruhailetmények, napidíjakok illetményei, bérek, segélyek, nős és családok szolgák segélyezésére fordított összegek, végül a posta-takarékpénztári tanács költségei vétettek fel.

²⁾ Ebbe a rovatba az útiköltségek, napidíjak, adók, épületfenntartási, valamint a hivatali és kezelési költségek vannak felvéve.

³⁾ Ez a rovat a vegyes kiadásokat, a leltári értékből történt leírást, a nyugdíj címén kifizetett összegeket, a postaintézet jutálékát és a vasúti menetdíjkedvezmények váltását tünteti fel.

2. Nyereség- és veszteségszámla 1927/28-ban és 1928/29-ben. (Vége.)

Nyereség.

Költségvetési év	Értékpapírok kamatjővedelme		Ideigényesen elhelyezett össze- gek kamatai	Kezelési díjak és jutalékok	Állami hozzá- járulás	Egyéb bevételek	Összesen
	üzleti befekte- tésekből	a tartalékalap befekte- téseiből					
	e z e r p e n g ő b e n						
1927/28	4.642	—	—	2.818	430	979	8.869
1928/29	2.728	54	2.925	3.054	—	1.576	10.337

3. Takarékbetéti üzlet 1927/28-ban és 1928/29-ben.

Év	Az év folyamán		Az év végén fennálló	Betétek		Visszafizetések		A visszafizetésekből értékpapír vásárlására fordított	Betétek állománya az év végén	Átlag egy betéti könyveskére eső összeg az év végén pengőben
	kiállított	kiegyenlített		az év folyamán						
			szám szerint	ezer pengőben	szám szerint	összesen				
							ezer pengőben			
1928 ...	75.712	31.901	1,348.777	609.937	65.012	206.167	50.606	11	41.000	30
1929 ...	85.070	40.607	1,393.240	796.124	75.530	275.987	61.092	76	55.438	40

4. Az év végén fennállott takarékbetéti könyveskéek 1928/29-ben.

A betéti könyveskéek érdekcsoportja	Szám szerint	Százalékban	A betéti könyveskéek értékcsoportja	Szám szerint	Százalékban
1 pengőn alul.....	734.109	53·5	5.001— 10.000 P-ig	478	0·0
1— 25 pengőig	167.775	12·2	10.000—100.000 « ..	199	—
26— 50 «	17.953	1·3	100.000 pengőn felül	13	0·0
51— 100 «	15.350	1·1	A békeszerződésekből kifolyólag zárolva	385.901	28·1
101— 500 «	35.802	2·6			
501—1.000 «	9.143	0·7			
1.001—5.000 «	5.982	0·5	Összesen	1.372.705	100·0

5. Csekk- és kifizetőforgalom 1928-ban és 1929-ben.

Év	Az év folyamán		Az év vé- gén De- jegyzve maradt	Csekk száma- táladonok közli a kint- forzamban is részeveók száma	Az év végén bejegyzve volt csekk számatáladonok közli								
	bejegyzett	kítóított			b e l í r í d i				k e l l í r í d i				
			Buda- pestről		vidék- ről	összesen	Ausztírból Bécs- ből	egyéb kittől- ről	szám szertint	száza- lékban			
											szám szertint	száza- lékban	
1928	6.313	8.924	42.936	42.936	19.738	10.245	29.983	69.8	2.203	—	10.750	12.953	30.2
1929	2.519	1.601	43.854	43.854	20.309	10.587	30.896	70.4	2.218	—	10.740	12.958	29.6

b) Befizetéseik 1928-ban és 1929-ben.

A befizetések nemiei									
Év	befizetési lapokkal	telepített utalványokkal	jövőráások (kinting) alapján	átutalások			éttkapari-eladásból	egyéb jövőráások	befizetések összesen
				c e z e r p e n g ő b e n					
				a Magyar Nemzeti Bank számlájáról	a győrs-utalvány-	a nemzetközi			
1928	2,650,449	30,140	4,527,795	1,105,675	381	3,217	—	61,554	8,379,211
1929	2,411,631	28,973	3,936,582	846,662	258	4,491	1	302,087	7,530,685

c) Visszaízüetések 1928-ban és 1929-ben.

A v i s s z a f i z e t é s e k n e m e i											
Év	pénzületi csekkék és fizetési utalványok	posta	terhe- re- írások (klírné)	átutalások a Magyar Nemzeti Bank zsi- ró- számaira	átutalások			állam- köz- szelvényei- nek deva- lációból	leírások értékpapír vásárlás folytán	egyéb leírások	visza- fizetések összesen
					a zsi- ró- és pénzü- leti egylet számaira	forgalomban					
						a gyors- utalvány- közli	a nemzet- közli				
e z e r p e n g ö b e n											
1928	2,748.048	205	4,527.795	826.760	107.037	1.301	¹⁾ 69.583	880	7	175.535	8,387.566
1929	2,529.329	172	3,936.582	774.650	108.203	980	73.397	605	256	151.999	7.576.173

¹⁾ Ez az összeg — külön ki nem mutatható nagyságban — a táblázatészlet 1. és 3. rovatának adataiban is bennefoglalatik; a vizsalizetéseket összesen figyelembe vételevel állapították meg.

6. Értékpapírüzlet 1928-ban és 1929-ben.

Év	Az év folyamán		az év végén érvényben levő	A kérvények alapján vásárolt értékpapírok				
	ki- állított	kiegyen- lített		ö s s z e g e			ö s s z e g é b ől	
				a takaré- üzletben	a csekk- forgalom- ban	együtt	a vásárlók- nak meg- küldetett	letétben hagyatott
járadékkönyvecskék száma			e z e r p e n g ő b e n					
1928.....	9	605	91.813	9	1	10	2	8
1929.....	2	412	91.403	30	—	30	2	28

7. Saját és letétben őrzött értékpapírok 1928-ban és 1929-ben.

Év; az értékpapírok megnevezése	Saját értékpapírok	Letétek érték- papírokból járadék- könyvecskére	Összesen
	N é v é r t é k p e n g ő b e n		
1928.	55,205.701	141.663	55,347.364
1929.			
3½%-os magyar koronajáradék	41	1	42
4%-os magyar koronajáradék	11.181	1.231	12.412
4%-os magyar aranyjáradék	6,811.410	32.935	6,844.345
4%-os magyar államjáradék	746.808	91	746.899
4½%-os magyar államjáradék	179.434	58	179.492
4½%-os törlesztéses magyar államjáradék	3,995.060	23.518	4,018.578
6%-os magyar államjáradék	143.478	8.479	151.957
5½%-os magyar államjáradék	—	2.827	2.827
5½%-os magyar áll. pénztárjegy	—	410	410
5%-os magyar áll. pénztárjegy	—	3	3
5%-os magyar államjáradék 1925. évi (kényszer- kölcson)	21,275.300	161.440	21,436.740
4%-os magyar földtehermentesítési kötvény	49	—	49
5%-os jelzálogkötvény	—	1	1
Budapesti hitelintézetek záloglevelei	26,149.336	30.167	26,179.503
7½%-os népszövetségi kölcsön	5,201.193	2.232	5,203.425
4%-os tiszai és szegedi nyeresémméltósón	—	3	3
Részvények	—	17.727	17.727
Egyéb értékpapírok	—	8.981	8.981
Összesen	64,513.290	290.104	64,803.394

Budapesti Zsírő- és Pénztár-Egylet 1929-ben.

1. Átlagos zsírókövetelések és készpénzállományok s a zsírószámlák forgalma.

Hó	Á t l a g o s		A zsírószámlák forgalma pengő
	zsírókövetelések pengő	pénzkészlet és köve- lés a Magyar Nem- zeti Banknál pengő	
Január	529.767	585.513	72,812.343
Február	496.378	483.281	54,144.439
Március	649.149	610.564	54,922.823
Április	593.613	603.066	64,505.631
Május	503.271	426.700	68,028.238
Június	401.760	472.307	53,365.903
Július	544.412	628.316	70,165.783
Augusztus	409.338	389.510	29,725.031
Szeptember	522.302	432.010	31,206.556
Október	673.488	563.099	82,250.227
November	449.375	340.748	53,059.871
December	520.011	356.113	42,386.227
Évi átlagok	524.405	490.936	676,573.072

2. Az intézetre kiállított csekkek beváltása.

Hó	Készenlében kifizetett csekkek				Keresztezett csekkek (csak elszámolásra)				A Budapesti Leszámloló Együletben átvett csekkek				Összesen				Egy csekk átlagos összege pengő		
	darab	pengő	f	darabszám százaléka	darab	pengő	f	darabszám százaléka	darab	pengő	f	darabszám százaléka	darab	pengő	f				
Január	910	10,350,066	54	89	81	49	544,052	60	5	4	62	1,859,552	36	6	15	1,021	12,753,671	50	12,490
Február	651	5,229,162	70	87	57	34	285,397	50	5	3	60	3,719,256	70	8	40	745	9,233,816	90	12,390
Március	792	7,515,709	47	90	73	36	750,526	95	4	7	57	1,930,019	65	6	20	885	10,196,256	07	11,520
Április	792	8,739,134	82	87	73	37	560,081	50	4	5	86	2,609,847	30	9	22	915	11,909,063	62	13,020
Május	774	9,152,710	27	89	73	33	1,300,702	27	4	10	58	2,108,967	45	7	17	865	12,562,379	99	14,520
Június	841	8,219,220	37	91	82	30	434,894	19	3	4	52	1,330,504	90	6	14	923	9,984,619	46	10,820
Július	869	9,703,791	38	90	74	38	1,066,184	—	4	8	57	2,415,939	—	6	18	964	13,185,914	38	13,680
Augusztus	528	2,734,932	76	89	44	16	527,655	—	3	8	49	2,925,314	50	8	48	593	6,187,902	26	10,430
Szeptember	590	4,308,199	63	93	76	12	60,497	—	2	1	34	1,280,335	80	5	23	636	5,649,032	43	8,890
Október	957	12,988,483	04	92	78	19	183,516	50	2	1	65	3,448,106	05	6	21	1,041	16,620,105	59	15,960
November	667	7,597,443	15	90	75	26	402,305	30	2	4	46	2,105,764	12	6	21	739	10,105,512	57	13,680
December	628	5,006,300	51	92	65	16	147,475	—	2	2	40	2,585,105	92	6	33	684	7,738,881	43	11,310
Összesen	8,999	91,545,154	64	90	72	346	6,263,287	81	3	5	666	28,318,713	75	7	23	10,011	126,127,156	20	12,600

3. Az intézet forgalma a Budapesti Leszámloló Együletnél.

Hó	Benyújtott				Átvett				Havi forgalom			
	váltók, utalványok és csekkek											
	darab	pengő	f	darab	darab	pengő	f	darab	darab	pengő	f	f
Január	—	—	—	62	62	1,859,552	36	62	62	1,859,552	36	36
Február	—	—	—	60	60	3,719,256	70	60	60	3,719,256	70	70
Március	—	—	—	57	57	1,930,019	65	57	57	1,930,019	65	65
Április	—	—	—	86	86	2,609,847	30	86	86	2,609,847	30	30
Május	—	—	—	58	58	2,108,967	45	58	58	2,108,967	45	45
Június	—	—	—	52	52	1,330,504	90	52	52	1,330,504	90	90
Július	—	—	—	57	57	2,415,939	—	57	57	2,415,939	—	—
Augusztus	—	—	—	49	49	2,925,314	50	49	49	2,925,314	50	50
Szeptember	—	—	—	34	34	1,280,335	80	34	34	1,280,335	80	80
Október	—	—	—	65	65	3,448,106	05	65	65	3,448,106	05	05
November	—	—	—	46	46	2,105,764	12	46	46	2,105,764	12	12
December	—	—	—	40	40	2,585,105	92	40	40	2,585,105	92	92
Összesen	—	—	—	666	666	28,318,713	75	666	666	28,318,713	75	75

4. A tényleges szállításra és átvételre került értékpapírok forgalma érték szerint.

Hó	Szállítás	Átvétel	Havi forgalom
	p e n g ő		
Január.....	15,540.894·76	15,540.894·76	31,081.789·52
Február.....	15,319.441·32	15,319.441·32	30,638.882·64
Március	13,659.825·53	13,659.825·53	27,319.651·06
Április	18,165.225·51	18,165.225·51	36,330.451·02
Május	18,203.052·65	18,203.052·65	36,406.105·30
Június	12,998.554·81	12,998.554·81	25,997.109·62
Július	17,967.736·04	17,967.736·04	35,935.472·08
Augusztus.....	5,773.960·46	5,773.960·46	11,547.920·92
Szeptember.....	6,302.512·10	6,302.512·10	12,605.024·20
Október	18,485.570·23	18,485.570·23	36,971.140·46
November.....	11,674.903·45	11,674.903·45	23,349.806·90
December	8,531.365·72	8,531.365·72	17,062.731·44
Összesen	162,623.042·58	162,623.042·58	325,246.085·16

5. A tényleges szállításra és átvételre került értékpapírok forgalma névérték, illetőleg darab szerint.

Hó	Szállítás		Átvétel		Havi forgalom	
	Állam-papírok, kötvények stb.	Részvények	Állam-papírok, kötvények stb.	Részvények	Állam-papírok, kötvények stb.	Részvények
	névérték P	darab	névérték P	darab	névérték P	darab
Január.....	17.656	217.426	17.656	217.426	35.312	434.852
Február.....	8.126	194.668	8.126	194.668	16.252	389.336
Március	15.502	197.419	15.502	197.419	31.004	394.838
Április	35.166	287.069	35.166	287.069	70.332	574.138
Május	22.386	310.616	22.386	310.616	44.772	621.232
Június	31.767	184.191	31.767	184.191	63.534	368.382
Július	34.459	302.051	34.459	302.051	68.918	604.102
Augusztus.....	12.664	89.650	12.664	89.650	25.328	179.300
Szeptember.....	11.860	84.856	11.860	84.856	23.720	169.712
Október	23.974	267.997	23.974	267.997	47.948	535.994
November.....	8.818	184.950	8.818	184.950	17.636	369.900
December	1.267	136.569	1.267	136.569	2.534	273.138
Összesen	223.645	2,457.462	223.645	2,457.462	447.290	4,914.924

6. Értékpapírforgalom a letétosztályban.

Hó	Beérkezés		Kiadás		Havi forgalom	
	Állam- papírok, kötvények stb.	Részvények	Állam- papírok, kötvények stb.	Részvények	Állam- papírok, kötvények stb.	Részvények
	névérték P	darab	névérték P	darab	névérték P	darab
Január.....	620	66.116	628	13.850	1.248	79.966
Február.....	124	40.386	96	22.493	220	62.879
Március.....	—	55.808	64	43.684	64	99.492
Április.....	18.260	78.497	18.300	55.820	36.560	134.317
Május.....	—	47.233	—	74.622	—	121.855
Június.....	—	32.043	—	24.914	—	56.957
Július.....	—	46.925	—	37.423	—	84.348
Augusztus.....	880	12.537	606	22.730	1.486	35.267
Szeptember.....	44	20.951	97	17.194	141	38.145
Október.....	1.565	31.863	112	45.782	1.677	77.645
November.....	4.290	21.057	1.140	21.700	5.430	42.757
December.....	19	18.181	8	21.524	27	39.705
Összesen.....	25.802	471.597	21.051	401.736	46.853	873.333

7. Gyorsutalványforgalom.

Hó	A gyorsutalványok		Kompenzáció útján egyenlített ki		Egyenleg	
	darab- szám	pengő	pengő	száza- léc	pengő	száza- léc
Január.....	7.666	226.486.431	141.843.183	63	84.643.248	37
Február.....	7.004	191.688.630	110.114.150	57	81.574.480	43
Március.....	7.299	185.620.580	113.851.847	61	71.768.733	39
Április.....	8.121	213.575.551	127.223.149	60	86.352.402	40
Május.....	8.038	218.339.046	124.829.588	57	93.509.458	43
Június.....	7.462	217.244.022	130.170.187	60	87.073.835	40
Július.....	8.555	223.121.791	126.991.289	57	96.130.502	43
Augusztus.....	8.446	225.698.088	126.090.032	56	99.608.056	44
Szeptember.....	8.442	205.039.057	131.161.054	64	73.878.003	36
Október.....	8.978	225.954.348	136.452.244	60	89.502.104	40
November.....	8.669	209.285.182	115.705.149	55	93.580.033	45
December.....	8.317	199.380.960	118.636.069	59	80.744.891	41
Összesen.....	96.997	2.541.433.686	1.503.067.941	59	1.038.365.745	41

A budapesti hitelintézeteknek az 1929. évben külföldön elhelyezve levő záloglevelei, községi és egyéb kötvényei.

Záloglevelek.

- Angol-Magyar Bank Rt. $7\frac{1}{2}$ százalékos 35 éves törtl. 100.000 aranyfont névértékű záloglevél. Kibocsátási időpont: 1928. május 1.
Elhelyezve: Angliában.
- Angol-Magyar Bank $7\frac{1}{2}$ százalékos 35 éves törtl. 1,500.000 dollár névértékű záloglevél. Kibocsátási időpont: 1927. december 1.
Elhelyezve: Amerikai Egyesült-Államokban.
- Belvárosi Takarékpénztár $7\frac{1}{2}$ százalékos 35 éves 500.000 font sterling névértékű záloglevél. Kibocsátási időpont: 1926. szeptember.
Elhelyezve: Hollandiában, Angliában, Amerikai Egyesült-Államokban.
- Belvárosi Takarékpénztár 7 százalékos 25 éves 1,750.000 dollár névértékű záloglevél. Kibocsátási időpont: 1928. február 15.
Elhelyezve: Amerikai Egyesült-Államokban.
- Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár $7\frac{1}{2}$ százalékos 45 éves 500.000 font sterling névértékű záloglevél. Kibocsátási időpont: 1929. július 20.
Elhelyezve: Angliában.
- Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete 7 százalékos 35 éves 2,000.000 dollár névértékű záloglevél. Kibocsátási időpont: 1928. október 1.
Elhelyezve: az Amerikai Egyesült-Államokban.
- Magyar Általános Takarékpénztár $7\frac{1}{2}$ százalékos 35 éves 500.000 font sterling névértékű záloglevél. Kibocsátási időpont: 1928. március.
Elhelyezve: Angliában.
- Magyar Földhitelintézet $7\frac{1}{2}$ százalékos 33 éves 3,000.000 arany dollár névértékű B) sorozatú záloglevél. Kibocsátási időpont: 1928. április.
Elhelyezve: az Amerikai Egyesült-Államokban.
- Magyar Földhitelintézet $7\frac{1}{2}$ százalékos 33 éves 500.000 font sterling névértékű A) sorozatú záloglevél. Kibocsátási időpont: 1928. február-július.
Elhelyezve: Angliában.
- Magyar Földhitelintézet $7\frac{1}{2}$ százalékos 34 éves 500.000 font sterling névértékű A) sorozatú záloglevél. Kibocsátási időpont: 1927. július-december.
Elhelyezve: Angliában.
- Magyar Földhitelintézet $7\frac{1}{2}$ százalékos 35 éves 3,000.000 dollár névértékű A) sorozatú záloglevél. Kibocsátási időpont: 1926. június.
Elhelyezve: az Amerikai Egyesült-Államokban.
- Magyar Földhitelintézet $7\frac{1}{2}$ százalékos 35 éves 1,000.000 font sterling névértékű A) sorozatú záloglevél. Kibocsátási időpont: 1926. január 4.
Elhelyezve: Angliában.
- Magyar Földhitelintézet $7\frac{1}{2}$ százalékos 652.100 font sterling névértékű záloglevél (még nincs címletesítve). Kibocsátási időpont: 1928. október 29.
Elhelyezve: Angliában.
- Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetsége $7\frac{1}{2}$ százalékos 35 éves 160.000 dollár névértékű záloglevél. Eladási időpont: 1927. május 27. és július 9.
Elhelyezve: az Amerikai Egyesült-Államokban.
- Magyar Jelzálogintézeteknek Szövetkezete 7 százalékos 35 éves 13,000.000 dollár névértékű záloglevél. Kibocsátási időpont: I. tranche 1927. november 15, II. tranche 1928. március 15.
Elhelyezve: az Amerikai Egyesült-Államokban.
- Magyar-Olasz Bank $7\frac{1}{2}$ százalékos 35 éves 2,700.000 dollár névértékű záloglevél. Kibocsátási időpont: 1928. október 1.
Elhelyezve: Amerikai Egyesült-Államokban.

Magyar Országos Központi Takarékpénztár $7\frac{1}{2}$ százalékos 34 éves 70.000 font sterling névértékű záloglevél. Kibocsátási időpont: 1929. január 2. és március 7.
Elhelyezve: Angliában.

Magyar Országos Központi Takarékpénztár $7\frac{1}{2}$ százalékos 35 éves 1,500.000 dollár névértékű záloglevél. Kibocsátási időpont: 1927. május.

Magyar Pénzügyintézeteknek Záloglevélkibocsátó Szövetkezete $7\frac{1}{2}$ százalékos 35 éves záloglevél. I. tranche 5,000.000, II. tranche 600.000, III. tranche 500.000, IV. tranche 1,250.000 dollár névértékben. Kibocsátási időpont: I. tranche 1926. február 1. II. tranche 1926. augusztus, III. tranche 1926. augusztus 1., IV. tranche 1927. augusztus 1.
Elhelyezve: az Amerikai Egyesült-Államokban.

Községi kötvények.

Belvárosi Takarékpénztár 7 százalékos 35 éves 1,000.000 pengő névértékű községi kötvény. Kibocsátási időpont: 1927. október 21.
Elhelyezve: az Amerikai Egyesült-Államokban.

Belvárosi Takarékpénztár $7\frac{1}{2}$ százalékos 35 éves 35.580 font sterling névértékű községi kötvény. Kibocsátási időpont: 1927.
Elhelyezve: Angliában.

Magyar Leszámlító és Pénzváltó Bank 7 százalékos 35 éves 3,200.000 dollár névértékű arany községi kötvény. Kibocsátási időpont: 1928. július 1.
Elhelyezve: az Amerikai Egyesült-Államokban.

Magyar-Olasz Bank $7\frac{1}{2}$ százalékos 35 éves 2,000.000 dollár névértékű községi kötvény. Kibocsátási időpont: 1929. november 1.
Elhelyezve: Olaszországban.

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank $6\frac{1}{2}$ százalékos 40 éves 307.200 font sterling névértékű községi kötvény. Kibocsátási időpont: 1929. augusztus 1.
Elhelyezve: Angliában, az Amerikai Egyesült-Államokban és Svájcban.

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank 7 százalékos 25 éves 50.000 font sterling névértékű községi kötvény. Kibocsátási időpont: 1927. augusztus 1.
Elhelyezve: Angliában.

Egyéb kötvények.

Földbirtokrendezés Pénzügyi Lebonyolítására Alakult Szövetkezet (Svéd Gyufakölcsön) $5\frac{1}{2}$ százalékos 50 éves 36,000.000 dolláros kötvényei. Kibocsátási időpont: 1929-ben és 1930-ban.
Elhelyezve: Svédországban.

Magyar Helyi Érdeklő Vasutak Rt. 5, $4\frac{1}{2}$ és 4 százalékos, bemutatásra szóló 1,297.000 pengő névértékű kötvény. Kibocsátási időpont: 1928. június 1.
Elhelyezve: Németországban, Ausztriában és Hollandiában.

Magyar-Olasz Bank $7\frac{1}{2}$ százalékos 5 éves 1,000.000 dollár névértékű arany kötvény. Kibocsátási időpont: 1927. március 1.
Elhelyezve: az Amerikai Egyesült-Államokban.

Országos Központi Hitelszövetkezet 7 százalékos 10 éves 3,000.000 dollár névértékű jelzáloggal biztosított A) sorozatú aranykötvény. Kibocsátási időpont: 1927. jan. 1.
Elhelyezve: az Amerikai Egyesült-Államokban.

Országos Magyar Ipari Jelzálogintézet 7 százalékos első helyű jelzáloggal biztosított 20 éves törlesztéses A) sorozatú 4,900.000 aranydollár névértékű záloglevél. Kibocsátási időpont: 1928. november 4.
Elhelyezve: az Amerikai Egyesült-Államokban.

Protestáns Országos Hitelszövetkezet 7 százalékos 35 éves 1,250.000 dollár névértékű kötvény. Kibocsátási időpont: 1928. szeptember 1.
Elhelyezve: az Amerikai Egyesült-Államokban.

A budapesti hitelintézeteknek külfölddel szemben fennálló tartozásai és követelésai az 1929. év végén.

Év; világrész, ország	A külfölddel szemben fennálló				
	folýó- számlás	váltó-	takarék- betét-	egyéb	összes
	t a r t o z á s o k p e n g ő b e n				
<i>Európa</i>	<i>A) Tartozások.</i>				
Ausztria összesen	33,851.272	113.938	178.427	64.729	34,208.366
ebből elszakított területen ...	484.539	—	—	—	484.539
Belgium	1,962.343	—	—	19.900	1,982.243
Bulgária	180.153	—	—	—	180.153
Cseh-Szlovákia összesen	7,998.358	106.725	606.681	5.647	8,717.411
ebből elszakított területen ...	1,677.156	106.725	286.573	2.789	2,073.243
Dánia	54.925	—	—	—	54.925
Finnország	—	—	—	—	—
Franciaország	25,028.993	2,020.500	—	1,701.149	28,750.642
Görögország	16.022	—	—	—	16.022
Jugoszlávia összesen	3,279.418	—	16.554	69	3,296.041
ebből elszakított területen ...	1,035.258	—	16.554	69	1,051.881
Lengyelország	17.567	—	—	—	17.567
Lichtenstein	55.920	—	—	—	55.920
Nagy-Britannia (Írországgal) ..	156,718.152	56,936.201	—	7,936.028	221,590.381
Németalföld	15,449.242	146.446	—	—	15,595.688
Németország	6,759.867	366.382	191	970	7,127.410
Norvégia	20.000	—	—	1.513	21.513
Olaszország összesen	5,266.113	75.724	—	—	5,341.837
ebből elszakított területen ...	464.406	—	—	—	464.406
Oroszország	19.409	—	—	—	19.409
Románia összesen	6,433.656	—	29.549	38	6,463.243
ebből elszakított területen ...	3,924.350	—	29.549	—	3,953.899
Spanyolország	36.471	—	—	—	36.471
Svájc	78,623.622	2,122.377	—	2,025.559	82,771.558
Svédország	138.685	—	—	—	138.685
Törökország	96.077	—	—	—	96.077
Összesen	342,006.265	61,888.293	831.402	11,755.602	416,481.562
Ebből elszakított területen ..	7,585.709	106.725	332.676	2.858	8,027.968
<i>Afrika</i>					
Egyiptom	—	—	—	—	—
Marokkó	—	—	—	—	—
Összesen	—	—	—	—	—
<i>Amerika</i>					
Amerikai Egyesült-Államok ...	69,049.248	28,746.219	23.485	300.694	98,119.646
Argentína	—	—	—	142.475	142.475
Brazília	318	—	—	—	318
Canada	234	—	—	—	234
Mexikó	1.400	—	—	—	1.400
Összesen	69,051.200	28,746.219	23.485	443.169	98,264.073
Mindössze ...	411,057.465	90,634.512	854.887	12,198.771	514,745.635

A budapesti hitelintézeteknek külfölddel szemben fennálló tartozásai és követelése az 1929. év végén. (Vége.)

Év; világrész, ország	A külfölddel szemben fennálló			
	folyószámlás	váltó-	egyéb	összes
követelések pengőben				
<i>Európa</i>	B) Követelések.			
Ausztria összesen	24,170.688	848.013	—	25,018.701
ebből elszakított területen ...	765.988	—	—	765.988
Belgium	932.909	—	—	932.909
Bulgária	2,696.095	—	—	2,696.095
Cseh-Szlovákia összesen	13,782.005	1,235.787	65	15,017.857
ebből elszakított területen ...	3,647.351	1,136.928	65	4,784.344
Dánia	201.234	8.783	—	210.017
Finnország	518	—	—	518
Franciaország	5,561.902	5.288	—	5,567.190
Görögország	202.071	18.978	—	221.049
Jugoszlávia összesen	10,206.774	19.399	382.344	10,608.517
ebből elszakított területen ...	1,333.859	18.809	382.344	1,735.012
Lengyelország	2,168.298	7.136	—	2,175.434
Lichtenstein	—	—	—	—
Nagy-Britannia (Írországgal) ..	25,226.141	477.619	—	25,703.760
Németalföld	1,723.152	4.519	—	1,727.671
Németország	17,834.287	395.037	284.000	18,513.324
Norvégia	203.201	—	—	203.201
Olaszország összesen	2,930.129	56.362	—	2,986.491
ebből elszakított területen ...	253.542	—	—	253.542
Oroszország	27.448	—	—	27.448
Románia összesen	7,238.262	3,032.087	224.675	10,495.024
ebből elszakított területen ...	4,303.629	28.605	224.675	4,556.909
Spanyolország	96.348	—	—	96.348
Svájc	6,907.010	247.144	—	7,154.154
Svédország	155.862	—	—	155.862
Törökország	86.384	669	—	87.053
Összesen	122,350.718	6,356.821	891.084	129,598.623
Ebből elszakított területen ..	10,304.369	1,184.342	607.084	12,095.795
<i>Afrika</i>				
Egyiptom	6.907	—	—	6.907
Marokkó	9.440	—	—	9.440
Összesen	16.347	—	—	16.347
<i>Amerika</i>				
Amerikai Egyesült-Államok ...	42,497.870	3,481.533	—	45,979.403
Argentína	—	—	—	—
Brazília	—	—	—	—
Canada	—	—	—	—
Mexikó	—	—	—	—
Összesen	42,497.870	3,481.533	—	45,979.403
Mindössze ...	164,864.935	9,838.354	891.084	175,594.373

TARTALOMJEGYZÉK.

	Oldal
Budapest hitelintézeteinek, valamint ezek statisztikájának országos jelentősége . . .	3
A fővárosi hitelintézetekre vonatkozó statisztika általános eredményei	5
1. A budapesti hitelintézetek a cégnyilvántartási adatok, továbbá a kötelé- kekre és kapcsolatokra, valamint a személyzeti létszámra vonatkozó adatok alapján	5
2. A pénzüintézetek helyzete és üzletköre szempontjából figyelmet érdemlő köz- gazdasági tényezők alakulása az 1929. évben	24
3. Mérlegeredmények	29
4. A jövedelmek és költségek	54
5. A nyereség és nyereségfelosztás	77
6. A fontosabb üzletágak	84
Függelék	175

